รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เสนอ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.วีนันท์กานต์ รุจิภักดิ์ และคณะ

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำนำ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีกระบวนการในการจำแนกเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยใช้หลักเกณฑ์ของความเสี่ยงหรือแนวโน้มของการกระทำผิดซ้ำ และหลักเกณฑ์ของการหาปัญหาหรือความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูมีความสอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย โดยได้มีการนำ “แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N)” มาใช้ในการพิจารณาปัจจัยเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนและมีการลงข้อมูลในระบบสารสนเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 – ปัจจุบัน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองเด็กและเยาวชนจำแนกตามระดับความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และระดับความจำเป็นในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และเพื่อให้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงได้ทำ “โครงการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่ใช้ตั้งแต่ในอดีต เพื่อให้เหมาะสมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อเป็นเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานต่อไป

รายงานฉบับนี้นำเสนอนำเสนอแนวทางในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เพื่อการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น รวมทั้งผลการทดสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการกระทำผิดซ้ำต่อไป

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ **1**

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 4

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ 4

1.4 ขอบเขตการของการศึกษา 8

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย 11

1.6 สมมติฐานการวิจัย 11

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 11

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง **12**

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจำแนกเด็กและเยาวชน 12

2.2 ความเป็นมา 4 ระยะของการประเมินความเสี่ยง
และความจำเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด 15

2.3 สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ 20

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการความเสี่ยง ความจำเป็น
และการตอบสนอง (Risk-Need-Responsivity Principles) 29

2.5 การประเมินความเสี่ยงของต่างประเทศ 37

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน 52

2.7 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 54

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา **68**

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 68

3.2 เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 68

3.3 ขั้นตอนจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ 70

3.4 พื้นที่ดำเนินการศึกษา 70

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา 71

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล 73

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล 74

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล **75**

4.1 ผลการเก็บรวมรวมข้อมูลกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับ
การใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ 75

4.2 ผลการเก็บรวมรวมข้อมูลกลุ่มนักวิชาการ
ด้านอาชญาวิทยา กฎหมาย จิตวิทยา และสังคมศาสตร์ 87

4.3 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ
และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมิน
ความเสี่ยงและความจำเป็นฯของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 100

บทที่ 5 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น
ในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน **114**

5.1 แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น 114

5.2 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน (กลุ่มตัวอย่าง) 117

5.3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ 118

5.4 การจัดทำกลุ่มค่าคะแนนในการจำแนกเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชนตามค่าคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็น 157

5.5 สรุปผลการประชุมวิพากษ์ผลการศึกษาแบบประเมินความเสี่ยง
และความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน 174

บทที่ 6 สรุป และข้อเสนอแนะ **184**

6.1 สรุปผลการจัดประชุมเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น 184

6.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการจัดทำค่าคะแนน 192

6.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เพื่อ
การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น 196

บรรณานุกรม **201**

ภาคผนวก

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนนับเป็นปัญหาที่สร้างความวิตกกังวลให้แก่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนอย่างมาก กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่มีภารกิจหลักในการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน ผู้เยาว์และครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกและมาตรการอื่นๆ การดำเนินการด้านคดี ด้านการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูพัฒนาและสงเคราะห์เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชนได้อย่างปกติสุข และการประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมและป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หลักในด้านการลดจำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม รวมทั้งการป้องกันปัญหาการกระทำผิดและลดอัตราการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเช่นกัน โดยแนวทางหนึ่งในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน คือการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดระหว่างการควบคุมตัวของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งแนวทางนี้เป็นหนึ่งในการแก้ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน และตอบสนองต่อความจำเป็นของเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสมในการบำบัดฟื้นฟู เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับตนเป็นคนดีและไม่หวนกลับไป กระทำผิดซ้ำอีก

แม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์โดยการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน การพิจารณาพิพากษาปล่อยตัวอย่างมีเงื่อนไขด้วยการคุมประพฤติ แต่การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนก็ยังคงเพิ่มขึ้น จากสถิติที่เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมแล้วกระทำผิดและถูกจับกุมซ้ำภายหลังได้รับการปล่อยตัว โดยตรวจสอบจากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นระยะเวลา 1 ปี 2 ปี และ 3 ปีภายหลังปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรม (ไม่รวมเด็กและเยาวชนที่ได้รับการอายัดตัวจากคดีที่เป็นการกระทำผิดก่อนรับการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนตามมาตรา 132 วรรค 2) พบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2558 เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว จำนวน 4,167 คน กระทำผิดซ้ำในรอบ 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.73, 35.69 และ 45.24 ตามลำดับ ในปีงบประมาณ 2559 เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว จำนวน 4,263 คน กระทำผิดซ้ำในรอบ 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.14, 34.34 และ 43.12 ตามลำดับ ปีงบประมาณ 2560 เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว จำนวน 3,774 คน กระทำผิดซ้ำในรอบ 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.37, 36.99 และ 44.49 ตามลำดับ

ปีงบประมาณ 2561 เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว จำนวน 3,189 คน กระทำผิดซ้ำในรอบ 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.77, 38.04 และ 38.48 และปีงบประมาณ 2562 เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว จำนวน 2,769 คน กระทำผิดซ้ำในรอบ 1 ปี และ 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.39, และ 25.93 ตามลำดับ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2563ข: 10-11) จะเห็นได้ว่าข้อมูลสถิติการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเพิ่มมากในแต่ละปี อาจกล่าวได้ว่าเนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการกระทำผิด และการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำมีเพิ่มมากขึ้น และพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลงไปและก่อให้เกิดปัญหาการกระทำผิดและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนซึ่งมีแนวโน้มที่สูงขึ้น นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุระหว่าง 17-25 ปี) ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงทำให้ช่วงวัยนี้มีการกระทำผิดมากที่สุดโดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี) ซึ่งอาจมีปัจจัยหลายอย่างที่เชื่อมโยงและส่งผลต่อเนื่องให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ (Sampson and Laub, 1993: 312) และการที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดและต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นทำให้รัฐจะสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศแล้ว ต้องสูญเสียเงินงบประมาณในแต่ละปีสำหรับการดำเนินภารกิจสำหรับกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนไปหลายพันล้านบาท ที่สำคัญผลจากการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนสร้างความเดือดร้อนและเสียหายแก่ประชาชน ทั้งด้านร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน รวมไปถึงความสงบสุขในสังคมและความเชื่อมั่นที่มีต่อประเทศไทยในสายตาของนานาประเทศ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2561: 1; คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2564: 65)

นอกจากนี้ข้อมูลด้านการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนยังสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างหนึ่งในกระบวนการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ปัญหา อุปสรรค และโปรแกรมในการบำบัด ฟื้นฟู เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน รวมทั้งประเด็นปัญหาการจัดรูปแบบหรือโปรแกรมในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนระหว่างการถูกควบคุมตัวในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน อาจไม่เหมาะสม หรือรูปแบบโปรแกรมดังกล่าวไม่มีสอดคล้องกับความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู ซึ่งแนวทางในการจัดโปรแกรมในการบำบัดฟื้นฟูนั้นควรมีความสอดคล้องกับความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนแต่ละกลุ่ม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีภารกิจสำคัญในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ให้เด็กและเยาวชนกลับคืนสู่สังคม (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2563ก: 1) ด้วยการจำแนกเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยใช้หลักเกณฑ์ของความเสี่ยงหรือแนวโน้มของการกระทำผิดซ้ำ (Risk of Recidivism) และหลักเกณฑ์ของการหาปัญหาหรือความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู (Need) เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูมีความสอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย โดยได้มีการนำ “แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N)” มาใช้ในการพิจารณาปัจจัยเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนและมีการลง

ข้อมูลในระบบสารสนเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 - ปัจจุบัน โดยแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนี้เป็นการศึกษาปัจจัยทั้งด้านครอบครัวชุมชนและสภาพแวดล้อม ภูมิหลังทางการศึกษา อาชีพ สังคมเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ประวัติการกระทำผิด สภาพทางกายและจิต ปัญหาพฤติกรรม รวมทั้งการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและการค้ามนุษย์

การเก็บรวมรวมข้อมูลดังกล่าวส่งผลให้กรมพินิจฯ สามารถรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนได้จำนวนมาก ซึ่งนำไปสู่การประเมินความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นในการแก้ไขฟื้นฟูของเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็นอย่างครอบคลุมครบถ้วนและลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำในอนาคต อย่างไรก็ตามเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการกระทำผิด และการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำมีเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และจากการประเมินการใช้งานแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่ผ่านมาจากการรายงานผลของบุคลากรที่เกี่ยวข้องพบว่าการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนั้นพบปัญหาหลายประการได้แก่ ปัญหาการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน เช่น การขาดเทคนิคหรือกลวิธีในการสัมภาษณ์ของพนักงานคุมประพฤติ แบบประเมินฯ มีข้อคำถามจำนวนมาก ซึ่งทำให้ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ค่อนข้างนาน เนื้อหาขาดข้อมูลเชิงลึกในขณะที่บางข้อเนื้อหาไม่ครบถ้วน รูปแบบของรายงานไม่เป็นทิศทางเดียวกัน เป็นต้น นอกจากนี้ปัญหาในประเด็นการลงข้อมูลจากแบบประเมินฯ ในระบบสารสนเทศ พบว่ามีปัญหาเช่นกัน โดยพบว่า ระบบสารสนเทศยังไม่เสถียรพอที่จะสามารถกรอกข้อมูลเด็กและเยาวชนได้ทันที ซึ่งพนักงานคุมประพฤติจะต้องมาลงข้อมูลภายหลังเกิดการทำงานซ้ำ นอกจากนี้ ระบบเครือข่ายล่มบ่อยครั้งไม่สามารถบันทึกข้อมูลได้ และการดึงข้อมูลของตัวระบบยังทำได้ไม่ครบถ้วน เป็นต้น สำหรับการตั้งเกณฑ์ในการจำแนกนั้น พบว่า ค่าคะแนนจากแบบประเมินฯ ไม่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของเด็กและเยาวชน และในบางข้อค่าคะแนนสูงหรือต่ำเกินไปซึ่งทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่พบนั้น ล้วนแต่นำมาซึ่งปัญหาในการปฏิบัติงานและก่อให้เกิดประโยชน์กับเด็กและเยาวชนไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้นแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนควรมีการปรับปรุงและพัฒนาแบบประเมินฯ ขึ้นมาใหม่ เพื่อให้มีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเป็นแนวทางที่ดีสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการนำไปใช้อันจะเกิดประโยชน์ในการจำแนกเด็กและเยาชนมากขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้วแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน เป็นแบบประเมินที่มีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็นอย่างครอบคลุม ครบถ้วนและลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำในอนาคต ซึ่ง การปรับและพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นจึงเป็นแนวทางที่ดีสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการนำไปใช้อันจะเกิดประโยชน์กับเด็กและเยาวชนมากขึ้น รวมทั้งเป็นการยกระดับการทำงานให้มีมาตรฐาน

ชัดเจน วัดได้ ตรวจสอบได้ รวมทั้งสามารถประเมิน สถานการณ์ แนวโน้มของปัจจัยการกระทำผิด รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกับการกระทำผิด อันจะนำไปสู่ภาพรวมของการแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กและเยาวชนได้ทั้งด้านการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้วให้มีประสิทธิภาพ เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1) เพื่อทบทวนและปรับปรุงข้อคำถามภายในเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชน
2) เพื่อทบทวนและปรับปรุงค่าคะแนนเชิงสถิติของเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นให้มีความน่าเชื่อถือ เหมาะสม เที่ยงตรง และมีความแม่นยำในการพยากรณ์โอกาสในการกระทำผิดซ้ำมากยิ่งขึ้น
3) เพื่อประเมินคุณภาพของเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่ได้รับการทบทวนและปรับปรุงขึ้นใหม่

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ คือ ลักษณะความเสี่ยง ที่อาจส่งผลให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ ความเสี่ยงส่วนบุคคล ความเสี่ยงด้านครอบครัว ความเสี่ยงด้านเพื่อน/บุคคลใกล้ชิด ความเสี่ยงด้านโรงเรียน/ที่ทำงาน และ ความเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ชุมชน และสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิด คือ ลักษณะความจำเป็น ที่นำไปสู่การกระทำผิด ได้แก่ ความเสี่ยงส่วนบุคคล ความเสี่ยงด้านครอบครัว ความเสี่ยงด้านเพื่อน/บุคคลใกล้ชิด ความเสี่ยงด้านโรงเรียน/ที่ทำงาน และ ความเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ชุมชน และสังคม

ความเสี่ยงและความจำเป็นด้านส่วนบุคคล คือ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมีบุคลิกภาพ พฤติกรรม อารมณ์และความคิด ได้แก่ การควบคุมตนเองต่ำเป็นคนหุนหันพลันแล่น โมโหหรือฉุนเฉียวง่าย การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เช่น มีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง การมีพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมต่อต้านสังคม ชอบใช้ความรุนแรงชอบความเสี่ยง/ความท้าทาย ชอบโยนความผิดให้ผู้อื่นบ่อยๆ ขาดความละเอียดรอบคอบ ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง มีพฤติกรรมเริ่มใช้สารเสพติด ดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุยังน้อย และใช้เป็น

ประจำ และมีประวัติการกระทำผิด เช่น ทำผิดครั้งแรกตั้งแต่อายุยังน้อย ทำผิดมาหลายครั้ง ทำผิดในหลายลักษณะความผิด เป็นต้น

ความเสี่ยงและความจำเป็นด้านครอบครัว คือ เด็กและเยาวชนได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม เช่น การถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเรื่องที่เหมาะสม พ่อ/แม่ชอบต่อว่า ดุด่า ใช้ความรุนแรง การใช้ความรุนแรง การทะเลาะต่อหน้าเด็กและเยาวชน ใช้สารเสพติด ซึ่งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน/พฤติกรรมอาชญากรที่พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่ควรกระทำต่อเด็กและเยาวชน หรือแสดงให้เด็กและเยาวชนได้เห็นจนเกิดการเรียนรู้และเลียนแบบ เป็นต้น การให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับต่ำ อาจเนื่องมาจากครอบครัวมีลูกหลายคน การนำเด็กและเยาวชนไปฝากให้ญาติ/บุคคลอื่นดูแล รวมทั้งพ่อแม่/ผู้ปกครองควบคุมพฤติกรรมเข้มงวดเกินความเหมาะสม ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่เป็นไปในทางลบ เช่น พ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว พ่อแม่หย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่ พ่อ/แม่เสียชีวิต เป็นต้น รวมไปถึงความยากจนของครอบครัวก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม จนมีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์/ความผูกพันภายในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนผ่านกิจกรรมครอบครัวมีน้อย ไม่ค่อยมีการพูดคุยรับฟังความคิดเห็น ให้คำแนะนำคำปรึกษา ไม่มีการส่งเสริมสิ่งที่เด็กและเยาวชนสนใจ

ความเสี่ยงและความจำเป็นด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด คือ เด็กและเยาวชนยังคงคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน พฤติกรรมเกเร พฤติกรรมอาชญากร เข้าร่วมแก๊งเพื่อทำกิจกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ เนื่องจากถูกปิดกั้นโอกาสในการแสดงความสามารถ เพราะถูกตราหน้าว่าคบเพื่อนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน พฤติกรรมอาชญากร

ความเสี่ยงและความจำเป็นด้านโรงเรียน/ที่ทำงาน คือ เด็กและเยาวชนมีความสนใจด้านการศึกษา/การทำงานอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากไม่มีเป้าหมายในการเรียน/การทำงาน หรือเป้าหมายของตนเองไม่สอดคล้องกับค่านิยมของชนชั้นกลางในสถาบันการศึกษา/ที่ทำงาน จนทำให้ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ กลายเป็นผลสืบเนื่องให้เด็กและเยาวชนไม่เป็นที่ยอมรับของคนในระบบการศึกษา/ที่ทำงาน จึงถูกปิดกั้นโอกาสที่จะไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาการทำงาน ทำให้ความผูกพันกับสถานศึกษา/สังคมที่ทำงานอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับโรงเรียนขาดความสนใจที่จะแสวงหาวิธีและแนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือเด็กให้ออกจากสิ่งที่จะชักนำเด็กไปสู่การกระทำผิด โดยเฉพาะมาตรการและวิถีทางที่จะช่วยให้เด็กที่เคยกระทำผิด ให้กลับตัวเป็นคนดี ไม่หันเหกลับไปกระทำผิดซ้ำ

ความเสี่ยงและความจำเป็นด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ชุมชน และสังคม คือ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของเด็กและเยาวชนมีส่วนกระตุ้น/จูงใจให้กระทำผิดสูง เช่น ในชุมชนที่อยู่อาศัยมีแหล่งมั่วสุม อบายมุข มีการประกอบอาชญากรรม สภาพชุมชนอยู่อย่างไร้ระเบียบ ไม่เคารพกฎกติกาของชุมชน ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนแออัดแหล่งเสื่อมโทรม เพื่อนบ้านประกอบอาชญากรรม ความผูกพันกับเพื่อนบ้านอยู่ใน

ระดับต่ำ เป็นต้น รวมถึงการยอมรับของคนในชุมชนอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจของสังคมตกต่ำ และการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเข็มงวดและจริงจัง

ปัจจัยเชิงป้องกันการกระทำผิดซ้ำ คือ แนวทางในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งสามารถนำมาแนวทางในการออกแบบกิจกรรมหรือโปรแกรมให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยเชิงป้องกันส่วนบุคคล คือ การปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพทางกาย อารมณ์ และจิตใจของเด็กและเยาวชน ด้วยการสร้างเสริมทักษะการจัดการพฤติกรรมและควบคุมอารมณ์ ทักษะการสร้างทัศนคติสนับสนุนสังคม เพื่อต้านความคิดเห็นว่าการทำผิดกฎหมายเป็นเรื่องที่ดีหรือเรื่องที่สามารถทำได้ กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีบุคลิกภาพที่มีความยืดหยุ่น มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองในการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักคิดและควบคุมอารมณ์ตนเอง เห็นความสำคัญและคุณค่าแห่งตน ผ่านการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

โดยวัดได้จากการปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ ความคิดเชิงบวก พฤติกรรมที่เหมาะสม อารมณ์ดี ไม่หงุดหงิดง่าย เข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียน ชุมชน สังคมด้วยความเต็มใจ รู้จักคิดวางแผนการดำเนินชีวิตของตนเอง มีทักษะที่สามารถนำไปปรับในการเรียน การทำงาน การสื่อสาร การเข้าสังคม การลดจำนวนครั้งใช้ยาเสพติด ดื่มแอลกอฮอล์ สนใจเล่นกีฬา ดนตรี หรือกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์ เป็นต้น

ปัจจัยเชิงป้องกันด้านครอบครัว คือ โครงสร้างของครอบครัว ความผูกพัน การสนับสนุนของครอบครัว ล้วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกระทำผิดและการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน หากเด็กและเยาวชนได้รับการส่งเสริมความผูกพันภายในครอบครัว สร้างพันธะที่แข็งแกร่งระหว่างสมาชิกทุกคนในครอบครัว ผ่านการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว เพื่อให้เข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน โอกาสกลับไปกระทำผิดซ้ำย่อมลดลง

โดยวัดได้จากความเอาใจใส่ดูแล ความรักอบอุ่น จากพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความเข้มข้นของกิจกรรมภายในครอบครัว เช่น การพูดคุย การให้คำแนะนำปรึกษา การทานอาหารร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกันภายในบ้าน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในบ้านร่วมกัน การตั้งกฎกติกาภายในบ้านร่วมกัน การลงโทษ/รางวัลเมื่อมีการทำตามกติกาหรือลงโทษเมื่อละเมิดกฎ การลดการใช้พฤติกรรมรุนแรงทางกายและวาจาภายในบ้าน เป็นต้น

ปัจจัยเชิงป้องกันด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด คือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการคบเพื่อน การลดความใกล้ชิดผูกพันกับเพื่อนที่ชักชวนกันไปกระทำผิด หรือหลีกหนีออกจากสังคมแล้วไปตั้งกลุ่มของตนเอง จึงต้องแยกเด็กและเยาวชนออกจากเพื่อน/กลุ่มเพื่อนที่ทำผิดกฎหมาย และสนับสนุนให้คบเพื่อนที่มี

พฤติกรรมตามแบบแผนสังคม เน้นการเข้าสังคมกับเพื่อน และกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยวัดได้จากเพื่อนที่คบในปัจจุบันต้องไม่มีพฤติกรรมเกเร ก้าวร้าว หรือกระทำผิด มีกิจกรรมภายในหรือภายนอกโรงเรียน/ที่ทำงานที่เข้าร่วมกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

ปัจจัยเชิงป้องกันด้านโรงเรียน/ที่ทำงาน คือ การเข้าเรียน/ทำงานอย่างสม่ำเสมอ ผลการศึกษาและความประพฤติในช่วงที่อยู่โรงเรียน/ที่ทำงาน และความผูกพันและใกล้ชิดในโรงเรียน/ที่ทำงาน ความตั้งใจและความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย สภาพการดำเนินชีวิตในห้องเรียน สังคมในโรงเรียน/ที่ทำงาน มีอิทธิพลสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กนักเรียน

โดยวัดได้จากผลการเรียน/ผลการประเมินงานดีขึ้น มีความรู้และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อนำไปปรับใช้ทางการเรียน/การทำงาน เข้าร่วมกิจกรรมชมรมตามที่สนใจ มีเพื่อนในโรงเรียน/ที่ทำงานมากขึ้น ครู/หัวหน้า/หากิจกรรมหรือมอบหมายงานที่ต้องกับความสามารถและความสนใจ เป็นต้น

ปัจจัยเชิงป้องกันด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสังคม คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ โอกาสทางเศรษฐกิจความเป็นอยู่ และการจัดกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ การสนับสนุนของชุมชน และองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างการดำเนินงานในชุมชนและต่อสมาชิกในชุมชน รวมถึงการสนับสนุนความผูกพันภายในชุมชน การยอมรับและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้มีพื้นที่ในชุมชน ไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกปฏิเสธ การฝึกทักษะที่สร้างรายได้สร้างอาชีพที่สุจริต ทัศนคติเชิงบวกต่อเจ้าหน้าที่รัฐ

โดยวัดได้จากอัตราการลดลงของอาชญากรรมในชุมชน จุดก่ออาชญากรรมในชุมชนลดลง แหล่งมั่วสุมลดลง จำนวนครั้งที่เข้าไปมั่วสุมลดลง การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนบ้านที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม มีลานกิจกรรม/สิ่งสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อแสดงความสามารถเชิงสร้างสรรค์ หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นต้น

แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด คือ เครื่องมือสำหรับใช้ประเมินความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นไม่ให้กระทำผิดสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เพื่อนำไปสู่การวัดค่าคะแนนความเสี่ยงสำหรับวางแผนการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเฉพาะราย มุ่งหวังให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทัศนคติ กลับตัวเป็นคนดีและไม่กระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน คือ เด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมภายในรอบระยะเวลา 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี หลังจากถูกปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1.4 ขอบเขตการของการศึกษา

การพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (R and N) มีขอบเขตการดำเนินงานใน 4 ขั้นตอน ได้แก่

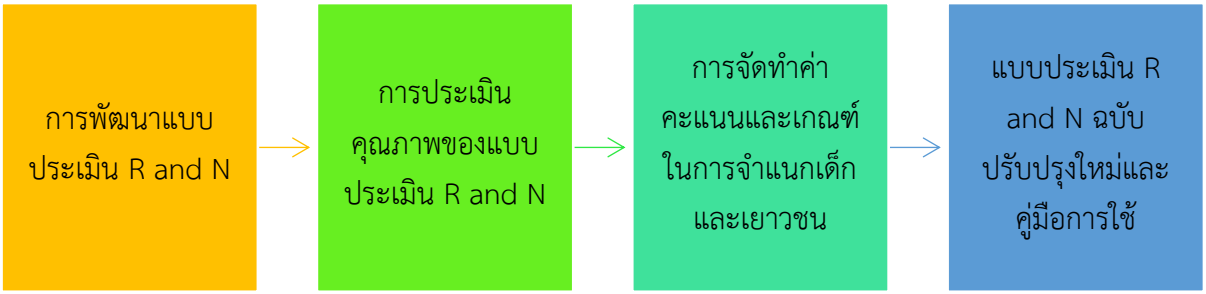

แผนภาพที่ 1.1 ขอบเขตการดำเนินงานโครงการฯ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนเบื้องต้นในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น มีขอบเขตในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ดังนี้

1) การจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจากแนวคิด Risk and Need คือ ความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน เช่น Risk and Protect factors

2) การเก็บรวมรวมข้อมูล

การเก็บรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 2 กลุ่มได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มพนักงานคุมประพฤติที่ปฏิบัติงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 18 คน เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการใช้เครื่องมือจำแนกเด็กและเยาวชน คือแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือในการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการด้านจิตวิทยา อาชญาวิทยา กฎหมาย รวมทั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 13 คน เพื่อรับฟังความคิดเห็นในประเด็นแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย และสอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานตามกฎหมาย

3) การจัดทำร่างเครื่องมือในการจำแนกเด็กและเยาวชน

ขอบเขตการดำเนินงานส่วนนี้ ได้แก่ การจัดทำร่างเครื่องมือจำแนกเด็กและเยาวชน ได้แก่ แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู รวมทั้ง การจัดทำคู่มือการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ในการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลในขั้นตอนนี้ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ เป็นกลุ่มที่ได้รับการแต่งตั้งคณะทำงานอย่างเป็นทางการจากกรมฯ ให้มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู

ขั้นตอนนี้ ได้แก่ วิธีการดำเนินการหลังจากได้ แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู (ฉบับปรับปรุง) ในขั้นตอนนี้แบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่

1) การประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

2) การจัดทำจัดทำคู่มือการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุงใหม่ ซึ่งคู่มือดังกล่าวต้องมีองค์ประกอบเบื้องต้น คือ

- หลักการ เหตุผล และคำชี้แจงในการใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุง
- ตัวอย่างบทสนทนาเบื้องต้นและแนวคำถามในการสัมภาษณ์
- คำอธิบายและหลักฐานทางวิชาการเบื้องหลังหมวดคำถามและ/หรือข้อคำถามแต่ละรายการ
- แนวทางในการคำนวณค่าคะแนนและเกณฑ์ในการแปลผล

3) การทดลองใช้แบบประเมิน R and N (ฉบับปรับปรุง) โดยทดลองใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 249 คน จากทั้งหมด 16 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

4) การประเมินคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การประเมินความตรงเชิงโครงสร้าง และการประเมินความน่าเชื่อถือของแบบประเมิน R and N

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำค่าคะแนนและเกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชน

หลังจากที่ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน R and N (ฉบับปรับปรุงใหม่) ขั้นตอนนี้เป็นการจัดทำค่าคะแนน และเกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชนตามค่าคะแนนของความเสี่ยงและความจำเป็น รวมทั้งการวิเคราะห์ทางสถิติในการจำแนกเด็กและเยาวชนโดยใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (ฉบับปรับปรุงใหม่)

ขั้นตอนที่ 4 แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการกระทำผิดซ้ำ และคู่มือการใช้

ในการจัดทำคู่มือการใช้เครื่องมือในการจำแนกเด็กและเยาวชน (ฉบับปรับปรุงใหม่) เพื่อการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนั้น แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่

1) การประชุมวิพากษ์ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือในการจำแนกเด็กและเยาวชน และการจัดทำค่าคะแนนในจำแนกเด็กและเยาวชนตามคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็น

2) การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ พร้อมด้วยคู่มือฯ การนำไปใช้ฉบับสมบูรณ์

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

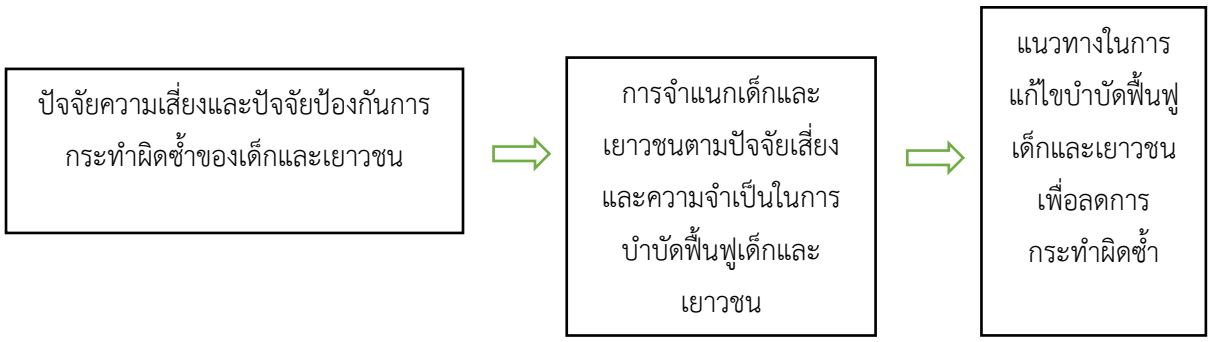

แผนภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1.2 แสดงถึงแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ โดยการจำแนกเด็กและเยาวชนตามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ซึ่งในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น เป็นการพัฒนาจากแนวคิดด้านการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ด้านปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) และ ปัจจัยป้องกัน (Protect Factor) การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน เพื่อนำไปสู่การจำแนกเด็กและเยาวชนในการวางแผนบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนกระทำผิดที่มีปัจจัยแห่งการกระทำผิด ความเสี่ยงและความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ และ การป้องกันที่แตกต่างกันแต่ละราย

1.6 สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน มีอิทธิพลต่อการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู รวมทั้งสามารถทำนายการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยผ่านกระบวนการในการจำแนกเด็กและเยาวชนตามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) กรมพินิจฯ ได้รับเครื่องมือจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
2) การจำแนกเด็กและเยาวชนตามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3) เด็กและเยาวชนได้รับการบำบัดฟื้นฟูอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนแต่ละราย

บทที่ 2
ทบทวนวรรณกรรม

คณะวิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี อันได้แก่ การจำแนกเด็กและเยาวชน ความเป็นมา 4 ระยะของการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ หลักการความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนอง (Risk-Need-Responsivity Principles: RNR) การประเมินความเสี่ยงต่างประเทศ การบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการทบทวนและปรับปรุงข้อคำถามภายในเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจำแนกเด็กและเยาวชน

2.1.1 นิยามการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

Gottfredson (1987) กล่าวว่า การจำแนก คือ การจัดเรียงหรือคัดแยกออกเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือ การจำแนกบุคคลที่มีลักษณะที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อเลือกแนวทางการพัฒนาบุคคลที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม โดยที่ Clear and Gallagher (1983) เสริมว่า การจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้น จะพิจารณาคัดแยกเด็กและเยาวชนตามค่าคะแนนของเครื่องมือประเมิน โดยอาจอยู่บนฐานพื้นฐานความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ การควบคุมโดยสถาบัน การพิจารณาเปลี่ยนที่อยู่อาศัย ระดับการควบคุมดูแล ความต้องการบำบัดฟื้นฟู

ในขณะประเทศไทยนิยามว่า การจำแนกเด็กและเยาวชน คือ การแยกและจัดประเภทเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุม หรือ เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ/ปัจจัยการกระทำผิด ทั้งด้านสังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ จิตใจ และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ควบคุมดูแล และการปฏิบัติที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนแต่ละประเภท เพื่อนำไปสู่การพัฒนาพฤตินิสัยและการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ซึ่งไปเป็นตามพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 หมวด 4 การรับตัว การจำแนก และการพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชน ส่วนที่ 2 การจำแนกเด็กและเยาวชนและการพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชน มาตรา 26 ถึง 28

(พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561, 2561; กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 21 มกราคม 2562)

2.1.2 เหตุผลและความจำเป็นการจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิด

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดและเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ล้วนมีเหตุปัจจัยเบื้องหลังการกระทำผิดที่แตกต่างกันเฉพาะราย หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจึงมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้กลับเป็นคนดี ไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจำแนกเด็กและเยาวชน ทั้งการประเมินรายกรณี (Case Assessment) การจำแนกประเภท (Classification) และ การจัดการรายกรณี (Case Management) ถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการ “คัดแยก” เด็กและเยาวชนออกเป็นกลุ่มต่างๆ เพื่อนำไปสู่การวางแผนบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดตามแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม (Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention, 2000)

โดยการจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิดถือเป็นกระบวนการประเมิน จำแนก และจัดการเด็กและเยาวชนกระทำผิดเป็นรายกรณี เพื่อหาความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิดหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งจะทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดได้รับการบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมเป็นรายบุคคล อันเนื่องมาจากสาเหตุการกระทำผิดและปัจจัยที่ส่งผลกระทำผิดซ้ำมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้การประเมินและจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิดเป็นการพิจารณาเลือกโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมและวางแผนบำบัดฟื้นฟูตามความต้องการและจำเป็นของเด็กและเยาวชนกระทำผิดแต่ละราย ด้วยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดในหน่วยงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรม ทัศนคติ ของเด็กและเยาวชนกระทำผิดที่มีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม (National Council on Crime and Delinquency, 1997; Wiebush et al., 1995)

โดยโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดอยู่บนพื้นฐานจัดกลุ่มตามความต้องการและจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน เพื่อให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดที่มีลักษณะดังกล่าวได้รับการบำบัดฟื้นฟูตามแผนที่วางไว้ นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิดจะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ในการคัดแยกเด็กและเยาวชนที่มีความเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามความเหมาะสมและจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูโดยสถาบัน หรือมาตรการอื่นที่ไม่ใช่สถาบัน เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรบำบัดฟื้นฟูที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการและจำเป็นของเด็กและเยาวชนกระทำผิดแต่ละรายต่อไป (Gottfredson, 1987)

2.1.3 ประโยชน์และความคุ้มค่าของการจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิด

การประเมินเด็กและเยาวชนกระทำผิด เพื่อจำแนกเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับการวางแผนบำบัด นับว่ามีประโยชน์ทั้งต่อเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานรับผิดชอบบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดประโยชน์ของการประเมิน การจำแนก และการจัดการเด็กและเยาวชนกระทำผิด ดังนี้ (Fulton, Stone, and Gendreau, 1994; Howell, 1995; Wiebush et al., 1995)

(1) ประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน คือ การประเมิน การจำแนก และการจัดการเด็กและเยาวชนกระทำผิดเป็นรายกรณีถือเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับการบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมและเท่าเทียม ทั้งยังมีความแม่นยำ และ ช่วยให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดได้รับการบริการในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัด

(2) ประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คือ การประเมิน การจำแนก และการจัดการเด็กและเยาวชนกระทำผิดเป็นรายกรณีช่วยให้การตัดสินใจวางแผนบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ และมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น เนื่องจากเครื่องมือประเมินเพื่อจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิดนั้น พัฒนาขึ้นตามหลักวิชาการที่มีการทดลองและตรวจสอบความน่าเชื่อ ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงของเครื่องมือก่อนที่จะนำมาใช้จริงกับเด็กและเยาวชนกระทำผิด นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังเกิดความมั่นใจว่าเด็กและเยาวชนที่ผ่านการประเมินและจำแนกเพื่อคัดแยกให้อยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะ/ปัจจัยกระทำผิดเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันจะได้รับการพิจารณาวางแผนบำบัดฟื้นฟูในทุกกรณี และช่วยให้การจัดการคดีเป็นไปอย่างมีระบบและชัดเจนในการปฏิบัติงาน เมื่อทำการตัดสินใจเกี่ยวกับกรณีที่มีการโต้เถียงเจ้าหน้าที่ที่ทำการประเมินเด็กและเยาวชนกระทำผิดจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

(3) ประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่ดูแลเด็กและเยาวชนกระทำผิด และสังคม คือ การประเมิน การจำแนก และการจัดการเด็กและเยาวชนกระทำผิดเป็นรายกรณี ช่วยให้หน่วยงานสามารถนำงบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ในการดูแลเด็กและเยาวชนกระทำผิดได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า เนื่องจากแบบประเมินและจำแนกเด็กและเยาวชนช่วยคัดแยกเด็กและเยาวชนกระทำผิดบางกรณีออกจากกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน แล้วนำมาตรการอื่นมาใช้แทนการนำเด็กและเยาวชนเข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งช่วยลดความแออัดภายในสถานที่ฝึกและอบรม ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้อย่างทั่วถึง ทำให้หน่วยงานสามารถพิจารณาจัดสรรงบประมาณไปใช้ในภารกิจที่มีความสำคัญและจำเป็นได้อย่างเหมาะสม อำนวยความสะดวกในการติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงาน ที่สำคัญยังช่วยทำให้สังคมมีความปลอดภัยมากขึ้น

2.2 ความเป็นมา 4 ระยะของการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

การประเมินความเสี่ยงด้วยหลักสถิติถูกนำมาใช้เพื่อจำแนกผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยวัดออกมาเป็นค่าตัวเลขที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำผิด ค่าคะแนนที่วัดออกมาได้นั้นจะถูกนำไปใช้ในการจำแนกและวางแผนบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดเหล่านั้น แบบเฉพาะรายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคิดให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น และเมื่อพ้นโทษแล้วจะไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ ทั้งนี้การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมีพัฒนาการ 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 Professional judgement

ในช่วงปี ค.ศ. 1928 Burgess ได้พัฒนาปัจจัยความเสี่ยงสำหรับประเมินความเสี่ยงขึ้นมา 22 ตัวบ่งชี้ เพื่อนำไปใช้ในการวัดและประเมินความเสี่ยงของผู้พักการลงโทษออกมาเป็นค่าความเสี่ยง หรือที่เรียกว่า Risk scale โดยปัจจัยความเสี่ยงทั้ง 22 ตัวบ่งชี้ ของ Burgess ได้แก่ การกระทำผิด ผู้ร่วมกระทำผิด สัญชาติของบิดา สถานภาพของบิดามารดา สถานภาพของมารดา ประเภทของผู้กระทำผิด พฤติกรรมทางสังคม เขตที่อยู่ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย เพื่อนบ้าน คำแนะนำในการผ่อนปรน การเจรจาต่อรอง ระยะเวลาการลงโทษ ระยะเวลาพักการลงโทษ ประวัติการกระทำผิด การจ้างงาน การทำผิดกฎเรือนจำ อายุ สติปัญญา การยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การพยากรณ์โรคทางจิตเวช ซึ่งตัวบ่งชี้ของ Burgess นั้น จะผสมผสานทั้งพฤติกรรมการกระทำผิด ข้อมูลทางประชากร กระบวนการดำเนินคดีโดยศาล การประเมินโรคทางจิตเวช ซึ่งปัจจัยส่วนใหญ่จะเป็นปัจจัยคงที่ (static factor) (Bonta & Wormith, 2008)

ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. 1950 Glueck & Glueck (1950) ได้พัฒนาปัจจัยความเสี่ยงของผู้กระทำผิด โดยอยู่บนพื้นฐานปัจจัยหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ และ ปัจจัยด้านจิต โดยปัจจัยความเสี่ยงมีทั้งหมด 15 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม การสอดส่องดูแล ความรักจากบิดา ความรักจากมารดา ความผูกพันในครอบครัว การทดสอบ Rorschach การต่อต้าน ความหวาดระแวง การทำลาย ความรู้สึกทางอารมณ์ ลักษณะทางจิต บุคลิกภาพชอบแสดงออก การถูกครอบงำง่าย ดื้อรั้น และ ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (Bonta & Wormith, 2008)

ในช่วง ค.ศ. 1970 เป็นช่วงที่ 2 ของการพัฒนาค่าความเสี่ยง เพื่อทำให้การประเมินความเสี่ยงได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะในวงการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด **Salient Factor Score (SFS)** ถูกพัฒนาขึ้นมาใช้ในการเลือกผู้มีสิทธิได้รับการพักการลงโทษจากเรือนจำกลางสหรัฐอเมริกา โดยปัจจัยความเสี่ยงในช่วงแรกตาม SFS มีทั้งหมด 9 ตัวบ่งชี้ แต่ต่อมาในปี ค.ศ. 1981 ลดลงเหลือ 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

การกระทำผิด อายุ ประวัติการถูกจำคุก ประวัติการลงโทษ ประวัติการผิดเงื่อนไขการพักการลงโทษ และประวัติการใช้เฮโรอีน/ยาเสพติด (Hoffman & Beck, 1974; Hoffman, 1983) เพื่อให้เหมาะสมตามหลัก “just desert” คือ การลงโทษที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิด โดยพิจารณาความร้ายแรงของการกระทำผิดกับช่วงอายุของผู้กระทำผิดเพื่อกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสม ซึ่งตัวชี้วัดค่าความเสี่ยง SFS สามารถนำมาใช้ประเมินความเสี่ยงได้กับผู้ต้องขังชายและหญิง (Hoffman, 1982)

ต่อมาในช่วง ค.ศ. 1980 หลังจากเรือนจำกลางสหรัฐอเมริกามีการประเมินความเสี่ยงผู้ต้องขังตามปัจจัยความเสี่ยงของ SFS หน่วยงานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดของแคนาดาได้พัฒนาค่าความเสี่ยง โดยใช้ชื่อว่า **Statistical Information on Recidivism (SIF)** โดยตัวชี้วัดความเสี่ยง SIF มีทั้งหมด 11 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การกระทำผิด อายุ ประวัติการถูกจำคุก คนที่อยู่ในความดูแล สถานภาพของมารดา ประวัติการผิดเงื่อนไขการพักการลงโทษ ระยะเวลาการลงโทษ ช่วงเวลาที่ทำผิดก่อนครั้งล่าสุด ประวัติการลงโทษ การจ้างงาน และ ระดับความมั่นคงของเรือนจำที่อยู่ ทั้งนี้ปัจจัยความเสี่ยง SIF มีความใกล้เคียงกับปัจจัยความเสี่ยง SFS หากแต่ปัจจัยบางตัวไม่ใช่ปัจจัยคงที่ เช่น ผู้อยู่ในความดูแล การจ้างงาน สถานภาพชองมารดา เป็นต้น ซึ่งปัจจัยความเสี่ยง SIF จะถูกนำมาใช้พิจารณาไปสู่การวางแผนบำบัดฟื้นฟู ซึ่งปัจจัยความเสี่ยง SIF นับว่ามีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ จึงทำให้หน่วยงานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดของแคนาดายังคงใช้ปัจจัยความเสี่ยง SIF นี้ เพื่อประเมินความเสี่ยงของผู้กระทำผิดมาจนถึงปัจจุบัน (Cormier, 1997; Nafekh & Motiuk, 2002)

ถัดมาในปี ค.ศ. 1998 ประเทศอังกฤษได้พัฒนาปัจจัยความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำที่ชื่อว่า **Offender Group Reconviction Scale (OGRS)** ซึ่งพัฒนามาจาก Risk of Reconviction Score (Copas & Marshall, 1998) โดยปัจจัยความเสี่ยงมีทั้งหมด 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การกระทำผิด อายุ ประวัติการถูกลงโทษจองจำในวัยเด็ก ประวัติการมีส่วนเกี่ยวข้องในชั้นศาล เพศ และ ช่วงเวลาที่ทำผิดครั้งแรก โดยมี 4 ตัวบ่งชี้ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติการกระทำผิด และอีก 2 ตัวบ่งชี้เป็นความเสี่ยงทั่วไป ซึ่งปัจจัยความเสี่ยงของ OGRS มีประสิทธิภาพอย่างมากในการใช้วัดความเสี่ยงของผู้กระทำผิด 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้กระทำผิดชาย ผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชน และ ผู้กระทำผิดที่มีอาการ/โรคทางจิต (Copas et al., 1996; Taylor, 1999; Gray and et al., 2004)

กล่าวโดยสรุปคือ ยุคแรกหรือดั้งเดิมนั้น เป็นการใช้ดุลยพินิจ (Professional Judgement) คือการประเมินความเสี่ยงเป็นการพิจารณาจากดุลพินิจของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแนวคิดดังเดิม โดยไม่ได้มีการนำสถิติ หรือการจัดทำค่าคะแนนในการพิจารณาความเสี่ยงในการกระทำผิด ผู้ที่พิจารณาส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่ดูแลผู้กระทำผิด นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ โดยบุคลากรดังกล่าวมีแนวทางในการประเมินความเสี่ยงจากการได้รับการอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งการประเมินความเสี่ยงเปรียบเสมือนการส่งเสริมด้านความปลอดภัยและการดูแลผู้กระทำผิด ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงเป็นเรื่องของดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ระยะที่ 2 Evidence-based tool

ในช่วงปี ค.ศ. 1950-1970 การประเมินความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดถูกพูดถึงอย่างมาก เนื่องจากการประเมินหาความเสี่ยงของผู้กระทำผิดไม่ได้ช่วยลดอัตราการกระทำผิดซ้ำได้ทั้งหมด การค้นหาความจำเป็นของผู้กระทำผิดถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่มีผลต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด และมีส่วนช่วยลดการกระทำผิดซ้ำได้ โดยเฉพาะผลการวิจัยของ Robert Martinson (1974) ที่แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังส่วนใหญ่ไม่มีส่วนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้กระทำผิด เนื่องจากโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังพัฒนาขึ้นมาจากพนักงานคุมประพฤติ นักจิตวิทยา จึงทำให้โปรแกรมบำบัดฟื้นฟูเน้นไปในส่วนของทฤษฎีและเทคนิคต่างๆ โดยมิได้คำนึงถึงผู้ต้องขังแต่ละรายว่าสมควรจะได้รับโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูแบบไหนที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและจิตใจทั้งที่เกิดขึ้นเมื่อต้องอยู่ในเรือนจำ หรือเหตุปัจจัยก่อนเข้าสู่เรือนจำ จึงได้มีการนำการประเมินความจำเป็น (Need assessment) ของผู้กระทำผิด มาร่วมพิจารณาควบคู่กับการประเมินความเสี่ยงของผู้กระทำผิด

โดยการประเมินความจำเป็นในช่วงแรก ยกตัวอย่างเช่น Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI) และ การทดสอบของ Rorschach จะคำนึงถึง 3 ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมอาชญากร ได้แก่ สภาพปัญหาทางจิตวิทยา อาการ/โรคทางจิตเวช และ การขาดความสมดุลทางอารมณ์และความคิด ทั้งนี้การประเมินความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดพิจารณาจาก 2 ปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมอาชญากรหรือการคิดแบบผู้กระทำผิด คือ ปัจจัยด้านอารมณ์ เช่น ความวิตกกังวล การเห็นคุณค่าในตนเอง ความเศร้า ความชอบ เป็นต้น และ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ เช่น พฤติกรรมต่อต้านสังคม พฤติกรรมชอบทำลาย เป็นต้น ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยจะเป็นแนวทางนำไปสู่การวิเคราะห์ความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม (Andrews & Bonta, 2003)

หากแต่การประเมินความจำเป็นข้างต้นยังมีข้อบกพร่อง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบและพัฒนาแบบประเมินเป็นผู้กระทำผิดผู้ใหญ่จึงทำให้ไม่สามารถวัดค่าความจำเป็นของผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนได้ เนื่องจากผู้กระทำผิดทั้งสองประเภทมีปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลต่อการกระทำผิดแตกต่างกัน จนกระทั่งมีการพัฒนามาตรวัดบุคลิกภาพขึ้นมาใหม่ เพื่อจะได้นำไปใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้กระทำผิดที่จำเป็นต้องได้รับการบำบัดเฉพาะราย เช่น The Adult Internal Management System (AIMS) ใช้สำหรับผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ หรือ I-Level หรือ Conceptual Level ที่ใช้กับผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชน (Sullivan, Grant & Grant, 1957; Hunt & Hardt, 1965)

ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. 1986 หลังจากการใช้การประเมินความจำเป็นในงานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในประเทศสหรัฐอเมริกาตามแบบ MMPI และ แบบ Rorschach กลับพบว่า ใน 38 มลรัฐ ปัจจัยด้านสุขภาพ ปัจจัยด้านจิตวิทยา และ ปัจจัยด้านการตกเป็นเหยื่อ จัดเป็นปัจจัยความจำเป็น 3 อันแรกจาก 10 ปัจจัย

ความจำเป็นของผู้กระทำผิด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยความจำเป็นตามแบบ MMPI และ แบบ Rorschach ยังไม่มีครอบคลุมและประสิทธิภาพมากพอที่จะสามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำได้ เมื่อเทียบกับการประเมินค่าความเสี่ยงที่มีความน่าเชื่อถือมากกว่าในการทำนายการกระทำผิดซ้ำ (Clement, 1986) จนกระทั่งมีการพัฒนามาตรวัดการประเมินความจำเป็นของผู้กระทำผิดที่เรียกว่า The Level of Service Inventory (LSI) ขึ้นมา จึงทำให้การประเมินความจำเป็นของผู้กระทำผิดถูกนำกลับมาศึกษาอีกครั้ง (Andrews, 1982)

กล่าวโดยสรุปคือ ระยะนี้ เป็นการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-bases tools) หรือการนำเครื่องมือมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนั้นขึ้นอยู่กับข้อมูลทางสถิติมากขึ้น และมีการนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการประเมินมากขึ้น ทำให้ลดบทบาทของการใช้ดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติงานการประเมินความเสี่ยงในยุคนี้ส่วนใหญ่เป็นการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กระทำผิด เช่น ประวัติการกระทำผิด การถูกกระทำรุนแรง ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกับการกระทำผิดซ้ำ โดยในแต่ละข้อคำถามหรือแต่ละปัจจัยนั้นจะมีการคิดเป็นค่าคะแนน และเมื่อนำคะแนนมารวมกัน ค่าคะแนนที่สูงหมายถึงมีความเสี่ยงสูงในการกระทำผิดซ้ำ เป็นต้น กล่าวได้ว่าเป็นการเป็นการพิจารณาความเสี่ยงโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ทำนายปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และระยะนี้ได้เริ่มมีแบบประเมินความเสี่ยงออกมาใช้จากหลายหน่วยงานและมีการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยง เช่นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และความเที่ยงตรงของแบบประเมิน และผลการประเมินความเสี่ยงก็เป็นที่น่าพึงพอใจแก่ผู้ใช้ ลักษณะแบบประเมินในยุคนี้ข้อคำถามส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักทฤษฎี ข้อคำถามไม่มีความซับซ้อน เป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับประวัติการผู้กระทำผิด และมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ ลักษณะของข้อคำถามอีกส่วนหนึ่งเป็นลักษณะของพฤติกรรมในอดีต เช่น การใช้ยาเสพติด ซึ่งลักษณะของข้อคำถามแบบประเมินในยุคนี้เป็นปัจจัยคงที่ (Static Factor) และการวัดค่าต่างๆ ไม่ได้วันการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ปัจจัยเสี่ยงไม่ได้เปลี่ยนแปลงแม้ว่าผู้กระทำผิดไม่ได้กระทำแล้วก็ตาม สรุปได้ว่าแบบประเมินความเสี่ยงในยุคนี้ส่วนใหญ่ประกอบด้วยข้อคำถามที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ประวัติการกระทำผิด พฤติกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด เป็นต้น

ระยะที่ 3 Evidence-based and dynamic

ในช่วงท้ายทศวรรษที่ 1970 ตั้งแต่ที่ Andrews เริ่มพัฒนาตัวชี้วัดความจำเป็นให้มีความน่าเชื่อมากขึ้นเพื่อที่จะยืนยันว่าค่าความจำเป็นสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ โดย Andrews บอกว่าความจำเป็นที่ส่งผลต่อการกระทำผิด (Criminogenic need) คือ ปัจจัยความเสี่ยงแบบเคลื่อนไหว (Dynamic risk factor) ที่นำไปสู่การกระทำผิด เช่น ทัศนคติการต่อต้านสังคม เครือข่ายอาชญากร การใช้ยาเสพติดในปัจจุบัน เป็นต้น ซึ่งความจำเป็นแบบนี้จะแตกต่างจากความต้องการของผู้กระทำผิด (Offender need) ที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงแบบคงที่ เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง ความรู้สึกเหงา ความวิตกกังวล ประวัติการกรทำผิด ประวัติการใช้

สารเสพติด เป็นต้น การที่จะทำให้แนวคิดความจำเป็นได้รับการยอมรับนั้น จะต้องหาวิธีการบำบัดที่สามารถเข้าไปแทรกแซงเป้าหมายการกระทำผิดและลดระดับความเสี่ยงที่จะกระทำผิดลง (Andrews, 1982)

ระยะนี้เป็นส่วนขยายของยุคที่ 2 ในการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ คือเป็นระยะของการเพิ่มเติมข้อมูลเชิงประจักษ์และปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงได้ กล่าวคือ นอกจากประเด็นข้อคำถามที่เป็นปัจจัยคงที่ (Static Factor) แล้วยุคนี้ได้มีการเพิ่มเติมในประเด็นปัจจัยปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงได้ (Dynamic Factor) ที่มีความสอดคล้องกับการกระทำผิดซ้ำ อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านประวัติการกระทำผิดยังคงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญเช่นเดิม รวมทั้งการใช้สารเสพติด แต่ได้เพิ่มเติมในส่วนของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การจ้างงาน การคบเพื่อนที่กระทำผิด ความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นต้น แบบประเมินในยุคนี้ได้กล่าวถึง เครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น หรือ RISK-NEED โดยบางส่วนได้อ้างทฤษฎีประกอบการพัฒนาแบบประเมิน แบบประเมินในยุคนี้ เช่น the Level of Service Inventory-Revised ของ Andrew and Bonta (1995) สรุปได้ว่าเครื่องมือที่นำมาพิจารณาปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำนั้นมาจากหลากหลายปัจจัย หรือจากหลากหลายแหล่งข้อมูล โดยการแบ่งปัจจัยเสี่ยงเป็น 2 กลุ่มได้แก่ ปัจจัยคงที่ (Static) และ ปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงได้ (Dynamic) โดยปัจจัยคงที่เป็นการประเมินเหตุการณ์ก่อนการกระทำผิด ส่วนปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงได้ โดยทั่วไปเป็นการอ้างถึงพฤติกรรมหรือลักษณะของผู้กระทำผิด หรือ Criminogenic needs และเป็นการแสดงให้เห็นถึงเงื่อนไงหรือสถานการณ์ที่สามารถพัฒนาหรือปรับปรุงได้ในเวลาต่อมา

ระยะที่ 4 Systematic and comprehensive

ในช่วงปี ค.ศ. 2000 มีการพัฒนา The Level of Service/Case Management Inventory (LS/CMI) และ The Correctional Assessment and Intervention System (CAIS) (National Council on Crime and Delinquency, 2003) ขึ้นมา เพื่อให้การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของผู้กระทำผิดมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพที่จะช่วยลดอัตราการกระทำผิดซ้ำได้มากยิ่งขึ้น โดย LS/CMI และ CAIS ถูกพัฒนาขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อปรับค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นตามแบบ LSI-R ให้มีความเที่ยงตรงมากขึ้น อีกทั้งปรับปัจจัยความเสี่ยงให้เป็นปัจจุบันเพื่อรองรับการประเมินผู้กระทำผิดที่มีความหลากหลายมากขึ้น และ บูรณาการกระบวนการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นโดยนำกระบวนการจัดการรายกรณีมาใช้ในการประเมิน (Bonta & Wormith, 2008, 144)

ในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำในระยะนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือที่เป็นระบบและครอบคลุม (Systematic and Comprehensive) เป็นการบูรณาการร่วมกันกับระบบการติดตามและการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน นอกจากเป็นการพิจารณาในประเด็นปัจจัยเสี่ยงต่อ

การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนแล้ว ยังมีการวัดหรือประเมินด้านปัจจัยเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดฟื้นฟูอีกด้วย ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลผู้กระทำผิดอีกด้วย แบบประเมินในยุคนี้ได้แก่ the Level of Service/ Case Management Inventory หรือกล่าวได้ว่า แบบประเมินในระยะที่ 3 และ 4 นี้เป็นการพัฒนาในรูปแบบของ Risk-need-responsivity model โดยการประเมินความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ เป็นการเพิ่มเติมในประเด็นปัจจัยป้องกัน (Protective Factors) ซึ่งเป็นความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดฟื้นฟู (เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ) และเชื่อมโยงการตอบสนอง (Responsivity) ของผู้กระทำผิด หรือความพร้อมของผู้กระทำผิดในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการประเมินการตอบสนองของผู้กระทำผิดในประเด็นแนวทางและโปรแกรมการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

อย่างไรก็ตามการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของผู้กระทำผิดยังคงต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับผู้กระทำผิดที่มีความแตกต่างทั้งทางร่างกาย จิตใจ หรือปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลให้กระทำผิด รวมทั้งรูปแบบการกระทำผิดในปัจจุบันที่มีความซับซ้อนและรุนแรงมากกว่าเดิม ดังนั้นการกำหนดค่าความเสี่ยงและความจำเป็นและมาตรวัดค่าความเสี่ยงและความจำเป็นให้เป็นปัจจุบัน ย่อมมีส่วนช่วยลดปัจจัยความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำได้

2.3 สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน คณะวิจัยพบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน มี 8 ปัจจัย อันได้แก่ ด้านอารมณ์และความคิด ด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรม ด้านเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด ด้านครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ด้านเศรษฐกิจ ความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการของสถาบันการศึกษา ดังรายละเอียดดังนี้

(1) ปัจจัยด้านอารมณ์และความคิด

อารมณ์และความคิดเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ กล่าวคือ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่พบว่ามีปัญหาทาง***อารมณ์*** ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมตนเองต่ำ โดยเฉพาะการควบคุมอารมณ์ ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้ารอบตัวได้ง่ายประกอบขาดวุฒิภาวะและการยับยั้งชั่งใจ จึงถูกชักจูงให้กระทำผิดซ้ำได้ง่าย (วิมลวรรณ ปัญญาว่อง และคณะ, 2551; ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2553) นอกจากนี้ความรู้สึกเหงาและว้าเหว่เนื่องจากถูกทอดทิ้ง ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและไม่เห็นคุณค่าตนเอง การขาดความมั่นคงทางจิตใจและการดำรงชีวิต ความเครียดและความกดดันจากการใช้ชีวิตในโรงเรียน เนื่องจากตนเองไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนและครู จึงไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา เริ่มจากไม่ตั้งใจเรียน ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียน ตีตัวออกห่างจากกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียนหรือเพื่อนที่คิดต่างไปจากตน แล้วไปคบกลุ่มเพื่อนที่มีความคิดเหมือนกัน ซึ่งเป็น

กลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน/พฤติกรรมการกระทำผิด จึงขาดเรียนบ่อยขึ้น มีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง ทำผิดกฎเกณฑ์ของโรงเรียน จนต้องลาออก หรือถูกไล่ออกจากโรงเรียนในที่สุด (กาญจนา คุณารักษ์, 2553)

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดให้โทษส่วนใหญ่มี***ความคิดและทัศนคติต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน/กระทำผิดเป็นเรื่องปกติ*** โดยเด็กและเยาวชนมองว่าการกระทำผิดกฎหมายเป็นเรื่องที่สามารถทำได้เพราะคนอื่นก็ทำกัน เมื่อลองคำนวณแล้วว่าการกระทำผิดครั้งนี้คุ้มค่ากับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นและมีโอกาสสูงที่จะรอดพ้นจากการถูกจับกุม ยิ่งสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนกลับไปกระทำผิดซ้ำ (เพลินใจ แต้เกษม, 2552)

(2) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรม

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำโดยส่วนใหญ่จะมี***ลักษณะบุคลิกภาพ***เฉพาะ กล่าวคือ โดยส่วนใหญ่ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำไม่ว่าจะเพศชายหรือหญิง จะชอบเข้าสังคม มีความกล้าหาญ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีจินตนาการ กล้าแสดงออก เปิดเผย ตั้งใจแน่วแน่ จิตใจอ่อนไหวง่าย โดยที่ผลการศึกษาของกาญจนา คุณารักษ์ (2553, 120-121) พบว่า เด็กและเยาวชนหญิงที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่จะมีความกล้าหาญมากกว่าเด็กและเยาวชนชายที่กระทำผิดซ้ำ ในขณะที่เด็กและเยาวชนชายที่กระทำผิดซ้ำจะมีลักษณะทางอารมณ์ที่อ่อนไหวสูงกว่าเด็กและเยาวชนหญิงที่กระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำยังมีบุคลิกภาพหุนหันพลันแล่น โมโหหรือฉุนเฉียวง่าย ขาดความละเอียดรอบคอบ ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ชอบแสดงออกทางกายมากกว่าพูด ชอบความท้าทาย ชอบเสี่ยง ชอบแข่งขัน ชอบเล่นการพนัน เช่น เล่นไพ่ พนันฟุตบอล สนุกเกอร์ เสพยาเสพติด เที่ยวสถานบันเทิง (วิมลวรรณ ปัญญาว่อง และคณะ, 2551; เพลินใจ แต้เกษม, 2552; ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2553)

ด้านพฤติกรรมพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเลียนแบบเพื่อนหรือบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน/พฤติกรรมการกระทำผิด เพื่อทำให้ตนเองเป็นที่สนใจและได้รับการยอมรับ (อรัญญา มโนมัย, 2552) มีพฤติกรรมการเอาตัวรอดจากการติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และมักจะปฏิเสธการกระทำของตนเองและโยนความผิดไปให้ผู้อื่น (ณภัสสร บุญเพ็ง, 2549) ทั้งนี้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดให้โทษมีค่านิยมในการดำเนินชีวิต คือ ดำเนินชีวิตแบบอยู่ไปวันๆ ไม่ต้องการวางแผนการดำเนินชีวิต ใช้ชีวิตง่ายๆ ทำตามใจตนเองโดยไม่มีเหตุผล หางานที่ทำแล้วไม่ต้องเหนื่อยแต่ได้เงินง่าย เที่ยวเตร็ดเตร่ ดื่มสุรา สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด ซึ่งการดำเนินชีวิตตามลักษณะนี้ ถือเป็นเรื่องปกติที่เด็กและเยาวชนทำกัน (เพลินใจ แต้เกษม, 2552)

นอกจากนี้เด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่จะมี***ประวัติการกระทำผิด*** เช่น การใช้ยาเสพติดซ้ำแม้ว่าจะเข้ารับการบำบัดหายแล้ว (Cottle and Heilbrum, 2001; วิมลวรรณ ปัญญาว่อง

และคณะ, 2551) โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ส่วนใหญ่มีประวัติการกระทำผิดครั้งแรกตั้งแต่อายุยังน้อย ทั้งยังมีแนวโน้มจะกระทำผิดในลักษณะที่รุนแรงขึ้น (ณภัสสร บุญเพ็ง, 2549, 27) หรือแม้กระทั่งผู้ต้องขังคดียาเสพติดให้โทษพบว่ามีประวัติการกระทำผิดในช่วงวัยเด็กมากกว่า 1 ครั้ง (เพลินใจ แต้เกษม, 2552) นอกจากนี้จากผลการวิจัยของ Carcach and Leverett (1999) กล่าวไว้ว่าเด็กและเยาวชนมีโอกาสกลับมากระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่อายุระหว่าง 14-17 ปี จะกลับมากระทำผิดซ้ำมากที่สุด เมื่อเทียบกับช่วงอายุอื่นๆ โดยมีแรงผลักดันของกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมกระทำผิดชักจูงให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ

(3) ปัจจัยด้านเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด

กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่ออกจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมากที่สุด เมื่อเทียบกับปัจจัยครอบครัว ปัจจัยความเกรงกลัวที่มีต่อบทลงโทษ โดยเฉพาะ***การกลับไปคบหาสมาคมกับเพื่อนกลุ่มเดิมที่มีพฤติกรรมกระทำผิด*** เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดคดีลักรถจักรยานยนต์จะกลับมารวมตัวกับกลุ่มอีกครั้งเมื่อออกจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และพัฒนารูปแบบการกระทำผิดในลักษณะที่มีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น (ณภัสสร บุญเพ็ง, 2549) โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำจะกลับไปคบหาสมาคมกับเพื่อนที่กระทำผิดมานาน กระทำผิดร่วมกันบ่อยๆ (ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2553) ซึ่งเพื่อนส่วนใหญ่ที่คบจะเป็นเพื่อนที่มีพฤติกรรมคล้ายกัน เช่น เบื่อหน่ายการเรียน หนีเรียน ต้องออกจากโรงเรียน รวมกลุ่มกันเที่ยวเตร่ นั่งเล่น คุยกัน ปล่อยเวลาให้ผ่านไป (ฐิติวรรณ สุกใส และคณะ, 2555)

ในขณะที่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในคดียาเสพติดและกลับไปกระทำผิดซ้ำ จะกลับไปคบกลุ่มเพื่อนที่มีความคิดเหมือนกัน ซึ่งเป็นกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน/พฤติกรรมการกระทำผิด จึงขาดเรียนบ่อยขึ้น มีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง ทำผิดกฎเกณฑ์ของโรงเรียน จนต้องลาออกหรือถูกไล่ออกจากโรงเรียน และไปคบหาสมาคมหรืออยู่กับกลุ่มเพื่อนที่ชักชวนให้ตนเองเสพติดอบายมุข และกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีก (กาญจนา คุณารักษ์, 2553) ซึ่งจากผลการศึกษาของ ศิริวรรณ กมลสุขสถิต (2563) พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมีโอกาสกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้น 4 เท่า เมื่อกลับไปคบหาสมาคมกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมกระทำผิด เมื่อเทียบกับเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมกระทำผิด แม้กระทั่งเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดคดีเกี่ยวกับทรัพย์และกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากกลับมาคบเพื่อนกลุ่มเดิมที่เคยร่วมกันก่อคดี ซึ่งเป็นกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม พฤติกรรมเบี่ยงเบนและพฤติกรรมการกระทำผิด และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนกลุ่มนี้สูง เมื่อถูกเพื่อนชักชวนและท้าทายจึงตัดสินใจกระทำผิดซ้ำอีก (จิตราภรณ์ จิตรธร, 2551)

(4) ปัจจัยด้านครอบครัว

ครอบครัวมีบทบาทสำคัญที่จะกำหนดให้เด็กและเยาวชนกลับไปกระทำผิดซ้ำ **สภาพครอบครัวที่พ่อแม่ยากจนหรือครอบครัวที่มีพ่อ/แม่เพียงคนเนื่องจากหย่าร้างหรือแยกทาง** จนทำให้พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือผู้นำครอบครัวต้องออกไปทำงานหารายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว จนละเลยที่จะดูแลเด็กและเยาวชน ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน พูดคุย ให้คำแนะนำปรึกษา หรือชี้แนะแนวทางที่ดี พฤติกรรมที่ดีและสังคมยอมรับ เช่น ความมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลืองานบ้าน การควบคุมอารมณ์ การใช้จ่ายอย่างรู้คุณค่า เป็นต้น พฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อตนเองและสังคมให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ จึงทำให้เกิดช่องว่างความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนจะเกิดความรู้สึกขาดความรัก ขาดความอบอุ่น รู้สึกว่าตนเองไม่เป็นที่ต้องการหรือส่วนเกินของครอบครัว เพราะไม่ได้รับความห่วงใยจากคนภายในครอบครัว อีกทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรให้เด็กและเยาวชนได้เห็น ไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กและเยาวชน เมื่อเด็กและเยาวชนที่ออกจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลับมาอยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะเช่นนี้ เด็กและเยาวชนจะเลือกกลับไปคบหาสมาคมกับเพื่อนกลุ่มเดิมที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน พฤติกรรมอาชญากรรม และกลุ่มเพื่อนที่ชักนำให้ทำผิดครั้งแรก เนื่องจากเพื่อนกลุ่มนี้เข้าใจความทุกข์ พร้อมรับฟังปัญหาที่ตนเองพบเจอ เมื่อได้คบหาสมาคมกับเพื่อนกลุ่มนี้จึงมีความสุขมากกว่าการอยู่กับครอบครัว (เพลินใจ แต้เกษม, 2552; กาญจนา คุณารักษ์, 2553; อรัญญา มโนมัย, 2553)

โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่จะเติบโตมาด้วย**การเลี้ยงดูอย่างไม่เหมาะสม** เช่น การถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเรื่องที่เหมาะสม เป็นต้น และอยู่ในครอบครัวที่พ่อ/แม่ชอบต่อว่า ดุด่า ใช้ความรุนแรง ใช้สารเสพติด ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนรู้สึกไม่มีความสุขเมื่ออยู่ที่บ้านหรือต้องใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัว เมื่อเด็กอายุ 9 ปี จะเริ่มแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและมีแนวโน้มจะกระทำผิด และเมื่ออายุ 10 ปี ประกอบกับพ่อแม่เป็นอาชญากรยิ่งมีแนวโน้มสูงที่จะกลายเป็นเด็กและเยาวชนกระทำผิดอย่างต่อเนื่อง (วิชา มหาคุณ, 2541, 77) ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยของ Snyder and Patterson (1987, 218) ที่ว่า พ่อแม่หรือคนในครอบครัวที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น พฤติกรรมต่อต้านสังคม พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือพฤติกรรมอาชญากร เป็นต้น ยิ่งช่วยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม ก้าวร้าว เบี่ยงเบน หรือกระทำผิด และเมื่อเด็กและเยาวชนขาดทักษะทางสังคมโอกาสที่จะถูกเพื่อนและครูที่โรงเรียนปฏิเสธการคบหาสมาคมหรือไม่ยอมรับเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเช่นนี้ เด็กและเยาวชนเหล่านี้จึงหันไปหาหรือติดต่อสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมในลักษณะเช่นเดียวกับตนแทน

นอกจากนี้ผลการศึกษาของ เกษวรางค์ จิณะแสน (2541) ยังพบว่า เด็กและเยาวชนที่ถูกคุมความประพฤติ เมื่อกลับไปอยู่กับครอบครัวที่มีสภาพเช่นเดิมเหมือนก่อนกระทำผิดครั้งแรก โดยที่พ่อแม่

ผู้ปกครอง ไม่ได้ช่วยกันปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวให้ดีขึ้นจึงเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนกลับไปกระทำผิดซ้ำ

(5) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

ลักษณะของสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่จะมีความเสื่อมโทรม ไร้ระเบียบ มีความแออัด แหล่งมั่วสุม ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านหรือคนในชุมชนมีน้อย เพื่อนบ้านหรือคนในชุมชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน พฤติกรรมอาชญากรรม/เคยกระทำผิดมาก่อน แม้กระทั่งการมีอาชญากรรมเกิดขึ้นในชุมชน นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่ออกจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีแนวโน้มหรือโอกาสที่จะกลับไปกระทำผิดซ้ำ อย่างเช่นที่ Bursik and Grasmick (1993) Pratt and Cullen (2004) และ เกษวรางค์ จิณะแสน (2541) เห็นสอดคล้องกันว่า ที่พักอาศัย ชุมชนที่เด็กและเยาวชนต้องกลับไปอยู่หลังพ้นการฝึกและอบรม หากสิ่งแวดล้อมรอบๆ บ้าน มีลักษณะไม่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต เช่น ชุมชนแออัด เพื่อนบ้านมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น ถือเป็นปัจจัยที่มีผลการควบคุมตนเองไม่ให้กระทำผิดซ้ำ แม้กระทั่ง Kubrin and Strewart (2006) กล่าวไว้ว่า การกลับไปอยู่อาศัยในพื้นที่เดิมซึ่งมีลักษณะเป็นชุมชนแออัด เพื่อนบ้านกระทำผิด เด็กและเยาวชนที่กลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเช่นนั้น จะทำให้มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำมากกว่าเด็กและเยาวชนที่พ้นโทษแล้วกลับไปอยู่อาศัยในชุมชนที่มีดี มีเพื่อนบ้านที่เป็นมิตร ยกตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับทรัพย์ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ผู้ปกครองในเขตพื้นที่ที่เป็นชุมชนแออัด ชุมชนที่มีแหล่งมั่วสุมดื่มสุราและเสพยาเสพติด หรือพื้นที่ที่มีการกระทำผิดสูง (จิตราภรณ์ จิตรธร, 2551; ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล (2553)

รวมถึง ***การยอมรับ/ให้โอกาสจากเพื่อนบ้านหรือคนในชุมชน*** นับเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ กล่าวคือ เมื่อเด็กและเยาวชนออกจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหรือสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนแล้ว คนในชุมชนบางกลุ่มแสดงออกต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดด้วยการว่ากล่าวซ้ำเติม แสดงท่าทางรังเกียจหรือไม่อยากมีปฏิสัมพันธ์ด้วย เช่น รีบเดินหนีเมื่อเห็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ใช้หางตามองเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดแล้วเดินจากไป (ฐิติวรรณ สุกใส และคณะ, 2555) ทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดคดียาเสพติดกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำ เพื่อผ่อนคลายความเครียดและความกดดันที่เกิดขึ้น เนื่องจากชุมชนไม่ยอมรับและให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดได้แสดงความสามารถ (กาญจนา คุณารักษ์, 2553; ณภัสสร บุญเพ็ง, 2549)

(6) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ทำให้มีเงินไม่พอใช้สำหรับซื้อของที่ไม่จำเป็น เงินที่พ่อแม่ผู้ปกครองหามานั้น ก็ต้องใช้จ่ายเรื่องจำเป็นในบ้าน (เกษวรางค์ จิณะแสน, 2541) โดยเด็กและเยาวชนกระทำผิดคดีเกี่ยวกับทรัพย์ส่วนใหญ่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก เนื่องจากประสบปัญหาด้านการเงิน (จิตราภรณ์ จิตรธร, 2551)

(7) ปัจจัยความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม

เด็กและเยาวชนที่ถูกคุมความประพฤติกลับไปกระทำผิดซ้ำหรือละเมิดเงื่อนที่ศาลสั่ง เนื่องจากพนักงานคุมประพฤติไม่ค่อยออกไปสอดส่องดูแลเด็กและเยาวชนที่ถูกศาลสั่งคุมประพฤติ เด็กและเยาวชนจึงอาศัยโอกาสที่เจ้าหน้าที่เพิกเฉยในการปฏิบัติงานกลับไปกระทำผิด (เกษวรางค์ จิณะแสน, 2541)

(8) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการของสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญกับการตอบสนองค่านิยมของชนชั้นกลาง โดยนำมาปฏิบัติและกำหนดเป็นเป้าหมายความสำเร็จที่นักเรียนทุกชนชั้นต้องทำตาม โดยไม่ได้คำนึงถึงความพร้อมของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องชนชั้น จนความคาดหวังของชนชั้นกลางกลายเป็นสิ่งที่บีบคั้นให้นักเรียนชนชั้นที่อยู่ระดับล่างเกิดความเครียด ความกดดัน และเมื่อตนเองไม่สามารถทำได้ตามค่านิยมของชนชั้นกลางก็ถูกตราหน้าว่ามีความแปลกแยก จึงทำให้นักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้มาจากครอบครัวชนชั้นที่มีความพร้อมและศักยภาพต้องออกไปรวมกลุ่มกัน ประกอบกับสถาบันการศึกษาไม่ให้ความสำคัญหรือแสวงหาแนวทางช่วยเหลือเด็กที่ขาดความพร้อม เพื่อให้มีศักยภาพที่จะปฏิบัติได้ตามค่านิยมของชนชั้นกลาง อีกทั้งเมื่อเด็กและเยาวชนกระทำผิดสถาบันการศึกษาไม่มีมาตรการและแนวทางที่จะช่วยให้เด็กที่เคยกระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดี ไม่หันเหกลับไปกระทำผิดซ้ำ (นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล, 2543)

เมื่อทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คณะวิจัยนำปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมาพิจารณาจัดหมวดหมู่เพื่อกำหนดเป็น<u>ปัจจัยความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ</u> และ <u>ปัจจัยความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิด</u> โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านส่วนบุคคล คือ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมีบุคลิกภาพ พฤติกรรม อารมณ์และความคิด ได้แก่ การควบคุมตนเองต่ำเป็นคนหุนหันพลันแล่น โมโหหรือฉุนเฉียวง่าย การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เช่น มีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง การมีพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมต่อต้านสังคม ชอบใช้ความรุนแรง ชอบความเสี่ยง/ความท้าทาย ชอบโยนความผิดให้ผู้อื่นบ่อยๆ ขาดความละเอียดรอบคอบ ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง

มีพฤติกรรมเริ่มใช้สารเสพติด ดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุยังน้อย และใช้เป็นประจำ และมีประวัติการกระทำผิด เช่น ทำผิดครั้งแรกตั้งแต่อายุยังน้อย ทำผิดมาหลายครั้ง ทำผิดในหลายลักษณะความผิด เป็นต้น

2. ด้านครอบครัว คือ เด็กและเยาวชนได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม เช่น การถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเรื่องที่เหมาะสม พ่อ/แม่ชอบต่อว่า ดุด่า ใช้ความรุนแรง การใช้ความรุนแรง การทะเลาะต่อหน้าเด็กและเยาวชน ใช้สารเสพติด ซึ่งเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน/พฤติกรรมอาชญากร ที่พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่ควรกระทำต่อเด็กและเยาวชน หรือแสดงให้เด็กและเยาวชนได้เห็นจนเกิดการเรียนรู้และเลียนแบบ เป็นต้น การให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับต่ำ อาจเนื่องมาจากครอบครัวมีลูกหลายคน การนำเด็กและเยาวชนไปฝากให้ญาติ/บุคคลอื่นดูแล รวมทั้งพ่อแม่/ผู้ปกครองควบคุมพฤติกรรมเข้มงวดเกินความเหมาะสม ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่เป็นไปในทางลบ เช่น พ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว พ่อแม่หย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่ พ่อ/แม่เสียชีวิต เป็นต้น รวมไปถึงความยากจนของครอบครัวก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม จนมีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์/ความผูกพันภายในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนผ่านกิจกรรมครอบครัวมีน้อย ไม่ค่อยมีการพูดคุยรับฟังความคิดเห็น ให้คำแนะนำคำปรึกษา ไม่มีการส่งเสริมสิ่งที่เด็กและเยาวชนสนใจ

3. ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด คือ เด็กและเยาวชนยังคงคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน พฤติกรรมเกเร พฤติกรรมอาชญากร เข้าร่วมแก๊งเพื่อทำกิจกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ เนื่องจากถูกปิดกั้นโอกาสในการแสดงความสามารถ เพราะถูกตราหน้าว่าคบเพื่อนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน พฤติกรรมอาชญากร

4. ด้านโรงเรียน/ที่ทำงาน คือ เด็กและเยาวชนมีความสนใจด้านการศึกษา/การทำงานอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากไม่มีเป้าหมายในการเรียน/การทำงาน หรือเป้าหมายของตนเองไม่สอดคล้องกับค่านิยมของชนชั้นกลางในสถาบันการศึกษา/ที่ทำงาน จนทำให้ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ กลายเป็นผลสืบเนื่องให้เด็กและเยาวชนไม่เป็นที่ยอมรับของคนในระบบการศึกษา/ที่ทำงาน จึงถูกปิดกั้นโอกาสที่จะไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาการทำงาน ทำให้ความผูกพันกับสถานศึกษา/สังคมที่ทำงานอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับโรงเรียนขาดความสนใจที่จะแสวงหาวิธีและแนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือเด็กให้ออกจากสิ่งที่จะชักนำเด็กไปสู่การกระทำผิด โดยเฉพาะมาตรการและวิถีทางที่จะช่วยให้เด็กที่เคยกระทำผิด ให้กลับตัวเป็นคนดี ไม่หันเหกลับไปกระทำผิดซ้ำ

5. ด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ชุมชน และสังคม คือ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของเด็กและเยาวชนมีส่วนกระตุ้น/จูงใจให้กระทำผิดสูง เช่น ในชุมชนที่อยู่อาศัยมีแหล่งมั่วสุมอบายมุข มีการประกอบอาชญากรรม สภาพชุมชนอยู่อย่างไร้ระเบียบ ไม่เคารพกฎกติกาของชุมชน ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนแออัดแหล่งเสื่อมโทรม เพื่อนบ้านประกอบอาชญากรรม ความผูกพันกับเพื่อนบ้านอยู่ในระดับต่ำ เป็นต้น

รวมถึงการยอมรับของคนในชุมชนอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจของสังคมตกต่ำ และการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนข้องอย่างเข็มงวดและจริงจัง

ในขณะที่**ปัจจัยเชิงป้องกันกระทำผิดซ้ำ**ที่สอดคล้องตามปัจจัยความเสี่ยงและความจำเป็น 5 ด้านข้างต้น คณะวิจัยจึงแบ่งปัจจัยเชิงป้องกันออกเป็น 5 ด้าน และมีตัวชี้วัดแต่ละปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยเชิงป้องกันส่วนบุคคล คือ การปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพทางกาย อารมณ์ และจิตใจของเด็กและเยาวชน ด้วยการสร้างเสริมทักษะการจัดการพฤติกรรมและควบคุมอารมณ์ ทักษะการสร้างทัศนคติสนับสนุนสังคม เพื่อต้านความคิดเห็นว่าการทำผิดกฎหมายเป็นเรื่องที่ดีหรือเรื่องที่สามารถทำได้ กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีบุคลิกภาพที่มีความยืดหยุ่น มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองในการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักคิดและควบคุมอารมณ์ตนเอง เห็นความสำคัญและคุณค่าแห่งตน ผ่านการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

โดยวัดได้จากการปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ ความคิดเชิงบวก พฤติกรรมที่เหมาะสม อารมณ์ดี ไม่หงุดหงิดง่าย เข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียน ชุมชน สังคมด้วยความเต็มใจ รู้จักคิดวางแผนการดำเนินชีวิตของตนเอง มีทักษะที่สามารถนำไปปรับในการเรียน การทำงาน การสื่อสาร การเข้าสังคม การลดจำนวนครั้งใช้ยาเสพติด ดื่มแอลกอฮอล์ สนใจเล่นกีฬา ดนตรี หรือกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์ เป็นต้น

2. ปัจจัยเชิงป้องกันด้านครอบครัว คือ โครงสร้างของครอบครัว ความผูกพัน การสนับสนุนของครอบครัว ล้วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกระทำผิดและการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน หากเด็กและเยาวชนได้รับการส่งเสริมความผูกพันภายในครอบครัว สร้างพันธะที่แข็งแกร่งระหว่างสมาชิกทุกคนในครอบครัว ผ่านการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว เพื่อให้เข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน โอกาสกลับไปกระทำผิดซ้ำย่อมลดลง

โดยวัดได้จากความเอาใจใส่ดูแล ความรักอบอุ่น จากพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความเข้มข้นของกิจกรรมภายในครอบครัว เช่น การพูดคุย การให้คำแนะนำปรึกษา การทานอาหารร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกันภายในบ้าน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในบ้านร่วมกัน การตั้งกฎกติกาภายในบ้านร่วมกัน การลงโทษ/รางวัลเมื่อมีการทำตามกติกาหรือลงโทษเมื่อละเมิดกฎ การลดการใช้พฤติกรรมรุนแรงทางกายและวาจาภายในบ้าน เป็นต้น

3. ปัจจัยเชิงป้องกันด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด คือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการคบเพื่อน การลดความใกล้ชิดผูกพันกับเพื่อนที่ชักชวนกันไปกระทำผิด หรือหลีกหนีออกจากสังคมแล้วไปตั้งกลุ่มของตนเอง

จึงต้องแยกเด็กและเยาวชนออกจากเพื่อน/กลุ่มเพื่อนที่ทำผิดกฎหมาย และสนับสนุนให้คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมตามแบบแผนสังคม เน้นการเข้าสังคมกับเพื่อน และกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยวัดได้จากเพื่อนที่คบในปัจจุบันต้องไม่มีพฤติกรรมเกเร ก้าวร้าว หรือกระทำผิด มีกิจกรรมภายในหรือภายนอกโรงเรียน/ที่ทำงานที่เข้าร่วมกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

4. ปัจจัยเชิงป้องกันด้านโรงเรียน/ที่ทำงาน คือ การเข้าเรียน/ทำงานอย่างสม่ำเสมอ ผลการศึกษาและความประพฤติในช่วงที่อยู่โรงเรียน/ที่ทำงาน และความผูกพันและใกล้ชิดในโรงเรียน/ที่ทำงาน ความตั้งใจและความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย สภาพการดำเนินชีวิตในห้องเรียน สังคมในโรงเรียน/ที่ทำงาน มีอิทธิพลสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กนักเรียน

โดยวัดได้จากผลการเรียน/ผลการประเมินงานดีขึ้น มีความรู้และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อนำไปปรับใช้ทางการเรียน/การทำงาน เข้าร่วมกิจกรรมชมรมตามที่สนใจ มีเพื่อนในโรงเรียน/ที่ทำงานมากขึ้น ครู/หัวหน้า/หากิจกรรมหรือมอบหมายงานที่ต้องกับความสามารถและความสนใจ เป็นต้น

5. ปัจจัยเชิงป้องกันด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสังคม คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ โอกาสทางเศรษฐกิจความเป็นอยู่ และการจัดกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ การสนับสนุนของชุมชน และองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างการดำเนินงานในชุมชนและต่อสมาชิกในชุมชน รวมถึงการสนับสนุนความผูกพันภายในชุมชน การยอมรับและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้มีพื้นที่ในชุมชน ไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกปฏิเสธ การฝึกทักษะที่สร้างรายได้สร้างอาชีพที่สุจริต ทัศนคติเชิงบวกต่อเจ้าหน้าที่รัฐ

โดยวัดได้จากอัตราการลดลงของอาชญากรรมในชุมชน จุดก่ออาชญากรรมในชุมชนลดลง แหล่งมั่วสุมลดลง จำนวนครั้งที่เข้าไปมั่วสุมลดลง การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนบ้านที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม มีลานกิจกรรม/สิ่งสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อแสดงความสามารถเชิงสร้างสรรค์ หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นต้น

จากปัจจัยความเสี่ยง ปัจจัยความจำเป็น และปัจจัยเชิงป้องกัน ที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่กล่าวมานั้น คณะวิจัยจะพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างเครื่องมือแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในหัวข้อต่อไป

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนอง (Risk-Need-Responsivity Principles)

หลักการความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนอง (Risk-Need-Responsivity Principles: RNR) พัฒนาขึ้นโดย Don Andrew และ James Bonta ในช่วงปี ค.ศ. 1980 เพื่อใช้เป็นหลักการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด การเรียนรู้ทางสังคม จนนำมาสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำผิดและลดโอกาสที่จะหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ (Andrew and et al., 1990) นับเป็นหลักการที่กระบวนการยุติธรรมนานาประเทศให้การยอมรับและนับไปปรับใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดประเภทต่างๆ อย่างกว้างขวาง โดยหลักการความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.4.1 หลักการความเสี่ยง (Risk principle)

หลักความเสี่ยง เป็นการพิจารณาระดับการควบคุมดูแลและวางแผนบำบัดฟื้นฟูให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำระดับต่ำจะถูกควบคุมดูแลและจัดโปรแกรมบำบัดในระดับที่ต่ำกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำระดับที่สูงกว่า (Casey and et al., 2014, 5)

โดย ความเสี่ยง (Risk) คือ ระดับของโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ใดๆ อันเป็นผลมาจากภัยอันตรายหรือความรุนแรงนั้นๆ (Douglas, 1992) หรือ โอกาส/เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนจนทำให้แผนงานหรือการดำเนินการปัจจุบันไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อองค์กร (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2557) หรือ ความเสี่ยงอาจเป็นการกระทำหรือเหตุการณ์ที่อาจเป็นได้ทั้งโอกาสหรือสิ่งคุกคามจนอาจเกิดผลกระทบตามมาจากการกระทำผิดหรือเหตุการณ์นั้นๆ (สุรพงษ์ มาลี, 2561)

เมื่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดได้รับการจำแนก ทั้งการจำแนกขั้นต้น (ระยะรับตัว-1 สัปดาห์) และ การจำแนกประเภทเพื่อหาสาเหตุของการกระทำผิดและวางแผนแก้ไข (ระยะเวลา 1 สัปดาห์ขึ้นไปจนถึงศาลมีคำพิพากษา) สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อ คือ การประเมินความเสี่ยงเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยอาศัยแนวคิดฐานความเสี่ยง (Risk Based) ซึ่งเป็นแนวคิดทางอาชญาวิทยาที่มุ่งเน้นไปที่มิติความเสี่ยง (Risk Domain) ที่จะทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมเสี่ยงที่พบจากการประเมินผลสามารถลดการกระทำผิดซ้ำได้มากกว่าการแก้ไขปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ ก่อนที่จะนำไปสู่การวางแผนการบำบัดเพื่อลดความเสี่ยงตามมิติความเสี่ยงและปัญหาที่พบในขั้นตอนต่อไป โดยมิติความเสี่ยง 8 ด้าน และการประเมินความเสี่ยงมีรายละเอียดดังนี้ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 16 กุมภาพันธ์ 2561)

มิติความเสี่ยงที่ 1 การมีประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม คือ การมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่อต้านสังคมตั้งแต่เด็ก ที่มีลักษณะหลายรูปแบบในสถานการณ์ต่างๆ โดยพิจารณาจาก 1) รูปแบบการกระทำผิดมีหลายรูปแบบ เช่น ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย และเพศ และ 2) เริ่มต้นมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมตั้งแต่อายุน้อยๆ รวมทั้งความร้ายแรงหรือระดับของการได้รับบาดเจ็บจากการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

มิติความเสี่ยงที่ 2 บุคลิกภาพต่อต้านสังคม คือ การมีบุคลิกภาพไม่ใส่ใจสิทธิและความจำเป็นของผู้อื่น ไม่รู้สึกผิด มีพฤติกรรมเสี่ยง/ไม่ไตร่ตรอง รู้สึกหงุดหงิดและเบื่อง่าย และ หลอกลวง/ควบคุมบงการ รวมถึงขี้อาย หรือ เก็บไว้คนเดียว

มิติความเสี่ยงที่ 3 การมีเพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม คือ เพื่อนที่คบอยู่ในปัจจุบันมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม แสดงทัศนคติต่อต้านสังคม และเสียดสีวิถีการดำเนินชีวิตทางบวก และความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง รวมถึงการเคยคบหาสมาคมกับเพื่อนที่เป็นผู้กระทำผิดมาก่อน

มิติที่ 4 ทัศนคติต่อต้านสังคม “การคิดแบบผู้กระทำผิด” คือ รูปแบบการคิดที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อต้านสังคม และการแสดงออกของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง อาจพบได้ใน 2 ด้าน ได้แก่

(1) การรับรู้ตนเองและผู้อื่นของผู้กระทำผิดที่มี 6 รูปแบบ ได้แก่

1) เชื่อว่าตนเองเหนือกว่าคนอื่น (Grandiosity) ตนเองสมควรได้รับการปฏิบัติที่เป็นพิเศษ มองว่าการกระทำของผู้อื่นนั้นเกี่ยวข้องกับตนเอง

2) เชื่อว่าตนเองเป็นพวกเดียวกันกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (Identifying with antisocial associates) มองว่าตนเองสามารถเป็นเพื่อนกับคนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมมากกว่าเป็นเพื่อนกับคนที่มีพฤติกรรมดี เพราะมองว่าการมีพฤติกรรมที่ดีนั้นไม่เป็นประโยชน์

3) ไม่ใส่ใจผู้อื่น (Disregard for Others) เป็นคนใจดำ ไม่เป็นมิตรกับผู้อื่น ไม่เห็นอกเห็นใจใคร เรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นเป็นเรื่องไม่สำคัญ

4) เป็นศัตรูกับผู้บังคับใช้กฎหมาย (Hostility Toward Criminal Justice Personnel) ไม่ไว้ใจและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจ ทนายความ ผู้พิพากษา เป็นต้น

5) ไม่แสดงความรู้สึก (Emotionally Disengaged) พยายามหลีกเลี่ยงการสนิทสนมหรือไว้วางใจผู้อื่น หรือไม่แสดงความอ่อนแอต่อหน้าผู้อื่น เนื่องจากกลัวว่าตนเองจะถูกผู้อื่นเอาเปรียบ

6) แสวงหาอำนาจและการควบคุมผู้อื่น (Power and Control) พยายามแสวงหาอำนาจเพื่อที่จะอยู่เหนือและควบคุมพฤติกรรมผู้อื่น

(2) การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ที่มี 7 รูปแบบ ได้แก่

1) ประเมินสถานการณ์ต่ำเกินไป (Underestimating) เนื่องจากคิดเองว่าตนเองมีทักษะการตัดสินใจที่ดี จนทำให้ประเมินผลทางลบของพฤติกรรมเสี่ยงต่ำเกินไป

2) ไม่ทำอะไรปล่อยให้มันผ่านไป (Path of Least Resistance) ไม่คิดจะทำหรือหาทางแก้ปัญหาหรือชอบผัดวันประกันพรุ่ง

3) ไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้ (Inability to Cope) เมื่อเจอความลำบากมักจะยอมแพ้ หรือมีความอดทนต่ออารมณ์โกรธต่ำ

4) เอาเปรียบคนอื่น (Exploit) เมื่อเห็นว่ามีโอกาสที่ตัวเองจะได้ประโยชน์จากสถานการณ์หรือความสัมพันธ์

5) ไม่เคารพกฎหมาย (Hostility Toward Law & Order) เนื่องจากไม่เชื่อมั่นและมีทัศนคติในแง่ร้ายต่อกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบ

6) ต้องการความตื่นเต้นเร้าใจ (Demand for Excitement) แสวงหาความหวาดเสียว ความตื่นเต้น มีความคิดแบบหุนหันพลันแล่น และมักจะทนต่อความเบื่อหน่ายไม่ได้

7) ยกเหตุผลข้ออ้าง (Justifying) เพื่อแก้ตัวว่าพฤติกรรมที่เป็นอันตรายหรือไม่ดีนั้น เป็นเรื่องเล็กน้อย

มิติความเสี่ยงที่ 5 การศึกษา/การทำงาน คือ มีทัศนคติหรือความคาดหวังที่ไม่เป็นจริง ไม่พอใจ ไม่มีส่วนร่วม ไม่ได้รับการเสริมแรง และ มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน ไม่ผูกพัน ไม่ค่อยให้ความเคารพและไม่รู้สึกขอบคุณเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน

มิติความเสี่ยงที่ 6 สถานการณ์ทางครอบครัว/ชีวิตสมรส คือ ขาดการเอาใส่ใจดูแลสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นไปในทางลบ โดยต้องพิจารณาสภาพของความสัมพันธ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แม้ว่าความสัมพันธ์ในอดีตไม่ได้เป็นตัวทำนายการกระทำผิดซ้ำ แต่อาจมีผลต่อปัญหาสุขภาพจิตของผู้กระทำผิด

มิติความเสี่ยงที่ 7 กิจกรรมยามว่าง/นันทนาการ คือ ไม่ค่อยทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ชอบทำกิจกรรมที่เสี่ยงและต่อต้านสังคม

มิติความเสี่ยงที่ 8 การเสพสารเสพติด คือ พฤติกรรมการเสพยาเสพติดในปัจจุบันสำคัญกว่าการเคยมีประวัติการเสพยา รวมถึงการมีทัศนคติทางบวกต่อยาเสพติด ต้องพึ่งยาเสพติดในการรับมือกับปัญหาในชีวิต ซึ่งรูปแบบความคิดที่มีต่อการเสพยาเสพติดจะให้ความสำคัญกับความคิดที่เกิดขึ้นก่อนการเสพยาเสพติดแต่ละครั้ง เพื่อจัดการกับความคิดดังกล่าว

ทั้งนี้มิติความเสี่ยงที่ 1-4 ได้แก่ มิติที่ 1 การมีประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม มิติที่ 2 บุคลิกภาพต่อต้านสังคม มิติที่ 3 การมีเพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม และ มิติที่ 4 การมีทัศนคติต่อต้านสังคม “การคิดแบบผู้กระทำผิด” จัดเป็น **ปัจจัยความเสี่ยงหลัก 4 ปัจจัย (Big 4 Risk factors)** ในขณะที่มิติความเสี่ยงที่ 5-8 ได้แก่ มิติที่ 5 การศึกษา/การทำงาน มิติที่ 6 สถานการณ์ครอบครัว/ชีวิตสมรส มิติที่ 7 กิจกรรมยามว่าง/นันทนาการ และ มิติที่ 8 การเสพสารเสพติด จัดเป็น **ปัจจัยความเสี่ยงปานกลาง 4 ปัจจัย (Moderate 4 Risk factors)** สรุปได้ตามแผนภาพที่ 2.1

ที่มา: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 16 กุมภาพันธ์ 2561.

ภาพที่ 2.1 มิติความเสี่ยง 8 ด้าน

ทั้งนี้มิติความเสี่ยง 8 ด้าน อาจส่งผลให้เด็กและเยาวชนกลับไปกระทำผิดซ้ำจำเป็นต้องได้รับการประเมินความเสี่ยงจากแบบประเมินความเสี่ยงที่มีความน่าเชื่อและถูกต้องตามหลักการวิชาการ ร่วมกับการสัมภาษณ์เฉพาะราย ด้วยการซักถามและพูดคุย เพื่อนำไปสู่การค้นหามิติความเสี่ยงด้านต่างๆ ที่อาจนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ และประมวลผลรายกรณี เพื่อวางแผนบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่มีลักษณะปัญหาสาเหตุและความต้องการที่ต่างกัน

2.4.2 หลักความจำเป็น (Need principle)

หลักความจำเป็น เป็นการจัดโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงแบบเคลื่อนไหวที่นำไปสู่การกระทำผิด (dynamic risk factors) และความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายเพื่อลดความเป็นไปได้ที่เด็กและเยาวชนจะกลับไปกระทำผิดซ้ำ (Casey and et al., 2014, 5)

ทั้งนี้ ความจำเป็น (Need) ตามนิยามที่สอดคล้องกับการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นผู้กระทำผิดนั้น คือ ความปรารถนา ความต้องการของผู้กระทำผิดที่จะไปสู่สิ่งที่สิ่งที่ตั้งใจ/คาดหวัง หากบุคคลนั้นไม่ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ ทำให้ความต้องการที่ไม่สมหวังบ่งบอกถึงความบกพร่องหรือความขาดแคลนบางสิ่งบางอย่าง (personal deficit) หรือที่เรียกว่า “ความจำเป็น” (Braybrooke, 1987; Thomson, 1987)

ความจำเป็น/ความต้องการของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ **ความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิดกฎหมาย (Criminogenic needs)** และ **ความจำเป็นที่ไม่ใช่สาเหตุที่นำไปสู่การทำผิดกฎหมาย (Noncriminogenic needs)** ซึ่งความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายสมควรได้รับการบำบัดฟื้นฟู เนื่องจากความจำเป็นในลักษณะนี้เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่แบบเคลื่อนไหว (สามารถเปลี่ยนแปลงได้) โดยปัจจัยความเสี่ยงชนิดนี้จะเชื่อมโยงกับพฤติกรรมการกระทำผิด ซึ่งอาจเกิดขึ้นมาแล้วหายไป เช่น ทัศนคติเชิงบวกต่อการกระทำผิดกฎหมาย การมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม การมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่ำ การคบค้าสมาคมกับเพื่อนที่กระทำผิดกฎหมาย เป็นต้น (สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สีตะสิทธิ์, 2558, 195)

2.4.3 หลักการตอบสนอง (Responsivity principle)

หลักการตอบสนอง เป็นวิธีการแทรกแซงกระบวนการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ทางปัญญาและสังคม ซึ่งควรปรับให้เหมาะสมกับคุณลักษณะเฉพาะของเด็กและเยาวชนกระทำความผิดแต่ละราย เพื่อให้กระบวนการบำบัดฟื้นฟูประสบความสำเร็จ (Casey and et al., 2014, 5)

โดยที่ การตอบสนอง คือ ปฏิกิริยาของผู้กระทำผิดที่มีต่อแผนการบำบัด กระบวนการกำบัดตามแผนที่วางไว้ว่าเป็นอย่างไร เพื่อสังเกตถึงสิ่งที่จะเป็นตัวกระตุ้นและแรงจูงใจให้ผู้กระทำผิดเข้ารับการบำบัดพฤติกรรมและมีความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น หรือไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ ซึ่งโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดตามหลักการ RNR ต้องสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้กระทำผิดระดับแรงจูงใจ สถานการณ์ จึงทำให้การตอบสนองของผู้กระทำผิดมุ่งเน้นไปที่การเลือกวิธีการการแทรกแซงพฤติกรรมของผู้กระทำผิด เพื่อทำให้ผู้กระทำผิดเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ทัศนคติ

และพฤติกรรม ในระหว่างที่ดำเนินการตามแผนการบำบัดที่วางไว้ (สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สีตะสิทธิ์, 2558, 199-200)

ลักษณะการตอบสนองของผู้กระทำผิด แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ **การตอบสนองโดยเฉพาะ (Specific Responsivity)** คือ ลักษณะเฉพาะของผู้กระทำผิด เช่น ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ แรงบันดาลใจ เป้าหมาย/ความคาดหวังสูงสุดของชีวิต เป็นต้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มหรือลดความเป็นไปได้ที่ผู้กระทำผิดจะเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และ **การตอบสนองโดยทั่วไป (Specific Responsivity)** คือ บทบาทของระดับการบำบัดฟื้นฟูที่เป็นไปตามรูปแบบการบำบัดฟื้นฟูตามลักษณะการเรียนรู้ของผู้กระทำผิด หรืออาจแบ่งเป็น **การตอบสนองภายใน (Internal Responsivity)** คือ ความสามารถของเจ้าหน้าที่บำบัดในการเลือกจับคู่โปรแกรมบำบัดและระยะเวลาบำบัดสอดคล้องกับบุคลิกลักษณะของผู้กระทำผิด และ **การตอบสนองภายนอก (External Responsivity)** คือ การจัดโปรแกรมบำบัดที่สอดคล้องกับปัจจัยภายนอกผู้กระทำผิด (สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สีตะสิทธิ์, 2558, 200)

สิ่งสำคัญที่มีผลต่อการตอบสนองต่อการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด คือ **ความเข้มข้นของระยะเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมบำบัดฟื้นฟู (Dosage and Duration)** ที่จะต้องมีสัดส่วนที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของผู้กระทำผิดแต่ละราย โดยผู้กระทำผิดที่มีระดับความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำมาก ย่อมสมควรได้รับการบำบัดฟื้นฟูอย่างเข้มข้นมากกว่าผู้ที่มีความเสี่ยงต่ำ (สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สีตะสิทธิ์, 2558, 204)

2.4.4 ปัจจัยความเสี่ยง ปัจจัยความจำเป็น ปัจจัยเชิงป้องกัน และ ปัจจัยการตอบสนองตามแนวคิด RNR

ตามหลักการความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนอง ควรตระหนักอยู่เสมอว่าเด็กและเยาวชนมีความเป็นไปได้ที่จะกลับไปกระทำผิดซ้ำ หรือกลับไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในช่วงเวลาหนึ่ง (Schwalbe, 2008) โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 4 ปัจจัยได้ ได้แก่ ปัจจัยความเสี่ยง ปัจจัยความจำเป็น ปัจจัยเชิงป้องกัน และ ปัจจัยการตอบสนอง ดังนี้

(1) ปัจจัยความเสี่ยง (Risk factor) เป็นลักษณะของเด็กและเยาวชนหรือสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชน ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด โดยปัจจัยความเสี่ยงส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา การกระทำผิด ความรุนแรง ยกตัวอย่างเช่น การต่อต้านสังคม ทัศนคติแบบอาชญากร การสนับสนุนจากสังคมในการก่ออาชญากรรม การใช้ยาเสพติด ความสัมพันธ์ในครอบครัว/มารดา โรงเรียน/ที่ทำงาน การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม (Bonta & Andrews, 2007, 6)

ทั้งนี้ปัจจัยความเสี่ยงแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ **ปัจจัยความเสี่ยงแบบคงที่ (Static risk factor)** และ **ปัจจัยความเสี่ยงแบบเคลื่อนไหว (Dynamic risk factor)** โดย ปัจจัยความเสี่ยงแบบคงที่ คือ ลักษณะของประวัติของเด็กและเยาวชนก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แม้จะได้รับการบำบัดฟื้นฟู เช่น อายุที่กระทำผิดครั้งแรก ประวัติการใช้ความรุนแรง ประวัติอาชญากรของพ่อแม่ เป็นต้น ส่วนปัจจัยเสี่ยงแบบเคลื่อนไหว คือ คุณลักษณะของเด็กและเยาวชนที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูหรือกระบวนการพัฒนาแบบทั่วไป เช่น การเลิกใช้สาร/ยาเสพติด ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น (Vincent, Guy & Grisso, 2012)

(2) ปัจจัยความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิด (Criminogenic need factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความเสี่ยงแบบเคลื่อนไหว หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ/บุคลิกภาพของเด็กและเยาวชน หมายความว่า ถ้าปัจจัยความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิดได้รับการบำบัดจะทำให้ความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำลดลง เช่น การใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนถือเป็นปัจจัยความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ และการใช้ยาเสพติดจะกลายเป็นปัจจัยความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิดได้ก็ต่อเมื่อเด็กและเยาวชนอาศัยการใช้ยาเสพติดเป็นวิธีการไปสู่การกระทำผิด ถ้าการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายที่จำเป็นต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูอย่างเหมาะสม ก็ย่อมจะช่วยลดโอกาสเสี่ยงที่จะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำได้ ในขณะเดียวกัน ก็มีปัจจัยความจำเป็นที่ไม่นำไปสู่การกระทำผิด/ความจำเป็นลำดับรอง (Noncriminogenic need factor/minor need) ซึ่งเป็นปัจจัยความจำเป็นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมกระทำผิด หากแต่จัดเป็นปัจจัยความเสี่ยงแบบเคลื่อนไหวที่จำเป็นต้องได้รับการบำบัดด้วยเช่นเดียวกัน เช่น ความนับถือตนเองต่ำไม่ใช่ปัจจัยความเสี่ยงที่นำไปสู่การกระทำผิด แต่หากเด็กและเยาวชนที่นับถือตนเองต่ำจำเป็นต้องได้รับการให้คำปรึกษา เพื่อส่งเสริมให้เห็นคุณค่าตนเองมากขึ้น เป็นต้น (Vincent, Guy & Grisso, 2012)

(3) ปัจจัยเชิงป้องกัน (Protective factor) คือ สิ่งที่สามารถนำมาใช้ในการลดความเสี่ยงกระทำผิด/กระทำผิดซ้ำ หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมการกระทำผิด ซึ่งเป็นจุดแข็งเชิงบวกภายในตนเอง สภาพแวดล้อมเชิงบวกของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เช่น ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว คนในชุมชน เพื่อนและครูที่โรงเรียน ความมุ่งมั่นเรื่องการเรียน เป็นต้น ปัจจัยเชิงป้องกันนอกจากจะช่วยลดความเสี่ยงกระทำผิด ยังช่วยส่งเสริมการบำบัดฟื้นฟูให้ประสบความสำเร็จอีกด้วย (Turner et al., 2007; Vincent, 2016) นอกจากนี้จากงานวิจัยของ Cameron & Macdongall (2000) ยังแสดงให้เห็นว่าการเล่นกีฬาและการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะทางร่างกาย เนื่องจากการเล่นกีฬาหรือกิจกรรมเสริมสมรรถนะทางร่างกายเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับสังคม ส่งเสริมการเข้าสังคมของเด็กและเยาวชน จึงทำให้การส่งเสริมการเล่นกีฬาและกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะทางร่างกายถูกนำมาใช้ในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่งเป็นแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำอีกรูปแบบหนึ่ง

(4) ปัจจัยการตอบสนองต่อการบำบัดฟื้นฟู (Responsivity factor) โดยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิด (Criminogenic need) ซึ่งเป็นปัจจัยความเสี่ยงแบบเคลื่อนไหวหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ/บุคลิกภาพของเด็กและเยาวชน สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชนที่ส่งผลทางบวก/ลบต่อการแสดงพฤติกรรม กระตุ้น หรือจูงใจให้เด็กและเยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น การใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนถือเป็นปัจจัยความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นการใช้ยาเสพติดจะกลายเป็นความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิดต่อเมื่อเด็กและเยาวชนอาศัยการใช้ยาเสพติดเป็นวิธีการไปสู่การกระทำผิด ฉะนั้นการบำบัดรักษายาเสพติดอย่างเหมาะสมจึงเป็นปัจจัยการตอบสนองต่อการบำบัดฟื้นฟูของเด็กและเยาวชน เพื่อช่วยลดโอกาสเสี่ยงที่จะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำได้ เป็นต้น (Vincent, Guy & Grisso, 2012)

เมื่อพิจารณาความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิดกับมิติความเสี่ยงทั้ง 8 ด้านที่กล่าวไป พบว่า *มีความทับซ้อนกันจึงมีการจัดหมวดหมู่พฤติกรรมมนุษย์ที่เกี่ยวกับความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิด เรียกว่า ปัจจัยความเสี่ยง/ความจำเป็นหลัก 7 ประการ* (Central 7 Risk/Need Factors) ตามตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ปัจจัยความเสี่ยง/ความจำเป็นหลัก 7 ประการ (Central 7 Risk/Need Factors)

ปัจจัยความเสี่ยง/ความจำเป็น	ตัวบ่งชี้	เป้าหมายการแก้ไข
การมีประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม	หุนหัน วู่วาม หงุดหงิดง่าย ชอบความเสี่ยง ก้าวร้าวตลอดเวลา	สร้างเสริมทักษะการจัดการจัดการพฤติกรรม และ การควบคุมอารมณ์
การมีเพื่อนหรือคนรู้จักที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม	มีเพื่อนที่ทำผิดกฎหมาย แยกตัวออกมาจากเพื่อน/บุคคลที่มีพฤติกรรมตามแบบแผนสังคม	แยกออกจากเพื่อน/กลุ่มเพื่อนที่ทำผิดกฎหมาย และสนับสนุนให้คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมตามแบบแผนสังคม
การมีทัศนคติต่อต้านสังคม “การคิดแบบผู้กระทำผิด”	เห็นด้วยกับการทำผิดกฎหมาย	สร้างทัศนคติสนับสนุนสังคม เพื่อต้านความคิดเห็นว่าการทำผิดกฎหมายเป็นเรื่องที่ดี เรื่องที่สามารถทำได้
การศึกษา/การทำงาน	เรียน/งานได้ไม่ดี มีความพึงพอใจต่อการเรียน/การทำงานต่ำ	พัฒนาทักษะที่ช่วยให้สนใจเรียน/ทำงาน ฝึกฝนทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลในโรงเรียน/ที่ทำงาน
สถานการณ์ครอบครัว/ชีวิตสมรส	ครอบครัวไม่สมบูรณ์ (พ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว) ใช้ความรุนแรง	ส่งเสริมทักษะการสานสัมพันธ์ภายในครอบครัว การเอาใจใส่

ปัจจัยความเสี่ยง/ความจำเป็น	ตัวบ่งชี้	เป้าหมายการแก้ไข
	ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์/ความผูกพันภายในครอบครัวต่ำ	ดูแลคนในครอบครัว การควบคุมอารมณ์เพื่อลดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในครอบครัว
กิจกรรมยามว่าง/นันทนาการ	ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ไม่สนใจการใช้เวลาว่างเชิงสร้างสรรค์	สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมสันทนาการ ส่งเสริมให้หาและทำกิจกรรมสร้างสรรค์ในช่วงมีเวลาว่าง
การเสพสารเสพติด/ดื่มแอลกอฮอล์	มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ใช้สารเสพติด	สร้างทางเลือกอื่นแทนการใช้สารเสพติด หรือ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ที่มา: สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สีตะสิทธิ์, 2558, 196-197.

ปัจจัยความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ ปัจจัยความจำเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิด ปัจจัยเชิงป้องกัน เป็นปัจจัยสำคัญที่ถูกนำมาพิจารณาประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นกับเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพื่อวัดระดับและจำแนกความเสี่ยงและความจำเป็นให้เหมาะสมเด็กและเยาวชนแต่ละราย เพื่อวางแผนการบำบัดบัดฟื้นฟูได้สอดคล้องกับลักษณะของปัจจัยทั้ง 3 อย่างข้างตน อีกทั้งปัจจัยการตอบสนองต่อการบำบัดฟื้นฟูยังมีผลต่อความสามารถของเด็กและเยาวชนที่จะตอบสนองหรือรับผิดชอบต่อการบำบัดฟื้นฟูที่เจ้าหน้าที่จัดขึ้น เช่น แรงจูงใจเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเอง หรือแรงจูงใจเข้าร่วมการบำบัด ความพร้อมในการทำความเข้าใจและเรียนรู้ เป็นต้น ฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงนำปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยข้างต้น มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาและปรับปรุงข้อคำถามเครื่องมือประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

2.5 การประเมินความเสี่ยงของต่างประเทศ

การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นถูกนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนตั้งแต่ช่วง ค.ศ. 1990 เพื่อทำนายโอกาสเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะกระทำผิดซ้ำ รวมถึงช่วยพัฒนากระบวนการบำบัดฟื้นฟูเฉพาะรายโดยอยู่บนพื้นฐานความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเป็นรายบุคคล โดยการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจะเป็นไปตาม **หลักการความเสี่ยง ความจำเป็น และ การตอบสนอง (RNR Principles)** ที่หน่วยงานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนิยมนำมาใช้ในการลดการกระทำผิดซ้ำ (Andrews & Bonta, 2010; Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention, January 2015)

โดยแนวคิดการประเมินค่าความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การคำนวณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย (the actuarial approach) และ หลักการตัดสินของผู้เชี่ยวชาญ (the structured professional judgement approach) กล่าวคือ ***แนวคิดการคำนวณความเสี่ยงตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย*** หมายถึง การประเมินค่าความเสี่ยงที่จะกระทำผิดซ้ำโดยอิงตามการคำนวณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่จะประมาณการความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับกรอบระยะเวลา ในขณะที่ ***แนวคิดการประเมินตามการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ*** หมายถึง การประเมินค่าความเสี่ยงที่จะกระทำผิดซ้ำโดยใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้บำบัดมากกว่าเกณฑ์คำนวณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย โดยเจ้าหน้าที่ผู้บำบัดจะพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงและปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ โดยใช้ตัวบ่งชี้สำหรับปัจจัยความเสี่ยงแต่ละตัว แล้วนำผลการวิเคราะห์มาจัดระดับความเสี่ยง (Bonta & Andrews, 2007)

สำหรับการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจะแบ่งระดับความเสี่ยง (Risk levels) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (Vincent, Guy & Grisso, 2012)

ความเสี่ยงต่ำ (low risk) หมายถึง เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมีแนวโน้มจะกระทำผิดซ้ำในอนาคตอันใกล้ระดับน้อยหรือไม่กระทำผิดซ้ำ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่มีค่าความเสี่ยงต่ำยังคงต้องการการดูแลและบำบัด แต่ไม่ถึงกับต้องให้ความสำคัญเท่ากับเด็กและเยาวชนที่มีค่าความเสี่ยงปานกลางหรือความเสี่ยงมาก

ความเสี่ยงปานกลาง (moderate risk) หมายถึง เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำในอนาคตอันใกล้ระดับปานกลาง ซึ่งอาจได้รับการดูแลและบำบัดเหมือนเด็กและเยาวชนที่มีค่าความเสี่ยงมาก และต้องได้รับความสนใจมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีค่าความเสี่ยงต่ำ

ความเสี่ยงสูง (high risk) หมายถึง เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำในอนาคตอันใกล้ระดับมาก ถ้าไม่ได้รับการดูแลและบำบัดอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ระดับความเสี่ยงทั้ง 3 ระดับ เป็นการกำหนดขอบเขตและบ่งชี้ถึงความเสี่ยงเฉพาะที่จะชักจูงหรือเปิดโอกาสให้กระทำผิดซ้ำโดยเปรียบเทียบกับเด็กและเยาวชนกระทำผิดที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน ความเสี่ยงทั้ง 3 ระดับ ไม่ใช่สิ่งบ่งบอกว่าเด็กและเยาวชนจะกลับไปกระทำผิดซ้ำเสมอไป

แบบประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนนั้นมีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการประเมินความเสี่ยงและการนำไปใช้ ส่วนนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบของแบบประเมินความเสี่ยงในต่างประเทศ รวมทั้งแนวทางในการทดสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยง ดังต่อไปนี้

2.5.1 รูปแบบแบบประเมินความเสี่ยงการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

(1) Youth Level of Service/Case Management Inventory (YLS/CMI)

แบบประเมิน YLS/CMI พัฒนาขึ้นในช่วง ค.ศ. 1990 โดย Robert D. Hoge and Donald A. Andrews แห่ง Carleton University ประเทศแคนาดา ซึ่งแบบประเมิน YLS/CMI พัฒนาต่อยอดมาจากแบบประเมิน LSI-R (พัฒนาในช่วงปี ค.ศ. 1980) ซึ่งใช้วัดความเสี่ยงและความจำเป็นสำหรับผู้กระทำผิดผู้ใหญ่ (Barid and et al., 2013, 50)

แบบประเมิน YLS/CMI พัฒนาขึ้นมาสำหรับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ โดยแบบประเมิน YLS/CMI ใช้ประเมินระดับความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ ระบุปัจจัยความจำเป็น (Criminogenic need) เพื่อวางแผนสอดส่องดูแลและบำบัดฟื้นฟู รวมทั้งแจ้งแผนการบำบัดฟื้นฟูเกี่ยวกับการควบคุมโดยชุมชนและการจัดการรายกรณี ซึ่งแบบประเมิน YLS/CMI มีปัจจัยความเสี่ยงและความจำเป็น จำนวน 42 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มหลัก ได้แก่ การกระทำผิดปัจจุบันและประวัติการกระทำผิด/คำพิพากษา ความเป็นอยู่ของครอบครัว/ผู้ปกครอง การศึกษาและการทำงาน บุคคลใกล้ชิด การใช้ยาเสพติด กิจกรรมนันทนาการ บุคลิกภาพและพฤติกรรม และทัศนคติและการปรับตัว (Bechtel, Lowenkamp & Latessa, 2007; Olver & Stockdale, 2012)

โดยแบ่งระดับความเสี่ยงออกเป็น 4 ระดับ ตามค่าคะแนนความเสี่ยงที่อยู่ระหว่าง 0-42 ได้แก่

- คะแนนอยู่ระหว่าง 0-8 คะแนน ถือว่าความเสี่ยงต่ำ
- คะแนนอยู่ระหว่าง 9-22 คะแนน ถือว่าความเสี่ยงปานกลาง
- คะแนนอยู่ระหว่าง 23-34 ถือว่าความเสี่ยงสูง
- คะแนนอยู่ระหว่าง 35-42 ถือว่าความเสี่ยงสูงสุด

(2) Youth Assessment and Screening Instrument (YASI)

แบบประเมิน YASI ให้ความสำคัญกับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ความเสี่ยง ความจำเป็น และการป้องกัน เพื่อใช้ประเมินเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยแบบประเมิน YASI แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ เริ่มจากการประเมินเบื้องต้น (Prescreen version) พิจารณาจากปัจจัยการกระทำผิด จำนวน 33 ตัวบ่งชี้ เพื่อจำแนกความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำออกเป็น 3 ระดับ คือ ความเสี่ยงต่ำ ความเสี่ยงปานกลาง และ ความเสี่ยงสูง รวมทั้งพิจารณาปัจจัยเชิงป้องกันโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ การป้องกันน้อย การป้องกันปานกลาง และ

การป้องกันมาก หากเด็กและเยาวชนที่ถูกจำแนกมีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงมาก จะต้องเข้าสู่การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเต็มรูปแบบ (Full Assessment)

โดยแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเต็มรูปแบบ ประกอบด้วย ปัจจัยความเสี่ยงและความจำเป็นทั้งหมด 88 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 10 กลุ่มหลัก ได้แก่ ประวัติการกระทำผิดกฎหมาย ครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและบุคคลใกล้ชิด การใช้ยาเสพติดและดื่มแอลกอฮอล์ สุขภาพจิต พฤติกรรมก้าวร้าว/รุนแรง ทัศนคติ ทักษะความสามารถ และ การจ้างงาน/การใช้เวลาว่าง (Baird et al., 2013) ทั้งนี้การประเมินเด็กและเยาวชนตามแบบประเมิน YASI จะอยู่บนพื้นฐานการพิจารณาข้อมูลจากบันทึกคดี การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน การสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง รวมถึงข้อมูลการพูดคุยสอบถามจากครอบครัวเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ครู เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ เป็นต้น (Orbis Partner, 2011)

(3) Structured Assessment of Violence Risk in Youth (SAVRY)

แบบประเมิน SAVRY มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรุนแรงและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชน โดยปัจจัยความเสี่ยงตามแบบประเมินนี้ ประกอบด้วย ปัจจัยความเสี่ยงและความจำเป็นทั้งหมด 24 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ (Meyers and Schmidt, 2008)

กลุ่มประวัติ ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ประวัติเกี่ยวกับความรุนแรง ประวัติเกี่ยวกับการกระทำผิดที่ไม่ใช่ความรุนแรง จุดเริ่มต้นของความรุนแรง การดูแลและช่วยเหลือที่ผ่านมา/ความล้มเหลว ประวัติการทำร้ายตนเอง/พยายามฆ่าตัวตาย การใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว ประวัติการเลี้ยงดูในวัยเด็กที่ไม่เหมาะสม พ่อแม่/ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการเป็นอาชญากร การดูแลเลี้ยงดูในช่วงวัยเด็กบกพร่อง และ ความสำเร็จทางการศึกษา

กลุ่มสังคม/สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ เพื่อน/บุคคลใกล้ชิดมีพฤติกรรมกระทำผิด เพื่อน/บุคคลใกล้ชิดไม่ยอมรับ ความเครียด/การเลียนแบบสิ่งที่ไม่เหมาะสม การดูแลที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ การขาดการสนับสนุนเรื่องส่วนบุคคลหรือสังคม และความไม่เป็นระเบียบของชุมชน

กลุ่มข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ทัศนคติเชิงลบ พฤติกรรมชอบความเสี่ยง/หุนหันพลันแล่น การใช้สารเสพติด ความบกพร่องในการจัดการอารมณ์โกรธ ความเห็นอกเห็นใจ/ความสำนึกผิดชอบชั่วดีอยู่ในระดับต่ำ สมาธิสั้น ความบกพร่องในการปฏิบัติตาม ความสนใจและความผูกพันกับโรงเรียน/ที่ทำงานอยู่ในระดับต่ำ

นอกจากนี้แบบประเมิน SAVRY ให้ความสำคัญกับ**ปัจจัยเชิงป้องกัน 6 อย่าง** ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางสังคม การสนับสนุนทางสังคมที่เข้มแข้ง ความผูกพัน/พันธะที่แข็งแกร่ง ทัศนคติเชิงบวกต่อเจ้าหน้าที่รัฐหรือกิจกรรม ความมุ่งมั่นตั้งใจจริงทางการศึกษา/การทำงาน บุคลิกภาพที่มีความยืดหยุ่น

โดยการพิจารณาและจำแนกความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอยู่บนพื้นฐานการตัดสินของผู้เชี่ยวชาญและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่บำบัด เพื่อใช้ประเมินความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำที่แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ความเสี่ยงต่ำ ความเสี่ยงปานกลาง และ ความเสี่ยงสูง ร่วมกับการพิจารณาปัจจัยเชิงป้องกันทั้ง 6 อย่าง ว่าเด็กและเยาวชนรายนั้นมีหรือไม่มีปัจจัยเชิงป้องกัน เพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนบำบัดฟื้นฟูเป็นรายบุคคลต่อไป

(4) Level of Service Inventory (LSI)

แบบประเมิน LSI พัฒนาขึ้นโดย Andrews ประกอบด้วย ปัจจัยความเสี่ยงแบบคงที่และปัจจัยความเสี่ยงแบบเคลื่อนไหว ซึ่งถือว่าอยู่ในยุคที่ 3 ของการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยง แต่เมื่อเข้าสู่ปี ค.ศ. 1995 แบบประเมิน LSI ได้รับการปรับปรุงให้ทันสถานการณ์และน่าเชื่อมากยิ่งขึ้น หรือที่รู้จักในชื่อ The Level of Service Inventory-Revised (LSI-R) (Andrews, 1995) ที่ประกอบด้วยปัจจัยความเสี่ยงแบบคงที่และปัจจัยความเสี่ยงแบบเคลื่อนไหว โดย 2 ใน 3 ของปัจจัยทั้งหมดเป็นปัจจัยความเสี่ยงแบบเคลื่อนไหว โดยปัจจัยความเสี่ยงมีทั้งหมด 54 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 10 กลุ่มหลัก ได้แก่ ประวัติการกระทำผิด การศึกษา/ทำงาน การเงิน ครอบครัว/สมรส ที่พักอาศัย กิจกรรมยามว่างสันทนาการ เพื่อนบุคคลใกล้ชิด การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/ใช้สารเสพติด อารมณ์และบุคลิกภาพ (Cornmier, n.d.)

(5) Level of Service Inventory-Revised (LSI-R)

แบบประเมิน LSI-R ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยอยู่บนพื้นฐานแนวคิด 2 ประการ คือ การทำนายความแม่นยำแบบเคลื่อนไหว (Dynamic predictivity Validity) มองว่า การเปลี่ยนแปลงของค่าคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นจะสัมพันธ์กับความน่าจะเป็นที่จะเกิดการกระทำผิดซ้ำ และพื้นฐานทางทฤษฎีบุคลิกภาพและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม อธิบายว่า พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ทางสังคมตามแต่ละบริบททางสังคม สถานภาพในสถาบันทางสังคม การปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ที่ผู้กระทำผิดอาศัยอยู่ เติบโต หรือเข้าไปมีส่วนร่วมจนทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งทฤษฎีบุคลิกภาพและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมยังช่วยอธิบายให้เห็นถึงความเสี่ยงและความจำเป็นที่จะนำไปสู่การเลือกแผนบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดแต่ละรายต่อไป นอกจากนี้ LSI-R ยังถูกนำไปใช้ในการทำนายการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง ผู้ต้องขัง กลุ่มอะบอริจิน/กลุ่มชาติพันธุ์ ผู้กระทำผิดเยาวชน (อายุ 16-18 ปี) และ ผู้กระทำผิดที่มีอาการทางจิตเวช (Bonta & Wormith, 2008)

2.5.2 แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของต่างประเทศ

รัฐวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา

แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของรัฐวอชิงตัน เรียกว่า “Washington State Juvenile Court Assessment (WSJCA)” ถูกพัฒนาขึ้นมาจาก The Client Management Classification System and Wisconsin Risk Scale และ The Youth Level of Service and Case Management Inventory (YLS/CMI) ในช่วงปี ค.ศ. 1990 (Washington State Juvenile Court Assessment Manual Version 2.1, 2004, 11) โดยปัจจัยความเสี่ยงและความจำเป็นของแบบประเมิน WSJCA มีทั้งหมด 121 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 12 กลุ่มหลัก ได้แก่ ประวัติการกระทำผิด ข้อมูลทางประชากร โรงเรียน การเวลาว่าง การจ้างงาน ความสัมพันธ์ ครอบครัว การดื่มแอลกอฮอล์และใช้สารเสพติด สุขภาพจิต ทัศนคติ ความก้าวร้าว และ ทักษะทางสังคม (Washington State Juvenile Court Assessment Manual Version 2.1, 2004, 13-15)

ทั้งนี้การเกณฑ์วัดระดับความเสี่ยงแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ความเสี่ยงต่ำ ความเสี่ยงปานกลาง และ ความเสี่ยงสูง โดยพิจารณาจากค่าคะแนนประวัติการกระทำผิด ที่แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ 0-2 คะแนน 3-7 คะแนน และ 8-31 คะแนน และ ค่าคะแนนความเสี่ยงด้านประวัติทางสังคม แบ่งคะแนนออกเป็น 0-5 คะแนน 6-9 คะแนน และ 10-18 คะแนน ตามตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 เกณฑ์การวัดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนตามแบบประเมิน WSJCA

คะแนนประวัติการกระทำผิด	คะแนนความเสี่ยงด้านประวัติทางสังคม		
	0-5	6-9	10-18
0-2	ความเสี่ยงต่ำ	ความเสี่ยงต่ำ	ความเสี่ยงปานกลาง
3-7	ความเสี่ยงต่ำ	ความเสี่ยงปานกลาง	ความเสี่ยงสูง
8-31	ความเสี่ยงปานกลาง	ความเสี่ยงสูง	ความเสี่ยงสูง

ที่มา: Washington State Juvenile Court Assessment Manual Version 2.1, 2004, 20.

โดยการประเมินระดับความเสี่ยงจะพิจารณาจากความปลอดภัยหรือการควบคุมดูแลของชุมชน นอกจากนี้แบบประเมิน WSJCA ยังให้ความสำคัญกับปัจจัยเชิงป้องกัน ซึ่งหมายถึง สถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่จะช่วยลดโอกาสกลับไปกระทำผิดซ้ำ

รัฐจอร์เจีย ประเทสสหรัฐอเมริกา

รัฐจอร์เจียใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่เรียกว่า “Comprehensive Risks/Needs Assessment (CRN)” พัฒนาขึ้นโดย Tim Brennan และ Claus Tjaden เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจใช้การประเมินปัจจัยความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยแบบประเมิน CRN ประกอบด้วยปัจจัยความเสี่ยง ทั้งหมด 27 ตัวบ่งชี้ โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มหลัก ได้แก่ พฤติกรรมทั่วไปและบุคคลใกล้ชิด บุคลิกภาพ การใช้สารเสพติดและพฤติกรรมทางเพศ โรงเรียนและการศึกษา และ ครอบครัวและการขัดเกลาทางสังคม โดยการวัดความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดแบ่งเกณฑ์ความเสี่ยงออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ความเสี่ยงต่ำ ความเสี่ยงปานกลาง และ ความเสี่ยงสูง (Baird and et al., 2013)

ทั้งนี้พนักงานคุมประพฤติและผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายจะเป็นผู้บันทึกแบบประเมิน CRN ประกอบการพิจารณาจัดระดับการควบคุมดูแล บุคคลที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย และ อำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

รัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

รัฐเวอร์จิเนียใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่เรียกว่า “Youth Assessment and Screening Instrument (YASI)” พัฒนามาจากแบบประเมิน WSJCA นอกจากนี้แบบประเมิน YASI ยังใช้รัฐนิวยอร์ก รัฐอิลลินอยส์ รัฐมิสซิสซิปปี โดยแบบประเมิน YASI ของรัฐเวอร์จิเนียนั้น ทั้งการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นตามแบบประเมิน YASI จะมีการประเมินแบบคัดกรอง (prescreen) และประเมินเต็มรูปแบบ (full screen) โดยการประเมินแบบเต็มรูปแบบจะพิจารณาปัจจัยความเสี่ยง ทั้งหมด 87 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 10 กลุ่มหลัก ได้แก่ ประวัติทางกฎหมาย ครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและบุคคลใกล้ชิด การดื่มแอลกอฮอล์และใช้สารเสพติด สุขภาพจิต ความก้าวร้าว ทัศนคติต่อการทำตามสังคม/ต่อต้านสังคม ทักษะการคิดและทักษาทางสังคม และการจ้างงานและการใช้เวลาว่าง ในขณะที่การประเมินแบบคัดกรองจะพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงทั้งหมด 32 ตัวบ่งชี้ จาก 87 ตัวบ่งชี้ของการประเมินแบบเต็มรูปแบบ โดยเกณฑ์การวัดความเสี่ยงการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเริ่มจากความเสี่ยงต่ำไปถึงความเสี่ยงสูงมาก พิจารณาจาก six-point rating system เพื่อประเมินระดับความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดด้วยการพิจารณาปัจจัยเสี่ยงทางสังคมและประวัติทางกฎหมาย อีกทั้งพิจารณาปัจจัยเชิงป้องกัน เพื่อทำนายโอกาสกลับไปกระทำผิดซ้ำ และวางแผนการบำบัดฟื้นฟูต่อไป (Baird and et al., 2013, 45)

ทั้งนี้พนักงานคุมประพฤติและเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเด็กและเยาวชนได้รับมอบหมายจะเป็นผู้บันทึกแบบประเมิน YASI ประกอบการพิจารณาจัดระดับการควบคุมดูแล และข้อตกลงในการวางแผนบำบัดฟื้นฟู

รัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา

รัฐฟลอริดาใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่เรียกว่า “Positive Assessment change Tool (PACT)” พัฒนาจากแบบประเมิน WSJCA ของรัฐวอชิงตัน โดยแบบประเมิน PACT ให้ความสำคัญกับปัจจัยความเสี่ยง ความจำเป็น และ ปัจจัยเชิงป้องกัน ที่เกี่ยวข้องกับประวัติการกระทำผิด สุขภาพจิต และ การใช้สารเสพติด ซึ่งแบบประเมิน PACT มีปัจจัยความเสี่ยงทั้งหมด 126 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 12 กลุ่มหลัก ได้แก่ ประวัติการกระทำผิด เพศ โรงเรียน การใช้เวลาว่าง การจ้างงาน ความสัมพันธ์ ครอบครัวและการจัดการชีวิต การดื่มแอลกอฮอล์และใช้สารเสพติด สุขภาพจิต ทัศนคติ/พฤติกรรม ความก้าวร้าว และ ทักษะ (Baird and et al., 2013)

ทั้งนี้การเกณฑ์วัดระดับความเสี่ยงแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ความเสี่ยงต่ำ ความเสี่ยงปานกลาง และ ความเสี่ยงสูง โดยพิจารณาจากค่าคะแนนปัจจัยเสี่ยงเชิงอ้างอิง ที่แบ่งคะแนนออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ 0-5 คะแนน 6-8 คะแนน 9-11 และ 12-31 คะแนน และ ค่าคะแนนความเสี่ยงด้านประวัติทางสังคม แบ่งคะแนนออกเป็น 0-5 คะแนน 6-9 คะแนน และ 10-19 คะแนน ตามตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 เกณฑ์การวัดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนตามแบบประเมิน PACT

คะแนน	**คะแนนความเสี่ยงด้านประวัติทางสังคม**		
ปัจจัยเสี่ยงเชิงอ้างอิง	**0-5**	**6-9**	**10-19**
0-5	ความเสี่ยงต่ำ	ความเสี่ยงต่ำ	ความเสี่ยงปานกลาง
6-8	ความเสี่ยงต่ำ	ความเสี่ยงปานกลาง	ความเสี่ยงปานกลาง-สูง
9-11	ความเสี่ยงปานกลาง	ความเสี่ยงปานกลาง-สูง	ความเสี่ยงสูง
12-31	ความเสี่ยงปานกลาง-สูง	ความเสี่ยงสูง	ความเสี่ยงสูง

ที่มา: Baird and et al., 2013, 28.

โดยพนักงานคุมประพฤติหรือผู้เชี่ยวชาญสำหรับบางกรณี ที่ได้รับมอบหมายจะเป็นผู้บันทึกแบบประเมิน PACT ประกอบการพิจารณาจัดระดับการควบคุมดูแล การจัดบริการตามความเสี่ยงและความจำเป็น

ทั้งนี้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของต่างประเทศตามที่ยกตัวอย่างข้างต้น พัฒนาต่อยอดมาจากรูปแบบแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นหลักที่เกิดขึ้นในพัฒนาการแบบประเมินความเสี่ยงช่วงที่ 1-4 ซึ่งนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบท

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศนั้นๆ เพื่อที่จะนำไปสู่การวางแผนบำบัดเด็กและเยาวชนกระทำผิดต่อไป ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จะนำปัจจัยความเสี่ยง ปัจจัยความจำเป็น และ ปัจจัยเชิงป้องกัน ตามรูปแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาพัฒนาเครื่องมือประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของประเทศไทย ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนไทย เพื่อให้เครื่องมือประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบัน เพื่อเป้าหมายลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนให้ได้มากที่สุด

2.5.3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

ประเด็นนี้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ทำการศึกษาการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำดังต่อไปนี้

การศึกษาของ **Baird. C. และคณะ** (2013) ได้เปรียบเทียบเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม (A comparison of Risk Assessment Instruments in Juvenile Justice) โดยแสดงให้เห็นถึงประเด็นในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยง และแนวทางในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม โดยได้ทำการเปรียบเทียบแบบประเมินความเสี่ยง เช่น the Youth Level of Service/Case Management Inventory (YLS/CMI), Multi-Health Systems: Positive Achievement Change Tool (PACT), Assessments.com: Comprehensive Risk/Needs Assessment (CRN), a derivative of COMPAS Youth, Northpointe, Inc.; Youth Assessment and Screening Instrument (YASI), Orbis Partners, Inc.; The Arizona Juvenile Risk and Needs Assessment, Arizona Administrative Office of the Courts เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า

เครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่แบ่งเป็นความเสี่ยงสูง กลาง และต่ำ และมีการประเมินความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยใช้สถิติในการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือการทดสอบความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น สำหรับการประเมินคุณภาพของเครื่องมือในการพิจารณาคดีนั้นควรให้ความสำคัญกับการประเมินความเที่ยงตรง (Validity) และ ความน่าเชื่อถือ (Reliability) เพื่อที่จะสามารถยืนยันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนำไปใช้ได้ แต่อย่างไรก็ตามการประเมินความเสี่ยงนั้นอาจจะมีความหลากหลายทางเพศ หรือเชื้อชาติ ซึ่งประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาด้วยเช่นกัน นอกจากนี้การพัฒนาเครื่องมือควรพิจารณาในประเด็นการจำแนก และความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive Validity) ของปัจจัยเสี่ยงด้วยเช่นกัน โดยการสอบถามจากผู้ปฏิบัติงานจริงในส่วนนี้ ดังนั้นในการพัฒนา

เครื่องมือประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้น ควรมีการตรงสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การประเมินความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ ความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ควรพิจาณาในด้านต้นทุนและงบประมาณ ด้วยเช่นกัน รายละเอียดการตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินดังนี้

การทดสอบความน่าเชื่อถือ Inter-Rate Reliability Testing

การทดสอบความน่าเชื่อถือเป็นประเด็นที่มีความจำเป็นอย่างมากในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หากไม่ได้มีการทดสอบความน่าเชื่อถือทำให้เกิดความไม่เชื่อมั่นในการพยากรณ์ความเสี่ยงในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน จำนวนกลุ่มที่จะทดสอบในการศึกษาครั้งนี้ 5 – 69 คน และ ผู้ปฏิบัติงาน 25 คน การทดสอบสถิติ 2 รูปแบบ คือ inter-class correlation coefficient และ kappa จากผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินความเสี่ยง ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า โดยร่วมแล้วประวัติการกระทำผิดและปัจจัยคงที่ (ที่เกี่ยวข้องกับประวัติการกระทำผิด) แสดงให้เห็นถึงระดับความสัมพันธ์ที่สูงกว่าปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงได้

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity)

การทดสอบความตรงของแบบประเมินเป็นแนวทางที่นิยมใช้กันมากในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยง โดยเฉพาะการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง โดยทั่วไปแล้วการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมินเป็นการทดสอบว่าปัจจัยในแบบประเมินนั้นสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดหรือทดสอบหรือไม่ ในกรณีของแบบประเมินความเสี่ยงนั้น เป็นการทดสอบข้อคำถามหรือปัจจัยที่นำมาใช้ในแบบประเมินความเสี่ยงว่าปัจจัยหรือข้อคำถามไหนมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้สามารถที่จะทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminate Validity) การศึกษานี้เป็นการจำแนกระหว่างกลุ่มของอัตราการกระทำผิดซ้ำสูงและต่ำ นอกจากนี้สิ่งที่ควรตระหนักในการทดสอบนี้ได้แก่ จำนวนกลุ่มตัวอย่างต้องเพียงพอ จากการศึกษานี้ กลุ่มตัวอย่างระหว่าง 119 คน – มากกว่า 27,000 คน อย่างไรก็ตามการใช้สถิติในการทดสอบความเที่ยงตรงนั้น ไม่ควรให้สถิติที่มีความสลับซับซ้อน ควรให้มีรูปแบบที่เข้าใจง่ายและ หรือในบางกรณีสามารถใช้การทดสอบความเที่ยงตรงโดยไม่ใช้ค่าสถิติในการทดสอบก็เป็นได้เช่นกัน

การทดสอบความเสมอภาคระหว่างกลุ่ม (Equity)

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยวิธีนี้นั้นเป็นการทดสอบความเที่ยงตรงอย่างหนึ่งโดยมีเป้าหมายเพื่อทดสอบความเท่าเทียมกัน หรือความเสมอภาคของแบบประเมิน ระหว่างกลุ่ม เช่น เชื้อชาติและเพศ เป็นต้น การทดสอบความเสมอภาคเป็นการทดสอบความเที่ยงตรงเป็นกลุ่มย่อย และมา

เปรียบเทียบว่าในแต่ละกลุ่มนั้นมีความเข้าใจและค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามและปัจจัยเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ หากค่าทางสถิติออกมาใกล้เคียงกัน แสดงว่าแบบทดสอบหรือแบบประเมินนั้นมีความเท่าเทียมกันหรือความเสมอภาคกันระหว่างกลุ่ม แต่หากค่าสถิติมีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงว่าแบบทดสอบหรือแบบประเมินมีมุมมองในด้านข้อคำถามที่แตกต่างกันเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มที่แตกต่างกัน สำหรับการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำนั้น หากแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันย่อมหมายถึง การจำแนกกลุ่มความเสี่ยงสูง กลาง ต่ำ อาจจะมีการจำแนกค่าคะแนนที่แตกต่างกัน เป็นต้น และในการจำแนกกลุ่มในลักษณะนี้ส่วนใหญ่เป็นการประเมินความเสี่ยงในเพศหญิงและเพศชายที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการทดสอบความเสมอภาคระหว่างกลุ่มนี้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากในการประเมินความเที่ยงตรงของแบบประเมิน แต่กลุ่มที่จำแนกนั้นควรมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกัน

งบประมาณ (Cost)

ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในการทดสอบแบบประเมินความเสี่ยง รวมทั้งการออกแบบรูปแบบและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่าควรทำในรูปแบบใดภายใต้งบประมาณในการดำเนินงาน รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นความจำเป็นในการทดสอบ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้งบประมาณยังเกี่ยวข้องกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างและระยะเวลาในการติดตามความเสี่ยงของกลุ่มเด็กและเยาวชนอีกด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้สิ่งที่ควรพิจารณาในประเด็นเครื่องมือประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ผู้ใช้แบบประเมิน และแบบประเมินความเสี่ยงนั้นใช้สำหรับการตัดสินใจในเรื่องใด ตัวอย่างเช่น แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของ The Arizona Juvenile Risk and Needs Assessment ผู้ที่ใช้แบบประเมิน ได้แก่ พนักงานคุมประพฤติ แบบประเมินนี้ใช้สำหรับการประเมินประเภทและระดับของการดูแลเด็กและเยาวชน และแบบประเมิน The Oregon Juvenile Crime Prevention (JCP) Assessment ผู้ที่ใช้แบบประเมินได้แก่ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ปฏิบัติงานด้านการควบคุมตัว และ ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน โดยแบบประเมินนี้ใช้สำหรับการดูและเด็กและเยาวชน รวมทั้งการวางแผนในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนแต่ละคน

ประเด็นต่อมาที่เป็นสิ่งที่ควรพิจารณา คือ เกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชน สำหรับการแบ่งค่าคะแนนในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าในแต่ละแบบประเมินความเสี่ยงจะมีการแบ่งค่าคะแนนหรือ cut off point score ที่แตกต่างกัน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นการนำค่าคะแนนในแต่ละปัจจัยหรือแต่ละข้อคำถามมารวมกันและปรับเป็นค่าสถิติ โดยใช้ค่า Z- score แล้วปรับเป็น T- score จากนั้นมีการเพิ่มในประเด็นอายุ และ ระดับการพิพากษา เพื่อมาคำนวณเป็นค่าความเสี่ยง เป็นต้น นอกจากนี้ในบางแบบประเมินความเสี่ยงนั้น เช่น YASI ได้นำปัจจัยคงที่ ปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงได้ และปัจจัยป้องกันในพิจารณาในการกำหนดค่าคะแนน โดยแบ่งเป็นความเสี่ยงสูง กลาง ต่ำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 ตัวอย่างปัจจัยความเสี่ยงกับการประเมินความเสี่ยงและการป้องกัน

ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factors)	การประเมินความเสี่ยง	การประเมินการป้องกัน
ประวัติการกระทำผิด	เสี่ยงสูง	-
ครอบครัว	เสี่ยงสูง	ป้องกันต่ำ
โรงเรียน	เสี่ยงสูง	ป้องกันต่ำ
กลุ่มเพื่อนและชุมชน	เสี่ยงสูง	ป้องกันต่ำ
แอลกอฮอล์และยาเสพติด	เสี่ยงต่ำ	-
สุขภาพจิต	-	-
ทัศนคติต่อการกระทำผิด	เสี่ยงสูง	ป้องกันต่ำ
พฤติกรรมรุนแรงและก้าวร้าว	เสี่ยงสูง	-
ทักษะ	เสี่ยงสูง	-
การทำงาน และการใช้เวลาว่าง	เสี่ยงต่ำ	ป้องกันสูง

กล่าวได้ว่าหากแบบประเมินความเสี่ยงนั้น ขาดการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยง อาจนำไปสู่ปัญหาหรือความยุ่งยากในการปฏิบัติงานได้ ดังนั้นการทดสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของแบบประเมินก่อนที่จะไปสู่การพิพากษาคดีจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

การศึกษานี้ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นที่สำคัญสำหรับประเด็นแบบประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชน ได้แก่

1. แบบประเมินความเสี่ยงไม่ควรยาวเกินไป หากว่าแบบประเมินมีความยาวมากจะทำให้เสียเวลาและเป็นอุปสรรคในการทำแบบประเมินกับเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ปกครองได้ และควรเข้าใจง่าย ไม่ควรซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นแบบประเมินหลัก หรือแบบคัดกรองเบื้องต้นก็ตาม สำหรับความยาวของแบบประเมินควรประกอบด้วยข้อคำถามระหว่าง 25 – 100 ข้อคำถามที่สามารถพิสูจน์คุณภาพโดยการทดสอบความเที่ยงตรง ความน่าเชื่อถือ โดยอยู่ภายในงบประมาณที่ตั้งไว้

2. แบบประเมินความเสี่ยงน้อยมากที่มีการจำแนก หรือ Screening หลากหลายช่วงหรือทำในระยะเวลายาว อย่างไรก็ตามควรมีการตรวจสอบเป็นระยะๆ

3. ประเด็นเรื่องอายุก็ควรนำมาพิจารณา คือ ความไม่เหมาะสมในด้านอายุของเด็กและเยาวชนในการประเมินความเสี่ยง กล่าวคือ ในบางกรณีใช้แบบประเมินสำหรับกลุ่มที่มีอายุมากนำมาใช้กับเด็กและเยาวชน

4. แบบประเมินส่วนใหญ่ขาดการร่วมมือในการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงาน หรือส่วนงาน

5. ในบางกรณีการคัดกรองและการประเมินเด็กและเยาวชนนั้น ผลมีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดความสับสนได้เช่นกัน

6. ความซ้ำซ้อนของแบบประเมินทำให้เกิดความสับสนของผู้ปกครองและเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะประเด็นสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้จากการทำแบบประเมินในหลายส่วนงาน

7. สำหรับปัจจัยที่ควรนำมาประเมินความเสี่ยงนั้น ควรมีปัจจัยไม่คงที่ (Dynamic Factor) รวมทั้งพฤติกรรมลักษณะของผู้กระทำผิด (criminogenic needs) ในแบบประเมินเพิ่มด้วย

8. ตัวแปรหรือปัจจัยในแบบประเมินควรจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนสูง กลาง ต่ำ ได้จริงและควรมีการสอดคล้องกับรูปแบบหรือแนวทางในการบำบัดแก้ไข ฟื้นฟู

9. การใช้สถิติในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เป็นสิ่งที่ควรทำเนื่องจากเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงกับกลุ่มประชากรที่จะนำไปใช้จริง

10. ควรมีการอบรมให้กับผู้ปฏิบัติงานที่ต้องนำแบบประเมินไปใช้

11. ควรมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมินซ้ำเป็นระยะๆ

การศึกษาของ **Hilterman และ คณะ** (2014) ได้ทดสอบความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ของแบบประเมินความเสี่ยงสำหรับเด็กและเยาวชน โดยทำการเปรียบเทียบแบบประเมินความเสี่ยงของ SAVRY, PCL: YV และ YLS/CMI กับแบบประเมินทางคลินิก (Clinical Assessment) โดยทำการทดสอบกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดชาวสเปน จำนวน 105 คน ในช่วงสุดท้ายของการคุมประพฤติ โดยเป็นการทดสอบเชิงพยากรณ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน การทดสอบในการศึกษานี้ นอกจากทดสอบความน่าเชื่อถือ (Internal Consistency) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และ ความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent Validity) ของแบบประเมินความเสี่ยงแล้ว ยังมีการทดสอบค่าอำนาจในการพยากรณ์ของปัจจัยหลักและปัจจัยรองในแบบประเมินต่อการกระทำผิดซ้ำ

ตัวอย่างแบบประเมินความเสี่ยงที่ใช้ในการทดสอบครั้งนี้ เช่น (1) Youth Level of Service/ Case Management แบบประเมินมีมีทั้งหมด 42 ข้อคำถาม 8 ปัจจัย ได้แก่ ประวัติการกระทำผิด สถานการณ์ครอบครัว การศึกษา ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ยาเสพติด การใช้เวลาว่าง บุคลิกภาพหรือพฤติกรรม และทัศนคติ ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยข้อคำถามจะมีคะแนน 0 และ 1 เท่านั้น คะแนนในแบบประเมินนี้อยู่ในช่วง 0 – 42 โดยค่าคะแนนมากคือมีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำมาก (2) Structured Assessment of Violence Risk in Youth แบบประเมินความเสี่ยงนี้มี 30 ข้อคำถาม ประกอบด้วย ประวัติของเด็กและเยาวชน 10 ข้อ บริบททางสังคม 6 ข้อ ความเสี่ยงส่วนบุคคล 8 ข้อ และปัจจัยป้องกัน 6 ข้อ คะแนนในแต่ละข้อช่วงตั้งแต่ 0 – 3 คือ เสี่ยงสูง เสี่ยงกลาง และเสี่ยงต่ำ ยกเว้นประเด็นด้านปัจจัยป้องกันมีค่าคะแนน 0 และ 1 เท่านั้น

ผลการทดสอบแบบประเมินความเสี่ยงในการศึกษาครั้งนี้พบว่าแบบประเมินบางแบบนั้นมีค่าความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่อย่างไรก็ตามบางปัจจัยในแบบประเมินบางแบบนั้นมีค่าความ

น่าเชื่อถือระดับต่ำ (ค่า internal consistency ต่ำกว่า 0.65) สำหรับความเที่ยงตรงของแบบประเมินนั้น พบว่าปัจจัยเสี่ยงในแบบประเมินนั้นมีอิทธิพลในการทำนายการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน สำหรับปัจจัยป้องกันนั้น ไม่พบอิทธิพลในการพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำโดยเฉพาะการกระทำผิดซ้ำ

การศึกษาของ **Jone และคณะ** (2016) ได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรงของแบบประเมินและแบบคัดกรองสำหรับเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม คือ the Youth Assessment and Screening Instrument: YASI ของ Orbis Partners ในปี 2000 แบบประเมินนี้มีทั้งหมด 10 ปัจจัยด้วยกัน คือ ประวัติการกระทำผิด ประวัติครอบครัว สถานศึกษา เพื่อนและชุมชน การใช้แอลกอฮอล์และยาเสพติด สุขภาพจิต พฤติกรรมก้าวร้าว ทัศนคติ อาชีพและการใช้เวลาว่าง และทักษะชีวิต โดยได้ทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลในการทำนายการกระทำผิดซ้ำ โดยได้ตั้งสมติฐานการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive Validity) ของแบบประเมิน YASI ว่ามีอิทธิพลในการทำนายระดับปานกลางถึงสูงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน การทดสอบครั้งนี้ได้ทำการทดสอบกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติ 464 คน การทดสอบในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ การทดสอบความน่าเชื่อถือ โดย Internal Consistency ซึ่งพบว่าแบบประเมินนี้มีค่าความน่าเชื่อถือในระดับที่ปานกลางถึงดีมาก สำหรับการจำแนกปัจจัยความเสี่ยงและจุดแข็งของเด็กและเยาวชนนั้น แบ่งเป็น 3 ระดับได้แก่ สูง กลาง ต่ำ ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ พบว่า ปัจจัยเสี่ยงมีอิทธิพลในการทำนายการกระทำผิดซ้ำตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตามพบว่าปัจจัยเสี่ยงในการทำนายอิทธิพลในการกระทำผิดซ้ำมีความแตกต่างกันระหว่างเด็กและเยาวชนเพศชายและเพศหญิง สำหรับปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง หรือปัจจัยในการป้องกันในการพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำนั้น เป็นประเด็นที่ควรมีการพิจารณาพยายามนำมาวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการแนวทางในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในแต่ละราย ดังนั้นแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมควรเป็นการผสมผสานกันระหว่างปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันเพื่อให้มีความเหมาะสมในการบริหารจัดการในเรื่องการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในตรงตามเฉพาะบุคคล

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน สรุปได้ว่าแนวทางในการตรวจสอบคุณภาพควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อเป็นตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และความเที่ยงตรงของแบบประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำโดยมีแนวทางหรือรูปแบบที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำในแบบประเมินความเสี่ยงดังแผนภาพที่ 2.2 ต่อไปนี้

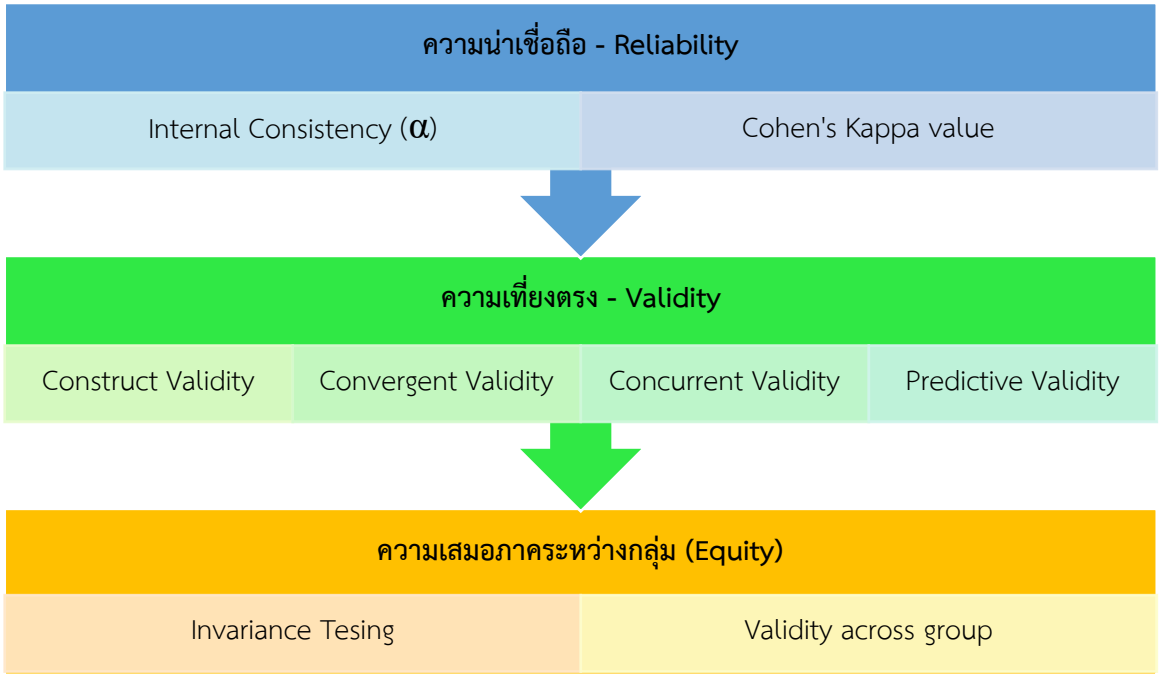

ภาพที่ 2.2 แนวทางในการตรวจสอบคุณภาพความน่าเชื่อถือ และความเที่ยงตรง ของแบบประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

สรุปแนวทางในการทดสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ ควรมีแนวทางในการทดสอบ คือ

(1) การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินความเสี่ยง ว่ามีระดับความน่าเชื่อถือระดับใด โดยแนวทางที่วิเคราะห์ที่เป็นที่ใช้กัน ได้แก่ การวิเคราะห์ internal consistency คือการทดสอบค่า Reliability ของ Cronbach's Alpha และในบางครั้งมีการวิเคราะห์ค่า Cohen's Kappa การวิเคราะห์ในรูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับระดับการวัดของแบบประเมิน

(2) การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของแบบประเมิน ในประเด็นนี้มีการวิเคราะห์ค่าสถิติที่หลากหลายรูปแบบขึ้นออยู่กับวัตถุประสงค์ของแบบประเมิน เช่น การประเมินความตรงเชิงโครงสร้าง เป็นการทดสอบข้อคำถามที่อยู่ภายใต้ปัจจัยเสี่ยงหลักว่ามีความสอดคล้องกันระดับใด สำหรับการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ หรือ Predictive Validity ส่วนใหญ่ใช้การทดสอบในประเด็นนี้ หากวัตถุประสงค์ของแบบประเมินมีความเกี่ยวข้องกับการทำนายการกระทำผิดซ้ำ อย่างไรก็ตามหากทำการทดสอบ Predictive Validity ของแบบประเมินที่พัฒนามาใหม่นั้น ควรพิจารณาประเด็นการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนว่าจะทำการวัดอย่างไร และควรทดสอบกับเด็กและเยาวชนกลุ่มไหน รวมทั้งการทดสอบนี้ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในระยะยาว และมีการทดสอบมากกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อการพยากรณ์ที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

(3) การทดสอบ Equity หรือความเสมอภาคของแบบประเมิน ซึ่งเป็นประเด็นที่ไม่เห็นมากนักในการทดสอบคุณภาพของแบบประเมิน เนื่องจากการทดสอบในลักษณะนี้เป็นการทดสอบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม เช่น เพศ กลุ่มอายุ หรือ สถานภาพครอบครัว เป็นการทดสอบความแบบประเมินความเสี่ยงนั้นสามารถนำมาประเมินความเสี่ยงได้ในกลุ่มที่มีความหลากหลายหรือไม่ สถิติที่ใช้ในการทดสอบนี้ส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์ Invariance Testing และการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

การบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กและเยาวชนเป็นวิธีการตามแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยมที่มองในเรื่องของเจตจำนงกำหนด (Determinism) ว่าเป็นปัจจัยกดดันและบีบคั้นให้บุคคลนั้นต้องหันไปกระทำผิดเพื่อความอยู่รอด ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางชีวภาค จิตวิทยา และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ดังนั้นการลงโทษเพื่อบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดจึงต้องมุ่งเน้นพิจารณาหาต้นตอสาเหตุที่นำไปสู่กระทำผิด โดยมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ปรับเปลี่ยนแนวคิด และทัศนคติต่างๆ ของผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดี ด้วยวิธีการอบรมให้ความรู้ พัฒนาทักษะในการทำงาน ฟื้นฟูสภาพจิตใจด้วยการอบรมตามหลักคำสอนทางศาสนา การบำบัดทางการแพทย์ การให้การสงเคราะห์ด้านต่างๆ ด้วยการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดทั้งแบบรายบุคคล แบบกลุ่ม และการใช้ชุมชน ในช่วงที่อยู่ในเรือนจำ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ด้วยเหตุนี้การลงโทษด้วยการบำบัดและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดด้วยวิธีการต่างๆ ตามที่กล่าวมานั้น นอกจากจะช่วยแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดีแล้ว ยังช่วยลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำ ทั้งยังมีส่วนช่วยให้สังคมปลอดภัยจากอาชญากรรมอีกด้วย (Schmalleger, 2007, 404-405; ทัศนีย์ ลัขณาภิชนชัช และคณะ, 2549)

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนและข่มขู่ยับยั้ง มิได้มีส่วนช่วยให้อัตราการเกิดอาชญากรรมลดน้อยลง ในทางตรงข้ามอาจยิ่งทวีระดับความรุนแรงในการประกอบอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้กระทำผิดมิได้แกรงกลัวในบทลงโทษที่จะตามมาจากการกระทำนั้น เนื่องจากผู้กระทำผิดที่พ้นโทษไปแล้วยังกระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยการลงโทษนั้นมิได้มีส่วนช่วยในการยับยั้งการเกิดอาชญากรรม ประกอบกับกระแสของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป มองว่าการเกิดอาชญากรรมเป็นผลมาจากปัจจัยบางอย่างภายในร่างกายที่ไม่สามารถควบคุมได้หรือสภาพแวดล้อมภายนอก ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมย่อยเฉพาะกลุ่ม การแบ่งแยกทางชนชั้นทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นตัวกดดันให้บุคคลต้องกระทำผิดกฎหมาย การกระทำผิดที่เกิดขึ้นล้วนเป็นการกระทำที่ไม่ได้เกิดจากเจตนาของตน

นอกจากนี้ในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ได้นำแนวคิดเรื่องการจำแนกเด็กและเยาวชนมาเป็นกระบวนการหนึ่งในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ดังนี้

หลักการจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิดของประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

เหตุผลในการจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิดของประเทศสหรัฐอเมริกา จะเป็นไปตามหลักการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ซึ่งมี 3 หลักการ อธิบายได้ดังนี้ (Burrell, W. D., 1998; National Council on Crime and Delinquency, 1997; Parent, D. G., et al., 1994; Torbet, P., 1986; Wiebush, R. C., et al., 1995; Wright, K. N., 1988)

(1) การแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดด้วยการควบคุมโดยสถาบัน

การจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิดตามหลักการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนและสังคมปลอดภัยจากอาชญากรรม เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยเด็กและเยาวชนโดยมีเจ้าหน้าที่ดูแล อีกทั้งเพื่อลดความเสี่ยงที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดจะไม่มาขึ้นศาล และเป็นการจัดการประชากรรูปแบบหนึ่ง รวมทั้งการประเมินผลโปรแกรม โดยการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดโดยสถาบัน ต้องพิจารณาถึงความเสี่ยง ได้แก่ ความรุนแรงของความผิดในปัจจุบัน ความถี่ในการกระทำผิด มาตรการรักษาเสถียรภาพ เช่น ประวัติการหลบหนี เป็นต้น ประกอบการประเมินความเสี่ยง เพื่อพิจารณาว่าจะควบคุมเด็กและเยาวชนกระทำผิดไว้ในสถาบันหรือปล่อยตัว

(2) การแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดโดยชุมชน

การจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิดตามหลักการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการกระทำผิดซ้ำและเสริมสร้างความปลอดภัยในสังคม รวมทั้งบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดโดยไม่ต้องถูกควบคุมโดยในสถาบัน จัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมให้ชุมชนในการดูแลเด็กและเยาวชน และการประเมินผลโปรแกรม โดยการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดโดยชุมชน ต้องพิจารณาถึงความเสี่ยง ได้แก่ ประวัติการกระทำผิดครั้งแรก การหนีออกจากที่อยู่อาศัยครั้งล่าสุด การถูกจับกุมก่อนครั้งนี้ ความสำเร็จทางการศึกษา พฤติกรรมในสถานศึกษาและความสม่ำเสมอในการไปโรงเรียน การใช้สารเสพติด/ยาเสพติด ความมั่นคงของครอบครัว การควบคุมดูแลของพ่อแม่ ความสัมพันธ์กับเพื่อน/บุคคลใกล้ชิด และปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ ที่มีความจำเป็นต่อการบำบัดฟื้นฟู เพื่อลดโอกาสกระทำผิด ที่ต้องนำมาพิจารณาร่วมด้วย เพื่อจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น กำหนดระดับการควบคุมสอดส่อง และแผนการบำบัดฟื้นฟูรายกรณี

(3) การแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดโดยการเปลี่ยนที่อยู่อาศัย

การจำแนกเด็กและเยาวชนกระทำผิดตามหลักการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมในการควบคุมและดูแลเด็กและเยาวชนกระทำผิดเมื่อเปลี่ยนที่อยู่อาศัย ทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง หรือชุมชน เช่น การป้องกันการหลบหนี การป้องกันการทำร้ายร่างกายตัวเองหรือฆ่าตัวตาย เป็นต้น โปรแกรมการบำบัดฟื้นฟูที่สอดคล้องกับความจำเป็นของเด็กและเยาวชนกระทำผิด โดยการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดด้วยการเปลี่ยนที่อยู่อาศัย ต้องพิจารณาถึงจำนวนครั้งและความรุนแรงของลักษณะกระทำผิดที่ผ่านมา ความรุนแรงของการมีส่วนร่วมกระทำผิด อายุที่ถูกพิพากษาตัดสินคดีครั้งแรก ความมั่นคงทางอารมณ์ ความจำเป็นที่ต้องได้รับการบำบัดด้านสุขภาพจิต ปัญหาครอบครัว หรือการควบคุมดูแลของพ่อแม่ผู้ปกครอง ปัญหาเกี่ยวกับสถาบันการศึกษา ความสามารถทางสติปัญญา การใช้สารเพสติด/ยาเสพติด การประเมินความเสี่ยง การจัดการประชากรและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง และ การประเมินผลโปรแกรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น การมอบหมายโปรแกรมที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน อย่างน้อยสุด คือ ระดับการควบคุมความปลอดภัย การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม การเลือกและจัดโปรแกรมที่สอดคล้องกับความต้องการและจำเป็นของเด็กและเยาวชนกระทำผิดรายกรณี

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ให้ความสำคัญกับการจำแนกเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อประเมินปัจจัยความเสี่ยงและปัจจัยความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเป็นรายบุคคล อันเนื่องมาจากเหตุผล/เหตุปัจจัยในการกระทำผิดแตกต่างกัน ย่อมทำให้การวางแผนบำบัดฟื้นฟูต้องสอดคล้องและเหมาะสมกับค่าคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เพื่อลดโอกาสที่เด็กและเยาวชนจะกลับไปกระทำผิดซ้ำ ซึ่งถือเป็นจุดมุ่งหมายของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

2.7 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ

คำว่า การกระทำผิดซ้ำ มีผู้ให้นิยามความหมายไว้แตกต่างกันตามลักษณะบริบทของแต่ละประเทศ ดังนั้นการทำความเข้าใจถึงนิยามการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเป็นเบื้องหลังของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) การกระทำผิดซ้ำและการนับสถิติ

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (Juvenile Delinquency) มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายท่าน อย่างเช่น เสริน ปุณณะหิตานนท์ (2558, 30) กล่าวว่า เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมบางอย่างขัดแย้งหรือฝ่าฝืนความต้องการ ค่านิยม วัฒนธรรม กฎหมายของสังคม จนทำให้สังคมตกอยู่ในภาวะไร้ระเบียบ ซึ่งทำให้ความหมายของคำว่า การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีขอบเขตที่กว้างมาก ไม่มีคำจำกัดความที่แน่นอนตายตัว สามารถปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมและการประยุกต์ใช้ในแต่ละสังคม (สุรีย์ กาญจนวงศ์ และคณะ, 2549)

ในขณะที่คำว่า **การกระทำผิดซ้ำ หรือที่เรียกว่า recidivism** มีความหมาย/นิยามที่แตกต่างไป โดยต่างประเทศจะนิยามคำว่า การกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การที่บุคคลกลับมากระทำผิดอีกครั้งภายหลังได้รับการลงโทษ ซึ่งการกระทำผิดซ้ำตามนิยามของต่างประเทศจะต้องมีการวัดและนับข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ (recidivism measures) ร่วมด้วยเสมอ โดยการวัดหรือนับการกระทำผิดซ้ำจะแตกต่างไปตามวัตถุประสงค์ในการนำข้อมูลการกระทำผิดซ้ำไปใช้ประโยชน์ของแต่ละหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เชิงนโยบาย เช่น การจำแนกประเภทนักโทษ การบำบัดฟื้นฟูและฝึกอบรม การควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิดในชุมชน เป็นต้น โดยส่วนใหญ่การนับการกระทำผิดซ้ำของแต่ละประเทศจะพิจารณาจากพฤติกรรมการกระทำผิดของบุคคลภายหลังที่ได้รับการลงโทษ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ (Butorac, K., Gracin, D. & Stanic, N., 2017; สุภัทรา ปกาสิทธิ์ วโรตม์สิกขดิตถ์ และ จุฑารัตน์ พรพุทธศรี, 2563)

- **การถูกจับกุมซ้ำ (re-arrest)** คือ ผู้กระทำผิดที่ได้รับการลงโทษทุกประเภทและภายหลังได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคมแล้วถูกจับกุมใหม่อีกครั้ง โดยการถูกจับกุมซ้ำรวมถึงการจับผู้ทำผิดเงื่อนไขคุมประพฤติ ผู้ทำผิดเงื่อนไขการพักการลงโทษ ซึ่งข้อมูลการถูกจับกุมซ้ำอาจไม่สามารถวัดตัวเลขการกระทำผิดซ้ำที่แท้จริงได้มากนัก เนื่องจากผู้ที่ถูกจับกุมซ้ำไม่ใช่ผู้ที่ศาลพิพากษาตัดสินและลงโทษ จึงทำให้ตัวเลขการกระทำผิดซ้ำในลักษณะนี้มีจำนวนค่อนข้างสูง

- **การถูกพิพากษาว่ามีความผิดซ้ำ (reconviction)** คือ ผู้กระทำผิดที่ได้รับการลงโทษและภายหลังได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคมแล้ว ถูกจับกุมใหม่อีกครั้งและถูกศาลพิพากษาตัดสินว่ามีความผิดและต้องรับโทษ ซึ่งการวัดข้อมูลจากการถูกพิพากษาว่ามีความซ้ำมีความเป็นทางการมากขึ้น แต่อาจจะไม่เหมาะสมหรือสะท้อนข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากกระบวนการพิจารณาต้องใช้ระยะเวลานานในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามหลักนิติธรรม จึงอาจทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่าผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมมานั้นกระทำผิดซ้ำจริงหรือไม่

- **การถูกลงโทษจำคุกซ้ำ (reimprisonment/recommitment)** คือ ผู้กระทำผิดที่ได้รับการลงโทษและภายหลังได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคมแล้วถูกจับกุมใหม่อีกครั้ง ถูกศาลพิพากษาตัดสินว่ามีความผิดและต้องรับโทษ และถูกลงโทษอยู่ในเรือนจำอีกครั้ง โดยพิจารณาข้อมูลการกระทำผิดซ้ำจากจำนวนนักโทษที่ถูกคุมขังที่เคยถูกศาลตัดสินมาก่อนหน้านี้ ข้อมูลการถูกลงโทษจำคุกซ้ำนับว่าช่วยประเมินให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกระบวนการลงโทษผู้กระทำผิดได้ชัดเจน เพราะมีข้อมูลตั้งแต่ถูกจับกุมซ้ำ ถูกศาลพิพากษาตัดสินซ้ำ และ ระยะเวลาต้องโทษที่ต้องอยู่ในเรือนจำ แต่การวัดข้อมูลการกระทำผิดซ้ำในลักษณะนี้จะได้เฉพาะข้อมูลการกระทำผิดซ้ำจากผู้กระทำผิดซ้ำที่ได้รับโทษจำคุกเท่านั้น ไม่รวมถึงบุคคลที่ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดและได้รับการลงโทษทางเลือกอื่นๆ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มุ่งไปที่การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน โดยมีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนรับผิดชอบในการดูแล แก้ไข และบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้นิยามว่า **การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน** คือ เด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แล้วถูกจับกุมภายในรอบระยะเวลา 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยึดหลักคิดการถูกจับกุมซ้ำ (re-arrest) มาใช้ในการนิยามคำว่าการกระทำผิดซ้ำ กล่าวคือ เด็กและเยาวชนที่ถูกศาลลงโทษให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แล้วได้รับการปล่อยตัวออกจาศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แล้วถูกจับกุมซ้ำภายในระยะเวลา 3 ปี (ไม่ว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมซ้ำจะมีอายุเกิน 18 ปี แล้วก็ตาม) จะถูกนับรวมเป็นข้อมูลสถิติการกระทำผิดซ้ำเป็นรายคดี ซึ่งจะไม่นับรวมเด็กและเยาวชนที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูด้วยวิธีการอื่น เช่น การใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา การคุมประพฤติ วิธีการอื่นแทนการบำบัดฟื้นฟูในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการปล่อยตัวและพ้นเงื่อนไขตามมาตรการดังกล่าว แล้วกลับมาถูกจับกุมซ้ำ ดังนั้น การนับสถิติข้อมูลการกระทำผิดซ้ำโดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในปัจจุบันที่ยึดหลักคิดการถูกจับกุมซ้ำ (re-arrest) ส่งผลให้ตัวเลขการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมีอัตราค่อนข้างสูง (สุภัทรา ปกาสิทธิ์วโรตม์สิกขดิตถ์ และ จุฑารัตน์ พรพุทธศรี, 2563, 175; สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2561)

(2) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมีพื้นฐานมาจากการกระทำผิดครั้งแรก ดังนั้นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำจึงมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยคณะวิจัยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มการเรียนรู้ กลุ่มการควบคุมทางสังคม กลุ่มความกดดันทางสังคม กลุ่มนิเวศวิทยา กลุ่มการตีตรา และ กลุ่มบูรณาการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

<u>กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้</u>

<u>ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ของ Albert Bandura</u> เชื่อว่ามนุษย์เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมตามบริบทสังคมที่ตนเองอยู่ โดยบุคคลจะเริ่มเรียนรู้จากคนอื่นๆ จากการสังเกตพฤติกรรม ความคิด ทัศนคติที่ได้รับจากพฤติกรรมของคนอื่น จากนั้นจะสร้างความคิดใหม่ที่เป็นของตนเองเพื่อเลียนแบบพฤติกรรมและทัศนคติที่เกิดจากการสังเกตบุคคลที่ยึดถือเอาเป็นแบบอย่าง ซึ่งการเรียนรู้ทางสังคมที่เกิดขึ้นนี้เป็นปฏิกิริยาที่ส่งผลต่อเนื่องกันระหว่างอิทธิพลทางพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เข้ามามีอิทธิพลต่อบุคคล โดย Bandura กล่าวเสริมว่า ครอบครัวเป็นตัวแบบสำคัญที่มีอิทธิพลให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจากเด็กที่เติบโตมาในครอบครัวที่พ่อหรือแม่มีทัศนคติโหดร้าย ชอบใช้ความรุนแรง เด็กจะสังเกต เรียนรู้ และซึมซับพฤติกรรมเหล่านั้น และแสดงบุคลิกดังกล่าวตอบสนองต่อบุคคลอื่น นอกจากนี้บุคคลบางกลุ่มยังเชื่อว่าการแสดงออกถึงความก้าวร้าวมีส่วนช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ช่วยเสริมให้บุคคลบางกลุ่มชื่นชมและชื่นชอบตนเอง จนทำให้เกิดความภาคภูมิจากการมีพฤติกรรมก้าวร้าวนั้น ดังนั้นหากเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวได้รับการบำบัดฟื้นฟูก่อนจะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนเหล่านั้นจะมีแนวโน้มกลายเป็นอาชญากรผู้ใหญ่ในอนาคตน้อยลง (Bandura, 1976, 206)

<u>ทฤษฎีเลียนแบบ (Imitation theory) ของ Gabriel Trade</u> นำเสนอทฤษฎีการเลียนแบบเพื่ออธิบายสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และผู้ใหญ่ ว่าเกิดมาจากการเรียนรู้ภายใต้กฎการลอกเลียนแบบ (law of imitation) 3 ประการ ดังนี้ (Trade, 1912, 1843-1904)

ประการที่ 1 บุคคลจะลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากบุคคลที่ตนเองใกล้ชิดหรือมีการติดต่อกัน โดยเฉพาะการลอกเลียนแบบของคนในสังคมเมืองที่จะมีการลอกเลียนแบบบ่อยครั้งและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นปรากฏการณ์ที่เรียกว่า แฟชั่น (fashion) ตรงข้ามกับการลอกเลียนแบบของคนในสังคมชนบทที่การลอกเลียนแบบจะเกิดขึ้นไม่บ่อยครั้งและเปลี่ยนแปลงช้า เป็นปรากฏการณ์ที่เรียกว่า ธรรมเนียม (custom) อธิบายได้ว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจะเริ่มต้นในลักษณะแฟชั่นและกลายเป็นธรรมเนียมไปในที่สุด

ประการที่ 2 บุคคลจะลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากบุคคลที่มีอิทธิพลหรืออำนาจเหนือกว่าตนเอง ซึ่งอาชญากรรมหลายประเภทจะเกิดในสังคมเมืองก่อน แล้วคนที่อยู่ในสังคมชนบทจะลอกเลียนแบบบุคคลที่อยู่ในเมือง เนื่องจากคนที่อยู่ในสังคมชนบทมองว่าคนที่อยู่ในสังคมเมืองมีอำนาจเหนือกว่าตนเอง

ประการที่ 3 แฟชั่นที่เกิดขึ้นใหม่จะเข้าไปแทนที่แฟชั่นเดิม ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะของการกระทำผิด เช่น ช่วงเวลาหนึ่งการฆ่าจะเกิดขึ้นโดยการใช้มีด แต่พอผ่านมาช่วงเวลาหนึ่ง อาวุธปืนเป็นที่นิยม ผู้กระทำผิดจึงนำอาวุธปืนมาใช้ในการฆ่าคน จึงทำให้การฆ่าคนโดยใช้มีดมีจำนวนลดลงเนื่องจากอาชญากรใช้อาวุธปืนในการฆ่าคนแทน

ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association theory) ของ Edwin Sutherland ที่มองว่า การกระทำผิดของบุคคลเกิดจากกระบวนการเรียนรู้การคบค้าสมาคม 9 หลักการสำคัญ ดังนี้ (Sutherland, 1939, 25)

หลักการที่ 1 พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้

หลักการที่ 2 พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นด้วยการติดต่อสื่อสาร

หลักการที่ 3 การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดขึ้นในกลุ่มที่มีบุคคลมีความใกล้ชิดสนิทสนม

หลักการที่ 4 การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมจะรวมถึงการเรียนรู้เทคนิคการกระทำผิด แรงจูงใจและแรงผลักดันให้กระทำผิด และ ทัศนคติต่อการให้เหตุผลในการกระทำผิด

หลักการที่ 5 แรงจูงใจหรือแรงผลักดันให้กระทำผิดจะเกิดจากการเรียนรู้ให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการกระทำผิดกฎหมายที่แตกต่างไปตามแต่ละสังคมที่บุคคลนั้นอยู่

หลักการที่ 6 บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำผิดเมื่อเขาเห็นด้วยกับพฤติกรรมละเมิดกฎหมาย

หลักการที่ 7 การคบค้าสมาคมที่แตกต่างของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับความถี่ ระยะเวลา การให้ความสำคัญ และ ความเข้มข้น

หลักการที่ 8 กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมด้วยการคบค้าสมาคมที่แตกต่างจะเหมือนกับเรียนรู้เรื่องทั่วไป

หลักการที่ 9 พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงค่านิยมและความต้องการทั่วไป

โดยเฉพาะหลักการที่ 6 และ 7 นับว่ามีความสำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมอาชญากรหรือมีการประกอบอาชญากรรมเกิดขึ้น แต่ทั้งนี้ยังพบว่ามีปัจจัย 2 อย่าง คือ โอกาสในการกระทำผิด และทางเลือกอื่นที่ดีกว่าการกระทำผิดมีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชญากรรม แม้ว่าบุคคลนั้นจะเห็นด้วยกับพฤติกรรมผิดกฎหมาย แต่ถ้าไม่มีโอกาสในการกระทำผิดบุคคลนั้นก็จะไม่ประกอบอาชญากรรม อีกทั้งหากมีทางเลือกอื่นที่ดีและคุ้มค่ากว่าการกระทำผิด บุคคลนั้นก็จะเลือกไม่ประกอบอาชญากรรมแม้ว่าจะเห็นด้วยกับพฤติกรรมผิดกฎหมายก็ตาม

ทั้งนี้ Sutherland เน้นย้ำว่าการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมอาชญากรรม นอกจากจะเกิดจากการเรียนรู้ด้วยการคบค้าสมาคมกับบุคคลใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมอาชญากรรมแล้ว บุคคลนั้นจะต้องเห็นด้วยกับพฤติกรรมละเมิดกฎหมายที่ตนเรียนรู้มาจากบุคคลที่คบค้าสมาคมด้วย ต้องอาศัยความถี่จากการพบเจอกับการกระทำผิดบ่อยๆ มีระยะเวลาที่ได้เรียนรู้พฤติกรรมการกระทำผิด การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมตั้งแต่ช่วงวัยเด็กยิ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำตามบุคคลที่คบค้าสมาคมด้วย และความเข้มข้น คือ ความเคารพที่บุคคลนั้นมีต่อบุคคลที่เป็นผู้ถ่ายทอด ยิ่งมีความเคารพต่อผู้ถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากรรมมากยิ่งส่งผลต่อความคิดเห็นที่จะละเมิดกฎหมาย ดังนั้นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเนื่องจากเด็กและเยาวชนเรียนรู้พฤติกรรมละเมิดกฎหมายจากบุคคลที่คบหาสมาคมด้วย โดยมี

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมหรือสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และเห็นด้วยต่อพฤติกรรมละเมิดกฎหมาย เมื่อเด็กและเยาวชนที่มีความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนที่เป็นอาชญากร แนวโน้มที่จะเรียนรู้และเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายก็มากตามจนนำไปสู่การกระทำผิดในที่สุด

ทฤษฎีกลุ่มชักนำ (Reference Group theory) ของ Martin R. Haskell มองว่า การกระทำผิดของบุคคลเกิดมาจากการชักนำของกลุ่ม โดยพื้นฐานของทฤษฎีนี้มีหลักการสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. ครอบครัวเป็นกลุ่มสังคมแรกที่สามารถชักนำเด็กได้
2. ครอบครัวจะชักนำให้เด็กประพฤติตามบรรทัดฐานของสังคม
3. กลุ่มเด็กข้างถนนมีอิทธิพลต่อการชักนำเด็กคนอื่น ก่อนที่เด็กจะกระทำผิด
4. กลุ่มชักนำของกลุ่มเด็กชนชั้นล่างในเมืองคือกลุ่มเด็กข้างถนนที่ยึดถือวัฒนธรรมรองในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
5. กลุ่มเด็กข้างถนนจะค่อยๆ ชักจูงให้เด็กอยากกระทำผิดและตัดสินใจกระทำผิดในที่สุด
6. สมาชิกของกลุ่มชักนำส่วนใหญ่จะถ่ายทอดทัศนคติและแนวทางการประพฤติที่ตนเองยึดถือให้แก่สมาชิกในกลุ่มด้วยการคบค้าสมาคม

ทั้งนี้ความยากจนเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เด็กที่เป็นชนชั้นล่างในสังคมเมืองเลือกกระทำผิดกฎหมาย เมื่อเด็กยากจนมารวมตัวกันจะเกิดการชักจูงเด็กยากจนคนอื่นๆ มาเข้ากลุ่ม เพื่อร่วมกันกระทำผิด ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงมองว่าความยากจน การคบค้าสมาคม และ การยอมรับและยึดวัฒนธรรมรองที่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกระทำผิดทั้งเด็กและเยาวชนและผู้ใหญ่ (Fox, 1958, 129-130, อัณณพ ชูบำรุง และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2555)

กลุ่มทฤษฎีการควบคุมทางสังคม

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social control theory) ของ Travis Hirschi เชื่อว่า บุคคลทุกคนมีอิสระที่จะคิดและตัดสินใจว่าจะกระทำผิดหรือไม่ หากบุคคลนั้นมีความผูกพันอันดี (attachment) กับบุคคล/กลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เช่น ครอบครัว พี่น้อง เพื่อน เพื่อนบ้าน ครู อาจารย์ นายจ้าง เป็นต้น มีความเชื่อ (belief) และเคารพในกฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานของสังคม และผูกมัดตนเองกับกฎเกณฑ์หรือแบบแผนของสังคม รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนหรือสังคม (involvement) ที่สนใจ เพื่อใช้เวลาและกำลังให้มากที่สุด จะมีส่วนช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจให้บุคคลนั้นไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการกรทำผิด (Hirschi, 1978; Vetter and Silverman, 1986, 347-349)

ทฤษฎีการควบคุมตนเอง (Self-Control theory) ของ Michael R. Gottfredson และ Travis Hirschi เชื่อว่า บุคคลที่มีการควบคุมตนเองต่ำ เนื่องจากมีลักษณะบางอย่าง ได้แก่ กระตุ้นง่าย (impulsive) ชอบความเสี่ยง (risk-taker) ไม่คงที่และไม่มีจุดยืน (unstable and unfocused) ไม่อดทน (impatient) และ เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง (self-centered) ประกอบกับการขัดเกลาเลี้ยงดู (socialization) จากคนในครอบครัวโดยเฉพาะพ่อแม่ในลักษณะที่ผิด ได้แก่ ไม่เอาใจใส่ดูแลลูก ไม่มีเวลาให้ลูก ไม่คำนึงถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของลูก และ ไม่ลงโทษเมื่อลูกมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้บุคคลนั้นควบคุมตนเองได้ในระดับต่ำจนมีโอกาสกระทำผิด มีแนวโน้มประกอบอาชญากรรมสูง หรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนบางอย่าง เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ เล่นพนัน ชอบความตื่นเต้น เป็นต้น (Siegel, Welsh and Senna, 2006)

กลุ่มทฤษฎีความกดดันทางสังคม

ทฤษฎีวัฒนธรรมรอง (Subculture theory) ของ Albert K. Cohen อธิบายว่า การที่เด็กและเยาวชนชนชั้นล่างต้องดำเนินชีวิตโดยอยู่ภายใต้มาตรฐานหรือความคาดหวังของชนชั้นกลาง เช่น การประสบความสำเร็จในการเรียน การรู้จักควบคุมความก้าวร้าว การมีเหตุผล การไม่ชิงสุกก่อนห่าม การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีเด็กทุกชนชั้นมาอยู่รวมกัน ก็ย่อมจะเกิดการแบ่งกลุ่มตามชนชั้น การแข่งขันทางการศึกษาโดยใช้เกณฑ์ของชนชั้นกลางเป็นหลัก กลับทำให้เด็กและเยาวชนที่มาจากครอบครัวชนชั้นล่างเสียเปรียบ เด็กและเยาวชนจะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้เพื่อนและครูในโรงเรียนยอมรับตนเอง โดยแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่แตกต่างกันไป เด็กและเยาวชนบางกลุ่มจะพยายามทำตามแบบแผนของสังคมชนชั้นกลางอย่างเต็มที่แม้ว่าตนเองจะมีฐานะยากจน ในขณะที่เด็กและเยาวชนบางกลุ่มก็เลือกปฏิเสธมาตรฐานหรือความคาดหวังของชนชั้นกลาง แล้วหันไปสร้างค่านิยม/วัฒนธรรมใหม่ขึ้นมา โดยค่านิยม/วัฒนธรรมใหม่ มี 6 ลักษณะ ดังนี้ (Wolfgang and et al., 1970, 286-291)

1. เด็กและเยาวชนกระทำผิดเพราะไม่เห็นประโยชน์ของสิ่งต่างๆ เช่น ขโมยของทั้งที่ไม่อยากได้ของสิ่งนั้น แต่ที่ทำไปเพื่อสนองอารมณ์ตนเองเท่านั้น

2. เด็กและเยาวชนกระทำผิดเพราะมีความพยาบาท รู้สึกดีใจที่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนหรือเป็นทุกข์

3. เด็กและเยาวชนกระทำผิดเพื่อต้องการท้าทายชนชั้นกลาง ค่านิยมหรือวัฒนธรรมใดที่ชนชั้นกลางยอมรับ เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะทำสิ่งที่ตรงกันข้าม

4. เด็กและเยาวชนสามารถแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาที่นอกเหนือจากการกระทำผิดกฎหมาย เช่น ละเมิดสิทธิของผู้อื่น แสดงความป่าเถื่อน สร้างความรำคาญก่อความวุ่นวาย เป็นต้น

5. เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจะไม่คำนึงถึงเป้าหมายชีวิตในระยะยาว มักจะแสวงหาความสุขในระยะสั้น ไม่มีการวางแผนการใช้ชีวิต ไม่มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ ชอบใช้ชีวิตไปเป็นวันๆ ขาดความอดทน ชอบความเร่งด่วน เป็นต้น

6. เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจะยึดความพึงพอใจของกลุ่มเป็นหลัก เพราะมีความผูกพันที่แน่นแฟ้น ไม่สนใจกลุ่มอื่นๆ เพราะมองว่าเป็นฝั่งตรงข้ามกับกลุ่มของตนเอง

ทฤษฎีโครงสร้างโอกาสที่แตกต่างกัน (Theory of Differential Opportunity Structure) ของ Richard Cloward and Lloyd Ohlin อธิบายไว้ว่า เด็กและเยาวชนที่มีข้อจำกัดหรือมีโอกาสน้อยที่จะทำได้ตามความคาดหวังของสังคมที่เน้นในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เมื่อเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้มีโอกาสไม่เท่ากับเด็กกลุ่มที่มีโอกาสทำได้ตามที่สังคมคาดหวัง จึงเกิดความไม่พอใจประกอบกับมีโอกาสที่เอื้อให้กระทำผิด เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสเหล่านี้ จึงสร้างค่านิยมหรือวัฒนธรรมใหม่ที่เป็นของกลุ่มตนเอง โดยวัฒนธรรมรองในการกระทำผิดของเด็กกลุ่มนี้ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) วัฒนธรรมของอาชญากร โดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในย่านที่อยู่อาศัยของชนชั้นล่างที่มีอาชญากรอาศัยอยู่ เด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นยอมรับและคบค้าสมาคมกับบุคคลดังกล่าว จึงมีช่องโอกาสให้เกิดการกระทำผิดได้ง่าย (2) วัฒนธรรมความขัดแย้ง เกิดจากการควบคุมทางสังคมอ่อนแอจนทำให้เกิดความรุนแรงเพื่อรักษาฐานะของตนเอง และ (3) วัฒนธรรมการหลบตัว เพราะไม่สามารถทำได้ตามวัฒนธรรมของอาชญากรหรือวัฒนธรรมความขัดแย้ง รวมกับโอกาสที่จะทำในสิ่งที่ถูกกฎหมายมีจำกัด เด็กและเยาวชนจึงหลีกหนีออกกลุ่มหันไปพึ่งพายาเสพติดแทนการพึ่งพิงผู้อื่น (Wolfgang, Leonard and Johnston, 1970)

ทฤษฎีวัฒนธรรมชนชั้นล่าง (Lower-class culture Theory) ของ Walter Miller พบว่าการกระทำผิดของบุคคล/กลุ่มบุคคลที่อยู่ในชนชั้นล่างเกิดจากการที่บุคคลนั้นยึดติดกับแนวทางการประพฤติของชนชั้นล่างที่แตกต่างจากแนวทางการประพฤติของชนชั้นกลาง ซึ่งแนวทางการประพฤติของชนชั้นล่างเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการกระทำผิดเพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของกลุ่มที่คบค้าสมาคม โดยค่านิยมของชนชั้นล่างมี 6 ประการ (Wolfgang, Leonard and Johnston, 1970, 351-363) ได้แก่

1. การก่อความเดือดร้อน (trouble) จากการต่อสู้ การทะเลาะวิวาท หรือการหาความสุขทางเพศขณะที่มีอาการมึนเมา

2. ความเป็นนักเลง (toughness) ด้วยการแสดงออกถึงลักษณะของความเป็นชาย เช่น กล้าหาญ แข็งแกร่ง ชอบใช้กำลัง ลักษณะการแสดงออกให้เพศตรงข้ามเห็นว่าตนเองคือผู้นำ

3. ความมีเล่ห์เหลี่ยม (smartness) ด้วยการหลอกลวงให้ผู้อื่นเชื่อในสิ่งที่ตนเองพูดหรือแสดงออก หรือการหลบเลี่ยงมิให้ตนเองถูกหลอกลวง โดยส่วนใหญ่จะพบในบุคคลที่ชอบเล่นการพนัน ชอบเล่นเกมส์แข่งขัน

4. การชอบความตื่นเต้น (excitement) ชอบกิจกรรมที่เร้าอารมณ์ เช่น การเล่นพนัน การดื่มสุรา การเสพยาเสพติด การทะเลาะวิวาท เป็นต้น

5. การเชื่อในโชคชะตา (fate) เชื่อว่าทุกสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนเองเป็นเพราะมีอำนาจบางอย่างควบคุมการดำเนินชีวิตของตนเอง

6. ความมีอิสรภาพ (autonomy) โดยไม่ต้องการอยู่ภายใต้อำนาจของใคร ไม่ต้องการให้ใครบีบบังคับ และพยายามหาทางออกจากสถาบันทางสังคมที่บีบบังคับหรือสร้างความกดดันต่อตนเอง

ทฤษฎีความกดดันทั่วไป (General strain theory) ของ Robert Agnew ที่มองว่า การเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรรมในสังคม เนื่องจากบุคคลเกิดความขัดแย้งระหว่างค่านิยมของสังคมและวิธีการไปสู่เป้าหมายที่สังคมกำหนด แต่เมื่อในสังคมแต่ละสังคมมีโครงสร้างของชนชั้นที่แตกต่างกัน การที่บุคคลที่อยู่ในชนชั้นที่ต่ำกว่าจะไปสู่เป้าหมายหรือค่านิยมที่ชนชั้นที่อยู่สูงกว่าเป็นผู้กำหนด จึงทำให้เกิดความกดดันและมีวิธีการที่ตอบโต้ความกดดันนั้น เพื่อไปสู่เป้าหมายของสังคมทั้งวิธีการที่สังคมยอมรับหรือสังคมไม่ยอมรับ (พฤติกรรมเบี่ยงเบน ละเมิดกฎหมาย) (Merton, 1968) ต่อมา Agnew มองว่า ความกดดันที่เกิดจากการที่บุคคลไม่ประสบความสำเร็จหรือไปสู่เป้าหมายที่สังคมกำหนดโดยเฉพาะเป้าหมายทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้ตนเองถูกยอมรับ ทั้งยังมีความกดดันอีก 3 ประการที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรรมด้วย

1. ความกดดันที่เกิดจากการคาดการณ์ว่าจะไม่สามารถ/สามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เนื่องจากโครงสร้างสังคม การไม่ได้รับความเป็นธรรม การไร้ความสามารถ

2. ความกดดันที่เกิดจากการสูญเสียสิ่งที่มีค่าหรือถูกลด/ถอดถอน ไม่ว่าจะเป็นการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก การถูกตัดความสัมพันธ์จากครอบครัว คนรัก เพื่อน การถูกออกจากตำแหน่งหน้าที่การงาน/การแข่งขันทางกีฬา/กิจกรรม

3. ความกดดันที่เกิดจากการคาดการณ์ว่าจะประสบ/ประสบกับเหตุร้ายแรง ยกตัวอย่างเช่น การถูกล่วงละเมิดทางเพศ/ทำร้ายร่างกาย การถูกกดขี่ข่มเหงจากนายจ้าง/เพื่อนร่วมงาน การถูกกลั่นแกล้งจากเพื่อนในชั้นเรียน/โรงเรียน การอยู่อาศัยในชุมชนที่ไร้ระเบียบ

ทั้งนี้ตามแนวคิดของ Agnew นอกจากความกดดันทั้ง 3 ประการตามที่กล่าวมา ยังพบว่าการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือกระทำผิดบุคคลนั้น จะต้องมีปัจจัยเอื้อให้เกิดการกระทำผิด/มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและปัจจัยที่ขัดขวางไม่ให้กระทำผิด/มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยปัจจัยที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำผิด/มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน คือ ความโกรธ จนทำให้กลไกการควบคุมตนเองต่ำ หรืออาจมีประสบการณ์คบหาสมาคมกับเพื่อนที่เป็นอาชญากรหรือบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในขณะที่ปัจจัยที่ช่วยลดความเสี่ยงหรือขัดขวางไม่ให้บุคคลกระทำผิด/มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น การกลัวถูกลงโทษ ความกลัวที่จะสูญเสียความผูกพันที่ดีกับคนรัก ครอบครัว เพื่อน เป็นต้น (Agnew & White, 1992; ปกรณ์ มณีปกรณ์, 2555, 303-305)

กลุ่มทฤษฎีนิเวศวิทยา

ทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบ (Social Disorganization theory) ของ Clifford R. Shaw and Henry D. McKay อธิบายว่า การกระทำผิดมักจะเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง หรือที่เรียกว่าเขตทางผ่าน (transitional zone) เนื่องจากพื้นที่ในบริเวณนี้เป็นพื้นที่ของผู้ที่อพยพเข้ามาใหม่เพื่อหางานทำในเขตเมือง และเป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อย ซึ่งพื้นที่ในบริเวณนี้จะเป็นแหล่งที่พักอาศัยที่มีความเสื่อมโทรม ชุมชน

แออัด แหล่งเชื้อโรค เมื่อกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่นี้มีงานทำมีรายได้พอตั้งตัวได้ก็ย้ายออกไปอยู่ในพื้นที่อื่น ในขณะเดียวกันพื้นที่นี้ก็จะถูกแทนที่ด้วยกลุ่มคนที่เข้ามาใหม่ทดแทนอยู่ตลอด จึงทำให้พื้นที่นี้มีความเสื่อมโทรมลงเรื่อยๆ ประกอบกับการที่คนเข้าออกพื้นที่นี้อยู่ตลอดทำให้ผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ขาดการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ดำเนินชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ ดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมเดิมที่ตนเคยใช้ ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีความวุ่นวายและมีแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมสูงกว่าพื้นที่อื่น จนทำให้พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ตกอยู่ในสภาพสังคมไร้ระเบียบ และมีภาวะหลายอย่างเกิดขึ้นในชุมชน เช่น การปล่อยให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดโดยพ่อแม่หรือเพื่อนบ้านไม่ควบคุมดูแล เป็นต้น (Orcutt, 1983)

โดย Shaw and Mckay (1969) นำแนวคิดของ Park และ Burgess มาพัฒนาเป็นทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบ โดยมองว่าสภาพสังคมของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่และบุคคลในชุมชนอยู่ตลอดเวลาเพื่อเจริญเติบโตไปสู่การเป็นสังคมเมือง จะทำให้กลไกการควบคุมทางสังคมของชุมชนนั้นอ่อนแอลง และมีแนวโน้มที่จะเกิดอาชญากรรมในชุมชนสูงกว่าชุมชนอื่น ซึ่งการเจริญเติบโตของชุมชนไปสู่สังคมเมืองจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 4 ลักษณะ ดังนี้

1. กลไกการควบคุมทางสังคมลดลงหรือสูญหาย เนื่องจากประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างอพยพเข้ามาอยู่ใหม่ ไม่ได้ทำความรู้จักกัน ต่างคนต่างอยู่ จึงทำให้กลไกการควบคุมของชุมชนนั้นค่อยๆ อ่อนแอลง

2. การสืบต่อของวัฒนธรรม เมื่อมีคนกลุ่มใหม่เข้ามาในพื้นที่หรือชุมชน คนที่อยู่มาก่อนก็จะถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่ผู้มาใหม่

3. ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม เนื่องจากผู้ที่มาใหม่จะนำวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมเดิมเข้ามาในพื้นที่ซึ่งมีวัฒนธรรมที่เป็นของชุมชนนั้นอยู่แล้ว และวัฒนธรรมที่นำมาด้วยนั้นอาจไปขัดกับวัฒนธรรมของชุมชนที่มีอยู่เดิมจนนำไปสู่การเกิดความขัดแย้งในชุมชน

4. ความยากจน ผู้ที่เข้ามาใหม่ส่วนใหญ่จะเป็นคนชนบทหรือคนต่างด้าว บุคคลเหล่านี้จะมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างต่ำ

ทั้งนี้ Sampson & Grove (1989) ยังเพิ่มเติมว่า นอกจากนี้ลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากสภาพสังคมไร้ระเบียบตามแนวคิดของ Shaw and Mckay แล้ว ยังพบว่าสภาพสังคมไร้ระเบียบยังต้องประกอบด้วยปรากฏการณ์ 3 ลักษณะ ได้แก่ การควบคุมเด็กและเยาวชนที่มั่วสุมไร้ประสิทธิภาพ เครือข่ายความสัมพันธ์ในชุมชนมีน้อย และ ความร่วมมือระหว่างองค์กรในท้องถิ่นกับคนภายในชุมชนมีน้อยมาก และ Bartolas ยังเน้นว่า ละแวกบ้านหรือชุมชนที่อยู่อาศัยที่ไม่เหมาะสมล้วนเป็นสิ่งที่สามารถขัดขวางหรือยับยั้งความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชุมชน นอกจากนี้เพื่อนบ้านที่มีความขัดแย้งทางวัฒนธรรมหรือการจัดการทางสังคมที่ไม่เข้มแข็งยังส่งผลต่อการเกิดการกระทำผิดขึ้นในชุมชนหรือสังคม (Bartolas, 1990, 45)

<u>กลุ่มทฤษฎีตีตรา (Labeling theory)</u>

<u>ทฤษฎีตีตรา (Labeling theory) ของ Howard Becker</u> ตราบาปเกิดจากกลุ่มสังคมสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมากำหนดว่าพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานของสังคมหรือการละเมิดกฎหมายถือเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งก็คือ ตราบาป ดังนั้นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือผู้ที่เป็นอาชญากรย่อมถูกคนในสังคมมอบตราบาปให้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นแตกต่างจากคนส่วนใหญ่ของสังคม (Vetter and Silverman, 1986, 362) เมื่อบุคคลที่ถูกสังคมสร้างตราบาปให้มองว่าตนเองมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเช่นนั้น และยอมรับเอาพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นมาเป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของตนเอง บุคคลนั้นก็จะยึดถือและทำตามตราบาปที่คนส่วนใหญ่ในสังคมประทับตราไว้ให้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต (William and Mclhane, 1988, 91-92)

<u>กลุ่มทฤษฎีเชิงบูรณาการ (Integrated theory)</u>

ปัจจุบันทฤษฎีเชิงบูรณาการเป็นทฤษฎีที่ได้รับความนิยมในวงวิชาการอาชญาวิทยา เนื่องจากทฤษฎีเชิงบูรณาการสามารถอธิบายพฤติกรรมการก่ออาชญากรรมและสาเหตุของการประกอบอาชญากรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำผิดต่อเนื่อง ที่เริ่มกระทำผิดครั้งแรกตั้งแต่เด็กและยังคงทำผิดเรื่อยมาจนเติบโตเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ (Siegel, 2000, 286) ซึ่งทฤษฎีเชิงบูรณาการจะอาศัยทฤษฎีหรือปัจจัยต่างๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีหลายปัจจัย (Multifactor theory) ของ Edward Thorndike ที่เชื่อว่า การคิดและตัดสินใจเพื่อแสดงพฤติกรรมจะมีชุดความคิดแต่ละอย่างที่รองรับพฤติกรรมที่ต่างกัน เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยด้านการเรียนรู้ทางสังคม ปัจจัยด้านความขัดแย้ง เป็นต้น เพื่อนำมาวิเคราะห์และอธิบายลักษณะการกระทำผิดและสาเหตุการประกอบอาชญากรรมที่เกิดขึ้น (Pal, Pal & Tourani, 2004, 182; Thorndike & Hagen, 1977)

นอกจากนี้ Daniel Glazer ได้บูรณาการทฤษฎีชื่อว่า Differential anticipation theory ขึ้นมา โดยเชื่อว่าการที่บุคคลกระทำผิดนั้น เนื่องจากคิดและพิจารณาแล้วว่าสิ่งที่จะกระทำนั้นมีผลประโยชน์มากกว่าโทษ ตามทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational choice theory) รวมทั้งการที่บุคคลจะกระทำผิดหรือไม่กระทำผิด ยังขึ้นอยู่กับระดับคุณภาพของความเชื่อและความผูกพันกับบุคคล ข้อผูกมัดกับกฎเกณฑ์ของสังคม และ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social control theory) และการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมาตามทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) กล่าวโดยสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะกระทำผิดหรือไม่กระทำผิดจะมีปัจจัยด้านการเลือก ปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคม ปัจจัยด้านการควบคุมทางสังคม และ ปัจจัยการเรียนรู้ เป็นตัวกระตุ้นให้กระทำผิดหรือตัวยับยั้งไม่ให้กระทำผิด (Glazer, 1978)

อีกทั้ง David Rowe, D. Wagne Osgood and Alan Nicewander (1990, 237-270) นำทฤษฎีในกลุ่มบุคลิกลักษณะแฝง Latent trait มาพัฒนา เพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยพบว่าพฤติกรรมอาชญากรเป็นผลมาจากปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล (characteristic) และปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล (personal attribute) ที่พัฒนามาตั้งแต่เริ่มต้นชีวิต เข้าสู่วัยเด็ก เติบโตเป็นผู้ใหญ่ จนกระทั่งเสียชีวิต ซึ่งมีส่วนควบคุมให้เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มกระทำผิด มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมเสี่ยงหลายอย่าง เช่น ชอบความเสี่ยง ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ใช้ยาเสพติด เป็นต้น อาจเป็นผลมาจากความบกพร่องทางความคิดและตัดสินใจ ความผิดปกติทางพันธุกรรม ความไม่สมดุลของสารเคมีในสมอง (Ellis, 1988)

รวมไปถึง James Q. Wilson and Richard Herrnstein (Wilson and Herrnstein, 1985, 171) เชื่อว่าบุคลิกลักษณะส่วนบุคคลทางร่างกายและจิตใจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการทำนายพฤติกรรมการกระทำผิดได้ดีกว่าปัจจัยทางสังคม ซึ่งการที่บุคคลจะกระทำผิดหรือไม่กระทำผิดนั้นเป็นผลมาจากการผสมผสานปัจจัยทางชีววิทยา ได้แก่ สติปัญญาต่ำ รูปร่างของร่างกายมีลักษณะสมส่วน (Mesomorphic body type) พันธุกรรม (พ่อแม่เป็นอาชญากร) ระบบประสาทอัตโนมัติมีความไวต่อการถูกกระตุ้น และปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ บุคลิกภาพชอบเข้าสังคม บุคลิกภาพทางอารมณ์ที่หุนหันพลันแล่น จิตบริการ โดยที่มีปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ ครอบครัวที่มีความขัดแย้ง (turbulent family life) ความล้มเหลวทางการศึกษา การเป็นสมาชิกของกลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการกระทำผิดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้แนวคิดของ Wilson and Herrnstein ถูกนำไปพัฒนาเป็นทฤษฎีการควบคุมตนเองของ Gottfredson and Hirschi

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดตามแนวคิดของกลุ่มทฤษฎีด้านบุคลิกลักษณะแฝง (Latent trait theories) หากแต่ยังมีกลุ่มทฤษฎีพัฒนาการ (Developmental theories) ที่อธิบายสาเหตุการเกิดและแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรด้วย โดยนักคิดตามกลุ่มทฤษฎีพัฒนาการ (Developmental theories) เชื่อว่า ในระหว่างการดำเนินชีวิตของบุคคล (life events) ในช่วงเปลี่ยนแปลงของชีวิต เช่น จากเด็กเข้าสู่วัยรุ่น จากวัยรุ่นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ จากวัยผู้ใหญ่เข้าสู่วัยผู้สูงอายุ หากมีสิ่งใดมารบกวน (disrupt) ต่อการดำเนินชีวิตในช่วงเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สิ่งที่มาขัดขวางเหล่านั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลนั้นกระทำผิด (promote criminality) อย่างเช่น ถ้านักเรียนผิดหวังเรื่องผลการศึกษา ผู้ใหญ่ก็สามารถผิดหวังเรื่องการทำงาน จนนำไปสู่การกระทำผิดได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากความผิดหวังเรื่องการศึกษาเข้ามารบกวนการดำเนินชีวิตของนักเรียน และความผิดหวังเรื่องการทำงานเข้ามารบกวนการดำเนินชีวิตของผู้ใหญ่ (Siegel, 2000)

ทั้งนี้ช่วงการเปลี่ยนแปลงของชีวิตของแต่ละบุคคลอาจเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน จึงทำให้การถูกรบกวน (disruption) ที่เป็นเหตุไปสู่การกระทำผิดจึงเกิดขึ้นในลักษณะที่ต่างกัน โดยกลุ่มทฤษฎี

บุคลิกลักษณะแฝง (Latent trait theories) มองว่าการที่บุคคลจะมีแนวโน้มในกระทำผิดถาวรหรือไม่ถาวรก็ได้ ในขณะที่กลุ่มทฤษฎีพัฒนาการ (Developmental theories) กลับมองว่า หากช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงของชีวิตกรบกวนด้วยปัจจัยด้านการควบคุมตนเองจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอาชญากรอย่างต่อเนื่อง เช่น กระทำผิดตั้งแต่เด็ก เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ก็ยังคงกระทำผิดอยู่ โดยอาจมีปัจจัยด้านวุฒิภาวะ (maturity) ที่ยิ่งเติบโตขึ้น มีประสบการณ์มากขึ้น ย่อมทำให้ปัจจัยด้านอื่นที่จะมีผลต่อแนวโน้มการกระทำผิดเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (สุรีย์ กาญจนวงศ์ และคณะ, 2549)

ทฤษฎีเชิงบูรณาการที่พัฒนามาจากกลุ่มทฤษฎีพัฒนาการ (Developmental theories) ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน คือ ทฤษฎีเชิงบูรณาการของ Elliot and et al. ซึ่งบูรณาการทฤษฎีความกดดัน (Stain theory) ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential association theory) และ ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social control theory) อธิบายไว้ว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่อาศัยและเติบโตมาในสังคมที่ไร้ระเบียบและได้รับการขัดเกลาเรื่องที่ไม่ดีจากครอบครัว มีส่วนส่งผลให้เด็กและเยาวชนตกอยู่ในสภาวะถูกกดดันจากสังคม เมื่อเด็กและเยาวชนเกิดความกดดันจะทำให้ความผูกพันต่อครอบครัวแย่ลง ยิ่งเด็กและเยาวชนมีความกดดันสูงและขาดความผูกพันต่อครอบครัวจะทำให้เด็กและเยาวชนปฏิเสธค่านิยมที่ดีของสังคม เด็กและเยาวชนเลือกที่จะหันไปคบหาสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากร ซึ่งการคบหาสมาคมกับเพื่อนกลุ่มนี้จะเป็นแรงเสริมให้เด็กและเยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมการต่อต้านสังคมจากกลุ่มเพื่อนที่คบค้าสมาคม และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรตามกลุ่มเพื่อนในที่สุด (สุรีย์ กาญจนวงศ์ และคณะ, 2549)

2.7.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

การที่จะลงโทษบุคคลที่กระทำผิดโดยมิได้เจตนาหรือมีพฤติกรรมอาชญากรเป็นนิสัยด้วยวิธีการลงโทษอาจจะไม่เหมาะสมนัก ซึ่งควรเน้นการแก้ไขฟื้นฟูควบคู่ไปพร้อมกับการลงโทษ โดยทฤษฎีที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดมี 2 ทฤษฎี คือ (สุพจน์ ดุโรจน์, 2552, 2-19 – 2-21)

(1) ทฤษฎีแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยเจ้าพนักงาน (Rehabilitation by the official theory)

ตามหลักของทฤษฎีนี้การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหลายสาขาวิชาชีพ เนื่องด้วยผู้กระทำผิดแต่ละรายมีสาเหตุการกระทำผิดที่แตกต่างหลากหลาย ฉะนั้นเจ้าหน้าที่เพียงคนเดียวจึงไม่สามารถแก้ไขเยียวยาสาเหตุการกระทำผิดที่มาจากหลายๆ ปัจจัยได้ ดังจะเห็นได้จากเมื่อกฎหมายยอมให้ศาลใช้วิธีรอการลงโทษผู้กระทำผิดจนกว่าจะมีรายงานการประมวลผลข้อเท็จจริงแห่งการกระทำผิดเกี่ยวกับจำเลยและความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อศาลจากทีมสหวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นพนักงานคุมประพฤติ นักจิตวิทยาคลินิก หรือนักสังคมสงเคราะห์ ที่ร่วมกันพิจารณาสาเหตุการกระทำผิด

เพื่อนำไปสู่มาตรการแก้ไขฟื้นฟูที่ตรงจุดสำหรับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์หรือเจ้าหน้าที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้ซึ่งเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของผู้กระทำผิดผ่านโครงการแก้ไขฟื้นฟูต่างๆ ที่ออกแบบมาเพื่ออบรมให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำ เยียวยาสภาพร่างกายและจิตใจ ฝึกทักษะอาชีพ ให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดเฉพาะรายตามประเภทความผิดต่างๆ และผลที่เกิดตามมาและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อ กรมราชทัณฑ์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

(2) ทฤษฎีแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยประชาชนและชุมชนร่วมกับเจ้าพนักงาน (Reintegration theory)

ชุมชนถือเป็นระบบงานย่อยของระบบงานยุติธรรม การแก้ไขฟื้นผู้กระทำผิดโดยหวังพึ่งเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายเดียวอาจไม่เกิดผลในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดเท่าที่ควร เนื่องจากกิจกรรมหลายกิจกรรรมจะประสบความสำเร็จในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะการเปิดใจยอมรับและให้โอกาสแก่ผู้พ้นโทษกลับคืนสู่สังคม ด้วยการช่วยประคับประคองผู้พ้นโทษให้ดำเนินชีวิตในช่วงแรกหลังพ้นโทษไปได้ด้วยดีและไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ ซึ่งชุมชนและประชาชนต้องเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้มีงานทำเพื่อที่จะสามารถยืนหยัดและพึ่งพาตนเองได้ และเปิดใจยอมรับและให้โอกาสคนเหล่านี้ได้แก้ไขตนเองและรับรู้ถึงความไมตรีจิตจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จึงจะทำให้บรรลุเป้าหมายของการบำบัดฟื้นฟู คือ การไม่กระทำผิดซ้ำและสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) คือการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) ในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (ฉบับปรับปรุง)

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มพนักงานคุมประพฤติ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ ที่ปฏิบัติงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 18 คน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ในการพัฒนาเครื่องมือในการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ด้านการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ด้านการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน รวมทั้งกฎหมายเด็กและเยาวชน จำนวน 13 คน

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้างาน กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการฟื้นฟูเด็กและเยาวชน เช่น หัวหน้างานด้านการคุมประพฤติ สังคมสงเคราะห์ จิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและพัฒนาฯ ซึ่งกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จำนวน 249 คน จาก 16 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3.2 เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 – 3 นั้นเป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อย่างน้อย 5 ปี และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่ง

เป็นผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ รวมทั้งกลุ่มนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านเครื่องมือในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน กฎหมายเด็กและเยาวชน รวมทั้งนักวิชาการด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

สำหรับกลุ่มกลุ่มเด็กและเยาวชน คัดเลือกจากกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) ตัวอย่าง จำนวน 16 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 941 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 26 กันยายน 2564) โดยสุ่มตัวอย่างร้อยละ 25 ของกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ (แรกรับ) ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 249 คน และได้ทำการสุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนในแต่ละแห่งโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ตามจำนวนสัดส่วนของเด็กและเยาวชนในแต่ละสถานพินิจฯ ตัวอย่าง จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยคำนวณสัดส่วนของเด็กและเยาวชนในแต่ละสถานพินิจฯ (ตัวอย่าง) โดยการเทียบจากสัดส่วนของเด็กและเยาวชนทั้งหมดในแต่ละที่ในแต่ละสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในแต่ละแห่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) ตัวอย่าง

หน่วยงาน	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนตัวอย่าง
1. สถานแรกรับฯ ขอนแก่น	76	4	80	20
2. สถานแรกรับฯ เชียงราย	42	2	44	11
3. สถานแรกรับฯ เชียงใหม่	54	6	60	15
4. สถานแรกรับฯ นครพนม	67	8	75	20
5. สถานแรกรับฯ นราธิวาส	43	0	43	12
6. สถานแรกรับฯ บุรีรัมย์	86	9	95	25
7. สถานแรกรับฯ พิษณุโลก	64	8	72	20
8. สถานแรกรับฯ แม่ฮ่องสอน	13	0	13	6
9. สถานแรกรับฯ ระยอง	14	0	14	6
10. สถานแรกรับฯ ราชบุรี	32	1	33	9
11. สถานแรกรับฯ ลำปาง	38	6	44	11
12. สถานแรกรับฯ สกลนคร	29	0	29	10
13. สถานแรกรับฯ สงขลา	43	5	48	13
14. สถานแรกรับฯ สมุทรปราการ	46	6	52	13
15. สถานแรกรับฯ อุดรธานี	84	12	96	24
16. สถานแรกรับฯ อุบลราชธานี	125	10	135	34
รวม	864	77	933	249

3.3 ขั้นตอนจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การศึกษาครั้งนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หมายเลย 2021/046.0303 โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่ 3 พฤษภาคม 2564

3.4 พื้นที่ดำเนินการศึกษา

พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) ในส่วนภูมิภาคทั้งสิ้น 16 แห่ง ดังนี้

1. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดขอนแก่น
2. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดเชียงราย
3. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดเชียงใหม่
4. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดนครพนม
5. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดนราธิวาส
6. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดบุรีรัมย์
7. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดพิษณุโลก
8. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดแม่ฮ่องสอน
9. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดระยอง
10. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดราชบุรี
11. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดลำปาง
12. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดสกลนคร
13. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดสงขลา
14. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดสมุทรปราการ
15. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดอุดรธานี
16. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จังหวัดอุบลราชธานี

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นใน (ฉบับปรับปรุง)

แบบสัมภาษณ์ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structed Interview) โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่มดังต่อไปนี้

แนวคำถามสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ

1. ท่านมีความคิดเห็นว่าแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการจำแนกเด็กและเยาวชนนั้นมีความจำเป็นและสำคัญอย่างไรในการปฏิบัติงานของท่าน
2. จากประสบการณ์ในการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้งาน (ในภาพรวม) อย่างไรบ้าง
3. การใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในแต่ละด้านมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง
4. สำหรับประเด็นการให้ค่าคะแนนในการจำแนกเด็กและเยาวชน ท่านมีความคิดเห็นว่าควรมีการจำแนกเด็กและเยาวชนเป็นกี่ระดับ หรือควรมีลักษณะใด เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในการจัดทำแผนการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน
5. ประเด็นคำถาม หรือข้อมูลใดบ้างที่ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนในแบบประเมิน R and N
6. ท่านคิดว่าแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนควรมีแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงข้อคำถามอย่างไร ทั้งภาพรวมและแต่ละด้าน
7. หากมีการปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นแล้ว ท่านคิดว่าคู่มือการใช้แบบประเมินควรจัดทำในลักษณะใด และแนวทางในการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรที่ใช้แบบ R and N ควรเป็นลักษณะใด
8. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาและปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

แนวคำถามสำหรับนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและเยาวชน

1) ท่านคิดว่าแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมีความสำคัญอย่างไร
2) ท่านคิดว่าแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมควรมีรูปแบบอย่างไร
3) ท่านคิดว่าปัจจัยในบ้างที่ส่งผลต่อความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน
4) ท่านคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน
5) ประเด็นหรือลักษณะของข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นควรมีประเด็นสำคัญใดบ้างและลักษณะของข้อคำถามควรเป็นอย่างไร
6) ท่านคิดว่าในการจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนนั้น ควรให้ความสำคัญกับเรื่องใดบ้าง
7) ท่านคิดว่าในการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรพิจารณาถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องใดบ้าง
8) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่เหมาะสมกับการพัฒนางานด้านการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนไทย

สำหรับแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (ฉบับปรับปรุง) อยู่ระหว่างการดำเนินงานพัฒนาฯ และนำเสนอในงวดงานถัดไป

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ มีแนวทางดังต่อไปนี้

1) การประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน จากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักวิชาการด้านเด็กและเยาวชน นักจิตวิทยาชำนาญการ นักจิตวิทยาปฏิบัติการ นักสังคมสงเคราะห์ พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและสำนวนภาษา เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างมากยิ่งขึ้น

2) การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้สถิติ Factor Analysis ในการวิเคราะห์โครงสร้างขององค์ประกอบของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ

3) การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยประเมินค่าความสอดคล้องภายใน (internal Consistency Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟ่าครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficients) ของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ และวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ (Correlated Item-Total Correlation; CITC)

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) และ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Approach)

เริ่มต้นด้วยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล 3 ส่วนได้แก่

1) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการในส่วนนี้เป็นกระบวนการการรวบรวม และวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ได้แก่ การจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้ง แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของต่างประเทศ

2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ส่วนนี้เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นไปใช้ในการจำแนกเด็กและเยาวชน คือ กลุ่มพนักงานคุมประพฤติ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลด้านการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (ฉบับเดิม) และแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินฯ (ฉบับใหม่) เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเด็กและเยาวชนในการควบคุมตัวของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 18 คน

นอกจากนี้ได้ทำการสัมภาษณ์แบบกลุ่มนักวิชาการด้านอาชญาวิทยา จิตวิทยา กฎหมายและการบริหารงานยุติธรรม รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการจำแนกเด็กและเยาวชน ในประเด็น ความสำคัญของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย และให้สอดคล้องกับกฎหมาย และมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม จำนวน 13 คน

3) การจัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำ (ร่าง) เครื่องมือในการจำแนกเด็กและเยาวชน ได้แก่ แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู รวมทั้ง การจัดทำคู่มือการใช้แบบประเมิน

ความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลในขั้นตอนนี้ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้างานด้านการคุมประพฤติ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและพัฒนาฯ รวมทั้ง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน จำนวน 15 คน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้จำนวน 3 ครั้ง

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 249 นั้น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ (ฉบับปรับปรุง) โดยวิธีการ Interview Questionnaire คือ การให้พนักงานคุมประพฤติในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน และลงรหัสข้อมูลเพื่อทำการบันทึกข้อมูล และวิเคราะห์การจัดทำเกณฑ์ในการให้ค่าคะแนนในการจำแนกเด็กและเยาวชนต่อไป

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analyses) และ การวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) ในการสรุปปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ เพื่อจำแนกเด็กและเยาวชนตามความเหมาะสมของกระบวนการในการบำบัดฟื้นฟูต่อไป

สำหรับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ในการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู และ การวิเคราะห์ค่าอัลฟ่าครอนบาช (Cronbach’s alpha) ซึ่งเป็นการทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น โดยค่า Cronbach’s alpha มีค่าอยู่ระหว่า 0 – 1 และค่าที่ยอมรับได้ของตัวสถิติคือ มากกว่า 0.7 นอกจากนี้ใช้สถิติ Multiple Discriminant Analysis ในการวิเคราะห์การจำแนกเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู

บทที่ 4
ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

บทนี้เป็นการนำเสนอผลการเก็บรวมรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ (จำนวน 1 ครั้ง)

2) กลุ่มนักวิชาการด้านอาชญาวิทยา กฎหมาย จิตวิทยา และสังคมศาสตร์ (จำนวน 1 ครั้ง)

3) กลุ่มผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (จำนวน 4 ครั้ง)

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปได้ ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการเก็บรวมรวมข้อมูลกลุ่มผู้ปฏิบัติงานกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ

1. ความจำเป็น ความสำคัญ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการจำแนกเด็กและเยาวชนมาใช้ในการปฏิบัติงาน

แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน เป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยเจ้าพนักงานคุมประพฤติ นักจิตวิทยา และ นักสังคมสงเคราะห์ ในการช่วยจำแนกประเภท และ ความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดซ้ำ เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทาง รวมถึงการวางแผนในการบำบัด แก้ไข และ ฟื้นฟู พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวโดยสถานพินิจฯ หรือ ในศูนย์ฝึกอบรมฯ ได้อย่างถูกต้อง และ มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหา และ ลักษณะความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจฯ หรือ ในศูนย์ฝึกอบรมฯ ที่อาจจะมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยนำทาง ก็จะยิ่งเป็นประโยชน์กับเจ้าพนักงานคุมประพฤติโดยเฉพาะกับเจ้าพนักงานที่เพิ่งได้รับการบรรจุใหม่

จากการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทั้งหมดเห็นว่า แบบประเมินฯ นี้มีความสำคัญ และ มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากสามารถ

นำมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำนายได้ว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะมีแนวโน้มของความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ รวมถึงยังสามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินฯ มาใช้ในฐานะที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการที่จะจัดกลุ่มให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ว่าเด็กและเยาวชนแต่ละรายควรที่จะได้รับแนวทางในการแก้ไข บำบัด และ ฟื้นฟู ในลักษณะอย่างไร ซึ่งหากว่าไม่ได้มีการกำหนดหรือ วางแผนในการบำบัด แก้ไข หรือ ฟื้นฟู ที่ถูกต้อง เด็กและเยาวชนในกลุ่มดังกล่าวก็มีแนวโน้มสูงที่จะหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำได้อีก ซึ่งแม้ว่าในรายของเจ้าพนักงานคุมประพฤติที่มีประสบการณ์อาจจะใช้ใช้วิธีการสอบปากคำโดยการพูดคุยกับเด็ก หรือ เยาวชน ที่กระทำความผิดก็สามารถที่จะคาดเดาแนวโน้มในการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนได้ การที่มีค่าคะแนนในการกำหนดค่าความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูง ค่าความเสี่ยงปานกลาง หรือ ค่าความเสี่ยงต่ำ ก็จะยิ่งเป็นการช่วยยืนยันถึงเหตุและผลในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม และ ช่วยทำให้การสอบปากคำเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น

อย่างไรก็ดี จากการที่เจ้าหน้าที่ส่วนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นดังกล่าวมาใช้เป็นระยะเวลาหนึ่ง ได้มีการพบปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นจากการใช้แบบประเมินฯ ดังกล่าว ดังที่จะสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1) จำนวนข้อคำถามที่มีค่อนข้างมากเกินไป จนทำให้เกิดความรู้สึกไม่อยากในแบบประเมินฯ นอกจากนี้ในการสอบปากคำเด็กและเยาวชนโดยปกติแล้วเจ้าพนักงานคุมประพฤติจะใช้วิธีในการพูดคุยเพื่อให้เด็กรู้สึกไว้วางใจ และ เปิดใจที่จะเล่าเรื่องราว หรือ ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่เจ้าพนักงานคุมประพฤติทราบ แต่การที่มีข้อคำถามมากเกินไปอาจจะทำให้การพูดคุยดังกล่าวไม่ลื่นไหล โดยเจ้าพนักงานคุมประพฤติเองก็จะเกิดความกังวลว่าอาจจะสอบถามข้อคำถามตามแบบประเมินฯ ไม่ครบถ้วน โดยในข้อคำถามบางข้อก็เปิดโอกาสให้มีการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ให้คะแนน ซึ่งค่อนข้างจะเป็นอัตวิสัย (subjective) แตกต่างกันไปในเจ้าหน้าที่แต่ละคน ซึ่งหากในข้อคำถามเดียวกัน แต่เจ้าหน้าที่ผู้สอบถามต่างคนกัน ค่าคะแนนที่เด็กและเยาวชนได้รับก็อาจที่จะมีความแตกต่างกันออกไปด้วย ตามความรู้สึก และ ภูมิหลังของผู้สอบถาม เช่น ในข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มสุรา ที่เจ้าหน้าที่ผู้สอบถามบางรายอาจจะมองว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นเรื่องธรรมดาของเด็กวัยรุ่น แต่หากเจ้าหน้าที่บางรายที่ไม่ดื่มสุรา ก็อาจจะมีความเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ เป็นต้น

2) ข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นส่วนใหญ่ เป็นข้อคำถามที่ได้รับการออกแบบโดยนักจิตวิทยา โดยใช้ลักษณะของการประเมินในรูปแบบของข้อคำถาม และ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่สอบถามทำเครื่องหมายในช่องคำตอบ จากนั้นจึงค่อยดำเนินการสรุปให้อยู่ในรูปของค่าคะแนน และ กำหนดค่าความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่อาจจะไปกระทำความผิดซ้ำ แต่ปัญหาสำคัญของการกรอกข้อมูลในลักษณะดังกล่าว คือ เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่หลักในการใช้แบบประเมินฯ นี้ คือ เจ้าพนักงานคุม

ประพฤติ ที่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย ที่จะมีความถนัดในเรื่องของการเขียนรายงานออกมาในรูปแบบของการเขียนความเรียง โดยใช้ข้อมูลหลักมาจากการจดบันทึกในระหว่างการสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด จึงทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการสอบข้อเท็จจริงได้มากกว่าการสอบถามเด็กและเยาวชนจากการใช้แบบประเมินฯ

3) โครงสร้างของแบบประเมินฯ ค่อนข้างมีความสับสน และ เข้าใจยาก โดยในบางข้อคำถามอาจสามารถนำมาใช้ในการประเมินฯ เด็กและเยาวชนในวันที่มีการทำแบบสอบถามได้ แต่ในวันที่นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้งาน ข้อมูลเช่นที่กล่าวมานี้ก็อาจจะไม่ใช่ข้อมูลทางด้านพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนในปัจจุบัน

4) ปัญหาในเรื่องการกำหนดค่าคะแนน คือ คำถามบางข้อมีความสุดโต่งในการกำหนดค่าคะแนน เช่น แบบประเมินฯ กำหนดให้มีเพียงแค่ 2 เกณฑ์ อันได้แก่ ค่าคะแนน 0 และ ค่าคะแนน 1 เท่านั้น ส่งผลกระทบต่อค่าคะแนนของเด็กและเยาวชนแต่ละคนในภาพรวม โดยที่เด็กหรือเยาวชนบางรายไม่ได้มีพฤติกรรมความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูงตามค่าที่ปรากฏ หรือ ในบางรายแทบจะไม่มีความเสี่ยงดังกล่าวเลย แต่เนื่องด้วยการกำหนดลักษณะของการให้ค่าคะแนนดังกล่าว ส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนรายดังกล่าว ยังคงมีค่าความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำสูงอยู่

5) ความเชี่ยวชาญด้านการสัมภาษณ์ของพนักงานคุมประพฤติ คำถามในแบบประเมินฯ บางคำถามไม่ได้เป็นคำถามที่อยู่ในความเชี่ยวชาญของเจ้าพนักงานคุมประพฤติ โดยเฉพาะในข้อคำถามในทางจิตวิทยา ซึ่งในบางคำถามเจ้าพนักงานคุมประพฤติไม่สามารถที่จะประเมินได้เนื่องจากไม่ได้อยู่ในสายงานของตนแม้ว่าจะมีการจัดทำคู่มือการใช้แบบประเมินฯ ก็ตาม หรือ ในบางคำถามไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการกระทำความผิด เช่น คำถามเกี่ยวกับการก่อการร้าย หรือ ข้อคำถามในเรื่องของการเสพพืชกระท่อมที่อาจจะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมในบางฐานความผิด หรือ ในบางข้อคำถามเองที่เจ้าพนักงานคุมประพฤติเองก็อาจจะไม่มีความเข้าใจว่าหมายถึงสิ่งใด เช่น ภาวะถูกพิษ รวมถึงการตั้งคำถามที่ไม่สอดคล้องกับในทางปฏิบัติปกติ เช่น การสอบถามถึงวิธีการเสพพืชกระท่อมโดยใช้วิธีการฉีดเป็นต้น

6) ปัญหาในเรื่องของระยะเวลาที่กำหนดให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติจะต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 7 วัน ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เจ้าพนักงานคุมประพฤติไม่สามารถที่จะจัดทำสรุปผลการประเมินความเสี่ยงฯ ได้ทันภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายที่เด็กและเยาวชนมีปัญหาติดยาเสพติด ที่ในระยะเวลา 7 วันแรกของการควบคุมตัวจะแทบไม่สามารถสอบปากคำเด็กได้เลย เนื่องจากเป็นช่วงที่กำลังอยู่ระหว่างการถอนพิษยา ซึ่งเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดในคดียาเสพติดเช่นนี้ส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการนอนแต่

เพียงอย่างเดียว ซึ่งหากจะมีการทำข้อมูลดังกล่าวย้อนหลังภายหลังจากที่ได้นำส่งไปแล้วก็จะมีความยุ่งยาก ทำให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติต้องเร่งรีบสรุปข้อมูลเพื่อให้ทันตามกำหนดเวลา ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มานั้นอาจจะไม่สะท้อนต่อความเป็นจริงอันจะส่งผลกระทบต่อการวางแผนในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ตามไปด้วย

7) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในบางพื้นที่มีปัญหาในเรื่องของการไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านศาสนา วัฒนธรรม และ วิถีชีวิต เช่น ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่จะพิจารณาในเรื่องของการละหมาดของเด็กและเยาวชนในลักษณะที่เป็นการแสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชนประการหนึ่ง แต่ในแบบประเมินฯ ไม่ได้มีการกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ หรือ ไม่ได้มีการระบุถึงเรื่องที่ใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ในลักษณะที่เป็นวิถีชุมชนมากเท่าที่ควร

8) การบันทึกการสอบปากคำในรูปแบบของความเรียงจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจได้ง่ายกว่าการทำเครื่องหมายในแบบประเมินฯ โดยเฉพาะหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการรับช่วงต่อ เช่น ศาล อาจจะมองเห็นภาพรวมไม่ชัดเจน ซึ่งการรายงานผลแต่เพียงความเสี่ยงสูง ความเสี่ยงปานกลาง และ ความเสี่ยงต่ำ หน่วยงานที่รับช่วงต่อเกือบทั้งหมดจะไม่ทราบความหมายของความเสี่ยงแต่ละประเภทว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และในท้ายที่สุดเจ้าพนักงานคุมประพฤติก็ต้องมาเรียบเรียงใหม่ในรูปแบบของความเรียงอีกครั้ง อันเป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่มากกว่าที่จะเป็นการเอื้อต่อการทำงาน ดังนั้น ในแบบประเมินฯ จึงควรใช้รูปแบบผสมผสานทั้งในรูปแบบของการเขียนบรรยายในลักษณะความเรียง และ ในรูปแบบของการทำเครื่องหมายในแบบประเมินฯ

9) แบบประเมินฯ ค่อนข้างที่จะมุ่งเน้นไปในการหาข้อบกพร่องมากกว่าที่จะเป็นการเสริมให้เห็นถึงข้อดีของตัวเด็กและเยาวชน สังเกตได้จากการที่ในแบบประเมินฯ ไม่ได้มีช่องให้ทำเครื่องหมาย หรือ กรอกข้อมูลที่เป็นด้านดีของเด็กและเยาวชน รวมถึงควรมีวิธีการในการให้ได้มาซึ่งคำตอบที่แท้จริงจากเด็กและเยาวชน เพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ในการกำหนดแผนบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ที่เหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชน

10) นักวิชาชีพส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ใช้ประโยชน์จากแบบประเมินฯ มากเท่าที่ควร เนื่องจากโดยกระบวนการสอบปากคำที่กำหนดให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติทำหน้าที่ในการสอบปากคำเด็กและเยาวชนในช่วงเช้า จากนั้นจะเป็นหน้าที่ของนักจิตวิทยาทำหน้าที่ในการสอบปากคำเด็กและเยาวชนในช่วงบ่าย ทำให้นักจิตวิทยาไม่ทราบถึงข้อมูล หรือ ผลการสอบปากคำตามแบบประเมินฯ ที่เจ้าพนักงานคุมประพฤติได้จัดทำขึ้นในช่วงเช้าเนื่องจากระยะเวลากระชั้นชิด โดยนักวิชาชีพจะมาทราบผลการสอบปากคำตามแบบประเมินฯ เมื่อมีการประชุมนักวิชาชีพ หรือ สหวิชาชีพ ดังนั้น นักจิตวิทยาก็จะนำแบบประเมินฯ หรือ แบบสอบถามของนักจิตวิทยาเองมาใช้ในการสอบปากคำมากกว่า เนื่องจากมีความสอดคล้องกับวิชาชีพของตนเอง นอกจากนี้ยังในบางกรณีที่พบว่าผลการสอบปากคำตามแบบประเมินฯ กับ ผลที่ได้จากการสอบปากคำในทางจิตวิทยามีความไม่สอดคล้องกัน เช่น ผลการสอบปากคำตามแบบประเมินฯ เด็กและ

เยาวชนมีความเสี่ยงที่ไม่สูงมากนัก แต่ในการสอบปากคำทางจิตวิทยากลับพบว่าเด็ก หรือ เยาวชนรายนั้นมีสัญญาณความเจ็บป่วยทางจิต ซึ่งเมื่อเกิดกรณีดังกล่าวก็จะใช้แนวทางในการแก้ปัญหาโดยการกำหนดให้เป็นเด็กที่มีปัญหาพิเศษเพื่อนำเข้าสู่การจัดทำแผนนักวิชาชีพต่อไป หรือ อาจจะมีการเลือกพูดคุยเฉพาะกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงเท่านั้น เป็นต้น

11) แบบประเมินฯ มีประโยชน์ค่อนข้างมากในแง่ของการเก็บข้อมูลในเชิงสถิติ แต่มีปัญหาในแง่ของการนำเอาข้อคำถามของทุกวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมารวมกัน มีความยุ่งยากและซ้ำซ้อนกันของข้อคำถาม ส่งผลให้การนำแบบประเมินฯ มาใช้ประโยชน์จริงค่อนข้างน้อยโดยเฉพาะในแง่ของนักวิชาชีพอื่น นอกจากนี้แบบประเมินฯ ยังควรมีการเขียนอธิบายถึงเนื้อหาประกอบด้วย ไม่ควรรายงานแต่เพียงผลที่เป็นตัวเลขแต่เพียงอย่างเดียว และ ควรมีการปรับเนื้อหาของข้อคำถามให้มีความกระชับมากขึ้น

2. แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและปรับปรุงข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

แม้ว่าการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมาใช้ในการจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนจะได้รับการยอมรับจากเจ้าพนักงานคุมประพฤติ นักจิตวิทยา และ นักสังคมสงเคราะห์ ว่าเป็นแบบประเมินฯ ที่มีความจำเป็น และ สมควรที่จะนำมาใช้เป็นหลักฐานเบื้องต้นประกอบดุลพินิจการกำหนดแนวทางในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู แต่ถึงกระนั้น การนำแบบประเมินฯ ดังกล่าวมาใช้ทางปฏิบัติก็ยังคงพบปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่บางประการดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อก่อน เพื่อเป็นการศึกษาถึงแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและปรับปรุงข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ครบถ้วน และ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในครั้งนี้จึงได้มีการเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่น่าสนใจสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ควรมีการปรับรูปแบบของข้อคำถามให้น้อยลง และ ควรใช้รูปแบบของข้อคำถามในลักษณะที่เป็นการผสมผสานทั้งในรูปแบบของความเรียง และ ในรูปแบบของการทำเครื่องหมายหน้าคำตอบ นอกจากนี้ในข้อคำถามที่มีการเปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติใช้ดุลพินิจ ควรมีการอธิบายเกณฑ์มาตรฐานในการควบคุมการใช้ดุลพินิจนั้น ๆ ด้วย เพื่อให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติสามารถที่จะประเมินได้ว่าควรทำเครื่องหมายที่หน้าคำตอบข้อใด หรือ ควรกำหนดค่าคะแนนเท่าใด และ ควรปรับข้อคำถามบางคำถาม เช่น ข้อคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ให้สอดคล้องกับวิธีในการเสพยาเสพติดแต่ละชนิด

2) ในแบบประเมินฯ ควรมีการกำหนด หรือ อธิบายถึงค่ามาตรฐานกลางในการกำหนดค่าความเสี่ยง 3 ประเภท อันได้แก่ ความเสี่ยงต่ำ ความเสี่ยงปานกลาง หรือ ความเสี่ยงสูง ว่าความเสี่ยงแต่ละประเภทมีเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้บรรทัดฐานส่วนบุคคลของเจ้าพนักงานคุมประพฤติแต่ละรายที่อาจจะมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ ในแบบประเมินฯ ควรที่จะมีการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนหนึ่งเป็นการสอบถามเพื่อให้ทราบถึงปัญหาของเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไข และอีกส่วนหนึ่งเป็นการค้นหาถึงจุดแข็งของเด็กและเยาวชนเพื่อที่จะได้นำมาใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

3) ในการสอบปากคำเด็กและเยาวชนบางครั้งอาจจะใช้เวลานาน และ ในบางครั้งก็อาจจะต้องมีการสอบปากคำผู้ปกครองต่อ ซึ่งเจ้าพนักงานคุมประพฤติอาจจะต้องใช้เวลาในการลงระบบ จากนั้นก็ต้องนำคำตอบของเด็กและเยาวชนตามแบบประเมินฯ มาเรียบเรียงให้อยู่ในรูปแบบของความเรียงซึ่งทำให้เกิดความล่าช้า จึงควรมีการแยกแบบประเมินฯ ออกเป็น 2 รูปแบบ โดยหากเป็นการส่งต่อข้อมูลของเด็กและเยาวชนให้กับนักวิชาชีพ อันได้แก่ นักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์ ก็ควรใช้รูปแบบของแบบประเมินฯ ที่กำหนดเป็นค่าคะแนนโดยการทำเครื่องหมายหน้าคำตอบ แต่หากเป็นข้อมูลที่เจ้าพนักงานคุมประพฤติจะต้องทำการสอบข้อเท็จจริง สรุป และ ทำความเห็นเพื่อส่งศาลวินิจฉัย ก็ควรใช้รูปแบบของการสอบปากคำที่เป็นความเรียงก็จะมีความเหมาะสมมากกว่า หรือ อาจจะกำหนดให้มีการนำเอาแบบประเมินฯ มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการประมวลข้อเท็จจริงเท่านั้น เพื่อเป็นการลดภาระให้กับเจ้าพนักงานคุมประพฤติได้ระดับหนึ่ง

4) แบบประเมินความเสี่ยงความจำเป็นฯ จะมีบทบาทที่สำคัญ 2 ด้าน ในด้านหนึ่งเป็นการเสนอข้อเท็จจริงต่อศาลเพื่อกำหนดแนวทางในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน และ ในอีกด้านหนึ่งก็เพื่อให้เห็นภาพรวมของชีวิตเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ดังนั้น หากมีการใช้ข้อคำถามที่มากจนเกินไปก็อาจจะทำให้เด็กและเยาวชนรู้สึกเบื่อหน่าย และ ไม่อยากที่จะตอบคำถาม ส่งผลให้ได้รับข้อมูลที่ไม่ตรงต่อความเป็นจริง ดังนั้น จึงควรหาวิธีในการปรับปรุงให้แบบประเมินฯ มีความกระชับ โดยคัดเลือกข้อคำถามในแบบประเมินฯ ที่มีความจำเป็น สามารถทราบถึงประวัติชีวิตของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้อย่างครบถ้วนรอบด้านในฐานที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์เบื้องต้น และ สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อคำถามที่ปรากฏในแบบประเมินฯ ไม่ควรเกิน ๒๐ คำถาม

3. ประเด็นคำถาม หรือ ข้อมูล ที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

ประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่คณะผู้วิจัยได้ทราบจากการสนทนากลุ่มย่อยในครั้งนี้ถึงปัญหาสำคัญในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาใช้ คือ จำนวนของข้อคำถามที่ค่อนข้างมี

จำนวนมาก ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากในการออกแบบประเมินฯ นี้ในคราวแรก ทางคณะผู้ออกแบบแบบประเมินฯ มีความประสงค์ให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติทำหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการข้อมูล (case manager) ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในมิติทางด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการส่งต่อข้อมูลเหล่านั้นให้กับนักวิชาชีพอื่น อันได้แก่ นักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์ ได้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ต่อไป โดยที่นักวิชาชีพเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องเริ่มสอบถามข้อเท็จจริงจากเด็กและเยาวชนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ส่งผลให้ข้อคำถามที่ปรากฏในแบบประเมินฯ ปัจจุบันมีจำนวนที่ค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตาม ในประเด็นดังกล่าวผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้เสนอแนวทางในการคัดกรองประเด็นข้อคำถาม หรือ ข้อมูล ที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่น่าสนใจ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ควรตั้งต้นประเด็นข้อคำถาม หรือ ข้อมูลที่ควรมี โดยการศึกษาจากพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งมีอยู่ด้วยกันประมาณ 10 ด้าน โดยควรปรับข้อคำถามให้กระชับ และ มีความสอดคล้องกับหลักกฎหมาย (ตามมาตร 86 หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดี*เมื่อคำนึงถึง 10 องค์ประกอบ* คือ อายุ / ประวัติ / ความประพฤติ/ สติปัญญา / การศึกษาอบรม / สภาพร่างกาย / สภาพจิต/ อาชีพ /ฐานะ / เหตุแห่งการกระทำความผิด)

2) ควรตัดข้อคำถามทางด้านจิตวิทยา หรือ บางข้อคำถามที่เป็นส่วนของวิชาชีพอื่นออกไป เนื่องจากนักจิตวิทยาก็จะมีการนำแบบสอบถาม หรือ เครื่องมือของตนเองมาใช้ในการสอบปากคำเด็กและเยาวชน และ เจ้าพนักงานคุมประพฤติเองก็ไม่ได้มีหน้าที่ในการประเมินสภาวะจิตใจของเด็กหรือเยาวชนแต่อย่างใด การกำหนดให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติจะต้องทำหน้าที่ในการสอยถามคำถามทางด้านจิตวิทยาด้วยนั้น อาจจะทำให้เข้าใจวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อคำถามดีเท่าที่ควร และ เพื่อเป็นการป้องกันการสอบถามในข้อคำถามที่ซ้ำซ้อน อีกทั้งข้อมูลส่วนใหญ่ที่ได้รับมาจากเด็กและเยาวชนจะเป็นการพูดคุยเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงจากเด็กหรือเยาวชนมากกว่า นอกจากนี้ในข้อคำถามใดที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดค่าคะแนน ก็ควรที่จะมีการตัดข้อคำถามในลักษณะดังกล่าวนั้นออกด้วย

3) ในบางข้อคำถามที่เป็นการสอบถามถึงสภาวะการเจ็บป่วยทางร่างกาย หรือ ทางจิตใจที่จะต้องมีใบรับรองแพทย์มายืนยัน แต่เมื่อเด็ก หรือ เยาวชน ไม่สามารถนำหลักฐานดังกล่าวมาแสดงได้ ทางเจ้าพนักงานคุมประพฤติ หรือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็ไม่สามารถที่จะลงข้อมูลได้ เนื่องจากไม่ทราบ หรือไม่แน่ใจว่าเด็กและเยาวชนนั้น มีอาการเจ็บป่วยตามที่อ้างจริงหรือไม่ หรือ ในสภาวะความเจ็บป่วยทางจิตในบางลักษณะที่เจ้าพนักงานคุมประพฤติอาจสอบปากคำไปไม่ถึง ยกเว้น ในรายของเด็กหรือเยาวชนที่มีอาการรุนแรง และ มีผู้ปกครอง หรือ พยาบาล มาร่วมยืนยัน ก็จะสามารถลงข้อมูลในประเด็นดังกล่าวได้

4. แนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดค่าคะแนนที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในการจัดทำแผนการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

การกำหนดค่าคะแนนที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทาง และ การวางแผนในการแก้ไข บำบัด และ ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนในปัจจุบัน จะมีการกำหนดค่าคะแนนเป็น 3 ระดับ กล่าวคือ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำปานกลาง และ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูง โดยกระบวนการที่จะนำมาใช้ในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนในแต่ละกลุ่มก็จะมีความแตกต่างกันออกไป โดยในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำก็อาจจะใช้วิธีแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู โดยการให้อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำปานกลางก็อาจจะใช้วิธีแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู โดยการให้มารายงานตัวกับเจ้าพนักงานคุมประพฤติแบบเช้าไป-เย็นกลับ และ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูงก็อาจจะใช้วิธีแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู โดยการกำหนดให้เข้ารับการอบรมในศูนย์ฝึกอบรมฯ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการกำหนดค่าคะแนนที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนเช่นนี้ ได้มีการใช้มาเป็นระยะเวลาหนึ่ง จึงอาจสมควรทบทวนอีกครั้งทั้งในส่วนของจำนวนข้อคำถาม และ ในส่วนของเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยมีข้อเสนอว่าควรที่จะมีการกำหนดช่วงของการประเมินพฤติกรรมให้มีความถี่มากขึ้นโดยอาจแบ่งเป็น 5 ระดับ อันได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำมาก กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำปานกลาง กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูง และ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูงมาก จะช่วยให้การประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ผลดีขึ้นกว่าในปัจจุบันหรือไม่ ซึ่งในประเด็นดังกล่าว ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้มีการให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจ ดังนี้

1) ควรใช้เกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชนออกเป็น 3 ระดับ อันได้แก่ ค่าความเสี่ยงสูง ค่าความเสี่ยงปานกลาง และ ค่าความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากหากมีการจำแนกในละเอียดมากขึ้นกว่านี้ แม้ว่าในด้านหนึ่งจะมีข้อดี คือ ช่วยให้การกำหนดแนวทางในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู มีความชัดเจนและตรงกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนแต่ละคนมากขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งก็อาจจะก่อให้เกิดความยุ่งยากในการจำแนกประเภทของเด็กและเยาวชนให้ละเอียดขึ้น

2) ในการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินเด็กและเยาวชนในเบื้องต้นควรจะต้องพิจารณาก่อนว่าผู้พิพากษาต้องการข้อมูลในลักษณะใดในการใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณาสั่งคดี และ การใช้เกณฑ์การประเมิน 3 ระดับในปัจจุบันมีผลต่อการพิจารณาของผู้พิพากษาอย่างไร ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้พิพากษาน่าจะต้องการทราบถึงข้อมูลสำคัญในการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน เช่น ฐานความผิดที่ได้กระทำลง จำนวนโทษที่ได้รับ ลักษณะของพฤติกรรมและความรุนแรง การสำนึกในความผิดที่ตนเองได้กระทำลงไป เป็นต้น ซึ่งควรมาพิจารณาว่าแบบประเมินฯ ดังกล่าวสามารถสอดรับกับข้อพิจารณาของผู้พิพากษาหรือไม่ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องของการรู้สำนึกในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่สามารถเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับประเด็นต่าง ๆ ได้อีกมาก

3) การกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็น 3 ระดับ หรือ 5 ระดับนั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ควรพิจารณาก่อนว่าข้อมูลใด หรือ ข้อคำถามใดเป็นข้อมูล หรือ ข้อคำถามที่ควรจะต้องมีในแบบสอบถาม และ ข้อมูล หรือ ข้อคำถามใด ที่ไม่ควรต้องมีกำหนดไว้ในแบบประเมินฯ โดยคัดกรองให้เหลือเพียงข้อมูล หรือ ข้อคำถามที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนได้จริง ก็จะช่วยให้ได้คำตอบที่ชัดเจนขึ้นว่าควรที่จะกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินพฤติกรรมของเด็กด้วยเกณฑ์วัดระดับใด

4) หากจะมีการปรับปรุงเกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชนออกเป็น 5 ระดับ ก็อาจจะช่วยให้การกำหนดมาตรการ หรือ แนวทางในการให้เด็กและเยาวชนได้พบนักวิชาชีพ หรือ การกำหนดแผนในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู มีความชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากการใช้เกณฑ์ในการจำแนก 3 ระดับ อาจเกิดปัญหาในเรื่องของค่าคะแนนหลบ ทำให้ข้อวินิจฉัยจากที่เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูง ก็อาจจะกลายเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำปานกลาง ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดแผนในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู นอกจากนี้ยังควรมีการเพิ่มเติมลงไปด้วยว่าค่าคะแนนระดับไหนเด็กและเยาวชนควรได้รับการวางแผนบำบัดแบบใดจึงจะเหมาะสม

5) หากมีการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชนออกเป็น 5 ระดับ อาจจะเกิดปัญหาสำคัญ เนื่องจากจะทำให้เกิดกลุ่มเด็กและเยาวชนที่จะต้องเข้ารับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ที่แตกต่างกันออกไปเป็น 5 กลุ่มเช่นกัน ซึ่งหากวิธีการที่จะนำมาใช้ในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนทั้ง 5 กลุ่มนี้ยังมีความไม่ชัดเจน ก็จะส่งผลให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติไม่อาจที่จะเขียนอธิบายเหตุผลในรายงานประกอบการพิจารณาให้แก่ผู้พิพากษาได้

5. ลักษณะของคู่มือการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์หลักในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนมาใช้ เป็นการวัดและประเมินผลพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในมิติต่าง ๆ อันได้แก่ ด้านสังคม ด้านสภาวะจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชน รวมถึงลักษณะความรุนแรงของพฤติกรรมในการกระทำความผิด อันเสมือนเป็นการรวมองค์ความรู้ของสหวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเข้าด้วยกัน จึงอาจมีความจำเป็นที่จะต้องมีการให้คำจำกัดความ หรือ อธิบายความต่าง ๆ เพิ่มเติม อันได้แก่ การให้คำจำกัดความของคำศัพท์เฉพาะในทางวิชาชีพบางคำ การอธิบายถึงความหมายของค่าระดับคะแนน แนวทางหรือเทคนิคในการสอบปากคำ หรือ การสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น จึงควรมีการจัดทำคู่มือในการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ซึ่งจากการสนทนากลุ่มย่อยครั้งนี้ ทำให้คณะผู้วิจัยได้ทราบถึงลักษณะที่สำคัญของคู่มือการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่น่าสนใจ ดังนี้

1) การออกแบบคู่มือการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนควรให้มีความกระชับ โดยอาจจะแยกคู่มือออกเป็น 2 เล่ม โดยเล่มหนึ่งเป็นการอธิบายถึงตัวแบบประเมินฯ เช่น ศัพท์เฉพาะทางบางคำ รวมถึงวิธีในการกำหนดค่าคะแนน ขณะที่คู่มืออีกเล่มหนึ่ง ก็อาจจะเป็นการอธิบายวิธีการ หรือ เทคนิคในการสอบปากคำของเด็กและเยาวชนเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่แท้จริงจากเด็กและเยาวชนให้ได้มากที่สุด รวมถึงวิธีการสังเกตและตรวจสอบ (cross-check) คำตอบของเด็กและเยาวชนอันเป็นลักษณะของการออกแบบคู่มือในเชิงเทคนิค

2) คู่มือควรมีการอธิบายถึงวิธีในการสอบถาม หรือ สอบปากคำจากเด็กและเยาวชน รวมถึงเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ โดยอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นการสอบถามตามข้อคำถามที่มีการกำหนดไว้เป็นรายข้อ โดยควรเขียนให้มีความกระชับ และ เข้าใจง่าย นอกจากนี้ยังควรมีการอธิบายให้กับเจ้าพนักงานคุมประพฤติที่เพิ่งได้รับการบรรจุเข้ารับราชการใหม่ได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนนี้มาใช้

3) ในบางข้อคำถามทางเจ้าพนักงานคุมประพฤติเองก็อาจที่จะมีความไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการสอบถาม ดังนั้น ในคู่มือจึงควรมีการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการสอบถามข้อคำถามในแต่ละหมวดด้วยว่าข้อคำถามในหมวดนั้น ๆ ต้องการสอบถามเพื่อใช้ในการวัดและประเมินพฤติกรรมความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในลักษณะใด นอกจากนี้ยังควรมีการกำหนดช่องทางในการติดต่อกับทางส่วนกลาง โดยเฉพาะช่องทางทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อขอหารือข้อสงสัยหากเกิดมีขึ้นจากการที่มีการนำแบบประเมินฯ ดังกล่าวไปใช้

4) ควรมีการทำอธิบายวิธีในการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ สื่อออนไลน์ต่าง ๆ ก็จะช่วยให้เกิดความสะดวก เข้าใจง่าย และ มีความน่าสนใจมากขึ้น โดยในการจัดทำคู่มือ หรือ จัดทำสื่อในการอธิบายดังกล่าว ควรที่จะมีการสกัดข้อคำถามที่เป็นแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนที่สามารถวัดและประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้จริง เพื่อให้เกิดความกระชับ และ ลดความสับสนจากการนำแบบประเมินฯ ไปใช้

6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาและปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

ในประเด็นสุดท้ายของการสนทนากลุ่มในครั้งนี้ เป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในประเด็นเรื่องของข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่เหมาะสมกับการพัฒนางานด้านการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งในประเด็นดังกล่าวผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่น่าสนใจสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนในครั้งนี้มีผลกระทบต่อสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในทุกจังหวัด ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงควรมีหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสอบถามความเห็นในเรื่องดังกล่าวไปยังสถานพินิจฯ ในทุกจังหวัดด้วย อันจะเป็นการเปิดรับฟังความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากเจ้าหน้าที่ที่ทำงานจริง ก็จะช่วยให้ได้ความชัดเจน และ ทราบถึงข้อคำถามที่มีความจำเป็น และ สามารถใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้จริง อันจะเป็นการช่วยลดภาระงานของเจ้าพนักงานคุมประพฤติ ช่วยให้ประหยัดเวลา และ ลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน

2) ควรมีการคำนึงถึงบริบทในการทำงานของเจ้าพนักงานคุมประพฤติเป็นสำคัญเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการทำงาน โดยเฉพาะในเรื่องของข้อมูลตามที่ปรากฏในแบบประเมินฯ ว่ามีข้อมูลใดบ้างที่เจ้าพนักงานคุมประพฤติสามารถนำไปใช้จริงได้ นอกจากนี้ในการออก และ ปรับปรุงแบบประเมินฯ ควรใช้รูปแบบของการผสมผสานระหว่างการเขียนรายงานในรูปแบบของความเรียง และ การใช้วิธีทำเครื่องหมายลงในแบบสอบถาม โดยมุ่งเน้นที่การใช้รูปแบบของความเรียงเป็นสำคัญ ขณะที่การใช้แบบประเมินฯ ที่มีการกำหนดเป็นค่าคะแนนอาจจะนำมาใช้ในฐานะที่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของรายงานการสอบปากคำ หรือการสอบข้อเท็จจริงของเจ้าพนักงานคุมประพฤติเสนอต่อศาล เนื่องจากในการทำรายงานของเจ้าพนักงานคุมประพฤติเองก็อาจจะไม่ได้รายงานจากข้อเท็จจริงที่ได้รับมาจากการใช้แบบประเมินฯ ทั้งหมด

3) ในการปรับปรุงแบบประเมินฯ ควรให้มีความสอดคล้องกับระยะเวลาในการส่งต่อตัวเด็กและเยาวชน รวมถึงการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไปยังสถานแรกรับในการที่จะบำบัด

แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนโดยเฉพาะในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาพิเศษ รวมถึงยังควรที่จะต้องมีความสอดคล้องในการทำรายงานเสนอต่อผู้พิพากษาเพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณา

4) ควรมีการตัดลดข้อคำถามบางส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน หรือ ที่ไม่ใช่ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของเจ้าพนักงานคุมประพฤติออก โดยเฉพาะข้อคำถามทางด้านจิตวิทยาที่มีค่อนข้างมาก แต่อาจจะใช้วิธีแนบความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่เจ้าพนักงานคุมประพฤติสังเกตเห็นในเบื้องต้นจากการสอบข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์ในการส่งต่อเด็กและเยาวชนให้แก่นักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์ต่อไป

5) ควรมีการปรับปรุงระยะเวลาในการทำรายงานสรุปผลการใช้แบบประเมินฯ ให้มีความสอดคล้อง และ เพียงพอต่อกับกระบวนการในการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อข้อมูลเพื่อให้การนำแบบประเมินฯ มาใช้ในการจำแนกเด็กและเยาวชนเกิดประโยชน์สูงสุด และ คุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ในการจัดทำ โดยระยะเวลาที่เหมาะสมในการทำรายงานสรุปผลการใช้แบบประเมินฯ ควรจะเป็นช่วงเวลาภายหลังจากที่มีการประชุมนักวิชาชีพเสร็จสิ้น เพื่อเป็นการตรวจสอบคำตอบของเด็กและเยาวชนที่นักวิชาชีพแต่ละคนอาจจะได้รับข้อมูลที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรทำการประเมินร่วมกันภายหลังจากที่ข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่ได้รับมาจากทุกฝ่ายได้ข้อสรุปเป็นที่ยุติแล้ว

6) นอกจากการนำแบบประเมินฯ มาใช้ในการจำแนกเด็กและเยาวชนแล้ว เจ้าพนักงานคุมประพฤติเองก็ควรที่จะต้องมีความรู้สึกอยากค้นหาความจริง รวมถึงมีความกระตือรือร้นในการบันทึกข้อมูลที่ได้รับมาจากการสอบปากคำเด็กและเยาวชน แม้ว่าข้อมูลบางอย่างจะอยู่นอกเหนือ หรือ ไม่ได้เป็นไปตามที่กำหนดเป็นข้อคำถามไว้ในแบบประเมินฯ ก็ควรที่จะต้องมีการบันทึกข้อมูลในลักษณะดังกล่าวไว้ และนำมาประมวลเขียนลงในรายงานข้อเท็จจริงด้วย

7) ในการทำแบบประเมินฯ อาจเป็นการทำร่วมกันของนักวิชาชีพทั้ง 3 วิชาชีพ อันประกอบไปด้วย เจ้าพนักงานคุมประพฤติ นักจิตวิทยา และ นักสังคมสงเคราะห์ เนื่องจากนักวิชาชีพทั้งหมดต้องมีการพบ และ สอบปากคำเด็กและเยาวชนคนเดียวกัน อันเป็นการวิเคราะห์ และ สังเกตเด็กและเยาวชนร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง และ บรรลุวัตถุประสงค์ในการใช้แบบประเมินฯ

4.2 ผลการเก็บรวมรวมข้อมูลกลุ่มนักวิชาการด้านอาชญาวิทยา กฎหมาย จิตวิทยา และสังคมศาสตร์

จากการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น จำนวน 13 คน ประเด็นเรื่องของความสำคัญ และข้อแนะนำในการปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน สามารถสรุปผลการศึกษาออกเป็นในแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

1. ความสำคัญของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ประเด็นเรื่องของความสำคัญของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนนั้น ผู้ร่วมสนทนากลุ่มทุกรายมีความเห็นตรงกันว่าแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในแง่ของการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยจำแนก คัดกรอง และ จัดประเภทของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและถูกควบคุมตัวทั้งในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน โดยแบบประเมินดังกล่าวสามารถช่วยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงพื้นฐานที่มาของเด็กและเยาวชนรวมถึงสาเหตุในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนแต่ละคนที่อาจมีเจตจำนง (free will) ที่มีความแตกต่างกัน เพื่อที่จะนำไปสู่การออกแบบโปรแกรมในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้อย่างตรงจุด และ สามารถนำไปใช้ในการป้องกันและเฝ้าระวังการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในอนาคตได้อีกประการหนึ่ง

นอกจากที่กล่าวมาแล้วนั้น แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ นี้ ยังสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของผู้พิพากษาในการหันเหคดี (divert) บางคดีที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดจากกระบวนการยุติธรรมปกติมาใช้กระบวนการในการบำบัดและฟื้นฟูอันเป็นการสอดรับกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่มุ่งหมายให้เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสในการแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมมากกว่าที่จะมุ่งในการลงโทษแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งหากแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ มีความเที่ยง (reliability) และ มีความตรง (validity) สามารถใช้ในการจำแนก คัดกรอง และ จัดประเภทของเด็กและเยาวชนได้จริง ก็จะสามารถช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้ดียิ่งขึ้น

โดยกระบวนการคัดแยกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง ในช่วงแรกจะเป็นการจำแนกโดยใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ช่วงต่อมาจะเป็นการใช้กระบวนการแก้ไข บำบัด และ ฟื้นฟู ตามลักษณะของเด็กและเยาวชนแต่ละคน และ ในช่วงสุดท้ายจะเป็น

ช่วงของการติดตามและให้ความช่วยเหลือ โดยแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ นี้จะนำมาใช้ในช่วงแรกโดยมีเจ้าพนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงที่ต้องทำการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน จากนั้นจึงนำไปสู่กระบวนการในการส่งต่อเด็กและเยาวชนให้กับนักจิตวิทยา แพทย์ พยาบาล ต่อไป โดยการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ในปัจจุบันจะเป็นช่องให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติทำเครื่องหมายในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และจัดเก็บการบันทึกข้อมูลนั้นในรูปแบบข้อมูลทางดิจิตอล ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะช่วยให้ข้อมูลที่ได้รับมานั้นมีความเที่ยงตรงมากกว่าแต่เดิมที่เป็นการใช้วิธีการสัมภาษณ์กึ่งสนทนาอันอาจเปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติใส่ความคิดเห็นของตนเองลงไปในข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ จะปรากฏในรูปของค่าคะแนนอันเป็นค่าความเสี่ยง 3 ค่า อันได้แก่ ความเสี่ยงต่ำ ความเสี่ยงปานกลาง และ ความเสี่ยงสูง เพื่อที่จะนำส่งผู้พิพากษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการพิจารณาต่อไป

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตเบื้องต้นบางประการจากผู้ร่วมสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ที่น่าสนใจ และ สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1) แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีจำนวนข้อคำถามที่ค่อนข้างมากจนเกินไป

2) ข้อคำถามบางข้อควรได้รับการปรับปรุงเนื่องจากยังมีความไม่ชัดเจน หรือ ไม่เกี่ยวข้องกับการจำแนก คัดกรอง หรือ จัดประเภทของเด็กและเยาวชน หรือ เป็นข้อคำถามทางจิตวิทยาที่ค่อนข้างจะมีความเปราะบางต่อจิตใจของเด็กและเยาวชน เช่น การสอบถามถึงแบบอย่างที่ไม่ดีของบุคคลในครอบครัว อันอาจส่งผลให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ได้รับคำตอบที่แท้จริงจากเด็กและเยาวชน

3) ข้อคำถามบางข้อไม่สะท้อนถึงความเป็นจริง เช่น การสอบถามถึงประเภทของสถานที่เกิดเหตุในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน อันได้แก่ เรือนจำหรือ ทัณฑสถาน ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วเด็กและเยาวชนย่อมไม่สามารถที่จะไปเข้ากระทำความผิดในสถานที่เหล่านี้ได้ เนื่องจากยังเป็นเด็กและเยาวชนอันได้รับประโยชน์ในการถูกควบคุมตัวในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ หรือ ทัณฑสถาน ตามที่มีกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

2. รูปแบบ ประเด็น หรือ ลักษณะข้อคำถามของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

รูปแบบ ประเด็น หรือ ลักษณะของข้อคำถามของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนนั้น ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีความเห็นว่าแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันค่อนข้างจะมีความครอบคลุมในปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ ชีววิทยา (Biological) จิตวิทยา (Psychological) และสังคมวิทยา (Sociological) อย่างครบถ้วน โดยแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ นี้ นำต้นแบบมาจากแบบวัด Youth Level of Service (YLS) ของไมอามี ซึ่งแบบวัดดังกล่าวเป็นแบบวัดที่มีมาตรฐานและนำมาปรับให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย อย่างไรก็ตาม แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ได้มีการใช้มาแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งสถานการณ์การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันน่าจะมีความเปลี่ยนแปลงไปจากในช่วงที่มีการจัดทำแบบประเมินนี้ อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตในเรื่องของรูปแบบ ประเด็น หรือ ลักษณะของข้อคำถามของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ที่สำคัญ ดังนี้

1) ผู้ที่มีหน้าที่ในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ไปใช้สอบถามเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน คือ เจ้าพนักงานคุมประพฤติ ซึ่งทั้งหมดจะเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านนิติศาสตร์ จึงอาจจะมีข้อจำกัดในบางข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามในทางจิตวิทยา หรือ ในทางสังคมวิทยา แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอาจจะแยกข้อคำถามในประเด็นทางด้านจิตวิทยา และสังคมวิทยา มามอบหมายให้นักจิตวิทยา และ นักสังคมวิทยา เป็นผู้ทำหน้าที่ในการสอบถามเพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมกว่า

2) ในบางข้อคำถามอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องมีอยู่ในแบบคัดกรอง เช่น สถานะของเด็กและเยาวชน ที่มีช่องให้ทำเครื่องหมายว่า “นิติบุคคล” หรือ “เจ้าหน้าที่รัฐ” ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วเด็กและเยาวชนย่อมไม่สามารถที่จะมีสถานะในลักษณะดังกล่าวได้ รวมถึงควรปรับเปลี่ยนตัวเลือกในการทำเครื่องหมายให้ตรงกับบริบทของเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัว เช่น การใช้คำว่าสถานที่คุมขัง หรือ สถานพินิจ แทนคำว่าคุก หรือ เรือนจำ เป็นต้น

3) ในบางข้อคำถามยังมีความซ้ำซ้อน รวมถึงในบางคำถามมีลักษณะที่เป็นการตีตรา (stigmatize) ที่อาจเป็นการกระทบกระเทือนต่อจิตใจ หรือ มีการใช้ภาษาที่อาจจะยากเกินไปซึ่งเด็กและเยาวชนอาจจะไม่เข้าใจในข้อคำถาม ในประเด็นนี้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอความเห็นว่าอาจจะต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์หลักของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ในเบื้องต้น เพื่อให้ได้เฉพาะข้อคำถามที่จำเป็น และ คัดกรองข้อคำถามที่ไม่เกี่ยวข้องหรือซ้ำซ้อนออก และควรมีกระบวนการในการฝึกทักษะในการถามคำถามลักษณะดังกล่าวให้แก่ผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้สอบถาม

4) ในการปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ทางคณะผู้วิจัยควรมีการสอบถาม และ ถอดบทเรียนจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติว่ามีข้อคำถามใดที่อาจไม่เกี่ยวข้องกับการจำแนก คัดกรอง และ จัดประเภทของเด็กและเยาวชน อันเป็นการแก้ไขปัญหาที่สะท้อนมาจากผู้ปฏิบัติงานจริงเพื่อให้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ที่ปรับปรุงใหม่นี้มีความสมบูรณ์และสามารถใช้คัดกรองได้จริง

5) ควรมีการสอบถามเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งอาจไม่ใช่ผู้ที่อยู่ในครอบครัวที่เด็กหรือเยาวชนมีความไว้เนื้อเชื่อใจ เพื่ออาจใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบภูมิหลังของเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง เนื่องจากเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดบางรายอาจมีความรู้สึกไว้เนื้อเชื่อใจบุคคลภายนอกมากกว่าบุคคลที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันกับตน

6) แบบประเมินควรที่จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการคัดกรอง และ จำแนกเด็กและเยาวชนในเบื้องต้น (pre-screening) จึงควรมีการออกแบบให้ข้อคำถามมีลักษณะเป็นกลางสามารถนำไปใช้กับเด็กและเยาวชนได้ในภาพรวม โดยในบางข้อคำถามที่น่าจะไม่มีความเกี่ยวข้องกับสาเหตุในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ หรือ การทำแท้ง ก็ควรมีการตัดออกเพื่อให้มีข้อคำถามจำนวนไม่มากเกินไป

7) ในการออกแบบข้อคำถามบางข้อ โดยเฉพาะข้อคำถามทางด้านจิตวิทยาที่เด็กและเยาวชนอาจจะหลีกเลี่ยงที่จะไม่ตอบ ไม่สะดวกใจที่จะตอบ หรือ ตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งอาจจะใช้วิธีในการออกแบบข้อคำถามลักษณะนี้ในเชิงการอนุมานที่สามารถสะท้อนคำตอบที่แท้จริงออกมาได้มากกว่าที่จะเป็นการใช้ลักษณะการสอบถามแบบตรงไปตรงมา รวมถึงควรมีข้อคำถามในเชิงบวกบ้าง เช่น เด็กและเยาวชนเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนบ้างหรือไม่ เนื่องจากคำตอบของเด็กและเยาวชนที่เกิดจากข้อคำถามในเชิงบวกก็สามารถที่จะสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดหรือ การกระทำความผิดซ้ำ ของเด็กและเยาวชนได้เช่นเดียวกัน

8) นอกจากจะให้ความสำคัญกับแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ควรจัดให้มีการอบรมเทคนิคที่จะใช้ในการตั้งคำถามกับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะเทคนิคในทางจิตวิทยาให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการสอบถาม เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความสบายใจไม่รู้สึกอึดอัดในการตอบคำถาม เนื่องจากเป็นธรรมดาของเด็กที่กระทำความผิดที่ส่วนใหญ่มักจะไม่ยอมเปิดใจกับคนที่ไม่รู้จัก นอกจากนี้ในบางข้อคำถามที่เป็นการแปลข้อความมาจากต่างประเทศ ก็ควรที่จะทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการสอบถามเพื่อที่จะได้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และ เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องและครบถ้วนจากเด็กและเยาวชน

9) ในบางข้อคำถามมีลักษณะที่เป็นทางการ หรือ ใช้ถ้อยคำที่อาจจะวัดผลได้ลำบาก เช่น คำว่าเหมาะสม ที่ค่อนข้างจะเป็นอัตวิสัย (subjective) แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยเด็กที่มาจากสภาพแวดล้อมที่มีการเสพยาเสพติด ก็อาจจะเห็นว่าพฤติกรรมในการเสพยาเสพติดเป็นสิ่งที่เหมาะสมแล้ว หรือ ในบางกรณีที่พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแต่กลับได้รับผลดีบางอย่าง ก็อาจจะส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนเห็นว่าพฤติกรรมเหล่านั้นมีความเหมาะสมแล้ว เช่นกัน

10) หากจะมีการออกแบบข้อคำถามในเชิงจิตวิทยา ทางคณะผู้วิจัยควรมีข้อพิจารณาในการออกแบบข้อคำถามในลักษณะดังกล่าวที่สำคัญ 3 ประการ ในประการแรก คือ การสอบถามถึงสาเหตุของการกระทำความผิดนั้น เนื่องจากสาเหตุใด ประการต่อมา คือ พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยขนาดไหน และ ประการสุดท้าย คือ ระดับของความรุนแรงของพฤติกรรม เช่น ทำความผิดเล็กน้อยแล้วค่อยขยายไปเป็นกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมากขึ้น หรือ ทำความผิดที่มีความร้ายแรงมาตั้งแต่ต้น เนื่องจากข้อมูลที่ได้มานั้นจะสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการช่วยกำหนดรูปแบบของการรักษา (treatment) ที่แตกต่างกันออกไป และ ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้สอบถามหรือผู้สัมภาษณ์ได้มีโอกาสซักถามผู้ตอบ มากกว่าการทำเครื่องหมายในแบบประเมินแต่เพียงอย่างเดียว และ ในบางข้อคำถามควรสอบถามจากผู้ปกครองน่าจะช่วยให้ได้คำตอบ แง่มุม หรือ แนวทางที่เหมาะสมมากกว่าการสอบถามจากเด็กหรือเยาวชนแต่เพียงอย่างเดียว

11) ตัวแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่ใช้อยู่ในปัจจุบันถูกออกแบบมาเพื่อใช้กับการกระทำความผิดในทุกฐานความผิด แต่ในการกระทำความผิดบางฐานอาจจะไม่ต้องสอบถามในบางประเด็นก็ได้ เช่น ในการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ก็อาจจะไม่ต้องสอบถามถึงพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชนซึ่งอาจจะไม่เกี่ยวข้องกัน นอกจากนี้ในบางข้อคำถามที่เป็นเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ทางคณะผู้วิจัยควรให้ความสำคัญ เนื่องจากเด็กหรือเยาวชนอาจจะมีความรู้สึกไม่สบายใจที่จะตอบคำถามที่มีความเปราะบางและค่อนข้างส่วนตัวเหล่านั้น นอกจากนี้ในบางหมวด เช่น การเจาะลิ้น การสัก หรือ การเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศของตนเอง อาจจะไม่ควรจัดอยู่ในหมวดของการทำร้ายตนเอง (self-harm) ตามที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม เนื่องจากที่เด็กและเยาวชนทำนั้นไม่ใช่การทำเพื่อให้ร่างกายของตนเองเจ็บปวด แต่อาจจะเป็นเรื่องของความสวยงาม หรือ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน (peer pressure) อันเป็นเรื่องของวัฒนธรรมรอง (subculture) มากกว่า

12) คณะผู้วิจัยควรค้นหาวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นว่าจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในลักษณะใด เพื่อให้การออกแบบ ปรับปรุง และ พัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในครั้งนี้ ตอบวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการนำแบบประเมินฯ นี้มาใช้ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน และ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ในประเด็นเรื่องของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นในการบำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนนั้น ผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มมีความเห็นว่ามีปัจจัยที่ควรให้ความสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านชีววิทยา (biological) ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (psychological) และ ปัจจัยทางด้านสังคมวิทยา (sociological) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) ปัจจัยทางด้านชีววิทยา อันเป็นปัจจัยในการกระทำความผิด หรือ การกระทำความผิดซ้ำที่เกิดจากตัวของเด็กและเยาวชนเอง โดยพิจารณาจากรหัสทางพันธุกรรม ลักษณะของความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) พัฒนาการของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นลักษณะในทางชีวภาพที่อาจทำให้สังคมเห็นว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีปัญหา

2) ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากตัวของเด็กและเยาวชนเช่นเดียวกันกับปัจจัยทางด้านชีววิทยา แต่มีข้อแตกต่างกัน กล่าวคือ ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาจะเป็นปัจจัยที่มีลักษณะของรูปแบบความคิดที่บิดเบือน รวมถึงอาการเจ็บป่วยทางจิตซึ่งต้องได้รับการรักษา ซึ่งต่างจากปัจจัยทางชีววิทยาที่เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นมาพร้อมกันและเป็นส่วนหนึ่งของตัวเด็กและเยาวชน

3) ปัจจัยทางด้านสังคมวิทยา เป็นปัจจัยที่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ และ สามารถส่งผลต่อการกระทำความผิด หรือ การกระทำความผิดซ้ำได้มากที่สุด โดยปัจจัยดังกล่าวเป็นการอธิบายถึงสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของเด็กและเยาวชน เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะปัจจัยในเรื่องของครอบครัวที่พ่อแม่ผู้ปกครองมักจะตัดสินว่าเด็กหรือเยาวชนทำสิ่งต่าง ๆ ได้ไม่ดีเท่ากับที่คาดหวังไว้ หรือ ไม่ได้ส่งเสริมความสามารถที่เด็กและเยาวชนมีเท่าที่ควร ส่งผลให้เด็กและเยาวชนขาดความเคารพในตนเอง (self-esteem) และอาจมีความรู้สึกอยากทำในสิ่งที่ท้าทายโดยไม่คำนึงว่าสิ่งที่ตนทำนั้นเป็นสิ่งที่ควรทำหรือไม่ ซึ่งถ้าเด็กหรือเยาวชนยังต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมแบบเดิม คบค้าสมาคมกับเพื่อนในกลุ่มเดิม รวมถึงการที่เด็กหรือเยาวชนอาจจะถูกตีตรา (stigmatize) จากสังคมแม้ว่าเด็กหรือเยาวชนรายนั้นจะได้รับการบำบัดจากสถานพินิจฯ ไปแล้วก็ตาม ก็มีแนวโน้มสูงที่เด็กหรือเยาวชนกลุ่มนี้จะหันกลับไปกระทำความผิด หรือ มีพฤติกรรมแบบเดิมซ้ำได้อีกเช่นเดียวกัน

นอกจากปัจจัยสำคัญทั้ง 3 ด้านดังที่กล่าวมาแล้ว อีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้เช่นกัน ได้แก่ ทัศนคติของตัวเด็กและเยาวชนเอง โดยเฉพาะการเห็นว่าการทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายเป็นสิ่งโก้เก๋ดูดี การได้เงินมาในทางที่ผิดเพื่อจับจ่ายใช้สอยสิ่งของเครื่องใช้

ต่าง ๆ เพื่อให้มีทัดเทียมกันกับผู้อื่น จึงควรหาแนวทางในการเปลี่ยนทัศนคติของเด็กและเยาวชนเพื่อให้เห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น รวมถึงการสร้างความยืดหยุ่นทางจิตใจ (resilience) ให้กับเด็กและเยาวชน อันเป็นการเสริมพลังในการควบคุมตนเองจากภายในที่จะเป็นการช่วยเพิ่มให้เด็กและเยาวชนมีความแข็งแกร่งได้ด้วยตัวของเขาเอง ซึ่งการเปลี่ยนทัศนคติเช่นนี้สามารถทำได้ง่ายกว่าการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กหรือเยาวชน นอกจากนี้ยังควรมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนรอบข้าง อันได้แก่ คนในครอบครัวที่เป็นผู้อยู่ใกล้ชิดเด็กและเยาวชนนั้น และควรมีการออกแบบกระบวนการในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนโดยชุมชนในรูปแบบของอาสาสมัครชุมชน เนื่องจากพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเมื่ออยู่กับพ่อแม่ผู้ปกครองกับการอยู่กับผู้อื่นในชุมชนอาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันได้

การที่จะบำบัด แก้ไข หรือ ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนให้ได้ผลนั้น สถานพินิจฯ รวมถึงศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ควรที่จะต้องมีการปรับปรุงโปรแกรมในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปโดยยึดที่ผลประโยชน์ของตัวเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ เช่น การฝึกอาชีพให้กับเด็กและเยาวชนที่แต่เดิมมักจะเป็นการฝึกอาชีพจากสิ่งที่สถานพินิจฯ หรือ ศูนย์ฝึกอบรมฯ กำหนดมาให้มากกว่าที่จะมีการสอบถามความต้องการจากตัวเด็กหรือเยาวชนว่ามีความสนใจที่จะอยากประกอบอาชีพใดภายหลังจากที่พ้นจากการถูกควบคุมไปแล้ว นอกจากนี้ในการบำบัด แก้ไข และ ฟื้นฟู ยังควรที่จะต้องมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนี้จะต้องสามารถนำมาใช้ในการคัดกรองในเบื้องต้นได้ด้วยว่าเด็กและเยาวชนควรที่จะได้รับการแก้ไข บำบัด และ ฟื้นฟู ไปในทิศทางใด นอกจากนี้ยังควรที่จะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม หรือ ชุมชนที่เด็กและเยาวชนต้องกลับไปใช้ชีวิตอยู่ประกอบด้วยเสมอ

โดยในการที่จะออกแบบข้อคำถามในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นถึงปัจจัยที่สามารถส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้นั้นอาจจะต้องแยกพิจารณาออกเป็นรายคดี เนื่องจากปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดในแต่ละฐานก็อาจจะมีความแตกต่างกันออกไปได้ เช่น ปัจจัยเรื่องเศรษฐกิจ หรือ สภาพแวดล้อมอาจจะนำไปสู่การกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์ ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศอาจจะเป็นเรื่องของแรงขับในทางเพศ โอกาส และ อารมณ์ เป็นต้น ซึ่งในการออกแบบข้อคำถามต่าง ๆ ในแบบประเมินฯ ไม่ควรที่จะนำมุมมองทางกฎหมายมาใช้แต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรที่จะนำปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ มาแปลเป็นกฎหมาย หรือ กฎเกณฑ์ เพื่อนำไปสู่การออกแบบข้อคำถามในแบบประเมินฯ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์

4. ประเด็นสำคัญที่ควรมีในการจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์หลักในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมาใช้ในการคัดกรอง และ จำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงมากนักและมีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำต่ำ ก็เพื่อที่จะนำเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวหันเห (diversion) ออกจากกระบวนการยุติธรรมตามปกติ โดยแบบประเมินฯ นี้จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้ในเบื้องต้น ดังนั้น แบบประเมินฯ ที่จะได้รับการออกแบบและปรับปรุงใหม่นี้ควรที่จะต้องสามารถช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้รับทราบข้อมูลตามความเป็นจริงให้ได้มากที่สุดเพื่อที่จะได้นำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนแต่ละรายได้อย่างถูกต้อง เพื่อที่เจ้าพนักงานคุมประพฤติจะได้นำรายงานผลการประเมินฯ ที่ได้เสนอต่อผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พนักงานอัยการ และ ผู้พิพากษา เพื่อขอให้นำเด็กหันเหออกจากกระบวนการยุติธรรมตามปกติต่อไป โดยผู้ร่วมเข้าร่วมในการสนทนากลุ่มได้ให้ความเห็นถึงประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่ควรจัดให้มีในการจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ดังนี้

1) แบบประเมินฯ ควรจัดให้มีข้อคำถามในลักษณะที่เป็นปัจจัยป้องกัน (protective factors) ของเด็กและเยาวชน เพื่อประโยชน์ในการดูแล และ ออกแบบโปรแกรมในการบำบัดฟื้นฟูได้อย่างเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ละราย

2) ควรหลีกเลี่ยงข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นการตีตรา กระทบกระเทือนจิตใจ (re-traumatize) หรือ สร้างความรู้สึกทางลบให้กับเด็กและเยาวชน แต่หากหลีกเลี่ยงข้อคำถามในลักษณะดังกล่าวไม่ได้ก็ควรที่จะต้องมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ในการถาม หรือ อาจกำหนดให้นักวิชาชีพ เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เป็นผู้ทำหน้าที่ในการสอบถามบางคำถามแทน

3) แบบประเมินฯ ควรที่จะสามารถทำนายแนวโน้มพฤติกรรมความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนแต่ละรายได้ว่ามีมากหรือน้อยเพียงใด เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องของการวางแผนบำบัด ฟื้นฟู หรือ ลดพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนได้

4) ควรมีการจัดกลุ่มข้อคำถามในแบบประเมินฯ โดยอาจออกแบบให้การสอบถามพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนบางรายไม่จำเป็นที่จะต้องได้คะแนนรวมถึงตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่หากตรวจสอบพบว่าเด็กและเยาวชนบางรายมีสัญญาณที่ผิดปกติบางอย่างในการตอบแบบประเมินฯ ในบางข้อก็อาจที่จะทำการประสานส่งต่อเด็กหรือเยาวชนที่มีสัญญาณผิดปกตินั้นให้กับนักจิตวิทยา หรือ หน่วยงาน

อื่นที่เหมาะสมต่อไป หรือ อาจกำหนดแนวทางในการบำบัดฟื้นฟูเฉพาะเป็นพิเศษสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่มีสัญญาณเหล่านั้นได้เลย ซึ่งจะเป็นการช่วยลัดขั้นตอนตามปกติ และ สามารถส่งต่อเด็กและเยาวชนให้กับหน่วยงานที่มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที

5) ในการถามข้อคำถามต่าง ๆ ตามแบบประเมินฯ ไม่ควรสอบถามในลักษณะที่มีแบบแผนเป็นทางการมากนัก เนื่องจากเด็กหรือเยาวชนอาจจะไม่ได้ตอบข้อคำถามตามความเป็นจริงในทุกเรื่อง นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยควรออกแบบให้มีข้อคำถามในลักษณะที่เป็นการสอบถามถึงความรู้สึกทางด้านบวก เช่น ความหวัง เพื่อเป็นเครื่องเหนี่ยงรั้งให้เด็กหรือเยาวชนไปกระทำความผิด หรือ อาจมีการสอบถามถึงความสนใจของเด็กและเยาวชนอันเป็นการสอบถามข้อมูลจากมุมมองของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อที่จะได้นำไปสู่แนวทางในการวางแผนเพื่อบำบัด ฟื้นฟู ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากกิจวัตรประจำวันของเด็กและเยาวชนบางรายอาจเป็นประโยชน์ในการช่วยให้เห็นถึงสถานะทางครอบครัว หรือ สังคม ของเด็กและเยาวชนได้

6) ควรมีการเพิ่มข้อคำถามในลักษณะที่เป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ไซเบอร์ เช่น การพนันออนไลน์ หรือ การกระทำความผิดในลักษณะต่าง ๆ ให้มากขึ้น เนื่องจากด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบันส่งผลให้มีการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้น

7) นอกจากข้อคำถามที่เป็นการสอบถามถึงพฤติกรรมที่เป็นความเสี่ยงและความจำเป็นแล้ว ทางคณะผู้วิจัยควรเพิ่มข้อคำถามในลักษณะที่เป็นความรับผิดชอบ (responsibility) เข้าไปในแบบประเมินฯ ด้วย เนื่องจากข้อคำถามในลักษณะดังกล่าวสามารถช่วยให้เห็นถึงมุมมองของเด็กและเยาวชนในการรับมือ หรือ เผชิญหน้ากับการแก้ปัญหา รวมถึงสามารถช่วยในการสังเกตเบื้องต้นได้ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้น มีความสำนึกผิดจริงหรือไม่ หรือ อาจจะมีการสร้างสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นมาเพื่อเป็นการสอบทาน (re-check) คำตอบที่ได้รับมาจากเด็กและเยาวชนว่าตรงกับพฤติกรรมที่แท้จริงของเขาหรือไม่ อันจะสามารถช่วยในการประเมินเด็กและเยาวชนได้อีกชั้นหนึ่ง

8) นอกจากจะมีการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นจากตัวเด็กและเยาวชนแล้ว ทางคณะผู้วิจัยก็ควรที่จะจัดให้มีการประเมินความพร้อมของครอบครัวในการที่จะรับดูแลเด็กและเยาวชนต่อภายหลังจากการที่เด็กและเยาวชนนั้นพ้นจากการถูกควบคุมในศูนย์ฝึกอบรมฯ แล้ว

5. ข้อควรพิจารณาในการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในการจำแนกเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น จะสามารถจำแนกความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลาง และ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูง โดยการจำแนกเด็กและเยาวชนออกเป็น 3 กลุ่มเช่นนี้ก็เพื่อประโยชน์ในการจัดโปรแกรมการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ละคน เช่น ถ้าเด็กหรือเยาวชนรายใดอยู่ในเกณฑ์ความเสี่ยงต่ำ ก็อาจใช้มาตรการควบคุมตัวในลักษณะให้รายงานตัวต่อกรมพินิจฯ แบบเช้ามาเย็นกลับ หรือ ให้อยู่กับครอบครัว หากเด็กและเยาวชนคนใดมีความเสี่ยงปานกลาง ก็อาจจะใช้วิธีในการคุมประพฤติ หรือ เป็นไปตามดุลพินิจของศาล และ ถ้าเด็กและเยาวชนรายใดอยู่ในกลุ่มความเสี่ยงสูง ก็อาจจะดำเนินการส่งตัวไปเข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน โดยเจ้าพนักงานคุมประพฤติจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการรายงานค่าคะแนนดังกล่าวต่อผู้พิพากษา อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะผู้วิจัยได้ทำการสอบถามจากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มถึงข้อควรพิจารณาที่สำคัญในการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชน เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ซึ่งผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจ ดังนี้

1) ในการจำแนกประเภทความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนควรจะต้องมีการคำนึงถึงสาเหตุในการกระทำความผิด ประเภท ลักษณะ จำนวนครั้ง รวมถึงความรุนแรงของการกระทำความผิดประกอบด้วย เพื่อเป็นการป้องกันการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะในการกระทำความผิดในระหว่างที่เด็กและเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ด้วยกัน

2) การจำแนกเด็กและเยาวชนออกเป็นกลุ่ม หากสามารถที่จะทำการจำแนกได้อย่างละเอียด เช่น จำแนกออกเป็น 5 ระดับ อันได้แก่ มีความเสี่ยงต่ำมาก มีความเสี่ยงต่ำ มีความเสี่ยงปานกลาง มีความเสี่ยงสูง มีความเสี่ยงสูงมาก ก็จะยิ่งเป็นผลดีต่อการออกแบบโปรแกรมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนแต่ละรายได้อย่างเหมาะสม แต่ปัญหาที่สำคัญของการจำแนกเด็กและเยาวชนออกมาได้อย่างละเอียดเช่นนี้อาจมีข้อจำกัดในการจัดโปรแกรมให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ละรายที่จะต้องใช้ทรัพยากรทั้งทรัพยากรที่เป็นทรัพย์สิน และ ทรัพยากรบุคคลเพิ่มมากขึ้น รวมถึงปัญหาในเรื่องความสามารถของสถานพินิจฯ หรือศูนย์ฝึกฯ เอง ในการดูแลเด็กและเยาวชนแยกตามปัจจัยที่เป็นสาเหตุมากน้อยแค่ไหน หรือ หากว่าเด็กหรือเยาวชนมีปัญหาด้านพฤติกรรมทางเพศ ขณะที่โปรแกรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของประเทศไทยเองก็อาจจะยังไม่มีความชัดเจนมากนัก อันเป็นข้อจำกัดด้านการบริหารอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ การจำแนกเด็กและเยาวชนออกโดยละเอียดเช่นนี้ อาจส่งผลต่อปัญหาในการกำหนดโปรแกรมในการบำบัดฟื้นฟูในรายเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงที่คาบเกี่ยวกัน เช่น เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมาก กับ เด็ก

และเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูง กรณีเช่นว่านี้เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรที่จะนำโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูลักษณะใดมาใช้กับเด็กและเยาวชนในสองกลุ่มนี้

3) ในการกำหนดเกณฑ์เพื่อจำแนกเด็กและเยาวชน ควรที่จะมีพิจารณามุมมองที่มีต่อเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม รอบด้าน และ ต้องรู้ถึงลักษณะตามธรรมชาติของเด็กและเยาวชน รวมถึงควรมีการสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กและเยาวชน เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ อันเป็นการมองสภาพปัญหาทั้งหมดอย่างเป็นองค์รวม และ ควรที่จะต้องมีการให้น้ำหนักกับฐานความผิดที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดด้วย เนื่องจากสาเหตุของการกระทำความผิดในแต่ละฐานของเด็กและเยาวชนแต่ละคนก็จะมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในการกระทำความผิดบางฐานมีสาเหตุมาจากสภาพจิตใจ หรือ การถูกทารุณกรรมมาก่อน รวมถึงการมีบุคลิกภาพต่อต้านสังคม (anti-social) เพื่อที่จะได้จัดโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูให้ตรงกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนแต่ละรายต่อไป

4) ข้อควรระวังอีกประการหนึ่งในการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจำแนกเด็กและเยาวชนก็คือการตรวจไม่พบพฤติกรรมอันตรายบางอย่างจากเด็กและเยาวชน (under detected) เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด หรือ เคยกระทำความผิดมาแล้วบางราย ที่มักจะมีทักษะในการปกปิดข้อเท็จจริงสำคัญบางอย่าง และ ค่อนข้างทราบว่าตนเองควรตอบแบบสอบถามต่าง ๆ อย่างไร เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองที่สุด ดังนั้น ในการใช้แบบประเมินฯ จึงควรมีนักวิชาชีพอื่นเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เนื่องจากในบางคำถามเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง

6. ข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องมีในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเพื่อที่ศาลนำมาประกอบการพิจารณาคดีของเด็กและเยาวชนตามมาตรา 86

ดังที่คณะผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในครั้งนี้ว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาใช้เป็นเครื่องมือในการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ทั้งนี้ก็เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 86 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ในหมวดที่ หมวดที่ 7 ว่าด้วยเรื่องของมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ที่มุ่งประสงค์ให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาที่มีโทษเล็กน้อย กล่าวคือ ต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดีเมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพ ฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่

ต้องฟ้อง ก็ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติและหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทาทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา โดยในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย อันมีลักษณะของการหันเหคดี (divert) คดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมตามปกติ โดยในการปรับปรุงแบบประเมินฯ ในครั้งนี้ ทางผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้มีการให้ข้อสังเกตถึงประเด็นในเรื่องของข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องมีในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเพื่อที่ศาลนำมาประกอบการพิจารณาคดีของเด็กและเยาวชนตามมาตรา 86 ที่น่าสนใจ ดังนี้

1) เมื่อทำการศึกษาถึงสิ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 86 จะเห็นได้ว่ามาตราดังกล่าวเป็นมาตราพิเศษที่มุ่งในความคุ้มครองแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด แต่มิได้มีการสอบถามในเชิงลึกทางด้านของผู้เสียหายมากนัก รวมถึงยังขาดประเด็นข้อพิจารณาในเรื่องของความเสียหาย ทางด้านจิตใจของผู้เสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดในบางฐาน เช่น ความรู้สึกหวาดกลัวอันเนื่องมาจากการถูกกักขังหน่วงเหนี่ยว หรือ การถูกล่อลวงไปเพื่อกระทำละเมิดในทางเพศ ซึ่งตามกฎหมายกำหนดให้การจัดทำแผนฟื้นฟูฯ เด็กและเยาวชนจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายด้วย ดังนั้น จึงควรเพิ่มประเด็นในเรื่องของการสอบถามความยินยอม หรือ รับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายประกอบการพิจารณาในการวางแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนด้วยทุกครั้ง

2) ข้อมูลที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ข้อมูลที่เป็นการกล่าวถึงประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ภูมิหลัง สาเหตุในการกระทำความผิดนั้น ๆ ความถี่ และ ความรุนแรงในการกระทำความผิด รวมถึงปัจจัยเสี่ยง หรือ แนวโน้มของพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ความพร้อมของครอบครัว ที่จะต้องนำไปใช้ประกอบในการรายงานข้อเท็จจริงต่อผู้พิพากษา โดยที่แบบประเมินฯ ที่มีการใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถพิจารณาถึงปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัว หรือ สภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชน ได้มากนัก

3) ข้อมูลที่ใช้ในการสอบถามบางส่วนยังค่อนข้างมีความซ้ำซ้อน และ ค่อนข้างกระจายไปตามส่วนต่าง ๆ ของแบบประเมินฯ ซึ่งหากว่ามีการเรียบเรียงเพื่อให้อยู่ในส่วนเดียวกัน หรือ มีความต่อเนื่องกัน ก็จะช่วยให้มองเห็นภาพ หรือ สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังควรมีวิธีในการตรวจสอบคำตอบที่ได้รับมาจากเด็กและเยาวชน (cross-check) เพื่อให้สามารถมั่นใจได้ในเบื้องต้นว่าได้รับคำตอบที่น่าเชื่อถือได้จากเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการสำนึกผิดในการ

กระทำ หรือ อาจจะใช้วิธีการในการปรับแนวทางการสอบถามเพื่อที่จะทำให้สามารถประเมินเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง เป็นต้น

4) ควรมีข้อคำถามที่สามารถตรวจสอบในเบื้องต้นได้ถึงความผิดปกติของสภาวะจิตใจ พัฒนาการ หรือ โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน และ ควรมีการเพิ่มเติมความคิดเห็นจากนักวิชาชีพ เช่น นักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้เกิดความครอบคลุมเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางอันน่าจะเป็นประโยชน์ในการทำความเห็นเพื่อเสนอต่อผู้พิพากษา เนื่องจากหากกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานคุมประพฤติที่เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย ก็อาจจะไม่ได้มีทักษะในการตั้งคำถามในเชิงจิตวิทยา หรือ ในเชิงสังคมสงเคราะห์มากเท่าที่ควร

7. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่เหมาะสมกับการพัฒนางานด้านการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนไทย

เนื่องจากการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาใช้เป็นเครื่องมือในการจำแนกเด็กและเยาวชนในปัจจุบันนั้นได้มีการนำมาใช้เป็นระยะเวลานานพอสมควร จึงควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแบบประเมินฯ ดังกล่าวให้มีความทันสมัย สอดรับกับบริบททางสังคมของไทยที่มีความเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของการเข้ามามีบทบาทสำคัญของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และ การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน ดังนั้น ในประเด็นสุดท้ายของการสนทนากลุ่มในครั้งนี้จึงเป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในประเด็นเรื่องของข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่เหมาะสมกับการพัฒนางานด้านการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งในประเด็นดังกล่าว ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ข้อคำถามในแบบประเมินฯ ค่อนข้างที่จะมีจำนวนมาก ซึ่งหากจะมีการปรับปรุงก็ควรที่จะต้องมีการศึกษาและทบทวนใหม่ทั้งหมด รวมถึงจัดกลุ่มข้อคำถามใหม่ หรือ ควรคัดแยกข้อคำถามที่สามารถวัดสัญญาณที่ผิดปกติอันไม่พึงประสงค์ในเบื้องต้นจากเด็กและเยาวชนออกมาต่างหากเพื่อประโยชน์ในการวางแผนบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ตลอดจนควรมีการให้คำแนะนำ หรือ การจัดทำคู่มือให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการนำแบบประเมินฯ นี้ไปใช้ นอกจากนี้ยังควรมีการถอดบทเรียนจากเจ้าหน้าที่ที่เคยมีการนำแบบประเมินฯ นี้ไปใช้จริงว่าในแต่ละข้อคำถามนั้นสามารถนำไปใช้ได้จริง หรือ มีปัญหาและอุปสรรคในการนำไปใช้อย่างไร รวมถึงแบบประเมินฯ นี้

2) ควรมีมาตรการ หรือ แนวทางในการสอบทานคำตอบที่ได้รับจากเด็กและเยาวชนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง และ เป็นความจริงที่สุด รวมถึงควรหลีกเลี่ยงข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นการตีตรา หรือ ทำร้ายจิตใจต่าง ๆ และ ควรจัดให้มีข้อคำถามในลักษณะที่เป็นเรื่องของความสนใจ หรือ

ความหวัง ของเด็กและเยาวชน เพื่อช่วยให้ทราบถึงตัวตนที่แท้จริง และ สามารถสะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ในด้านลึกของเด็กและเยาวชนได้

3) ควรมีแนวทางในการสร้างความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับนี้ไปใช้ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในแบบประเมินฯ ร่วมกัน อันจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการใช้แบบประเมินฯ รวมถึงช่วยลดความซ้ำซ้อน และประหยัดเวลาให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

4) เนื่องจากแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น เป็นแบบที่ได้นำมาจากต่างประเทศ จึงควรมีการปรับปรุงแบบประเมินฯ ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย โดยในข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นไปในเชิงจิตวิทยา หรือ ในเชิงสังคม ก็ควรที่จะต้องมีการฝึกอบรมทักษะในการตั้งคำถามให้กับเจ้าพนักงานคุมประพฤติที่มีหน้าที่หลักในการใช้แบบประเมินฯ นี้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีหน้าที่ในการนำแบบประเมินฯ นี้ไปใช้ควรจะต้องมีทักษะในการสังเกตได้ว่าเด็กและเยาวชนที่กำลังสอบถามอยู่นั้นให้ข้อมูลที่เกินจริงหรือไม่ หรือ ในเด็กและเยาวชนบางรายที่ปกปิดข้อมูลบางอย่าง ทางเจ้าหน้าที่เองก็ต้องมีทักษะ หรือ มีวิธีในการได้รับข้อมูลดังกล่าวมา เป็นต้น

5) ควรมีการแบ่งส่วนของข้อมูลที่ต้องการให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีความถนัดหรือเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน หรือ เป็นเจ้าหน้าที่ที่ถูกฝึกมาเพื่อถามคำถามที่เป็นคำถามเปราะบางโดยเฉพาะ รวมถึงควรสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นปัจจัยเชิงป้องกัน (Protective Factors) ต่างๆ อันได้แก่ คำถามทางด้านบวก หรือ คำถามที่สามารถสะท้อนถึงตัวตนและแนวคิดที่แท้จริงของเด็กและเยาวชนได้มากที่สุด

4.3 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ส่วนนี้นำเสนอผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุม กลุ่มผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (จำนวน 4 ครั้ง) โดยการรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ รวมทั้งเป็นการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมินฯ เช่นกัน ผลสรุปในส่วนนี้ ดังต่อไปนี้

4.3.1 ปัญหาของแบบประเมินที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ใช้งานแบบประเมินฯ มีเห็นว่าแบบประเมินฉบับปัจจุบันนั้นมีข้อคำถามมาก มีความซับซ้อน และเข้าใจยาก โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ไม่ได้มีพื้นฐานความรู้ทางจิตวิทยา นอกจากนี้ข้อคำถามบางข้อไม่ได้สะท้อนหรือถูกออกแบบมาให้ถามถึงความเป็นจริงของเด็กและเยาวชน แต่กลับมุ่งหาข้อบกพร่องของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้การตีความข้อคำถามและการกำหนดค่าคะแนนยังคงมีความเป็นอัตวิสัยขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ประเมินซึ่งไม่มีมาตรฐานชัดเจน อีกทั้งในด้านการนำแบบสัมภาษณ์ฯ ไปใช้งานจริง ผู้ปฏิบัติหลายท่านยังคงมีความกังวลถึงมาตรฐานในการดำเนินงาน และองค์ความรู้ที่จำเป็นในการใช้แบบประเมินดังกล่าวให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ แบบประเมินฯ ยังขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างนักวิชาชีพต่างๆ จึงทำให้ข้อมูลที่ได้มาไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์เท่าที่ควร โดยเฉพาะในทางปฏิบัติที่เมื่อพนักงานคุมประพฤติทำแบบประเมินฯ ในระบบสารสนเทศเสร็จแล้ว ส่วนใหญ่มักจะไม่กลับไปปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน แม้ว่านักวิชาชีพอื่น เช่น นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ จะได้ข้อมูลเพิ่มเติมจากเด็กหรือเยาวชน ส่งผลให้ข้อมูลคะแนนของเด็กและเยาวชนที่ได้ในระบบสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน อีกประเด็นหนึ่งคือ ผู้ปฏิบัติมีความเห็นว่าหน่วยงานที่นำข้อมูลจากแบบประเมินฯ รายงานข้อเท็จจริงของพนักงานคุมประพฤติ และค่าคะแนนไปใช้ต่อยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ส่งผลให้ข้อมูลที่มีจึงมักไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์เท่าที่ควร

4.3.2 ลักษณะของข้อคำถามในแบบประเมิน

สำหรับในเรื่องของรูปแบบข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ฉบับปรับปรุงนี้นั้น มีข้อเสนอจากที่ประชุมว่า ควรมีการปรับรูปแบบของข้อคำถามให้มีความกระชับ และ สามารถวัดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้จริง โดยปัจจัยใดที่ไม่มีความเกี่ยวข้องก็ควรตัดออก เพื่อเป็นการลดขั้นตอนในการทำงานของพนักงานคุมประพฤติทั้งในรูปแบบของการนำมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น โดยในบางข้อคำถามที่หากมีความจำเป็นที่จะต้องสอบถามเพื่อประโยชน์ในการเก็บข้อมูลทางสถิติก็สามารถที่จะคงไว้ได้ เพียงแต่อาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องเก็บข้อมูลทั้งหมดเพียงเพื่อจะรองรับการขอข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เนื่องจากอาจเป็นการไม่สอดคล้องกับภารกิจหลักของทางกรมพินิจฯ ที่มุ่งในเรื่องของการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู เพื่อลดพฤติกรรมการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ โดยจะต้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ไปใช้ได้กับทั้งกระบวนงานโดยเริ่มตั้งแต่แรกเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมไปจนกระทั่งปล่อยตัว โดยผู้ที่สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ต่อก็ได้แก่ พนักงานคุมประพฤติที่มีหน้าที่ในการจัดทำรายงานข้อเท็จจริง นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

โดยที่ประชุมได้มีการให้ข้อสังเกตรวมถึงข้อเสนอแนะในประเด็นลักษณะของข้อคำถามในแบบประเมินที่น่าสนใจ สามารถสรุปได้เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) การออกแบบแบบประเมินให้สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขข้อมูลได้ตลอดระยะเวลาที่เด็กและเยาวชนอยู่ในความควบคุม

นอกจากนี้ แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ควรออกแบบให้สามารถปรับ แก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลได้ในกรณีที่เด็กและเยาวชนบางรายอาจจะให้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริงในช่วงแรก เนื่องจากหากไม่สามารถปรับแก้ข้อมูลได้ก็ทำให้ต้องใช้ข้อมูลนั้นไปตลอดกระบวนการซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริง นอกจากนี้ยังควรมีการนำเรื่องมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (International Classification of Crimes for Statistical Purpose: ICSS) มาไว้ในแบบประเมินด้วยเพื่อให้ข้อมูลที่ได้มามีความเป็นสากลสามารถนำไปใช้ต่อยอดได้ โดยเฉพาะในเรื่องของฐานความผิดต่างๆทั้ง 11 ฐาน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพิจารณาถึงพฤติกรรมการกระทำผิด

2) โครงสร้างของข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติการณ์แห่งคดี

ในส่วนของโครงสร้างพฤติการณ์แห่งคดี ควรจะมีในส่วนที่เป็นการระบุว่าเป็นการกระทำโดยเจตนาหรือ ผล เพิ่มเข้าไปด้วย โดยอาจจะอยู่ถัดจากหัวข้อข้อมูลทั่วไป โดยทำในลักษณะเป็นช่องให้พนักงานคุมประพฤติสามารถกรอกข้อมูล โดยใช้คำถามนำเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถบอกเล่ารายละเอียดในการกระทำ ซึ่งจะสามารถระบุได้ว่าเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดโดยมีเจตนาหรือไม่ อีกทั้งยังช่วยให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้น กล่าวคือ เป็นการกระทำความผิดสำเร็จ หรือ เพียงแค่พยายามกระทำความผิด ซึ่งจะช่วยให้สามารถระบุฐานความผิดและพฤติกรรมการกระทำความผิดได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

3) การระบุฐานความผิดและการคำนึงถึงขอบเขตของข้อมูลที่ต้องการรวบรวม

สำหรับการออกแบบข้อคำถาม ควรมีการระบุถึงในส่วนของฐานความผิดที่มีลักษณะเป็นฐานความผิดละเอียดปลีกย่อยเพื่อนำไปสู่การเก็บข้อมูลรายละเอียดพฤติกรรมการกระทำความผิดได้มากขึ้น ช่วยให้สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงตลอดจนวางแผนในการบำบัดได้อย่างละเอียดมากขึ้น นอกจากนี้อาจจะต้องมีการทบทวนขอบเขตในการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อที่จะได้ทราบถึงขอบเขตของข้อมูลที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และอาจจะนำไปสู่การพิจารณาว่าข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ควรจะมีข้อคำถามที่ครอบคลุมขอบเขตของการปฏิบัติงานให้ครบทุกส่วนงาน หรือจะเป็นการออกแบบเพื่อให้พนักงานคุมประพฤติใช้เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ฉบับปรับปรุงนั้น ควรมีความสั้นกระชับ เนื่องจากว่าหากแบบประเมินมีขนาดยาวเกินไปก็อาจจะส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินขึ้นได้

4) การคำนึงถึงความเหมาะสมในการออกแบบข้อคำถามในแบบประเมิน

นอกจากนี้ในการจัดทำแบบประเมินทั้งแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น และแบบประเมินในรูปแบบอื่นๆ ควรพิจารณาในประเด็นลักษณะของข้อคำถามที่แตกต่างกันไปความเหมาะสม เช่น ในบางตัวแปรเหมาะกับการให้เด็กและเยาวชนทำเอง (Self-Report) แต่ขณะที่ในบางตัวแปรไม่สามารถใช้วิธีการสัมภาษณ์ได้ อาจจะต้องใช้แบบสอบถาม หรือการทดสอบ ตัวอย่างเช่น ในประเด็นด้านสุขภาพจิตที่อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้การสัมภาษณ์ แต่สามารถนำแบบของกรมสุขภาพจิตมาใช้แทน โดยข้อคำถามในแบบประเมินจะมีมากหรือน้อยอาจจะไม่ใช่ประเด็นสำคัญ แต่ข้อที่ควรพิจารณาเป็นหลักก็คือแบบประเมินดังกล่าวสามารถนำมาใช้ได้จริงหรือไม่ ผู้ทำแบบประเมินมีความเข้าใจมากหรือน้อยเพียงใด และควรสามารถนำมาใช้ในการประเมินได้ในทุกมิติทั้งในด้านการแก้ไขเด็กและเยาวชน การควบคุมโดยกรมพินิจ การควบคุมโดยชุมชน การคุมประพฤติ ตลอดจนการดูแลหลังปล่อย เป็นต้น

5) การคำนึงถึงปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ นั้น ข้อควรพิจารณาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชน อันได้แก่ ครอบครัว หรือ โรงเรียน นั้น ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจริงหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากแม้ว่าในทางทฤษฎีจะมีการกล่าวว่าชุมชนหรือสภาพแวดล้อมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการหล่อหลอมตัวตนของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครอบครัวที่มีเสถียรภาพจะช่วยให้เด็กและเยาวชนไม่กระทำความผิด รวมถึงไม่กระทำความผิดซ้ำ แต่อย่างไรก็ตามในหลายกรณีกลับพบว่าเด็กและเยาวชนบางรายที่เติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น ชุมชนแออัด แต่กลับสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ หรือ เด็กที่เติบโตมาในสภาพครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างแต่ก็ยังได้รับการดูแลเป็นอย่างดีทั้งจากพ่อและจากแม่ ทำให้เด็กนั้นไม่รู้สึกว่าตนขาด หรือการที่เด็กและเยาวชนมีคะแนนเฉลี่ยในระหว่างศึกษาต่ำก็ไม่สามารถที่จะกล่าวได้ว่าเด็กคนนั้นจะมีความเสี่ยงในการกระทำความผิดสูง เนื่องจากการที่เด็กได้รับระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำอาจจะเกิดจากปัจจัยอื่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียน หรือมีผลงานทางด้านกิจกรรมที่โดดเด่น ดังนั้นการได้รับระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำก็ไม่สามารถบอกได้เสมอไปว่าเด็กและเยาวชนคนนั้นมีโอกาสที่จะกระทำความผิดซ้ำ นอกจากนี้ปัจจัยในเรื่องของสภาพแวดล้อม อันได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และโรงเรียน จะมีความเชื่อมโยงกันอยู่ ดังนั้น หากสามารถออกแบบข้อคำถามที่สามารถถามเรื่องเดียวแต่สามารถเชื่อมโยงไปยังเรื่องอื่นๆ ได้ โดยไม่ต้องสอบถามในส่วนอื่นซ้ำก็จะเป็นการดี

4.3.3 ข้อพิจารณาทางด้านค่าน้ำหนักคะแนน

ในประเด็นเรื่องการคิดค่าคะแนนเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ นั้น พนักงานคุมประพฤติจะต้องใช้ข้อมูลประกอบเป็นจำนวนมากเพื่อนำไปใช้ในการเขียนรายงานข้อเท็จจริงต่อศาลในเชิงพรรณนา ขณะที่วัตถุประสงค์ในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ เป็นการคิดค่าคะแนนเพื่อนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดซ้ำและการบำบัดฟื้นฟู ซึ่งหากแบบประเมินมีเฉพาะข้อคำถามที่เป็นค่าคะแนนแต่เพียงอย่างเดียว ก็อาจจะทำให้พนักงานคุมประพฤติขาดข้อมูลที่สำคัญไปจำนวนมาก และอาจไม่ตอบโจทย์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานคุมประพฤติเท่าที่ควร แต่หากว่ามีการออกแบบแบบประเมินให้มีทั้งข้อมูลแบบพรรณนาและแบบการคิดค่าคะแนนรวมกันเป็นแบบเดียว ก็อาจจะทำให้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมีความยาวเท่ากับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

โดยค่าน้ำหนักคะแนนของการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ สามารถช่วยทำให้เห็นภาพพฤติการณ์ที่ผ่านมาของเด็กและเยาวชนว่าเป็นอย่างไร มีแนวโน้มในอนาคตเป็นอย่างไร และควรใช้มาตรการอะไรในการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู ดังนั้น ในการพิจารณาเรื่องการให้ค่าน้ำหนักของข้อมูลตามที่ปรากฏในรายงานข้อเท็จจริงที่ศาลได้รับมาจากพนักงานคุมประพฤติเพื่อนำไปพิจารณา ซึ่งสามารถแบ่งค่านำหนักออกได้ กล่าวคือ 1) ฐานความผิดคิดเป็นร้อยละ 40 2) พฤติการณ์แห่งคดีคิดเป็นร้อยละ 37.7 3) การสำนึกในการกระทำคิดเป็นร้อยละ 12.5 และ 4) การรับสารภาพคิดเป็นร้อยละ 10.4 ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ศาลในการพิจารณาว่าเด็กและเยาวชนควรจะได้รับโปรแกรมหรือบริการในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูในลักษณะใด ดังนั้นแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นจึงควรที่จะต้องได้รับการออกแบบข้อคำถามให้สอดคล้องกับประเด็นต่างๆ ดังกล่าว

ดังนั้น ในแบบประเมินจึงควรจัดให้มีเฉพาะข้อคำถามที่สามารถนำมาใช้ในการคิดค่าคะแนนเท่านั้น แต่หากเป็นข้อคำถามในรายละเอียดปลีกย่อยอื่นเพื่อให้ได้ประเด็นหรือข้อมูลประกอบเพิ่มเติมสามารถที่จะนำไปรวมไว้ในคู่มือและอธิบายเพิ่มเติมว่าข้อคำถามใดที่ควรจะต้องมีการสอบถามเพิ่มเติมเพื่อนำไปตอบในข้อที่มีความสัมพันธ์กัน โดยอาจแบ่งแบบประเมินออกเป็น 2 ส่วน โดยในส่วนที่ 1 เป็นแบบประเมินในส่วนที่มีค่าคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการประเมิน และในส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินในส่วนที่ไม่มีค่าคะแนนแต่ข้อมูลมีความจำเป็นหรือมีประโยชน์ต่อการเขียนรายงานข้อเท็จจริงและการวางแผนในการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอจากที่ประชุมว่าแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ เช่นนี้ควรออกแบบให้มีเฉพาะประเด็นคำถามที่สามารถนำมาคิดเป็นค่าคะแนนได้ สำหรับข้อคำถามใดที่มีลักษณะซ้ำซ้อนกันก็ควรตัดออก ทั้งนี้เพื่อให้สามารถประเมินคุณภาพของเครื่องมือตามหลักสถิติได้อย่างถูกต้องต่อไป และอาจเสนอรูปแบบของผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินในรูปแบบของ

แผนภูมิเพื่อเปรียบเทียบความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในแต่ละด้านว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรได้อย่างชัดเจน

4.3.4 ทัศนคติของพนักงานคุมประพฤติที่มีต่อการนำแบบประเมินไปใช้

ในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการนำแบบประเมินดังกล่าวไปใช้โดยเฉพาะพนักงานคุมประพฤติที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่หลักในการทำการประเมิน เนื่องจากพนักงานคุมประพฤติถือเป็นด่านแรกในการพบเด็กและเยาวชนทุกราย ดังนั้นในการออกแบบประเด็นข้อคำถามต่างๆ จึงควรอยู่ในลักษณะที่พนักงานคุมประพฤติใช้ รวมถึงแบบประเมินด้านอื่นๆ ด้วยเช่นกัน เนื่องจากหากพนักงานคุมประพฤติสามารถประเมินเด็กและเยาวชนได้ทุกมิติ ก็จะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เพื่อการป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้ อย่างไรก็ตามเพื่อให้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงควรมีการจัดอบรมเพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากผู้ประเมินน้อยที่สุด และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่ตรงกัน โดยเฉพาะในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรมีการอธิบายถึงความเป็นมาของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ว่ามีความสำคัญมีประโยชน์และมีความจำเป็นอย่างไร โดยเฉพาะความจำเป็นในการนำข้อมูลเสนอต่อศาลเพื่อกำหนดมาตรการในการลงโทษที่เหมาะสมต่อไป

2. ควรมีการอธิบายเรื่องการให้คะแนนว่าผลลัพธ์ที่ออกมาจากแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ว่าคะแนนความเสี่ยงสูง กลาง ต่ำ นั้นหมายความว่าอย่างไร และพนักงานคุมประพฤติสามารถพิจารณาค่าตัวเลขใดบ้างเพื่อเชื่อมโยงกับสิ่งที่พนักงานคุมประพฤติกำลังสืบเสาะ รวมถึงควรมีหลักการเขียนและการสรุปข้อมูลอย่างไรเพื่อประกอบการเขียนรายงานข้อเท็จจริงต่อศาล

3. ควรมีการอธิบายถึงแนวทางในการถามคำถามแต่ละประเด็นว่าควรมีการถามในลักษณะใดเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการถาม และการมาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง

4.3.5 ลักษณะของคู่มือ

สำหรับลักษณะของคู่มือที่จะนำมาใช้ประกอบกับการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ไปใช้ในการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนนั้น ควรจะต้องมีการอธิบายถึงความสำคัญและความจำเป็นในการนำเอาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ มาใช้ รวมถึงเป้าหมายในการทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ และสิ่งที่ต้องได้รับจากการทำแบบประเมิน นอกจากนี้ในคู่มือควรที่

จะต้องมีการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของข้อคำถามแต่ละข้อว่าต้องการที่จะวัดพฤติกรรมใด และสิ่งที่ต้องการได้รับจากข้อคำถามนั้นคืออะไร เช่น ต้องการวัดและประเมินทัศนคติ หรือ พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ซึ่งควรจะต้องระบุให้ชัดเจน ตลอดจนระบุถึงข้อคำถามใดที่ผู้ประเมินควรเน้นเป็นพิเศษ และท้ายที่สุดในคู่มือควรจะต้องมีการอธิบายถึงความรู้เบื้องต้นที่พนักงานคุมประพฤติควรที่จะมีความเข้าใจหรือเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น นอกจากนี้ยังควรมีการจัดทำดัชนีเพื่อความสะดวกในการสืบค้นโดยพิจารณาจากฐานความผิดโดยเรียงลำดับตามตัวอักษรและมีเลขหน้ากำกับ

นอกจากนี้ในส่วนของคำนิยามศัพท์ที่ควรมีการระบุให้ความหมายไว้ในคู่มือนั้น ที่ประชุมได้เสนอว่าควรที่จะต้องมีการให้คำนิยามไว้อย่างชัดเจน เช่น คำว่าของมึนเมา มีความหมายอย่างไรหรือรวมถึงสิ่งใดบ้าง เช่น ยานอนหลับ ยาเสพติด แอลกอฮอล์ สารต่างๆ ที่ทำให้เกิดอาการมึนเมาหรือออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท หรือนิยามคำว่า ปัญหาสุขภาพจิต ที่ควรมีการอธิบายให้ชัดเจนเพื่อเป็นประโยชน์แก่พนักงานคุมประพฤติในการประเมินสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชนในเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง เช่น การมีประวัติการเข้ารับการรักษาทางจิต ประวัติการทำร้ายตัวเองรวมถึงทำร้ายผู้อื่น รวมถึงการพยายามฆ่าตัวตาย หรือมีสภาวะทางอารมณ์ในด้านลบต่างๆ เช่น เซื่องซึม ร้องไห้ เพื่อให้รายงานข้อเท็จจริงมีความเป็นปัจจุบันมากที่สุด โดยที่ข้อมูลดังกล่าวอาจจะไม่ต้องนำมาคิดเป็นค่าคะแนน นอกจากนี้ยังมีศัพท์เฉพาะที่ควรมีการอธิบายความหมายให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันได้แก่ คำว่า วัยอันควร ควรมีความหมายแค่ไหนเพียงใด คำว่า พฤติกรรมทางเพศ ควรมีการระบุให้ชัดเจนว่าผู้ประเมินต้องการทราบถึงประเด็นใดบ้างเพื่อเป็นการช่วยลดข้อคำถามที่อาจถูกมองว่าเป็นการละเมิดสิทธิของเด็กและเยาวชน หรือ คำว่า ประวัติการกระทำความผิด ที่ควรจะต้องมีการระบุจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดด้วย เหล่านี้เป็นต้น

4.3.6 โครงสร้างของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ฉบับปรับปรุง

แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปัจจุบัน ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กหรือเยาวชน ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเพื่อการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และการประเมินความจำเป็นในการสงเคราะห์ แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ส่วนที่ 3 พฤติการณ์คดี และ ส่วนที่ 4 ข้อมูลผู้เสียหายในกรณีที่มีผู้เสียหาย โดยมีจุดประสงค์หลักในการช่วยจำแนกเด็กหรือเยาวชนเพื่อเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมได้มีข้อเสนอให้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างของแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงออกเป็น 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน ส่วนที่ 2 พฤติการณ์คดี ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุง ส่วนที่ 4 แบบประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (Responsivity) และส่วนที่ 5 การประเมินเด็กและเยาวชนเพื่อเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา โดยส่วนที่ต้องมีการพัฒนาขึ้นมาใหม่คือส่วนพฤติการณ์คดี ที่ต้องนำระบบของ ICCS เข้ามาร่วมพิจารณาด้วย

4.3.7 รายละเอียดข้อคำถามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ฉบับปรับปรุง

ในส่วนของรายละเอียดของข้อคำถามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ฉบับปรับปรุงนั้น ที่ประชุมได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในส่วนของข้อคำถามหลักที่ต้องมีการทบทวน และปรับเปลี่ยนเนื้อหา การให้คะแนน หรือลำดับของข้อคำถามภายในแบบประเมิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อคำถามด้านการศึกษาและอาชีพ

ในปัจจุบันข้อคำถามในส่วนนี้รวมกันอยู่ และมีข้อคำถามที่ถูกเพิ่มเติมเข้ามาแต่ไม่มีการคิดคะแนนเป็นจำนวนมาก ที่ประชุมมีข้อเสนอให้แบ่งด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพออกจากกันเพื่อให้ได้ความละเอียดในการเก็บข้อมูล

2. ข้อคำถามด้านพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชน

ข้อคำถามในลักษณะดังกล่าวมีประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณาอย่าละเอียดรอบคอบ โดยเฉพาะประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเป็นส่วนตัวของเด็กและเยาวชน โดยข้อคำถามในแบบประเมินฯ ฉบับปัจจุบันถูกตั้งคำถามว่าเป็นการละเมิดสิทธิ์ส่วนบุคคลหรือไม่ และหากจะยังคงข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศไว้ จะสามารถนำไปใส่ไว้ในส่วนไหนของแบบประเมินได้บ้าง เนื่องจากในส่วนของข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ หรือ การถูกล่วงละเมิดทางเพศที่สามารถใช้ในการวัดและประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับคดีทางเพศ ซึ่งแม้ว่าในด้านหนึ่งข้อคำถามในลักษณะดังกล่าวอาจเป็นการละเมิดต่อสิทธิของเด็กและเยาวชนได้ แต่อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมได้ข้อสรุปว่ายังควรคงข้อคำถามในลักษณะดังกล่าวไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการพยากรณ์แนวโน้มในการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศได้เพียงแต่ต้องใช้ความระมัดระวังในการออกแบบข้อคำถาม โดยอาจนำไปรวมอยู่ในหมวดพฤติกรรมการกระทำความผิดในส่วนของปัญหาการกระทำละเมิด การใช้ความรุนแรง โดยแยกเป็นหัวข้อเรื่องพฤติกรรมทางเพศออกมาต่างหาก และได้มีการเสนอให้นำข้อคำถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ไปใส่ไว้ในด้านปัญหาพฤติกรรมแทน และตัดข้อคำถามเกี่ยวกับการเคยมีหรือไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ออกเนื่องจากไม่ส่งผลต่อการกำหนดค่าคะแนน

3. ข้อคำถามด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด

ในปัจจุบันข้อคำถามด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดนั้นเป็นการถามปากคำที่ค่อนข้างกว้างเกินไป และข้อคำถามไม่สะท้อนแนวคิดทางทฤษฎี กล่าวคือ ในข้อคำถามถามเพียงว่ามีเพื่อนหรือคนรู้จักที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือไม่ แต่ไม่ได้คำนึงถึงระดับความใกล้ชิดระหว่างเด็กหรือเยาวชนและกลุ่มคนรู้จักดังกล่าว จึง

อาจปรับเปลี่ยนข้อคำถามให้เพิ่มระดับความสัมพันธ์ ลักษณะการคบเพื่อน ความถี่ จำนวนครั้งในการพบเจอเพื่อนที่เป็นอาชญากรหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนร่วมด้วย

4. ข้อคำถามด้านการประเมินภาวะผู้ติดยาเสพติด

ในปัจจุบันการประเมินสภาพปัญหาด้านยาเสพติดยังไม่ชัดเจน เนื่องจากมีการผนวกรวมแบบประเมินหลากหลายแบบเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ การประเมินสภาพปัญหายาเสพติดจัดว่ามีความสำคัญ เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่มีปัญหายาเสพติด ที่ประชุมจึงได้พิจารณาและเสนอแนวทางในการประเมินในประเด็นดังกล่าว ได้แก่ ข้อคำถามในส่วนของประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ควรมีการรวมการประเมินในส่วนของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย โดยควรสอบถามพฤติกรรมในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาเพื่อให้เกิดความครบถ้วนมากขึ้น นอกจากนี้ ในส่วนของการออกแบบข้อคำถามเกี่ยวกับยาเสพติด ควรมุ่งไปที่ยาเสพติดที่ส่งผลให้เกิดการกระทำผิดซ้ำมากกว่าที่จะเป็นการออกแบบข้อคำถามเพื่อนำไปสู่การบำบัดตามโปรแกรมแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูของกระทรวงสาธารณสุขที่เป็นการสอบถามเพื่อมุ่งหาว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดหรือไม่เพื่อจะได้นำไปใช้ในการจัดโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูได้อย่างเหมาะสม โดยควรยึดแนวทางการนำ WHO ASSIST มาใช้ช่วยในการจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความแม่นยำในการจำแนกกลุ่ม เนื่องจากแบบดังกล่าวเป็นแบบที่มีมาตรฐาน

5. รูปแบบการประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ประเด็นการประเมินการตอบสนองนั้นถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ เนื่องจากผลการประเมินดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้ผู้บำบัดปรับแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนได้โดยตรงจึงควรมีการหารือกันว่าจะประเมินอย่างไร และนักวิชาชีพใดจะทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน โดยในประเด็นเรื่องของการตอบสนองต่อการบำบัดฟื้นฟูนั้น ที่ประชุมให้ความเห็นว่า ควรจัดไว้ท้ายสุดภายหลังจากที่ได้มีการทำแบบประเมินทั้งหมดเสร็จสิ้นแล้วในลักษณะที่เรียกว่า down-list เนื่องจากพนักงานคุมประพฤติจะสามารถเห็นภาพรวมของเด็กและเยาวชน จากนั้นจึงดำเนินการนัดประชุมกับนักวิชาชีพเป็นลำดับต่อไป ซึ่งในการประเมินในส่วนดังกล่าวถือเป็นจุดแข็งที่จะช่วยให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนมีความสามารถหรือมีความพร้อมในการเข้ารับการบำบัดแก้ไข รวมถึงสามารถพัฒนาทักษะทางด้านอื่นๆ ได้อย่างไรบ้าง นอกจากนี้ การประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนในลักษณะนี้เป็นส่วนสุดท้ายหลังจากที่เด็กและเยาวชนได้ทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในประเด็นอื่นมาครบถ้วนแล้ว ก็จะช่วยให้สามารถประเมินในเบื้องต้นได้ว่าเด็กและเยาวชนมีแรงจูงใจในด้านใดที่จะมีผลต่อการบำบัดแก้ไขบ้างอันจะช่วยให้เกิดความสะดวกต่อการเลือกประเด็นที่เด็กและเยาวชนมีความพร้อม ซึ่งการเก็บข้อมูลในลักษณะนี้จะเป็นประโยชน์ในเชิงสถิติมากกว่าการนำข้อมูลในเชิงคุณภาพมาใช้ในเชิงพัฒนา

6. ข้อคำถามด้านการค้ามนุษย์และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

ในส่วนของประเด็นข้อคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับเรื่องการค้ามนุษย์นั้น พบว่า ในเรื่องการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ของข้อมูลใดที่หากเป็นการเชื่อมโยงกับกระทรวงพัฒนาการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดังนี้ข้อคำถามในลักษณะดังกล่าวก็อาจที่จะต้องคงไว้ เพื่อที่ทางกรมพินิจจะได้ทำการวางแผนดูแลเด็กที่เคยตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ได้อย่างตรงจุดมากขึ้น ดังนั้น ในแบบสอบถามจึงควรคงในส่วนของข้อคำถามที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไว้ เพียงแต่ควรปรับให้ไปอยู่ในหมวดพฤติกรรมการถูกกระทำความรุนแรง รวมถึงควรมีการปรับแก้ถ้อยคำที่สามารถสื่อให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการกระทำในรูปแบบใดที่ตรงตามคำนิยามของกฎหมายว่าเข้าข่ายของการค้ามนุษย์แล้ว นอกจากนี้ ข้อมูลดังกล่าวยังคงสามารถนำมาใช้ในลักษณะที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการส่งต่อเด็กและเยาวชนรายใดที่เคยตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ซึ่งกรณีดังกล่าวทางผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและเยาวชนในการดำเนินคดีในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่จำต้องมีการระบุไว้เป็นค่าคะแนน โดยอาจอธิบายเพิ่มเติมไว้ในคู่มือว่าข้อคำถามในส่วนนี้เป็นการสอบถามเพื่อต้องการทราบถึงประเด็นเรื่องการค้ามนุษย์

อย่างไรก็ตาม ในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ฉบับปัจจุบันในข้อคำถามด้านที่ 9 การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และข้อคำถามในด้านที่ 10 การค้ามนุษย์ มีการนำมาคิดคะแนน แต่จากการพิจารณาจากสถิติย้อนหลังพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีสภาพปัญหาดังกล่าวนั้นมีจำนวนน้อยมาก ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาด้านประสิทธิภาพในการถามปากคำของผู้ใช้แบบ หรือการที่สภาพปัญหาทั้งสองด้านมีจำนวนน้อยในกลุ่มประชากรก็ได้ จึงอาจมีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว

7. ข้อคำถามด้านสภาวะทางจิตหรือปัญหาทางสุขภาพจิต

ข้อมูลทางสุขภาพจิตถือว่าเป็นข้อมูลที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำไปสู่การวางแผนกำหนดโปรแกรมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูได้อย่างเหมาะสม ซึ่งหากเด็กและเยาวชนคนใดได้รับการวินิจฉัยว่ามีปัญหาทางสุขภาพจิต ก็สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการให้ความช่วยเหลือ ดูแล เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความพร้อมก่อนที่จะเข้ารับการบำบัดรักษา

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับสุขภาพจิต พบว่า ปัญหาทางสุขภาพจิตไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการกระทำความผิดซ้ำ แต่หากมีปัจจัยอื่นประกอบจึงจะสามารถนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำได้ ซึ่งหากข้อคำถามในส่วนนี้ไม่จำเป็นที่จะต้องนำไปคิดเป็นค่าคะแนนก็สามารถที่จะนำส่วนนี้ไปให้แก่นักจิตวิทยาเป็นผู้ทำการสอบถามโดยไม่จำเป็นที่จะต้องนำไปรวมไว้ในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ซึ่งหากพนักงานคุมประพฤติมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ข้อมูลส่วนดังกล่าวเพื่อเขียนรายงาน

เสนอต่อศาลก็สามารถที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาจากการประเมินสุขภาพจิตของนักจิตวิทยามาประกอบได้ โดยที่ไม่จำเป็นที่จะต้องสอบข้อมูลดังกล่าวด้วยตัวเอง เนื่องจากนักจิตวิทยามีหน้าที่ที่จะต้องจัดทำแบบประเมินทางสุขภาพจิตอยู่แล้ว เพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการทำแบบประเมินฯ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบเพื่อให้รองรับการนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในระหว่างนักจิตวิทยาและพนักงานคุมประพฤติเพื่อนำมาใช้ในการพิจารณา วิเคราะห์ เพื่อเขียนรายงานข้อเท็จจริง โดยในคู่มือควรที่จะต้องมีการระบุให้ชัดเจนว่าเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพจิต ทั้งนี้ให้พนักงานคุมประพฤตินำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินสุขภาพจิตของนักจิตวิทยามาใช้ประกอบ แต่หากว่าจะยังควรคงข้อคำถามทางจิตวิทยาไว้ในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ข้อที่ควรได้รับการพิจารณาต่อไปก็คือ พนักงานคุมประพฤติจะสามารถประเมินปัญหาทางสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชนออกมาได้หรือไม่ เช่น เด็กและเยาวชนมีปัญหาทางสุขภาพจิตหรือไม่ มีปัญหาอยู่ในระดับใด และควรที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร ซึ่งอาจจะได้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจนมากนักหากเทียบกับการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนักจิตวิทยา

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตจากที่ประชุมว่า หากมีการนำประเด็นข้อคำถามทางสุขภาพจิตออกจากแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น และให้นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบประเมินของนักจิตวิทยาจะส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการสรุปรายงานข้อเท็จจริงเพื่อเตรียมเสนอต่อศาลให้ทันตามกำหนดระยะเวลา 30 วันหรือไม่ เพียงใด จึงมีข้อเสนอจากที่ประชุมว่า ควรให้คงประเด็นข้อคำถามทางจิตวิทยาไว้โดยให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามในลักษณะที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการเตรียมจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อศาล และจากนั้นจึงให้นักจิตวิทยาทำการประเมินเด็กและเยาวชนตามแบบประเมินสุขภาพจิตในภายหลังอีกครั้งหนึ่งเพื่อปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งหากพบว่าเด็กและเยาวชนคนใดมีปัญหาทางด้านสุขภาพจิตก็อาจจะให้พนักงานคุมประพฤติดึงเอาข้อมูลจากระบบของนักจิตวิทยามาใช้เพิ่มเติมในรายงานภายหลังได้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวควรนำมาใช้กับในสถานพินิจบางแห่งที่ไม่มีนักจิตวิทยาประจำอยู่ด้วยเช่นกัน โดยในการกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติเป็นผู้มีหน้าที่ในการประเมินสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชนในเบื้องต้นนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางในการลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่บางรายที่อาจจะไม่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาในการประเมินปัญหาทางสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชน เช่น การนำแบบประเมินที่ได้รับการรับรองของกรมสุขภาพจิตมาใช้

นอกจากนี้ ในประเด็นข้อคำถามด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมเกเร (conduct disorder) ในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ฉบับปรับปรุง ด้านที่ 9 นั้น ที่ประชุมยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับระยะเวลาอ้างอิงที่จะใช้ในการถามเมื่อผู้ใช้แบบนำข้อคำถามไปถามปากคำเด็กและเยาวชน เช่น ในการถามถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น จะใช้ช่วงระยะเวลาก่อนที่เด็กหรือเยาวชนมีอายุต่ำกว่า 10 ปี และหลังเด็กและเยาวชนมีอายุ 10 ปีขึ้นไปแล้ว หรือใช้การถามถึงพฤติกรรมมีปัญหาในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งในกรณีนี้ที่ประชุมได้แนะนำให้ศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือ DSM-V และสอบถามกลุ่มงานพัฒนาระบบงานจิตวิทยาของกรมพินิจฯ

8. ข้อคำถามด้านพฤติกรรม

สำหรับในประเด็นเรื่องปัญหาทางพฤติกรรมนั้น ที่ประชุมเสนอความเห็นว่า การแบ่งช่วงอายุของเด็กและเยาวชนตามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการแบ่งอย่างไร หรือ มีการเก็บข้อมูลปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลากี่เดือนก่อนที่เด็กและเยาวชนจะถูกควบคุมตัว เนื่องจากในช่วงระยะเวลาที่ต่างกันเด็กและเยาวชนก็อาจจะมีปัญหาทางพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปได้แต่ก็ไม่ควรที่จะสอบถามในช่วงระยะเวลาย้อนหลังที่นานจนเกินไป โดยทั่วไปแล้วควรทำการสอบถามในช่วงระยะเวลา 6 เดือนก่อนที่เด็กและเยาวชนจะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เนื่องจากเด็กและเยาวชนยังสามารถจดจำและบอกเล่าข้อมูลได้ครบถ้วนถูกต้อง นอกจากนี้เกณฑ์การวัดพฤติกรรมความรุนแรงที่ทางพนักงานอัยการนำมาใช้ก็ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาพฤติกรรมย้อนหลัง 6 เดือนเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการในการวินิจฉัยโรคที่ระบุว่าลักษณะของอาการป่วยจะคงอยู่อย่างน้อยประมาณ 6 เดือนเช่นเดียวกัน

9. ข้อคำถามด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด ความคิด ความเชื่อ

ในด้านข้อคำถามที่เป็นการวัดและประเมินทัศนคติของเด็กและเยาวชนในเรื่องการกระทำความผิด ความคิด และความเชื่อนั้น ที่ประชุมเสนอว่า ควรที่จะต้องมีการคำนวณค่าคะแนนในข้อคำถามลักษณะดังกล่าวด้วยโดยแยกออกมาเป็นส่วนหนึ่งของข้อคำถามในแบบประเมิน ทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติสามารถส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการกระทำความผิดได้ ซึ่งแม้ว่าในเด็กและเยาวชนรายใดจะไม่เคยมีพฤติกรรมในการกระทำความผิดมาก่อน แต่หากว่าเด็กและเยาวชนมีทัศนคติต่อการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือพฤติกรรมการกระทำความผิดบางอย่างเป็นไปในด้านบวก กล่าวคือ เห็นว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ เมื่อนำมาประกอบกับปัจจัยในเรื่องโอกาสหรือเวลาที่เหมาะสมมาเป็นปัจจัยกระตุ้นที่จะนำไปสู่การกระทำความผิดเด็กและเยาวชนคนนั้นก็มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดได้เช่นกัน

นอกจากนี้ข้อคำถามในการวัดทัศนคติของเด็กและเยาวชนบางประการยังมีความสอดคล้องกับแบบวัดพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด (แบบ FCBT) ที่ทางกรมพินิจได้ใช้อยู่ โดยอาจจะออกแบบข้อคำถามให้มีความแตกต่าง เช่น อาจกำหนดรูปแบบของการทำแบบประเมินให้อยู่ในรูปของการจัดทำรายงานตนเอง (self-report) โดยให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง หรือ อาจจะมีผู้ถามแล้วเด็กเป็นผู้ตอบก็ได้เช่นกัน แต่มีข้อพึงระวังคือการตอบแบบสอบถามในลักษณะดังกล่าวเป็นการสอบถามเพื่อวัดถึงการมีพฤติกรรมในเชิงลบ ซึ่งอาจจะต้องให้ความระมัดระวังในเรื่องความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับมาจากเด็กและเยาวชนด้วยเช่นกัน สำหรับข้อเสนอในการนำแบบประเมินไปทำการทดลองใช้ มีข้อเสนอจากที่ประชุมว่า อาจจะทำการทดลองใช้โดยแยกส่วน (section) ของแบบประเมินจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้ ซึ่งหากได้ผลออกมาไม่เหมาะสมในข้อใดส่วนใด ก็ให้ตัดออก หรืออาจจะนำไปรวมกับข้อคำถามในข้ออื่นที่

สามารถชวนเด็กและเยาวชนพูดคุยเพื่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ และควรมีการระบุในคู่มือให้ชัดเจนว่าข้อคำถามใดเป็นข้อคำถามที่ต้องสอบถามทัศนคติเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดปัญหาในเรื่องการสอบถามซ้ำซ้อนในบางประเด็น และเพื่อเป็นการช่วยให้การสัมภาษณ์สอบถามข้อมูลเกิดความต่อเนื่อง

10. ความหนักเบาของโทษ

ในประเด็นการสอบถามเกี่ยวกับเรื่องความหนักเบาของโทษนั้น ที่ประชุมได้แสดงความเห็นว่าจำนวนโทษที่เด็กและเยาวชนได้รับอาจไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความหนักเบา หรือ ความร้ายแรงของการกระทำ นอกจากนี้ในการคิดค่าคะแนนในแบบสอบถามบางข้อ (ตัวอย่างเช่น แบบประเมินข้อ 37 และ 38) ที่อาจมีความซ้ำซ้อนในการคิดค่าคะแนนได้

11. ข้อคำถามเกี่ยวกับความเห็นทางการเมือง

สำหรับข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นทางการเมืองของเด็กและเยาวชนนั้นอาจจะคงไว้หรือตัดออกก็ได้ เพียงแต่ในบริบทปัจจุบันมีเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในคดีลักษณะนี้ค่อนข้างมาก ก็อาจจะทำเป็นแบบสอบถามหรือแบบประเมินแยกออกไปต่างหากสำหรับกรณีการกระทำความผิดลักษณะดังกล่าวโดยเฉพาะก็ได้

4.3.8 ประเด็นข้อเสนอแนะอื่นๆ

นอกจากข้อสังเกต และ ข้อแนะนำจากที่ประชุมในการปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ เพื่อให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในประเด็นต่างๆ ดังที่ได้กล่าวถึงไว้แล้วนั้น ยังได้มีประเด็นข้อเสนอแนะที่น่าสนใจอื่นๆ และเห็นควรนำมาสรุปไว้ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ในครั้งนี้ ได้แก่

1. ควรมีการพิจารณาในเรื่องการทำแบบประเมินในลักษณะที่เป็นการคัดกรองข้อมูล (pre-screen) ซึ่งหากเข้ามาตรการพิเศษก็อาจจะใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น หรือ อาจจะเป็นการให้ทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในทุกกรณีแล้วจึงมาพิจารณาเพื่อเข้ามาตรการพิเศษก็ได้

2. ในส่วนข้อคำถามที่เกี่ยวกับโรงเรียน ที่ประชุมเห็นว่าไม่น่าจะมีความจำเป็นเพราะสามารถใช้เป็นคำถามนำ แล้วจึงค่อยให้เด็กและเยาวชนเล่าหรืออธิบายจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงมากกว่า

3. ควรพิจารณาในเรื่องของจำนวนข้อคำถามรวมถึงค่าคะแนนรวมในแต่ละด้าน เนื่องจากพบว่าข้อคำถามแต่ละด้านกับค่าคะแนนรวมไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ในบางด้านมีข้อคำถามไม่มากแต่กลับมีค่า

น้ำหนักของคะแนนมาก แต่ขณะที่ข้อคำถามบางด้านมีจำนวนข้อคำถามมากและกลับมีค่าน้ำหนักคะแนนน้อย

4. ควรพิจารณานำการประเมินในส่วนของพฤติการณ์แห่งคดีมาไว้ในส่วนแรกของแบบประเมินแทนที่จากแต่เดิมจะเป็นการนำไปไว้ในส่วนหลัง

5. ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินควรต้องมีการพิจารณาในเรื่องของความเที่ยงและความตรงว่าสามารถประเมินเด็กและเยาวชนได้อย่างครบถ้วนรอบด้านหรือไม่ เพียงใด เนื่องจากโครงการนี้เป็นการศึกษาตัวแปรในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจำแนกเด็กและเยาวชน หรือ ตัวแปรที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน หากตัวแปรใดไม่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำก็สามารถตัดออกได้

6. แนวทางการปรับปรุงข้อคำถามโดยเฉพาะข้อคำถามที่มีมากเกินความจำเป็น และความสามารถในการทำนายที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น ข้อคำถามเกี่ยวกับชุมชนและสภาพแวดล้อม สภาวะทางกายและจิต การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กฯ และการค้ามนุษย์ ไม่มีความสามารถในการทำนายการกระทำผิดซ้ำได้ จึงควรมีการพิจารณาข้อคำถามในส่วนดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

บทที่ 5
การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

บทนี้เป็นการนำเสนอปัจจัยและตัวแปรต่างๆ ในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ รวมทั้งผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ได้แก่ การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) รวมทั้งการจำแนกเด็กและเยาวชนตามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ และ การสรุปผลการประชุมวิพากษ์ผลการศึกษาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ดังต่อไปนี้

5.1 แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูล และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ แบ่งประเด็นในการประเมินฯ เป็น 10 ด้าน และในแต่ละด้านประกอบด้วยข้อคำถาม/ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ดังนี้ (รายละเอียดแบบประเมินฯ ในคู่มือฯ)

ด้านที่ 1 ประวัติการกระทำผิด (Criminal History)

ตัวแปร
1. จำนวนครั้งที่ถูกดำเนินคดี (ผิดครั้งแรก / ผิดซ้ำ)
2. อายุที่กระทำผิดครั้งแรก
3. ประวัติการถูกคุมประพฤติ จำคุก ฝึกอบรม การฟื้นฟูยาเสพติด

ด้านที่ 2 ครอบครัว (Family and Parenting)

ตัวแปร
1. สถานภาพของบิดามารดา
2. บุคคลที่พักอาศัย
3. สถานทางเศรษฐกิจของครอบครัว
4. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของเด็กและเยาวชน
5. ความรุนแรงในครอบครัว
6. การควบคุมดูแลพฤติกรรม (การทำหน้าที่ของครอบครัว)
7. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง (บิดา-มารดา)
8. แบบอย่างคนในครอบครัว (การกระทำผิดของคนในครอบครัว)
9. ความเจ็บป่วยของคนในครอบครัว

ด้านที่ 3 การศึกษา (Education)

ตัวแปร
1. การเข้าถึงการศึกษา
2. ผลการศึกษา
3. การกระทำผิดกฎโรงเรียน
4. ปัญหากับครูที่โรงเรียน (ความสัมพันธ์กับครูที่โรงเรียน)
5. ปัญหากับเพื่อนที่โรงเรียน (ความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียน)
6. ความผูกพันต่อโรงเรียน

ด้านที่ 4 เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด (Friend and Peer Group)

ตัวแปร
1. สถานภาพของกลุ่มเพื่อนสนิท (การเรียนหรือการทำงาน)
2. จำนวนเพื่อนสนิทที่มีประวัติการกระทำผิด
3. การชักชวนของเพื่อนให้ทำพฤติกรรมเสี่ยง
4. การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและผิดกฎหมาย

ด้านที่ 5 ชุมชนที่พักอาศัย (Area of Resident)

ตัวแปร
1. สภาพแวดล้อมที่พักอาศัย
2. ปัญหาสภาพแวดล้อม (เสี่ยงต่อการกระทำผิด)
3. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม

ด้านที่ 6 การใช้เวลาว่าง (Leisure)

ตัวแปร
1. กิจกรรมการใช้เวลาว่างเชิงบวก (กิจกรรมที่เหมาะสม)
2. กิจกรรมการใช้เวลาว่างเชิงลบ (กิจกรรมที่ไม่เหมาะสม)
3. การเบื่อ / ความรู้สึกเบื่อในกิจวัติประจำวัน

ด้านที่ 7 ประวัติที่เกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด (Substance Abuse)

ตัวแปร
1. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(กลุ่มเสี่ยง กลุ่มใช้ กลุ่มเสพ กลุ่มติด)
2. การใช้สารเสพติด (กลุ่มเสี่ยง กลุ่มใช้ กลุ่มเสพ กลุ่มติด)
3. การจำหน่ายสารเสพติด
4. การรับจ้าง

ด้านที่ 8 สภาวะทางกายและจิต (Health and Mental)

ตัวแปร
1. สุขภาพกาย
2. ปัญหาสุขภาพจิต
3. ประวัติการรักษา
4. การทำร้ายตนเอง
5. การทำร้ายผู้อื่น
6. ความเครียด

ด้านที่ 9 ปัญหาพฤติกรรม (Delinquency behavior)

ตัวแปร
1. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
2. การควบคุมตนเอง (พฤติกรรมหุนหันหลันแล่น และอารมณ์)

ด้านที่ 10 ทัศคติเรื่องการกระทำผิด (Delinquency attitude)

ตัวแปร
1. ความคิด / ความเชื่อด้านการกระทำผิด

5.2 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน (กลุ่มตัวอย่าง)

กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด (กลุ่มตัวอย่าง) จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) จำนวนทั้งสิ้น 249 คน ส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 90 เป็นเด็กและเยาวชนเป็นเพศชาย อายุต่ำสุด 12 ปี สูงสุด 21 ปี และมีอายุเฉลี่ย 16 ปี และกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 68.5) อยู่ในช่วงอายุ 16 – 17 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสโสด (ร้อยละ 88.8) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 91.5) และประมาณครึ่งหนึ่งของเด็กและเยาวชน (ร้อยละ 54. 5) มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ ภาคเหนือ (ร้อยละ 17.1) ภาคใต้ (ร้อยละ 8.9) และภาคกลาง (ร้อยละ 8.1) ตามลำดับ สำหรับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.1) เป็นการกระทำผิดครั้งแรก

ตารางที่ 5.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	223	89.6
เพศหญิง	46	10.4
รวม	249	100.0
กลุ่มอายุ		
ต่ำกว่า 13 ปี	14	5.6
14 – 15 ปี	52	21.0
16 – 17 ปี	170	68.5
17 ปีขึ้นไป	12	4.8
รวม	248	100.0
อายุต่ำสุดของเด็กและเยาวชนตัวอย่าง 12 ปี อายุสูงสุด 21 ปี อายุเฉลี่ย 16 ปี		
สถานภาพสมรส		
โสด	221	88.8
มีคู่	28	11.2
รวม	249	100.0
ศาสนา		
พุทธ	227	91.5
อิสลาม	18	7.3
คริสต์	3	1.2
รวม	248	100.0

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิลำเนา		
ภาคเหนือ	42	17.1
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	134	54.5
ภาคตะวันตก	8	3.3
ภาคตะวันออก	5	2.0
ภาคกลาง	20	8.1
ภาคใต้	22	8.9
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	14	5.7
ต่างประเทศ (พม่า)	1	0.4
รวม	246	100.0
การกระทำผิดซ้ำ		
กระทำผิดครั้งแรก	182	73.1
กระทำผิดซ้ำ	67	26.9
รวม	249	100.0

5.3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ

การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ได้แก่ 1) การทดสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ (Validity) โดยทดสอบในรูปแบบของความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และความเที่ยงตรงเชิงทำนาย (Predictive validity) และ 2) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ (Reliability)

5.3.1 การทดสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ (Validity)

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหานั้น เปรียบเสมือนกับการทดสอบความเป็นปรนัยของแบบประเมินอย่างหนึ่งก็คือ การตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถาม การตีความในด้านจุดประสงค์ของข้อคำถามแต่ละข้อเพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน และเป็นการตรวจสอบในเรื่องความชัดเจนของเกณฑ์ในการให้คะแนน รวมทั้งการแปลความหมายของคะแนนในข้อคำถามแต่ละข้อ การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิภายในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในประเด็นความสอดคล้องของข้อคำถามในแต่ละด้านกับแนวคิดการจำแนกเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการบำบัด แก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (ผลการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาเป็นส่วนหนึ่งในการประชุมกลุ่มผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ในการประชุมครั้งที่ 4)

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity)

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาในการทดสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ เป็นการทดสอบความสอดคล้องของข้อคำถามในการประเมินตัวแปรในแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ซึ่งทำการทดสอบเฉพาะตัวแปรที่เป็นตัวแปรแฝงเท่านั้น (Latent Variable) ผลการทดสอบดังต่อไปนี้

ด้านครอบครัว

การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านครอบครัวสำหรับตัวแปร 4 ตัวแปร ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความรุนแรงภายในครอบครัว การควบคุมพฤติกรรรม (การทำหน้าที่ของครอบครัว) และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง (บิดา/มารดา)

ตารางที่ 5.2 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1.กิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว	0.788	KMO = 0.888
2.การรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	0.916	Bartlett's Test = 0.000
3.การรับฟังปัญหา/ให้คำปรึกษา	0.894	(% cumulative = 69.738)
4.การสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก/เยาวชน	0.706	
5. ความใกล้ชิดสนิทสนมกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	0.788	
6. ความใกล้ชิดสนิทสนมกับพี่น้อง หรือบุคคลอื่นในครอบครัว	0.792	
7. การดูแล เอาใจใส่จากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง	0.761	
8. การช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา เช่น ปัญหาการเรียน การคบเพื่อน ความขัดแย้ง หรือเรื่องงานอาชีพครอบครัว	0.750	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ซึ่งมีทั้งหมด 8 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.2 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.888 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่าผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 69.738 หมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 69.73 %

ตารางที่ 5.3 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความรุนแรงในครอบครัว

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
9. ความรุนแรงทางร่ายกาย โดยพ่อแม่ / ผู้ปกครอง	0.750	KMO = 0.682 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 72.243)
10. ความรุนแรงทางด้านจิตใจ / ทางอารมณ์ โดยพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง	0.898	
11. พ่อแม่ /ผู้ปกครองแสดงความห่างเหิน มึนตึง ไม่พูดคุย เย็นชา	0.651	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมีทั้งหมด 3 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.3 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.682 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความรุนแรงในครอบครัว เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 72.24 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 72.24 %

ตารางที่ 5.4 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านการควบคุมดูแลพฤติกรรม

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. ระเบียบกฎเกณฑ์ในครอบครัวชัดเจน มีเหตุผล	0.694	KMO = 0.816 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 74.106)
2. แนวทางในการควบพฤติกรรมที่เหมาะสม	0.805	
3. แนวทางในการให้รางวัล และการลงโทษที่เหมาะสม	0.861	
4. การส่งเสริมความมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎกติกาต่างๆ	0.873	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการควบคุมดูแลพฤติกรรม ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.4 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.816 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการควบคุมดูแลพฤติกรรม เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 74.10 หมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 74.10 %

ตารางที่ 5.5 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. พ่อแม่/ผู้ปกครองทำร้ายร่างกายกัน	0.506	KMO = 0.739 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 66.837)
2. พ่อแม่/ผู้ปกครองมีการทะเลาะเบาะแว้ง ใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสม	0.839	
3. พ่อแม่/ผู้ปกครองมีความขัดแย้งกัน	0.934	
4.พ่อแม่/ผู้ปกครองมีความห่างเหิน ไม่พูดจากัน มึนตึง เย็นชาต่อกัน	0.691	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.5 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.739 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 66.83 หมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 66.83 %

ด้านการศึกษา

การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านการศึกษาได้ทำการทดสอบตัวแปร 4 ตัวแปร ได้แก่ การกระทำผิดกฎโรงเรียน ปัญหากับครูที่โรงเรียน ปัญหากับเพื่อนที่โรงเรียน และความผูกพันต่อโรงเรียน

การกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ประเด็น โดยจำแนกเป็น 3 ประเภท (ปัจจัย) ของพฤติกรรมความผิด ได้แก่ 1) การกระทำผิดกฎหมาย (4 ข้อ) 2) การกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน (5 ข้อ) และ 3) การใช้ยาเสพติด (1 ข้อ) ส่วนนี้ได้ทำการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) การกระทำผิดกฎหมาย (4 ข้อ) และ 2) การกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน (5 ข้อ)

ตารางที่ 5.6 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านการกระทำผิดร้ายแรง (ผิดกฎหมาย)

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
6. ทำร้ายร่างกายผู้อื่น	0.375	KMO = 0.701 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 53.408)
7. ลักทรัพย์	0.758	
9. พกพาอาวุธปืน/อาวุธ	0.678	
10. ทุจริตในการสอบ	0.643	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการกระทำผิดร้ายแรง (ผิดกฎหมาย) ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.6 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.701 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการกระทำผิดร้ายแรง (ผิดกฎหมาย) เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 53.40 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 53.40%

ตารางที่ 5.7 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านการกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. หนีเรียน / โดดเรียน	0.367	KMO = 0.661
2. ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	0.407	Bartlett's Test = 0.000
4. สูบบุหรี่	0.590	(% cumulative =
5. ทะเลาะวิวาท	0.598	42.023)
8. ชู้สาว	0.647	

หมายเหตุ: การกระทำผิดด้านการเสพยาเสพติด แยกมาเป็น 1 ตัวแปรด้านการกระทำความผิดในโรงรียน

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาจากตารางที่ 5.7 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.661 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 42.02 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 42.02%

ตารางที่ 5.8 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับครูในโรงเรียน

ข้อคำถาม	Factor Loading		KMO Bartlett's Test
	ปัจจัย 1	ปัจจัย 2	
1. ทะเลาะกับครูที่โรงเรียน	0.646		KMO = 0.665
2. ถูกดุด่าหรือตำหนิด้วยถ้อยคำรุนแรง	0.947		Bartlett's Test = 0.000
3. ถูกว่ากล่าวให้เสียใจ	0.789		(% cumulative = 70.414)
4. ถูกตีหรือใช้กำลังทำร้ายร่างกาย	0.559		
5. ถูกกลั่นแกล้งให้ได้รับความอับอาย	0.495		
6. ถูกลวนลาม		0.950	
7. ถูกหลอกล่อ/บังคับให้มีเพศสัมพันธ์		0995	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับครูในโรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 7 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.8 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.665 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 2 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยที่ 1 และ 2 โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมของทั้งสององค์ประกอบเท่ากับ 70.41 หมายความว่าทั้ง 2 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างได้ 70.41% โดยปัจจัยที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ทะเลาะกับครูที่โรงเรียน ข้อ 2 ถูกดุด่าหรือตำหนิด้วยถ้อยคำรุนแรง ข้อ 3 ถูกว่ากล่าวให้เสียใจ ข้อ 4 ถูกตีหรือใช้กำลังทำร้ายร่างกาย และ ข้อ 5 ถูกกลั่นแกล้งให้ได้รับความอับอาย ปัจจัยที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6 ถูกลวนลาม และ ข้อ 7 ถูกหลอกล่อ/บังคับให้มีเพศสัมพันธ์

ตารางที่ 5.9 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียน

ข้อคำถาม	Factor Loading		KMO
	ปัจจัย 1	ปัจจัย 2	Bartlett's Test
1. ทะเลาะกับเพื่อนที่โรงเรียน	0.725		KMO = 0.773
2. ถูกดุด่าหรือตำหนิด้วยถ้อยคำรุนแรง	0.834		Bartlett's Test = 0.000
3. ถูกว่ากล่าวให้เสียใจ	0.660		(% cumulative = 63.569)
4. ถูกตีหรือใช้กำลังทำร้ายร่างกาย	0.607		
5. ถูกกลั่นแกล้งให้ได้รับความอับอาย	0.591		
6. ถูกลวนลาม		- 0.875	
7. ถูกหลอกล่อ/บังคับให้มีเพศสัมพันธ์		- 0.504	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 7 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.9 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.773 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียน เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 2 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยที่ 1 และ 2 โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมของทั้งสององค์ประกอบเท่ากับ 63.56 หมายความว่าทั้ง 2 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างได้ 63.56% โดยปัจจัยที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ทะเลาะกับเพื่อนที่โรงเรียน ข้อ 2 ถูกดุด่าหรือตำหนิด้วยถ้อยคำรุนแรง ข้อ 3 ถูกว่ากล่าวให้เสียใจ ข้อ 4 ถูกตีหรือใช้กำลังทำร้ายร่างกาย และ ข้อ 5 ถูกกลั่นแกล้งให้ได้รับความอับอาย ปัจจัยที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6 ถูกลวนลาม และ ข้อ 7 ถูกหลอกล่อ/บังคับให้มีเพศสัมพันธ์

ตารางที่ 5.10 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความผูกพันต่อโรงเรียน

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	0.863	KMO = 0.928 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 76.596)
2. รู้สึกภาคภูมิใจในโรงเรียน	0.874	
3. รู้สึกรักและผูกพันใกล้ชิดกับผู้คนที่โรงเรียน	0.868	
4. รู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน	0.896	
5. การได้รับการเอาใจใส่จากผู้คนที่โรงเรียน	0.914	
6. การได้รับความเป็นธรรมจากผู้คนที่โรงเรียน	0.868	
7. การได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดีจากผู้คนที่โรงเรียน	0.822	
8. ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของท่าน	0.767	
9. เพื่อนที่โรงเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของท่าน	0.840	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความผูกพันต่อโรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 9 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.10 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.928 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความผูกพันต่อโรงเรียน เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 76.59 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 76.59%

เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด

การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดได้ทำการทดสอบตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ การคบเพื่อที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมาย

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการคบค้าสมาคมเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.11 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.742 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการคบค้าสมาคมเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ

Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 60.18 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 60.18%

ตารางที่ 5.11 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านการคบค้าสมาคมเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. พฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น หนีเรียน เที่ยวกลางคืน	0.798	KMO = 0.742 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 60.184)
2. พฤติกรรมมั่วสุม / รวมกลุ่มแก๊ง	0.731	
3. พฤติกรรมชอบดื่มแอลกอฮร์	0.658	
4. พฤติกรรม เกเร อันธพาล ทะเลาะเบาะแว้ง	0.545	

ตารางที่ 5.12 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านการคบค้าสมาคมเพื่อนที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมาย

ข้อคำถาม	Factor Loading			KMO Bartlett's Test
	ปัจจัย 1	ปัจจัย 2	ปัจจัย 3	
5. พฤติกรรมติดการพนัน เช่น พนันบอล พนันออนไลน์	0.321			KMO = 0.582 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 67.017)
6. พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการเสพยาเสพติด	0.906			
7. พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด	0.908			
8. พฤติกรรมลักขโมย ลักทรัพย์		0.928		
9. พฤติกรรมทำลายทรัพย์สินผู้อื่น ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ		0.784		
10. พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางเพศ			0.533	
11. พฤติกรรมการทำร้ายผู้อื่น / การพยายามฆ่าผู้อื่น			0.885	
12. พฤติกรรมกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่น			0.891	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการคบค้าสมาคมเพื่อนที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมาย ซึ่งมีทั้งหมด 12 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.12 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.582 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการคบค้าสมาคมเพื่อนที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมาย เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยที่ 2 และปัจจัยที่ 3 โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมของทั้งสามองค์ประกอบเท่ากับ 67.01 หมายความว่าทั้ง 3 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างได้ 67.01% โดยปัจจัยที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 5 พฤติกรรมติดการพนัน เช่น พนันบอล พนันออนไลน์ ข้อ 6 พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการเสพยาเสพติด และ ข้อ 7 พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด ปัจจัยที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 8 พฤติกรรมลักขโมย ลักทรัพย์ และ ข้อ 9. พฤติกรรมทำลายทรัพย์สินผู้อื่น ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ และ ปัจจัยที่ 3 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 10 พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางเพศ ข้อ 11 พฤติกรรมการทำร้ายผู้อื่น / การพยายามฆ่าผู้อื่น และ ข้อ 12 พฤติกรรมกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่น

ชุมชนที่พักอาศัย

การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านชุมชนที่พักอาศัยได้ทำการทดสอบตัวแปรเดียวเท่านั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม

ตารางที่ 5.13 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. คนในชุมชนไม่ยอมรับหรือต่อต้านการกระทำผิดกฎหมาย	0.584	KMO = 0.825 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 64.215)
2. คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง สอดส่องดูแลสิ่ง ผิดกฎหมายในชุมชน	0.839	
3. คนในชุมชนมีการรณรงค์เพื่อป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย	0.915	
4. มีการจัดกิจกรรม งานเทศกาล งานรื่นเริงทางวัฒนธรรมร่วมกันในชุมชน	0.613	
5. คนในชุมชนมีการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายให้หน่วยงานภาครัฐ	0.753	
6. หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม	0.801	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งมีทั้งหมด 6 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.13 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.825 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 64.21 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 64.21%

การใช้เวลาว่าง

การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านการใช้เวลาว่างได้ทำการทดสอบตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ การใช้เวลาว่าในกิจกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด การใช้เวลาว่างในกิจกรรมที่เหมาะสม และ ความรู้สึกเบื่อ

ตารางที่ 5.14 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านการใช้เวลาว่างในกิจกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด (ไม่เหมาะสม)

ข้อคำถาม	Factor Loading		KMO Bartlett's Test
	ปัจจัย 1	ปัจจัย 2	
2. เสพสารเสพติด	0.876		KMO = 0.638
3. ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	0.680		Bartlett's Test = 0.000
4. จับกลุ่มมั่วสุมในทางที่ไม่เหมาะสม	0.870		(% cumulative = 56.879)
1. เล่นการพนัน		0.382	
5. เที่ยวสถานบันเทิง		0.819	
6. ขับรถซิ่ง, แข่งรถ, รวมตัวกันดูกลุ่มวัยรุ่นแข่งรถ		0.766	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการใช้เวลาว่างในกิจกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด (ไม่เหมาะสม) ซึ่งมีทั้งหมด 6 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.14 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.638 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการใช้เวลาว่างในกิจกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด (ไม่เหมาะสม) เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่า Eigenvalues Eigenvalues > 1 มี 2 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยที่ 1 และ 2 โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสม

ของทั้งสององค์ประกอบเท่ากับ 56.87 หมายความว่าทั้ง 2 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างได้ 56.87% โดยปัจจัยที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 เสพสารเสพติด ข้อ 3 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ ข้อ 4 จับกลุ่มมั่วสุมในทางที่ไม่เหมาะสม ปัจจัยที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 เล่นการพนัน ข้อ 5 เที่ยวสถานบันเทิง และ ข้อ 6 ขับรถซิ่ง,แข่งรถ,รวมตัวกันดูกลุ่มวัยรุ่นแข่งรถ

ตารางที่ 5.15 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านการใช้เวลาว่างในกิจกรรมที่เหมาะสม

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
7. เล่นกีฬา/ออกกำลังกาย	0.551	KMO = 0.745 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 52.100)
8. ช่วยงานบ้าน/กิจกรรมของผู้ปกครอง	0.779	
10. ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว	0.829	
11. เรียนพิเศษ / ทำการบ้าน	0.450	
12. ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม /กิจกรรมอาสาสมัครต่างๆ เช่น อาสาสมัครชุมชนต่อต้านยาเสพติด	0.450	

หมายเหตุ: กิจกรรม เล่นดนตรี / ซ้อมดนตรี พิจารณาตัดออก เนื่องจากปัญหา low factor loading

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการใช้เวลาว่างในกิจกรรมที่เหมาะสม ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.15 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.745 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการใช้เวลาว่างในกิจกรรมที่เหมาะสม เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 52.10 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 52.10%

ตารางที่ 5.16 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความรู้สึกเบื่อ

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. รู้สึกเบื่อ ไม่อยากทำอะไร	0.777	KMO = 0.791 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 78.423)
2. รู้สึกไม่มีอะไรทำ / ไม่รู้จะทำอะไรในช่วงว่างจากการเรียน หรือการทำงาน	0.757	
3. รู้สึกเบื่อกับกิจวัตรประจำวันของตัวเอง	0.913	
4. รู้สึกเบื่อกับสิ่งที่เป็นหรือสิ่งที่ทำอยู่	0.907	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความรู้สึกเบื่อ ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อคำถาม ผลการศึกษาจากตารางที่ 5.16 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.791 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้าน ความรู้สึกเบื่อ เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 78.42 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 78.42%

สภาวะทางกายและจิต

การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านสภาวะทางกายและจิตได้ทำการทดสอบตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ ความเครียด และความซึมเศร้า

ตารางที่ 5.17 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความเครียด

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. มีปัญหาการนอน นอนไม่หลับ หรือนอนมาก	0.662	KMO = 0.793 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 55.723)
2. มีสมาธิน้อยลง	0.669	
3. หงุดหงิด/ กระวนกระวาย/ ว้าวุ่นใจ	0.749	
4. รู้สึกเบื่อ เซ็ง	0.647	
5. ไม่อยากพบปะผู้คน	0.613	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความเครียด ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาจากตารางที่ 5.17 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.793 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความเครียด เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 55.72 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 55.72%

ตารางที่ 5.18 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความซึมเศร้า

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
6. เบื่อ ไม่สนใจอยากทำอะไร	0.638	KMO = 0.881 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 48.298)
7. ไม่สบายใจ ซึมเศร้า ท้อแท้	0.770	
8. หลับยาก หรือหลับๆ ตื่นๆ หรือหลับมากไป	0.627	
9. เหนื่อยง่าย หรือ ไม่ค่อยมีแรง	0.573	
10. เบื่ออาหาร หรือ กินมากเกินไป	0.618	
11. รู้สึกไม่ดีกับตัวเอง คิดว่า ตัวเองล้มเหลว หรือ ทำให้ตนเองหรือครอบครัวผิดหวัง	0.715	
12. สมาธิไม่ดีเวลาทำอะไร	0.588	
13. พูดช้า ทำอะไรช้าจนคนอื่นสังเกตเห็นได้ หรือกระสับกระส่ายไม่สามารถอยู่นิ่งได้เหมือนที่เคยเป็น	0.632	
14. คิดทำร้ายตนเอง หรือ คิดว่าถ้าตายไปคงจะดี	0.64	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความซึมเศร้า ซึ่งมีทั้งหมด 9 ข้อคำถาม ผลการศึกษาจากตารางที่ 5.18 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.881 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความซึมเศร้า เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 48.29 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 48.29%

ปัญหาพฤติกรรม

การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดได้ทำการทดสอบตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมทางเพศ การควบคุมทางอารมณ์ และ ปัญหาพฤติกรรมเกเร (DSM-5) ซึ่งผลการทดสอบตัวแปรปัญหาพฤติกรรมเกเรนั้น พบว่า ตัวแปรนี้ไม่มีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ หรือกล่าวได้ว่าตัวแปรพฤติกรรมเกเรไม่พบความตรงเชิงโครงสร้างในการทดสอบครั้งนี้ ดังนั้น ผลการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างได้ทดสอบ 2 ตัวแปรคือ พฤติกรรมทางเพศ และ การควบคุมทางอารมณ์เท่านั้น

ตารางที่ 5.19 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านพฤติกรรมทางเพศ

ข้อคำถาม	Factor Loading		KMO Bartlett's Test
	ปัจจัย 1	ปัจจัย 2	
1. กระทำอนาจาร ลวนลาม จับต้องร่างกายผู้อื่นแบบไม่เหมาะสม	0.877		KMO = 0.501 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 66.779)
2. พยายามมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นโดยใช้กำลังบังคับ/ล่อลวง	0.878		
3. การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่รู้จัก /ซื้อ-ขายบริการ		0.752	
4. การมีเพศสัมพันธ์หมู่ / กับเพศเดียวกัน		0.753	

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.19 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.501 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านพฤติกรรมทางเพศ เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่าผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 2 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยที่ 1 และ 2 โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมของทั้งสององค์ประกอบเท่ากับ 66.77 หมายความว่าทั้ง 2 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างได้ 66.77% โดยปัจจัยที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 กระทำอนาจาร ลวนลาม จับต้องร่างกายผู้อื่นแบบไม่เหมาะสม และ ข้อ 2 พยายามมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นโดยใช้กำลังบังคับ/ล่อลวง ปัจจัยที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3 การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่รู้จัก /ซื้อ-ขายบริการ และ ข้อ 4 การมีเพศสัมพันธ์หมู่ / กับเพศเดียวกัน

ตารางที่ 5.20 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านการควบคุมตนเอง

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. เมื่อมีสิ่งใด ๆ มากระตุ้นให้ไม่พอใจ จะตอบโต้ทันที โดยไม่ยั้งคิด	0.791	KMO = 0.923 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 68.519)
3. เมื่อมีใครมาดูหมิ่น เหยียดหยาม จะตอบโต้ทันที	0.863	
4. เมื่อมีใครมาท้าทาย หรือท้าตีท้าต่อย จะตอบโต้ทันที	0.845	
5. เมื่อมีใครมาดุด่า ว่ากล่าว ท่านจะตอบโต้ทันที	0.786	
6. หงุดหงิด อารมณ์เสียง่าย	0.724	
7. เมื่อโมโหจะใช้กำลังมากกว่าเหตุผล	0.820	
8. เวลาโกรธจัดจะแสดงความรุนแรงต่อผู้อื่น	0.771	
9. อารมณ์ร้อน	0.789	
10. ขาดสติยั้งคิด เมื่อขัดแย้งกับผู้อื่นรุนแรง	0.835	

หมายเหตุ: พิจารณาตัดข้อ 2 ออก "เมื่อมีใครมายุแหย่ ยั่วยุ จะตอบโต้ทันที" เนื่องจากปัญหา collinearity ระหว่างตัวแปร

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการควบคุมตนเอง (พฤติกรรมหุนหันพลันแล่นและการควบคุมอารมณ์) ซึ่งมีทั้งหมด 9 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.20 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.923 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการควบคุมตนเอง (พฤติกรรมหุนหันพลันแล่นและการควบคุมอารมณ์) เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 68.51 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 68.51%

ด้านทัศนคติด้านการกระทำผิด

การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านทัศนคติการกระทำผิดนั้นมีเพียง 1 ตัวแปรซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 9 ข้อ

ตารางที่ 5.21 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านทัศนคติด้านการกระทำผิด

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. การใช้สารเสพติดเป็นสิ่งที่ทำได้ หากสามารถควบคุมตนเองได้	0.583	KMO = 0.869 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 52.731)
2. หากมีปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต การใช้สารเสพติดหรือการดื่มสุราเป็นสิ่งที่ทำได้	0.771	
3. การขายสารเสพติด (การค้า) ให้กับคนที่ต้องการ เป็นสิ่งที่สามารถทำได้	0.686	
4. การทำร้ายผู้อื่น หรือชกต่อยผู้อื่น สามารถทำได้ หากเราถูกทำร้ายก่อน	0.447	
5. การขโมยสิ่งของผู้อื่นเป็นสิ่งที่ทำได้หากมีความจำเป็น	0.677	
6. การทำลายทรัพย์สินสาธารณะสามารถทำให้หากไม่มีใครพบเห็น	0.630	
7. บุคคลสามารถทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายได้เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว	0.812	
8. การกระทำผิดสามารถทำได้หากไม่ทำให้ผู้อื่นเดือนร้อน	0.752	
9. ในบางครั้งเพื่อความก้าวหน้าหรือตอบสนองความต้องการของตนเอง ก็ต้องยอมทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย หากไม่เป็นการสร้างความเดือนร้อนกับผู้อื่น	0.751	

หมายเหตุ: คำถามข้อ 10 กฎหมายมีความยุติธรรมและสามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม ได้ตัดออกจากการวัดทัศคติด้านการกระทำผิดเนื่องจากไม่สัมพันธ์กับคำถามในข้ออื่นๆ (ค่า Factor Loading ต่ำกว่ากำหนด)

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านทัศนคติด้านการกระทำผิด ซึ่งมีทั้งหมด 9 ข้อคำถาม ผลการศึกษา จากตารางที่ 5.21 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.869 และค่า Barlett's test of sphericity (x^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านทัศนคติด้านการกระทำผิด เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า

Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 52.73 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 52.73%

การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงทำนาย (Predictive validity)

การศึกษาครั้งนี้ได้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการวิเคราะห์จำแนกพหุ (Multiple Discriminant Analysis: MDA) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยความเสี่ยงและปัจจัยจำเป็นที่ส่งผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ

การจำแนกประเภทกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ

การจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนในการทดสอบครั้งนี้ ได้แบ่งกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก (n = 182) และ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (n = 67) การทดสอบความตรงเชิงทำนายเป็นการวิเคราะห์ปัจจัย (ตัวแปร) ที่ส่งผลต่อการจำแนกเด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่ม ผลการทดสอบตัวแปรในแต่ละด้านของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยจำเป็น ดังต่อไปนี้

1) ด้านประวัติการกระทำผิด

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.22- 5.23 พบว่า ตัวแปรด้านอายุที่กระทำผิด และ ประวัติการเข้ารับการอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก (เสี่ยงต่ำ) และกระทำผิดซ้ำ (เสี่ยงสูง) และผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าตัวแปรประวัติการเข้ารับการอบรมเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดในการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

ผลการทดสอบแสดงให้เห็นประวัติการกระทำผิด ซึ่งมี 2 ตัวแปรเท่านั้น สามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชนได้ ร้อยละ 18 และพบว่าค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.22 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ประวัติการกระทำผิด)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
1. อายุที่ขณะกระทำผิด	0.831	49.792	-0.477	0.000
2. ประวัติการฝึกอบรม/ฟื้นฟู /คุมประพฤติ	0.945	14.310	0.890	0.000

ตารางที่ 5.23 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ประวัติการกระทำผิด)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.256	0.796	0.425 (18%)	55.707	2	.000

ตารางที่ 5.24 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม (ประวัติการกระทำผิด)

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
1. อายุที่กระทำผิด	10.468	10.046
2. ประวัติการฝึกอบรม/ฟื้นฟู /คุมประพฤติ	7.031	9.460
constant	-87.171	-83.747

สมการในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านประวัติการกระทำผิดดังนี้

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = - 87.171 + 10.468 (อายุที่กระทำผิด) + 7.031 (ประวัติการฝึกอบรม / ฟื้นฟู / คุมประพฤติ)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = - 83.747 + 10.046 (อายุที่กระทำผิด) + 9.460 (ประวัติการฝึกอบรม / ฟื้นฟู / คุมประพฤติ)

ตารางที่ 5.25 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio) (ประวัติการกระทำผิด)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**86.7**	13.3	181	74.5%
2. กระทำผิดซ้ำ	59.1	**40.9**	66	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.25 พบว่า ความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 74.5 และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 86.7 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้เพียงร้อยละ 40.9 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านประวัติการกระทำผิดนั้นสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับปานกลาง

2) ด้านครอบครัว

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.26 – 5.27 พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวนั้นมีเพียงตัวแปรด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวเพียงตัวแปรเดียวเท่านั้นที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านครอบครัว สามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชนได้ ร้อยละ 6 และพบว่าค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.26 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านครอบครัว)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
1. สถานภาพของบิดามารดา	0.997	0.740	0.208	0.390
2. บุคคลที่พักอาศัย	1.000	0.116	0.082	0.734
3. สถานทางเศรษฐกิจครอบครัว	0.996	0.960	0.236	0.328
4. ความสัมพันธ์ในครอบครัว	0.957	11.106	0.804	0.001
5. ความรุนแรงในครอบครัว	0.995	1.154	0.259	0.284
6. การควบคุมดูแลพฤติกรรม	0.995	1.006	0.242	0.317
7. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง	0.998	0.613	-0.189	0.435
8. แบบอย่างคนในครอบครัว	1.000	0.081	0.069	0.776

ตารางที่ 5.27 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านครอบครัว)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.070	0.935	0.256 (6%)	16.345	8	0.038

ตารางที่ 5.28 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม (ด้านครอบครัว)

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
1. สถานภาพของบิดามารดา	0.825	1.021
2. บุคคลที่พักอาศัย	1.375	1.130
3. สถานทางเศรษฐกิจครอบครัว	0.515	0.607
4. ความสัมพันธ์ในครอบครัว	0.190	1.010
5. ความรุนแรงในครอบครัว	0.870	1.093
6. การควบคุมดูแลพฤติกรรม	2.710	2.426
7. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง	-0.216	-0.556
8. แบบอย่างคนในครอบครัว	1.388	1.474
constant	-4.727	-5.581

สมการในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านครอบครัวดังนี้

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = - 4.727 + 0.825 (สถานภาพของบิดามารดา) + 1.375 (บุคคลที่พักอาศัย) + 0.607 (สถานภาพเศรษฐกิจครอบครัว) + 0.1010 (ความสัมพันธ์ในครอบครัว) + 1.093 (ความรุนแรงในครอบครัว) + 2.426 (การควบคุมดูแลพฤติกรรม) – 0.556 (ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง) + 1.474 (แบบอย่างคนในครอบครัว)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = - 5.581 + 1.021 (สถานภาพของบิดามารดา) + 1.130 (บุคคลที่พักอาศัย) + 0.515 (สถานภาพเศรษฐกิจครอบครัว) + 0.190 (ความสัมพันธ์ในครอบครัว) + 0.870 (ความรุนแรงในครอบครัว) + 2.710 (การควบคุมดูแลพฤติกรรม) – 0.216 (ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง) + 1.388 (แบบอย่างคนในครอบครัว)

ตารางที่ 5.29 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio) (ด้านครอบครัว)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**63.0**	37.0	181	64.1%
2. กระทำผิดซ้ำ	32.8	**67.2**	67	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.29 พบว่า ความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 64.1 และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 63.0 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้ถึงร้อยละ 67.2 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านครอบครัวนั้นสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับปานกลาง

3) ด้านการศึกษา

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.30 – 5.31 พบว่า ปัจจัยด้านการศึกษาทั้ง 10 ตัวแปรนั้น มี 5 ตัวแปรที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ผลการเรียน การกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน (ไม่ร้ายแรง) การกระทำผิดด้านยาเสพติด ปัญหาความสัมพันธ์กับครูที่โรงเรียน และ ปัญหากับเพื่อนด้านการถูกกระทำรุนแรงทางเพศ เท่านั้นที่สามารถจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ โดยตัวแปรด้าน ผลการเรียน ปัญหากับเพื่อนด้านการถูกกระทำรุนแรงทางเพศ และ การกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน (ไม่ร้ายแรง) มีความสำคัญสูงสุด 3 อันดับแรกในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ

ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านการศึกษาสามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชนได้ ร้อยละ 10 เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำสามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.30 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านการศึกษา)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
1. การเข้าถึงการศึกษา	0.992	1.665	0.264	0.200
2. ผลการศึกษา	0.974	5.812	0.495	0.017
3. การกระทำผิดระเบียบ (ร้ายแรง)	0.996	0.896	0.195	0.345
4. การกระทำผิดกฎระเบียบ	0.975	5.454	0.480	0.020
5. การกระทำผิดระเบียบ (ยาเสพติด)	0.982	4.015	0.412	0.046
6. ปัญหากับครูที่โรงเรียน	0.978	4.942	0.457	0.027
7. ถูกกระทำรุนแรงทางเพศจากครู	0.997	0.711	-0.173	0.400
8. ปัญหากับเพื่อนที่โรงเรียน	0.994	1.405	0.244	0.237
9. ถูกกระทำรุนแรงทางเพศจากเพื่อน	0.975	5.563	0.485	0.019
10. ความผูกพันต่อโรงเรียน	0.998	0.340	-0.120	0.560

ตารางที่ 5.31 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านการศึกษา)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.109	0.902	0.314 (10%)	21.962	10	0.015

ตารางที่ 5.32 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม (ด้านการศึกษา)

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
1. การเข้าถึงการศึกษา	3.930	4.038
2. ผลการศึกษา	1.560	2.089
3. การกระทำผิดระเบียบ (ร้ายแรง)	-2.540	-1.148
4. การกระทำผิดกฎระเบียบ	1.373	1.578
5. การกระทำผิดระเบียบ (ยาเสพติด)	-0.325	0.215
6. ปัญหากับครูที่โรงเรียน	-1.036	-0.304
7. ถูกกระทำรุนแรงทางเพศจากครู	4.474	0.547
8. ปัญหากับเพื่อนที่โรงเรียน	-0.536	-1.083
9. ถูกกระทำรุนแรงทางเพศจากเพื่อน	-3.156	0.935
10. ความผูกพันต่อโรงเรียน	2.823	2.741
constant	-5.065	-5.585

สมการในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านการศึกษาดังนี้

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = - 5.065 + 3.930 (การเข้าถึงการศึกษา) + 1.560 (ผลการศึกษา) – 2.540 (การกระทำผิดระเบียบ (ร้ายแรง)) + 1.373 (การกระทำผิดกฎระเบียบ) – 0.325 (การกระทำผิดระเบียบ (ยาเสพติด)) – 1.036 (ปัญหากับครูที่โรงเรียน) + 4.474 (ถูกกระทำรุนแรงทางเพศจากครู) – 1.083 (ปัญหากับเพื่อนที่โรงเรียน) – 3.156 (ถูกกระทำรุนแรงทางเพศจากเพื่อน) + 2.823 (ความผูกพันต่อโรงเรียน)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = -5.585 + 4.038 (การเข้าถึงการศึกษา) + 2.089 (ผลการศึกษา) – 1.148 (การกระทำผิดระเบียบ (ร้ายแรง)) + 1.578 (การกระทำผิดกฎระเบียบ) + 0.215 (การกระทำผิดระเบียบ (ยาเสพติด)) – 0.304 (ปัญหากับครูที่โรงเรียน) + 0.547 (ถูกกระทำรุนแรงทางเพศจากครู) – 0.536 (ปัญหากับเพื่อนที่โรงเรียน) + 0.935 (ถูกกระทำรุนแรงทางเพศจากเพื่อน) + 2.741 (ความผูกพันต่อโรงเรียน)

ตารางที่ 5.33 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio) (ด้านการศึกษา)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**69.4**	30.6	160	63.5%
2. กระทำผิดซ้ำ	52.5	**47.5**	59	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.33 พบว่า ความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 63.5 และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 69.4 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้เพียงร้อยละ 47.5 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านการศึกษาสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับปานกลาง

4) ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.34 – 5.35 พบว่า ปัจจัยด้านเพื่อนและกลุ่มบุคคลใกล้ชิดทุกตัวแปรมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยจำนวนเพื่อนที่กระทำผิดเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดในการจำแนกเด็กและเยาวชน รองลงมาคือ การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งใกล้เคียงกับพฤติกรรมเสี่ยงตามเพื่อนชักชวน ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดสามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชนได้ ร้อยละ 16 และค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำสามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5.34 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
1. สถานภาพของกลุ่มเพื่อนสนิท	0.941	15.117	0.571	0.000
2. จำนวนเพื่อนที่มีประวัติกระทำผิด	0.915	22.404	0.696	0.000
3. พฤติกรรมเสี่ยงตามเพื่อนชักชวน	0.919	21.181	0.676	0.000
4. คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	0.919	21.351	0.679	0.000
5. คบเพื่อนกระทำผิดด้านทรัพย์	0.967	8.121	0.419	0.005
6. คบเพื่อนเกี่ยวข้องกับการพนันและยาเสพติด	0.962	9.545	0.452	0.002
7. คบเพื่อนที่กระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย	0.970	7.456	0.401	0.007

ตารางที่ 5.35 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.192	0.839	0.401 (16%)	41.740	7	0.000

ตารางที่ 5.36 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม (ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด)

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
1. สถานภาพของกลุ่มเพื่อนสนิท	0.446	1.126
2. จำนวนเพื่อนที่มีประวัติกระทำผิด	0.133	0.580
3. พฤติกรรมเสี่ยงตามเพื่อนชักชวน	1.211	1.565
4. คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	0.966	1.164
5. คบเพื่อนกระทำผิดด้านทรัพย์	-1.043	-0.786
6. คบเพื่อนเกี่ยวข้องกับการพนันและยาเสพติด	-0.015	-0.075
7. คบเพื่อนที่กระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย	-0.101	0.861
constant	-2.404	-4.325

สมการในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดดังนี้

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = - 2.404 + 0.446 (สถานภาพของกลุ่มเพื่อนสนิท) + 0.133 (จำนวนเพื่อนที่มีประวัติกระทำผิด) +1.211 (พฤติกรรมเสี่ยงตามเพื่อนชักชวน) + 0.966 (คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม) - 1.043 (คบเพื่อนกระทำผิดด้านทรัพย์) - 0.015 (คบเพื่อนเกี่ยวข้องกับการพนันและยาเสพติด) - 0.101 (คบเพื่อนที่กระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = -4.325 + 1.126 (สถานภาพของกลุ่มเพื่อนสนิท) + 0.580 (จำนวนเพื่อนที่มีประวัติกระทำผิด) + 1.565 (พฤติกรรมเสี่ยงตามเพื่อนชักชวน) + 1.164 (คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม) -0.786 (คบเพื่อนกระทำผิดด้านทรัพย์) - 0.075 (คบเพื่อนเกี่ยวข้องกับการพนันและยาเสพติด) + 0.861 (คบเพื่อนที่กระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย)

ตารางที่ 5.37 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio) (ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**71.8**	28.2	177	71.2%
2. กระทำผิดซ้ำ	30.3	**69.7**	66	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.37 พบว่า ความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 71.2 และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 71.8 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้ถึงร้อยละ 69.7 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับปานกลาง

5) ด้านชุมชนที่พักอาศัย

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.38 – 5.39 พบว่า ปัจจัยด้านชุมชนที่พักอาศัยในประเด็นด้านปัญหาของแหล่งที่พักอาศัยของเด็กและเยาวชนไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ ยกเว้นด้านปัญหาแหล่งมั่วสุม (ผิดกฎหมาย) เท่านั้นที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมนั้นพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ เช่นกัน

ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านชุมชนที่พักอาศัยสามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชนได้เพียง ร้อยละ 5 เท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำไม่สามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5.38 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านชุมชนที่พักอาศัย)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
1. แหล่งมั่วสุม (กลุ่มผิดกฎหมาย)	0.969	7.820	0.755	0.006
2. แหล่งการพนัน	0.998	0.551	0.200	0.459
3. แหล่งจำหน่าย/สารเสพติด	0.995	1.159	0.291	0.283
4.แหล่งสถานเริงรมย์ / ค้าประเวณี	0.999	0.338	-0.157	0.562
5. แหล่งค้าของเถื่อน	0.996	1.072	0.280	0.301
6. มีการรวมกลุ่มแก๊งมิจฉาชีพ	0.994	1.510	-0.332	0.220
7. มีการทะเลาะวิวาท / ส่งเสียงดัง	1.000	0.022	-0.040	0.883
8. การป้องกันอาชญากรรมในชุมชน	0.998	0.473	-0.186	0.492

ตารางที่ 5.39 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านชุมชนที่พักอาศัย)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.056	0.947	0.230 (5%)	13.124	8	0.108

ตารางที่ 5.40 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม (ด้านชุมชนที่พักอาศัย)

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
1. แหล่งมั่วสุม (กลุ่มผิดกฎหมาย)	1.183	2.164
2. แหล่งการพนัน	-0.547	-0.190
3. แหล่งจำหน่าย/สารเสพติด	3.185	3.405
4.แหล่งสถานเริงรมย์ / ค้าประเวณี	0.304	0.463
5. แหล่งค้าของเถื่อน	-0.981	0.039
6. มีการรวมกลุ่มแก๊งมิจฉาชีพ	2.853	0.526
7. มีการทะเลาะวิวาท / ส่งเสียงดัง	0.664	0.379
8. การป้องกันอาชญากรรมในชุมชน	0.541	0.521
constant	-5.046	-5.274

สมการในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านชุมชนที่พักอาศัยดังนี้

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = -5.046 + 1.183 (แหล่งมั่วสุม (กลุ่มผิดกฎหมาย)) - 0.547 (แหล่งการพนัน) + 3.185 (แหล่งจำหน่าย/สารเสพติด) + 0.304 (แหล่งสถานเริงรมย์ / ค้าประเวณี) - 0.981 (แหล่งค้าของเถื่อน) + 2.853 (มีการรวมกลุ่มแก๊งมิจฉาชีพ) + 0.664 (มีการทะเลาะวิวาท / ส่งเสียงดัง) + 0.541 (การป้องกันอาชญากรรมในชุมชน)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = - 5.274 + 2.164 (แหล่งมั่วสุม (กลุ่มผิดกฎหมาย)) -0.190 (แหล่งการพนัน) + 3.405 (แหล่งจำหน่าย/สารเสพติด) + 0.463 (แหล่งสถานเริงรมย์ / ค้าประเวณี) + 0.039 (แหล่งค้าของเถื่อน) + 0.526 (มีการรวมกลุ่มแก๊งมิจฉาชีพ) + 0.379 (มีการทะเลาะวิวาท / ส่งเสียงดัง) + 0.521 (การป้องกันอาชญากรรมในชุมชน)

ตารางที่ 5.41 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**77.2**	22.8	180	68%
2. กระทำผิดซ้ำ	356.7	**43.3**	67	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.41 พบว่า ความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 68 และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 77.2 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้เพียงร้อยละ 43.3 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านชุมชนที่พักอาศัยสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับปานกลาง

6) ด้านการใช้เวลาว่าง

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.42 – 5.43 ปัจจัยด้านการใช้เวลาว่าง แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การใช้เวลาว่างเชิงบวก การใช้เวลาว่างเชิงลบ และความรู้สึกเบื่อ พบว่า ตัวแปรด้านการใช้เวลาว่างเชิงบวกไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการใช้เวลาว่างเชิงลบ โดยแบ่งเป็น 6 กิจกรรมนั้น พบว่า การใช้เวลาว่างในกิจกรรมเสพยาเสพติด การดื่มแอลกอฮอล์ การเที่ยวสถานบันเทิง และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการขับรถซิ่ง แข่งรถ และการรวมตัวกันดูวัยรุ่นแต่งรถ มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับความรู้สึกเบื่อนั้น เป็นตัวแปรที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นกัน นอกจากนี้พบว่าตัวแปรด้านการใช้เวลาว่างในการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุดในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชน รองลงมาคือ ความรู้สึกเบื่อ และการใช้สารเสพติด

ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านการใช้เวลาว่างสามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชนได้ ร้อยละ 12 และค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำสามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5.42 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านการใช้เวลาว่าง)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
1. การใช้เวลาว่างในเชิงบวก	0.989	2730	-0.293	0.100
2 .การใช้เวลาว่างในเชิงลบ				
2.1 เล่นการพนัน	0.997	0.736	0.152	0.392
2.2 เสพสารเสพติด	0.973	6.570	0.454	0.011
2.3 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	0.962	9.584	0.548	0.002
2.4 จับกลุ่มมั่วสุมในทางที่ไม่เหมาะสม	0.998	0.392	0.111	0.532
2.5 เที่ยวสถานบันเทิง	0.983	4.080	0.358	0.045
2.6 ขับรถซิ่ง,แข่งรถ,รวมตัวกันดูกลุ่มวัยรุ่นแข่งรถ	0.983	4.080	0.358	0.045
3. ความรู้สึกเบื่อ	0.973	6.748	0.460	0.010

ตารางที่ 5.43 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านการใช้เวลาว่าง)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.132	0.883	0.342 (12%)	29.443	8	0.000

ตารางที่ 5.44 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม (ด้านการใช้เวลาว่าง)

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
1. การใช้เวลาว่างในเชิงบวก	0.538	0.489
2 .การใช้เวลาว่างในเชิงลบ		
2.1 เล่นการพนัน	2.083	2.227
2.2 เสพสารเสพติด	3.747	4.299
2.3 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	0.291	1.270
2.4 จับกลุ่มมั่วสุมในทางที่ไม่เหมาะสม	0.371	-0.276
2.5 เที่ยวสถานบันเทิง	1.316	2.993
2.6 ขับรถซิ่ง,แข่งรถ,รวมตัวกันดูกลุ่มวัยรุ่นแข่งรถ	0.018	0.816
3. ความรู้สึกเบื่อ	0.342	0.447
constant	-4.726	-5.937

สมการในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านการใช้เวลาว่าง

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = - 4.726 + 0.489 (การใช้เวลาว่างในเชิงบวก) + 2.083 (เล่นการพนัน) + 3.747 (เสพสารเสพติด) + 0.291 (ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) + 0.371 (จับกลุ่มมั่วสุมในทางที่ไม่เหมาะสม) + 1.316 (เที่ยวสถานบันเทิง) + 0.018 (ขับรถซิ่ง,แข่งรถ,รวมตัวกันดูกลุ่มวัยรุ่นแข่งรถ) + 0.342 (ความรู้สึกเบื่อ)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = -5.937 + 0.538 (การใช้เวลาว่างในเชิงบวก) + 2.227 (เล่นการพนัน) + 4.299 (เสพสารเสพติด) + 0.291 (ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) -0.276 (จับกลุ่มมั่วสุมในทางที่ไม่เหมาะสม) + 2.993 (เที่ยวสถานบันเทิง) + 0.816 (ขับรถซิ่ง,แข่งรถ,รวมตัวกันดูกลุ่มวัยรุ่นแข่งรถ) + 0.447 (ความรู้สึกเบื่อ)

ตารางที่ 5.45 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio) (ด้านการใช้เวลาว่าง)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**68.2**	31.8	176	65.8%
2. กระทำผิดซ้ำ	40.3	**59.7**	67	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.45 พบว่าความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 65.8 และเมื่อพิจารณารายกลุ่มพบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 68.2 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้ถึงร้อยละ 59.7 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านการใช้เวลาว่างสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับปานกลาง

7) ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.46 – 5.47 พบว่า ปัจจัยด้านการประวัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด 3 ตัวแปร ได้แก่ การดื่มแอลกอฮร์ การใช้สารเสพติด และการจำหน่ายยา/ สารเสพติด เป็นตัวแปรที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย การใช้เสพติดเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุด ส่วนการรับฝากและรับจ้างซื้อนั้นไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดสามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชนได้ ร้อยละ 9 และค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำสามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5.46 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
1. การดื่มแอลกอฮอล์	0.956	11.271	0.676	0.001
2. การใช้สารเสพติด	0.940	15.655	0.797	0.000
3. การจำหน่ายยา/สารเสพติด	0.966	8.629	0.592	0.004
4. การรับฝาก/รับจ้างซื้อ	0.998	0.495	0.142	0.483

ตารางที่ 5.47 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.100	0.909	0.301 (9%)	23.292	4	0.000

ตารางที่ 5.48 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม (ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด)

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
1. การดื่มแอลกอฮอล์	0.068	0.124
2. การใช้สารเสพติด	0.076	0.119
3. การจำหน่ายยา/สารเสพติด	0.382	0.909
4. การรับฝาก/รับจ้างซื้อ	0.458	0.216
constant	-1.261	-2.235

สมการในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = -1.261 + 0.068 (การดื่มแอลกอฮอล์) + 0.076 (การใช้สารเสพติด) + 0.382 (การจำหน่ายยา/สารเสพติด) + 0.458 (การรับฝาก/รับจ้างซื้อ)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = -2.235 + 0.124 (การดื่มแอลกอฮอล์) + 0.119 (การใช้สารเสพติด) + 0.909 (การจำหน่ายยา/สารเสพติด) + 0.216 (การรับฝาก/รับจ้างซื้อ)

ตารางที่ 5.49 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio) (ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**65.4**	34.6	176	65.1%
2. กระทำผิดซ้ำ	35.8	**64.2**	67	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.49 พบว่า ความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 65.1 และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 65.4 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้ถึงร้อยละ 64.2 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับปานกลาง

8) ด้านสภาวะทางกายและจิต

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.50 – 5.51 พบว่า ปัจจัยด้านสภาวะกายและจิต ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านสภาวะกายและจิตสามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชนได้เพียงร้อยละ 3 เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำแสดงให้เห็นว่าไม่สามารถจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งสองกล่มได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5.50 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านสภาวะทางกายและจิต)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
1. สุขภาพกาย	0.996	0.823	0.367	0.365
2. ความบกพร่องทางร่างกาย	0.999	0.300	0.221	0.584
3. ปัญหาสุขภาพจิต	1.000	0.074	-0.110	0.786
4. ประวัติการรักษาสุขภาพจิต	1.000	0.074	-0.110	0.486
5. การทำร้ายผู้อื่น	0.998	0.358	0.242	0.550
6. การทำร้ายตนเอง	0.999	0.150	-0.156	0.699
7. การพยายามฆ่าตัวตาย	1.000	0.108	0.133	0.743
8. ความเครียด	0.992	1.753	-0.535	0.187
9. ความซึมเศร้า	0.986	3.198	-0.723	0.075

ตารางที่ 5.51 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านสภาวะทางกายและจิต)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.027	0.973	0.163 (3%)	5.936	8	0.654

ตารางที่ 5.52 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม (ด้านสภาวะทางกายและจิต)

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
1. สุขภาพกาย	1.747	1.364
2. ความบกพร่องทางร่างกาย	-0.634	-1.293
3. ปัญหาสุขภาพจิต	-1.495	0.034
4. ประวัติการรักษาสุขภาพจิต**	-	-
5. การทำร้ายผู้อื่น	1.020	-1.736
6. การทำร้ายตนเอง	-0.496	0.031
7. การพยายามฆ่าตัวตาย	0.840	-0.490
8. ความเครียด	0.496	0.472
9. ความซึมเศร้า	-0.050	0.044
constant	-1.275	-1.479

หมายเหตุ: ประวัติการรักษาสุขภาพจิตไม่สามารถนำมาวิเคราะห์สมการอำนาจจำแนกได้

สมการในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านสภาวะทางกายและจิต

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = -1.275 + 1.747 (สุขภาพกาย) - 0.634 (ความบกพร่องทางร่างกาย) -1.495 (ปัญหาสุขภาพจิต) + 1.020 (การทำร้ายผู้อื่น) -0.496 (การทำร้ายตนเอง) + 0.840 (การพยายามฆ่าตัวตาย) + 0.496 (ความเครียด) - 0.050 (ความซึมเศร้า)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = -1.479 + 1.364 (สุขภาพกาย) - 1.293 (ความบกพร่องทางร่างกาย) + 0.034 (ปัญหาสุขภาพจิต) -1.736 (การทำร้ายผู้อื่น) + 0.031 (การทำร้ายตนเอง) -0.490 (การพยายามฆ่าตัวตาย) + 0.472 (ความเครียด) + 0.044 (ความซึมเศร้า)

ตารางที่ 5.53 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio) (ด้านสภาวะทางกายและจิต)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**71.3**	28.7	167	64.8%
2. กระทำผิดซ้ำ	53.3	**46.7**	60	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.53 พบว่า ความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 64.8 และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 71.3 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้เพียงร้อยละ 46.7 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านสภาวะทางกายและจิตสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับปานกลาง

9) ด้านปัญหาพฤติกรรม

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.54 – 5.55 พบว่า ปัจจัยด้านปัญหาพฤติกรรมทั้งหมด 3 ตัวแปร มีเพียงตัวแปรการควบคุมตนเองเท่านั้นที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนพฤติกรรมรุนแรงทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศนั้นไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านปัญหาพฤติกรรมสามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชนได้เพียง ร้อยละ 4 เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำนั้นแสดงถึงความสามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5.54 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านปัญหาพฤติกรรม)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
1. การควบคุมตนเอง (ความหุนหันพลันแล่น / การควบคุมทางอารมณ์)	0.969	7.855	0.890	0.005
2. พฤติกรรมรุนแรงทางเพศ	0.999	0.312	-0.288	0.577
3. พฤติกรรมทางเพศ	0.997	0.822	0.177	0.366

ตารางที่ 5.55 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านปัญหาพฤติกรรม)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.041	0.961	0.198 (4%)	9.665	3	0.022

ตารางที่ 5.56 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม (ด้านปัญหาพฤติกรรม)

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
1. การควบคุมตนเอง (ความหุนหันพลันแล่น / การควบคุมทางอารมณ์)	0.445	0.520
2. พฤติกรรมรุนแรงทางเพศ	-0.392	-0.280
3. พฤติกรรมทางเพศ	-0.453	-0.858
constant	-3.926	-5.090

สมการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านปัญหาพฤติกรรม

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = -3.926 + 0.445 (การควบคุมตนเอง (ความหุนหันพลันแล่น / การควบคุมทางอารมณ์)) - 0.392 (พฤติกรรมรุนแรงทางเพศ) - 0.453 (พฤติกรรมทางเพศ)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = -5.090 + 0.520 (การควบคุมตนเอง (ความหุนหันพลันแล่น / การควบคุมทางอารมณ์)) - 0.280 (พฤติกรรมรุนแรงทางเพศ) - 0.858 (พฤติกรรมทางเพศ)

ตารางที่ 5.57 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio) (ด้านปัญหาพฤติกรรม)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**63.1**	36.9	179	61.2%
2. กระทำผิดซ้ำ	43.9	**56.1**	66	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.57 พบว่า ความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 61.2 และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 63.1 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้เพียงร้อยละ 56.1 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านปัญหาพฤติกรรมสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับปานกลาง

10) ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.58 – 5.59 พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติการกระทำผิดนั้นเป็นตัวแปรที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชนได้ ร้อยละ 7 ซึ่งค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำสามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5.58 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
ทัศนคติด้านการกระทำผิด	0.929	18.657	1.000	0.000

ตารางที่ 5.59 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.076	0.929	0.267 (7%)	17.941	1	0.000

ตารางที่ 5.60 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม (ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด)

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
ทัศนคติด้านการกระทำผิด	1.366	1.584
constant	-8.169	-10.753

สมการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านทัศนคติเรื่องการกระทำความผิด

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = -8.169 + 1.366 (ทัศนคติด้านการกระทำผิด)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = -10.753 + 1.584 (ทัศนคติด้านการกระทำผิด)

ตารางที่ 5.61 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio) (ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**67.6**	32.4	179	63.4%
2. กระทำผิดซ้ำ	47.8	**52.2**	67	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.61 พบว่าความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 63.4 และเมื่อพิจารณารายกลุ่มพบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 67.6 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้ถึงร้อยละ 52.2 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านทัศนคติเรื่องการกระทำความผิดสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับปานกลาง

5.3.2 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบประเมินฯ นี้ เป็นการทดสอบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) โดยค่า Alpha Coefficient ในการทดสอลความน่าเชื่อถือนี้สามารถทดสอบได้เฉพาะตัวแปรที่เป็นการวัดระดับความคิดความเชื่อ และ/หรือ คำถามที่เป็น Likert scale เท่านั้น ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.62 การทดสอบความน่าเชื่อถือของตัวแปร

ตัวแปร	Alpha Coefficient
ด้านที่ 2 ครอบครัว	
1. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของเด็กและเยาวชน (8 ข้อ)	0.937
2. ความรุนแรงในครอบครัว (3 ข้อ)	0.802
3. การควบคุมดูแลพฤติกรรม (4 ข้อ)	0.882
4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง (บิดา-มารดา) (4ข้อ)	0.830
ด้านที่ 3 การศึกษา	
1. การกระทำผิดกฎโรงเรียน (10 ข้อ)	
การกระทำผิดระเบียบ (ร้ายแรง) (5 ข้อ)	0.583
การกระทำผิดกฎระเบียบ	0.600
การกระทำผิดระเบียบ (ยาเสพติด) (1 ข้อ)	-
2. ปัญหากับครูที่โรงเรียน (ความสัมพันธ์)	
ปัญหาด้านร่างกายและจิตใจ (5 ข้อ)	0.803
ปัญหาการถูกกระทำทางเพศ (2 ข้อ)	0.923
3. ปัญหากับเพื่อนที่โรงเรียน (ความสัมพันธ์)	
ปัญหาด้านร่างกายและจิตใจ (5 ข้อ)	0.791
ปัญหาการถูกกระทำทางเพศ (2 ข้อ)	0.500
4. ความผูกพันต่อโรงเรียน (9 ข้อ)	0.962
ด้านที่ 4 เพื่อนแลบุคคลใกล้ชิด	
1. การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและผิดกฎหมาย	
การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม (4 ข้อ)	0.777
การคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการพนันและยาเสพติด (3 ข้อ)	0.636
การคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดด้านทรัพย์สิน (2 ข้อ)	0.677
การคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดด้านชีวิตร่างกาย (3 ข้อ)	0.673

ตัวแปร	Alpha Coefficient
ด้านที่ 5 ชุมชนที่พักอาศัย	
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม (6 ข้อ)	0.881
ด้านที่ 6 การใช้เวลาว่าง	
1. กิจกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด (6 ข้อ)	
กิจกรรมมั่วสุมในทางไม่เหมาะสม (3 ข้อ)	0.743
กิจกรรมรวมกลุ่ม (3 ข้อ)	0.418
2. กิจกรรมที่เหมาะสม (การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม) (5 ข้อ)	0.764
3. ความรู้สึกเบื่อ (ในกิจวัตประจำวัน)	0.906
ด้านที่ 8 สภาวะทางกายและจิต	
1. ความเครียด	0.799
2. ความซึมเศร้า	0.896
ด้านที่ 9 ปัญหาพฤติกรรม	
พฤติกรรมรุนแรงทางเพศ (2 ข้อ)	0.431
พฤติกรรมทางเพศ (2 ข้อ)	-
การควบคุมตนเอง (9 ข้อ จาก 10 ข้อ)	0.923
ด้านที่ 10 ทัศคติเรื่องการกระทำผิด	
ความคิด / ความเชื่อด้านการกระทำผิด (ตัดข้อคำถาม 1 ข้อ เหลือ 9 ข้อ)	0.875

ผลการทดสอบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) จากตารางที่ 5.62 พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่า Alpha Coefficient มากกว่า 0.700 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ ส่วนตัวแปรที่มีค่า Alpha Coefficient มากกว่า 0.800 เช่น ตัวแปรทุกตัวของด้านครอบครัว ตัวแปรความรู้สึกเบื่อ ความซึมเศร้า และ ทัศนคติด้านการกระทำผิด เป็นต้น สำหรับตัวแปรที่มีค่า Alpha Coefficient มากกว่า 0.60 นั้นยังอยู่ในระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ และหากอยู่ในช่วง 0.50 – 0.59 ได้แก่ ตัวแปรด้านการกระทำผิดทางเพศ และการกระทำผิดร้ายแรงของโรงเรียน ควรพิจารณาในการปรับข้อคำถาม หรือการเพิ่มข้อคำถาม ส่วนตัวแปรการใช้เวลาว่างในเชิงลบ ได้แก่ กิจกรรมการรวมกลุ่มนั้นมีค่า Alpha Coefficient เท่ากับ 0.418 ซึ่งอยู่ในระดับความเชื่อมั่นที่ไม่สามารถยอมรับได้ ควรมีการพิจารณาในการปรับตัวแปรดังกล่าวก่อนนำมาวิเคราะห์ ดังนั้น การนำตัวแปรด้านการใช้เวลาว่างเชิงลบมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Predictive Validity) จึงได้มีการนำกิจกรรมเชิงลบหรือกิจกรรมการใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสมมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายกิจกรรมแทน

5.4 การจัดทำกลุ่มค่าคะแนนในการจำแนกเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนตามค่าคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็น

จากผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และการปรับค่าคะแนนในแบบประเมินฯ รายด้านแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการจัดทำกลุ่มค่าคะแนนในการจำแนกเด็กและเยาวชน ซึ่งในการจัดทำค่าคะแนนในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ มีขั้นตอนต่อไปนี้

1) การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านต่างๆ ของการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

2) การทดสอบค่าอำนาจการจำแนกในภาพรวมของปัจจัยด้านความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

3) การกำหนดระดับความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

5.4.1 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านต่างๆ ของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ของเด็กและเยาวชน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหรือตัวแปรด้านต่างๆ ของการประเมินคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นฯ นั้น ในการศึกษาครั้งนี้ได้วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ เป็นคู่ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์ (ความสัมพันธ์เชิงบวก-เชิงลบ) รวมทั้งขนาดของความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆ ว่าปัจจัยทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์นั้นมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการทดสอบนี้เป็นส่วนหนึ่งในการทดสอบความตรงด้านความสอดคล้องของแบบประเมินฯ ได้เช่นกัน ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.63 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านต่างๆ ของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ

ด้านต่างๆ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ประวัติการกระทำผิด	1	.164*	.138*	.302**	.033	.181**	.270**	.163*	-.043	.132*
2. ครอบครัว		1	.335**	.271**	.193**	.271**	.043	.196**	.241**	.195**
3. การศึกษา			1	.509**	.145*	.449**	.283**	.221**	.314**	.316**
4. เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด				1	.143*	.554**	.495**	.277**	.201**	.337**
5. ชุมชนที่พักอาศัย					1	.208**	.164**	-.091	.017	.029
6. การใช้เวลาว่าง						1	.416**	.350**	.293**	.318**
7. ประวัติยาเสพติด							1	.176**	.087	.371**
8. สภาวะทางกายและจิต								1	.367**	.270**
9. ปัญหาพฤติกรรม									1	.166*
10. ทัศนคติการกระทำผิด										1

*** p < 0.01, *p< 0.05*

จากตารางที่ 5.63 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแต่ละด้านของคะแนนด้านความเสี่ยงและความจำเป็นนั้น ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ระดับ 0.01 เช่น ปัจจัยด้านครอบครัว การศึกษา เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด การใช้เวลาว่าง ประวัติยาเสพติด สภาวะทางกายและจิต รวมทั้งทัศนคติด้านการกระทำผิด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประวัติการกระทำผิด กล่าวได้ว่า เด็กและเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่มีความเสี่ยงสูง มีปัญหาด้านการศึกษา คบค้าสมาคมเพื่อนที่กระทำผิด ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ในกิจกรรมเสี่ยง มีประวัติการใช้สารเสพติด มีปัญหาด้านสุขภาพกายและใจ รวมทั้งมีทัศคติเชิงบวกต่อการกระทำผิด มีแนวโน้มที่จะมีความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดที่เพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์พบว่าไม่มีตัวแปรด้านใดมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r > 0.75$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรในแต่ละด้านนั้นมีความเป็นอิสระต่อกัน กล่าวคือ ตัวแปรในแต่ละด้านวัดในสิ่งที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตัวแปรด้านชุมชนที่พักอาศัย และปัญหาพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับด้านอื่นๆ น้อยมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านที่มีความสัมพันธ์กับด้านอื่นๆ น้อยนั้น สามารถนำมาพิจารณาในการปรับแก้แบบประเมินฯ ได้เช่นกัน

5.4.2 การทดสอบค่าอำนาจการจำแนกในภาพรวมของปัจจัยด้านความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

การทดสอบค่าอำนาจจำแนกในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ แบ่งการทดสอบออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ปัจจัยด้านความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรก

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.64 – 5.65 พบว่า ปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำทุกด้านที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านความเสี่ยงสามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชน ได้ร้อยละ 26 และค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำนั้นแสดงถึงความสามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นอกจากนี้ผลการทดสอบ พบว่า ด้านประวัติการกระทำผิด ส่งผลต่อการจำแนกเด็กและเยาวชนได้มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด การใช้เวลาว่าง และการศึกษา ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านชุมชนและที่พักอาศัย ส่งผลต่อการจำแนกน้อยที่สุด

ตารางที่ 5.64 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านปัญหาพฤติกรรม)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
ด้านประวัติการกระทำผิด	.850	34.976	0.700	0.000
ด้านครอบครัว	.959	8.485	0.345	0.004
ด้านการศึกษา	.949	10.705	0.387	0.001
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด	.876	28.073	0.627	0.000
ด้านชุมชนที่พักอาศัย	.973	5.441	0.276	0.021
ด้านการใช้เวลาว่าง	.943	11.891	0.408	0.001
ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	.955	9.331	0.362	0.003
ด้านปัญหาพฤติกรรม	.959	8.378	0.343	0.004
ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด	.969	6.413	0.300	0.012

ตารางที่ 5.65 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านปัญหาพฤติกรรม)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.360	0.735	0.515 (26%)	59.537	9	0.000

ตารางที่ 5.66 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
ด้านประวัติการกระทำผิด	4.774	5.961
ด้านครอบครัว	0.452	0.505
ด้านการศึกษา	0.153	0.212
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด	-0.033	0.169
ด้านชุมชนที่พักอาศัย	2.299	2.617
ด้านการใช้เวลาว่าง	0.994	1.061
ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	-0.008	0.011
ด้านปัญหาพฤติกรรม	3.179	3.437
ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด	-0.308	-0.270
constant	-16.608	-24.082

สมการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านความเสี่ยง

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = -16.608 + 4.774 (ประวัติด้านการกระทำความผิด) + 0.452 (ด้านครอบครัว) + 0.153 (ด้านการศึกษา) - 0.033 (ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด) + 2.299 (ด้านชุมชนที่พักอาศัย) + 0.994 (ด้านการใช้เวลาว่าง) - 0.008 (ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด) + 3.179 (ด้านปัญหาพฤติกรรม) - 0.308 (ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำความผิด)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = -24.082 + 5.961 (ประวัติด้านการกระทำความผิด) + 0.505 (ด้านครอบครัว) + 0.212 (ด้านการศึกษา) + 0.169 (ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด) + 2.617 (ด้านชุมชนที่พักอาศัย) + 1.061 (ด้านการใช้เวลาว่าง) + 0.011 (ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด) + 3.437 (ด้านปัญหาพฤติกรรม) - 0.270 (ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำความผิด)

ตารางที่ 5.67 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**77.6**	22.4	143	75%
2. กระทำผิดซ้ำ	31.6	**68.4**	57	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.67 พบว่า ความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 75 ซึ่งสามารถจำแนกได้ค่อนข้างดี และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 77.6 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้ถึงร้อยละ 68.4 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านความเสี่ยงสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับค่อนข้างดีเช่นกัน โดยเฉพาะการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก

2) การวิเคราะห์ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูที่ส่งผลต่อการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรก

ผลการทดสอบจากตารางที่ 5.68 – 5.69 พบว่า ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูทุกด้านที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านสภาวะกายและจิต ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่ม ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความจำเป็นสามารถอธิบายการแบ่งกลุ่มของเด็กและเยาวชน ได้ร้อยละ 17 และค่าอำนาจในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำนั้นแสดงถึงความสามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นอกจากนี้ผลการทดสอบ พบว่า ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดส่งผลต่อการจำแนกเด็กและเยาวชนได้มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการใช้เวลาว่าง การศึกษา และประวัติการใช้สารเสพติด ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านปัญหาพฤติกรรมส่งผลต่อการจำแนกน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านสภาวะกายและจิตไม่ส่งผลต่อการจำแนกเด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่มได้

ตารางที่ 5.68 ค่าสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรด้านต่างๆ (ด้านปัญหาพฤติกรรม)

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F-to-enter	Discriminant loading	Sig
ด้านครอบครัว	0.957	8.314	0.459	0.004
ด้านการศึกษา	0.935	12.943	0.572	0.000
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด	0.861	30.183	0.784	0.000
ด้านชุมชนที่พักอาศัย	0.966	6.583	0.408	0.001
ด้านการใช้เวลาว่าง	0.929	14.374	0.603	0.000
ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	0.948	10.201	0.508	0.002
ด้านสภาวะกายและจิต	0.997	0.587	0.122	0.445
ด้านปัญหาพฤติกรรม	0.971	5.619	0.377	0.019
ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด	0.970	.698	0.380	0.018

ตารางที่ 5.69 การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของฟังก์ชั่น (ด้านปัญหาพฤติกรรม)

การจำแนก	Eigenvalue	Wilks' Lambda	Canonical Correlation	χ^2	df	Sig
1	0.211	0.826	0.418 (17%)	34.978	9	0.000

ตารางที่ 5.70 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการแสดงคุณสมบัติของกลุ่ม

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ
ด้านครอบครัว	0.571	0.643
ด้านการศึกษา	-0.083	-0.028
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด	0.075	0.318
ด้านชุมชนที่พักอาศัย	2.158	2.494
ด้านการใช้เวลาว่าง	0.957	0.996
ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	-0.030	-0.004
ด้านสภาวะกายและจิต	-0.611	-0.731
ด้านปัญหาพฤติกรรม	3.698	4.001
ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด	-0.148	-0.121
constant	-10.139	-14.051

สมการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนด้านความจำเป็น

กลุ่มที่ 1 (กระทำผิดครั้งแรก) = - 10.139 + 0.571 (ด้านครอบครัว) - 0.083 (ด้านการศึกษา) + 0.075 (ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด) + 2.158 (ด้านชุมชนที่พักอาศัย) + 0.957 (ด้านการใช้เวลาว่าง) - 0.030 (ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด) - 0.611 (ด้านสภาวะกายและจิต) + 3.698 (ด้านปัญหาพฤติกรรม) - 0.148 (ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด)

กลุ่มที่ 2 (กระทำผิดซ้ำ) = -14.051 + 0.643 (ด้านครอบครัว) - 0.028 (ด้านการศึกษา) + 0.318 (ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด) + 2.494 (ด้านชุมชนที่พักอาศัย) + 0.996 (ด้านการใช้เวลาว่าง) - 0.004 (ด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด) - 0.731 (ด้านสภาวะกายและจิต) + 4.001 (ด้านปัญหาพฤติกรรม) - 0.121 (ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด)

ตารางที่ 5.71 ความสามารถในการคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (hit ratio)

กลุ่มเด็กและเยาวชน	สมาชิกกลุ่มจากการทำนาย		รวม	ร้อยละของการจำแนกได้ถูกต้อง
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ		
1. กระทำผิดครั้งแรก	**70.6**	29.4	136	71.4%
2. กระทำผิดซ้ำ	26.4	**73.6**	53	

สำหรับการสร้างสมการในการวิเคราะห์การคาดคะเนการจำแนกและการประเมินความถูกต้องของการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ จากตารางที่ 5.71 พบว่า ความสามารถในการทำนายการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องโดยรวม ร้อยละ 71.4 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างดี และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 70.6 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้ถึงร้อยละ 73.6 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านความจำเป็นสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับค่อนข้างดี

5.4.3 การกำหนดระดับความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ส่วนนี้นำเสนอการจำแนกค่าคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ซึ่งการจัดทำค่าคะแนนของแต่ละกลุ่มนั้นใช้หลักการในการแบ่งอัตราภาคชั้น และการแบ่งค่าคะแนนจากแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แบบ Washington State Juvenile Court Assessment (WSJCA) และแบบประเมินฯ Positive Assessment change Tool (PACT) โดยการจำแนกเด็กและเยาวชนเป็น 3 กลุ่ม ทั้งในด้านความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ได้แก่ ความเสี่ยงและความจำเป็นสูง กลาง และต่ำ โดยกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีค่าคะแนนการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นสูง จะถูกจำแนกอยู่ใน กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำสูง หรือมีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกจำแนกในกลุ่มเสี่ยงปานกลาง และต่ำ ซึ่งเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ นอกจากการพิจารณาการจำแนกโดยภาพรวมแล้ว ควรมีการพิจารณาในรายด้านว่าด้านใดที่มีความเสี่ยงสูงอีกบ้าง ซึ่งต้องพิจารณาหากแนวทางในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูที่ชัดเจน และมีโปรแกรมเฉพาะทางหรือโปรแกรมพิเศษในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำต่อไป

สำหรับแนวทางในการจำแนกค่าคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นนั้นมีกระบวนการในการประเมินฯ 3 ขั้นตอน (รายละเอียดในคู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์ฯ)

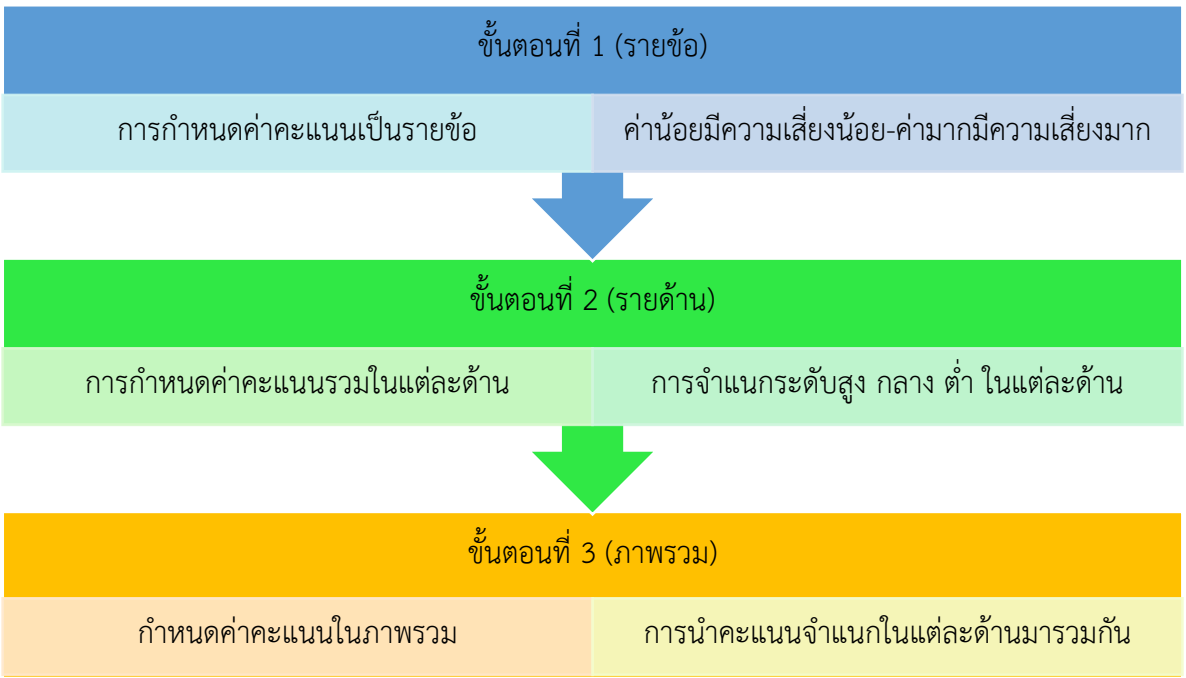

แผนภาพที่ 5.1 ขั้นตอนในการจำแนกคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็น

จากการกำหนดค่าคะแนนในการจำแนกความเสี่ยงและความจำเป็น สรุปการจำแนกรายได้ และภาพรวม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.72 การกำหนดค่าคะแนนการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ

การประเมินความเสี่ยง	ระดับต่ำ (0)	ระดับปานกลาง (1)	ระดับสูง (2)
1. ประวัติการกระทำผิด	3 – 4	5 – 6	7 – 12
2. ครอบครัว	0 - 5	6 - 11	12 - 23
3.การศึกษา/การประกอบอาชีพ	0 - 6	7 - 11	12 - 28
4. เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด	0 - 4	5 - 10	11 - 20
5.ชุมชนที่พักอาศัย	0 - 1	2 - 3	4 - 6
6. การใช้เวลาว่าง	0 - 2	3 - 5	6 - 9
7. ประวัติที่เกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด	0 - 3	4 - 6	7 - 12
9. ปัญหาพฤติกรรม	0	1 - 2	3 - 5
10. ทัศนคติด้านการกระทำผิด	0	1 - 3	4 - 9

ตารางที่ 5.73 การกำหนดค่าคะแนนการประเมินความจำเป็นในการบำบัดแก้ฟื้นฟู

การประเมินความจำเป็น	ระดับต่ำ (0)	ระดับปานกลาง (1)	ระดับสูง (2)
1. ครอบครัว	0 – 6	7 - 12	13 - 26
2.การศึกษา/การประกอบอาชีพ	0 - 6	7 - 11	12 - 28
3. เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด	0 - 4	5 - 10	11 - 20
4.ชุมชนที่พักอาศัย	0 - 1	2 - 3	4 - 6
5. การใช้เวลาว่าง	0 - 2	3 - 5	6 - 9
6. ประวัติที่เกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด	0 - 3	4 - 6	7 - 12
8. สภาวะกายและจิต	0 - 3	4 - 9	10 - 24
8. ปัญหาพฤติกรรม	0	1 - 3	4 - 7
9. ทัศนคติด้านการกระทำผิด	0	1 - 3	4 - 9

เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมี 9 องค์ประกอบ ดังนั้นการจำแนกคะแนนในภาพรวมของกลุ่มเสี่ยง/จำเป็นสูง กลาง ต่ำ สามารถใช้เกณฑ์เดียวกัน ดังนี้

ตารางที่ 5.74 การกำหนดค่าคะแนนในภาพรวมของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

การประเมิน	ระดับต่ำ (0)	ระดับปานกลาง (1)	ระดับสูง (2)
1. ความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ	0 - 5	6 - 10	11 - 18
2.ความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู	0 - 5	6 - 10	11 - 18

กลุ่มความเสี่ยง/จำเป็นต่ำ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำที่ต่ำ หรือมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดซ้ำอีก และสามารถใช้โปรแกรมในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูที่ทางกรมพินิจฯ ใช้สำหรับการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนทั่วไป (พิจารณารายด้านประกอบ)

กลุ่มเสี่ยง/จำเป็นปานกลาง กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำได้เช่นกัน แต่แนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำไม่รุนแรงเท่ากับกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง หรือมีโอกาสในการกระทำผิดซ้ำได้ หากไม่ได้รับการดูและหรือการเฝ้าระวัง ดังนั้นเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ควรได้รับโปรแกรมในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูทั่วไป

กลุ่มเสี่ยง/จำเป็นสูง กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำสูง เป็นกลุ่มที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ควรมีแนวทางในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูที่ชัดเจน และมีโปรแกรมเฉพาะทางหรือโปรแกรมพิเศษในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำต่อไป (พิจารณารายด้านประกอบ)

อย่างไรก็ตามในการพิจารณาความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในภาพรวมแล้ว ควรพิจารณาความเสี่ยงและความจำเป็นในรายด้านด้วยเช่นกัน เพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา และเป็นแนวทางในการเข้ากระบวนการในการบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนเป็นรายกรณี หรือใช้ประกอบในการจัดทำแผนในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล (Case management)

5.4.4 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกลุ่มความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

การศึกษาส่วนนี้จะเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ (ปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ) กับกลุ่มการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อที่จะทดสอบว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรกมีระดับความเสี่ยงในแต่ละด้านแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.75 จำนวนและร้อยละของระดับความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิด จำแนกตามกลุ่มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยเสี่ยงประวัติการกะทำผิด	กลุ่มเด็กและเยาวชน		รวม	Chi-square
	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ		
เสี่ยงต่ำ	150 (98.7)	2 (1.3)	152 (100.0)	χ^2=133.15, *df* = 2, $p < 0.001$
เสี่ยงกลาง	31 (42.5)	42 (57.5)	73 (100.0)	
เสี่ยงสูง	0 (0.0)	15 (100.0)	15 (100.0)	
รวม	181 (75.4)	59 (24.6)	240 (100.0)	

จากตารางที่ 5.75 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทพมีความสัมพันธ์กับปัจจัยเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงสูงด้านประวัติการกระทำผิดมีสัดส่วนของการกระทำผิดซ้ำมากกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนในกลุ่มความเสี่ยงกลางและต่ำ

ตารางที่ 5.76 จำนวนและร้อยละของระดับความเสี่ยงด้านครอบครัว จำแนกตามกลุ่มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยเสี่ยงครอบครัว	กลุ่มเด็กและเยาวชน		รวม	Chi-square
	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ		
เสี่ยงต่ำ	82 (81.2)	19 (18.8)	101 (100.0)	χ^2=6.120, *df* = 2, *p* = 0.047
เสี่ยงกลาง	88 (66.7)	44 (33.3)	132 (100.0)	
เสี่ยงสูง	11 (73.3)	15 (26.7)	15 (100.0)	
รวม	181 (73.0)	67 (27.0)	248 (100.0)	

จากตารางที่ 5.76 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงด้านครอบครัวและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำมีความสัมพันธ์กับปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัวผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงปานกลางด้านครอบครัวมีสัดส่วนของการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามสัดส่วนของการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มความเสี่ยงกลางและสูงมีความแตกต่างกันไม่มากนักและกลุ่มเสี่ยงต่ำเป็นกลุ่มที่มีการกระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด

ตารางที่ 5.77 จำนวนและร้อยละของระดับความเสี่ยงด้านการศึกษา จำแนกตามกลุ่มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยเสี่ยงการศึกษา	กลุ่มเด็กและเยาวชน		รวม	Chi-square
	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ		
เสี่ยงต่ำ	127 (76.6)	41 (24.4)	168 (100.0)	χ^2=2.586, *df* = 2, *p* = 0.274
เสี่ยงกลาง	32 (65.3)	17 (34.7)	49 (100.0)	
เสี่ยงสูง	1 (50.0)	1 (50.0)	2 (100.0)	
รวม	181 (73.0)	67 (27.0)	248 (100.0)	

จากตารางที่ 5.77 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงด้านการศึกษาและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ปัจจัยเสี่ยงด้านการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำในแต่ละกลุ่มพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในกลุ่มความเสี่ยงด้านการศึกษานั้นมีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมาก อย่างไรก็ตามควรมีการพิจารณาข้อคำถามในด้านการศึกษาและการปรับคะแนนอีกครั้งเพื่อการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้แม่นยำมากขึ้น

ตารางที่ 5.78 จำนวนและร้อยละของระดับความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด จำแนกตามกลุ่มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยเสี่ยงเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด	**กลุ่มเด็กและเยาวชน**		**รวม**	Chi-square
	กระทำผิดครั้งแรก	**กระทำผิดซ้ำ**		
เสี่ยงต่ำ	69 (87.3)	10 (12.7)	79 (100.0)	χ^2=13.206, *df* = 2, *p* = 0.001
เสี่ยงกลาง	102 (66.7)	51 (33.3)	153 (100.0)	
เสี่ยงสูง	6 (54.5)	5 (45.5)	11 (100.0)	
รวม	177 (72.8)	66 (27.2)	243 (100.0)	

จากตารางที่ 5.78 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด และการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงสูงมีสัดส่วนของการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มความเสี่ยงกลาง และความเสี่ยงต่ำ

ตารางที่ 5.79 จำนวนและร้อยละของระดับความเสี่ยงด้านชุมชนที่พักอาศัย จำแนกตามกลุ่มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยเสี่ยงชุมชนที่พักอาศัย	กลุ่มเด็กและเยาวชน		รวม	Chi-square
	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ		
เสี่ยงต่ำ	39 (76.5)	12 (23.5)	51 (100.0)	χ^2=4.388, *df* = 2, *p* = 0.111
เสี่ยงกลาง	131 (74.0)	46 (26.0)	177 (100.0)	
เสี่ยงสูง	10 (52.6)	9 (47.4)	19 (100.0)	
รวม	180 (72.9)	67 (27.1)	247 (100.0)	

จากตารางที่ 5.79 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงด้านชุมชนที่พักอาศัยและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชนที่พักอาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่อย่างไรก็ตามเพื่อพิจารณาสัดส่วนของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ พบว่า สัดส่วนของเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงด้านชุมชนที่พักอาศัย มีสัดส่วนของการกระทำผิดซ้ำมากกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลาง และความเสี่ยงต่ำ

ตารางที่ 5.80 จำนวนและร้อยละของระดับความเสี่ยงด้านการใช้เวลาว่าง จำแนกตามกลุ่มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยเสี่ยงการใช้เวลาว่าง	กลุ่มเด็กและเยาวชน		รวม	Chi-square
	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ		
เสี่ยงต่ำ	36 (94.7)	2 (5.3)	38 (100.0)	χ^2=14.149, *df* = 2, *p* = 0.001
เสี่ยงกลาง	103 (71.0)	42 (29.0)	145 (100.0)	
เสี่ยงสูง	34 (59.6)	23 (40.4)	57 (100.0)	
รวม	173 (72.1)	67 (27.9)	240 (100.0)	

จากตารางที่ 5.80 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงด้านการใช้เวลาว่างและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ปัจจัยเสี่ยงด้านการใช้เวลาว่างมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงสูงมีสัดส่วนของการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มความเสี่ยงกลางและความเสี่ยงต่ำ และในทางตรงกันข้ามเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกมีสัดส่วนอยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่ำมากที่สุด

ตารางที่ 5.81 จำนวนและร้อยละของระดับความเสี่ยงด้านประวัติการใช้สารเสพติด จำแนกตามกลุ่มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยเสี่ยง ประวัติการใช้สารเสพติด	กลุ่มเด็กและเยาวชน		รวม	Chi-square
	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ		
เสี่ยงต่ำ	114 (82.0)	25 (18.0)	139 (100.0)	χ^2=13.002, *df* = 2, *p* = 0.002
เสี่ยงกลาง	39 (60.0)	26 (40.0)	65 (100.0)	
เสี่ยงสูง	29 (64.4)	16 (35.6)	45 (100.0)	
รวม	182 (73.1)	67 (26.9)	249 (100.0)	

จากตารางที่ 5.81 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงด้านประวัติการใช้สารเสพติดและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ปัจจัยเสี่ยงด้านการใช้สารเสพติดมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่อย่างไรก็ตามเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงปานกลางนั้นมีสัดส่วนของการกระทำผิดซ้ำสูงที่สุด รองลงมาคือเสี่ยงมาก และเสี่ยงต่ำ

ตารางที่ 5.82 จำนวนและร้อยละของระดับความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรม จำแนกตามกลุ่มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยเสี่ยง ปัญหาพฤติกรรม	กลุ่มเด็กและเยาวชน		รวม	Chi-square
	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ		
เสี่ยงต่ำ	37 (86.0)	6 (14.0)	43 (100.0)	χ^2=5.780, *df* = 2, *p* = 0.05
เสี่ยงกลาง	98 (72.6)	37 (24.7)	135 (100.0)	
เสี่ยงสูง	43 (65.2)	23 (34.8)	66 (100.0)	
รวม	178 (73.0)	66 (27.0)	244 (100.0)	

จากตารางที่ 5.82 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ปัจจัยเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงสูงมีสัดส่วนของการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มความเสี่ยงกลาง และความเสี่ยงต่ำ

ตารางที่ 5.83 จำนวนและร้อยละของระดับความเสี่ยงด้านทัศนคติต่อการกระทำผิด จำแนกตามกลุ่มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยเสี่ยง ทัศนคติต่อการกระทำผิด	กลุ่มเด็กและเยาวชน		รวม	Chi-square
	กระทำผิดครั้งแรก	กระทำผิดซ้ำ		
เสี่ยงต่ำ	69 (81.2)	16 (18.8)	85 (100.0)	χ^2=16.699, *df* = 2, *p* < 0.01
เสี่ยงกลาง	78 (78.8)	21 (21.2)	99 (100.0)	
เสี่ยงสูง	35 (53.8)	30 (46.2)	65 (100.0)	
รวม	178 (73.1)	67 (26.9)	249 (100.0)	

จากตารางที่ 5.83 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงด้านทัศนคติต่อการกระทำผิดและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ปัจจัยเสี่ยงด้านทัศนคติต่อการกระทำผิดมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงสูงมีสัดส่วนของการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มความเสี่ยงกลาง และความเสี่ยงต่ำ

ตารางที่ 5.84 จำนวนและร้อยละของระดับความเสี่ยงภาพรวมจำแนกตามกลุ่มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยเสี่ยง ภาพรวม	**กลุ่มเด็กและเยาวชน**		**รวม**	**Chi-square**
	กระทำผิดครั้งแรก	**กระทำผิดซ้ำ**		
เสี่ยงต่ำ	68 (94.4)	4 (5.6)	72 (100.0)	χ^2=31.001, *df* = 2, $p < 0.001$
เสี่ยงกลาง	66 (66.7)	33 (33.3)	99 (100.0)	
เสี่ยงสูง	9 (40.9)	13 (59.1)	22 (100.0)	
รวม	143 (74.1)	50 (25.9)	193 (100.0)	

จากตารางที่ 5.83 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ (ภาพรวม) และการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำภาพรวมมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทา งสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงสูงมีสัดส่วนของการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มความเสี่ยงกลาง และความเสี่ยงต่ำ และในทางตรงกันข้าม เด็กและเยาวชนที่มีระดับปัจจัยเสี่ยงต่ำมีสัดส่วนของการกระทำผิดครั้งแรกสูงกว่ากลุ่มความเสี่ยงกลางและความเสี่ยงสูง

การวิเคราะห์ในส่วนนี้นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการบวนการของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงสูง กลาง ต่ำ กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (กระทำผิดครั้งแรก และกระทำผิดซ้ำ) เพื่อเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงความสอดคล้องในการจำแนกเด็กและเยาวชนตามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแบบที่สมบูรณ์ต่อไป

5.5 สรุปผลการประชุมวิพากษ์ผลการศึกษาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

โดยภาพรวมของแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมีความชัดเจนในข้อคำถาม แต่ในประเด็นคำตอบนั้น ในบางประเด็นต้องใช้ดุลพินิจในเรื่องความถี่ เช่น บ่อยครั้ง บางครั้ง หรือประจำนั้นรู้ได้อย่างไร ซึ่งสิ่งนี้ต้องใช้ดุลพินิจพอสมควร ดังนั้นควรมีการระบุในคู่มือฯ ให้ชัดเจน เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน หรือการปรับเปลี่ยนคำตอบ เป็น 2 ระดับ เช่น มี/ไม่มี เคย/ไม่เคย เป็นต้น นอกจากนี้ในภาพรวมมีประเด็นเรื่องการสร้างความเข้าใจในประเด็นคำถามคือจะทำอย่างไรให้พนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่อ่านข้อคำถามแล้วสื่อความหมายของข้อคำถามอย่างไรให้เด็กและเยาวชนมีความเข้าใจ บางคำถามมีความละเอียดมาก ซึ่งหากผู้ถามไม่มีความเข้าใจที่ตรงกันนั้นจะส่งผลต่อการประเมินได้ ดังนั้น คู่มือฯ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ควรมีการอธิบายความหมายของคำถามให้ชัดเจน รวมทั้งการสื่อสารของข้อคำถามว่าต้องการอะไร ถ้าในคู่มือมีการอธิบายรายละเอียดมากขึ้นก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีความเข้าใจเหมือนกันทุกท่านมากขึ้น เพราะถ้าเจ้าหน้าที่ประเมินคำถามและสื่อสารออกไปได้ดีคำตอบที่เด็กและเยาวชนตอบมาก็จะมีความแม่นยำมากขึ้น ผลที่ได้รับก็อาจจะตรงจุดที่คาดหวังมากขึ้น ผลการประชุมสรุปในรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านประวัติการกระทำผิด

จากการประชุมวิพากษ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ในด้านประวัติการกระทำความผิดนั้นพบว่ามีข้อสังเกตและข้อแนะนำที่สำคัญจากที่ประชุมสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ในการออกแบบข้อคำถามในส่วนนี้ถือว่ามีความสมบูรณ์และชัดเจนในระดับหนึ่ง แต่ยังมีข้อที่คณะผู้วิจัยควรพิจารณา คือ ในข้อคำถามบางประเด็นอาจจะยังมีความทับซ้อนกันซึ่งสามารถที่จะรวมเป็นข้อคำถามเดียวกันได้ เช่น ในคำถามส่วนที่ 1 ประวัติการกระทำความผิดในข้อคำถามที่ 1 และข้อคำถามที่ 3 สามารถที่จะนำมารวมเป็นข้อคำถามเดียวกันได้เพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการทำแบบประเมิน อย่างไรก็ตามในข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการกระทำความผิดควรจะต้องมีการซักถามที่มากกว่าและละเอียดกว่าที่ปรากฏในแบบประเมิน เพื่อที่ทางเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะได้นำข้อมูลที่ได้มาไปจัดทำเป็นรายงานเพื่อเสนอต่อศาล โดยควรออกแบบให้มีการเขียนอธิบายพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในรูปแบบของความเรียงเพื่อให้เกิดความละเอียดและนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่คาดไว้

2. ในการออกแบบข้อคำถามในแบบประเมินในส่วนของประวัติการกระทำความผิดนี้นั้น ที่ประชุมมีความเห็นว่ายังขาดในส่วนของข้อคำถามที่เป็นการประเมินถึงมาตรา 132 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 นอกจากนี้ในส่วนของข้อคำถามที่ประเมินถึงการมีแบบอย่างที่ไม่ดีของสมาชิกในครอบครัว ควรมีการระบุข้อคำตอบให้มีความชัดเจนขึ้นและควรเพิ่มช่องที่ตอบว่าไม่มี รวมถึงควรในแบบประเมินควรมีช่องที่สามารถสอบถามถึงความถี่

เช่น พ่อแม่ดื่มสุราบ่อยแค่ไหน หรือ เคยถูกดำเนินคดีอาญาบ้างหรือไม่ รวมถึงพฤติกรรมทางเพศที่ควรเสริมไว้ในแบบประเมินเนื่องจากข้อมูลส่วนนี้มีความจำเป็นในการจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อศาล และยังควรเพิ่มข้อคำถามในกรณีที่เด็กและเยาวชนบางรายที่มีการกระทำผิดกฎของโรงเรียนแต่อาจจะไม่ถูกลงโทษซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างรอบด้านมากขึ้น

3. ในเรื่องความชัดเจนของข้อคำถามนั้น ทางที่ประชุมได้ให้ข้อสังเกตว่าข้อคำถามตามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่ได้รับการพัฒนาขึ้นนี้ ควรคำนึงถึงเด็กและเยาวชนที่เป็นเด็กชนเผ่าหรือเป็นคนต่างด้าวประกอบด้วย เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะต้องพยายามแปลความข้อคำถามเพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความเข้าใจ หรือในบางกรณีต้องเป็นการสอบถามและแปลผลผ่านทางล่าม โดยในข้อคำถามบางข้อเด็กกลุ่มนี้ก็จะไม่สามารถให้คำตอบได้ เช่น ข้อคำถามเกี่ยวกับความผูกพันกับโรงเรียน ซึ่งเด็กชนเผ่าหลายรายที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษา ดังนั้นในการสอบถามถึงข้อคำถามในประเด็นนี้กับเด็กชนเผ่าจึงอาจไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควร นอกจากนี้ในส่วนของข้อคำถามด้านอายุที่ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นการสอบถามถึงอายุของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน หรือเป็นการสอบถามถึงช่วงอายุในการกระทำความผิด จึงควรปรับแก้ให้มีความชัดเจนเพิ่มขึ้น

ด้านครอบครัว

ในประเด็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวนั้น พบว่ามีข้อสังเกตและข้อแนะนำที่สำคัญจากที่ประชุมสามารถสรุปได้ว่า เนื่องจากในการออกแบบข้อคำถามในการประเมินใช้การแบ่งระดับการวัดพฤติกรรมออกเป็น 5 ระดับ (ระดับ 1 ถึง 5) ในลักษณะที่ใช้งานวิจัย แต่จากข้อเท็จจริงทางปฏิบัติในเวลาที่พนักงานคุมประพฤติสอบปากคำเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มักจะเป็นการถามเพื่อให้เด็กและเยาวชนตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ เคยหรือไม่เคย อันเป็นการแบ่งระดับการวัดพฤติกรรมเป็น 2 ระดับ (ระดับ 0 และ 1) ซึ่งการแบ่งระดับการวัดพฤติกรรมออกเป็น 5 ระดับจะส่งผลให้การกำหนดค่าคะแนนขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพนักงานคุมประพฤติมากเกินไป ซึ่งทัศนคติหรือมุมมองของพนักงานคุมประพฤติแต่ละรายที่มีต่อคำตอบของเด็กและเยาวชนก็อาจจะมีความแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดโอกาสในความคลาดเคลื่อนค่อนข้างมาก

นอกจากนี้ยังมีความยากต่อการนำผลการประเมินไปจัดทำเป็นรายงาน โดยเฉพาะในเรื่องของข้อคำถามที่วัดในเรื่องของความสัมพันธ์ในครอบครัวที่สอบถามว่าเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวบ้างหรือไม่ ซึ่งหากเด็กและเยาวชนตอบว่ามี ทางพนักงานคุมประพฤติก็จะมีการสอบถามเพื่อขยายความต่อไปว่ามีอย่างไร แต่เนื่องจากข้อคำถามตามแบบประเมินกำหนดให้เด็กและเยาวชนตอบเพียง น้อย ปานกลาง หรือ มาก ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่แน่ใจว่าควรที่จะกำหนดคะแนนจากการสอบถามเรื่องราวจากเด็กและเยาวชนโดยใช้ค่าคะแนนระดับใด หรือ ข้อคำถามในเรื่องการใช้คำหยาบคายในครอบครัว ซึ่งในแต่ละครอบครัวอาจจะมีทัศนคติต่อคำหยาบคายที่แตกต่างกัน เช่น บางครอบครัวกล่าวว่าการพูดคำว่า กู-มึง ไม่ใช่คำหยาบคายคนในครอบใช้คำพูดเหล่านี้กันเป็นปกติโดยที่ไม่ได้มีอารมณ์โกรธเคืองหรือด่าทอกัน

แต่เป็นเพียงการเรียกหากันของบุคคลในครอบครัว จึงทำให้เกิดความไม่เข้าใจความหมายในนิยามศัพท์เหล่านั้น ดังนั้น ค่าคะแนนที่ได้จากคำตอบของเด็กและเยาวชนจึงเกิดจากดุลพินิจของพนักงานคุมประพฤติแต่ละคนซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกัน และแม้ว่าในประเด็นดังกล่าวจะได้มีการอธิบายไว้ในคู่มือแล้วก็ตามแต่ในทางปฏิบัติก็ยังพบว่ามีการใช้ดุลพินิจอยู่นั่นเอง รวมถึงจากข้อเท็จจริงพบว่ามีเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่ครอบครัวอาจจะไม่ได้ดูแลควบคุมที่ใกล้ชิดมากนัก แต่เด็กและเยาวชนกลับเลือกที่จะไม่กระทำความผิดเพราะกลัวว่าจะทำให้พ่อแม่เสียใจ เนื่องจากเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะมีความคิดว่าสิ่งที่ได้มากับสิ่งที่เสียไปอาจจะไม่คุ้มเสียกันจึงเลือกที่จะไม่กระทำความผิดมากกว่า

ดังนั้น จึงมีข้อเสนอจากที่ประชุมเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ ในคู่มือการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นควรที่จะมีการอธิบายแนวทางในการให้ค่าคะแนนในส่วนนี้ให้มีความชัดเจนมากขึ้น หรืออาจจะเปลี่ยนวิธีในการกำหนดเกณฑ์ค่าคะแนนจาก 5 ระดับมาเป็น 2 ระดับ อันเป็นการสอบถามเพียงแค่ใช่หรือไม่ มีหรือไม่มี โดยค่าคะแนนที่ได้ก็จะมีการกำหนดไว้เพียง 0 และ 1 เท่านั้น ก็น่าจะเป็นการช่วยให้พนักงานคุมประพฤติง่ายต่อการตัดสินใจและเป็นการลดการใช้ดุลพินิจของพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการกรอกข้อมูลดังกล่าว ทำให้เหมาะสมกับการให้ค่าคะแนนมากขึ้น

ด้านการศึกษา

ประเด็นข้อวิพากษ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ในด้านการศึกษานั้น ที่ประชุมมีข้อสังเกต และข้อเสนอแนะที่สำคัญ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กรณีที่เด็กและเยาวชนเป็นเด็กด้อยโอกาส เช่น เป็นเด็กเร่ร่อน เด็กชนเผ่า หรือเด็กตามชายแดนที่ไม่ได้มีโอกาสเข้าเรียนตามระบบ หรือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ก็จะไม่สามารถทำการประเมินในส่วนนี้ได้ นอกจากนี้เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสบางรายก็อาจจะไม่สามารถเข้าใจข้อคำถามบางข้อที่มีลักษณะของข้อคำถามที่เป็นการสอบถามเด็กในเมืองหรือเด็กที่มีการศึกษา ทำให้เวลาแปลผลการวิเคราะห์ออกมาก็อาจจะทำให้เด็กกลุ่มนี้ไม่ค่อยได้ประโยชน์จากหัวข้อด้านการศึกษาเท่าที่ควร

2. กรณีเด็กและเยาวชนบางรายที่เมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วแต่ไม่ได้ศึกษาต่อ แต่ในแบบประเมินไม่ได้มีช่องให้กรอกข้อมูลในส่วนนี้ ดังนั้นควรมีการเพิ่มให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

3. ในข้อคำถามบางข้อมีการกำหนดระดับของคำตอบที่ค่อนข้างละเอียดมาก เช่น ในข้อคำถามเกี่ยวกับการทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนควรเปลี่ยนเป็น 1-2 ครั้ง 3-4 ครั้ง และ 5 ครั้งขึ้นไป แทนการให้ตอบว่านานๆ ครั้ง หรือบ่อยครั้ง เนื่องจากการกำหนดให้เด็กและเยาวชนตอบเช่นนี้จะส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มีความไม่ชัดเจน นอกจากนี้ในการที่เด็กและเยาวชนละเมิดกฎของโรงเรียนในบางกรณีแต่กลับไม่มีการถูกลงโทษ จึงควรมีการสอบถามและมีช่องคำตอบในแบบประเมินอย่างชัดเจนถึงสาเหตุว่าเหตุใดเด็กและเยาวชนจึงไม่ถูกลงโทษด้วย

4. ในข้อคำถามส่วนที่ว่าด้วยความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียนเป็นข้อคำถามที่อาจจะมีความยากสำหรับเด็กและเยาวชนในการตอบ เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางรายไม่เข้าใจว่าความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเป็นอย่างไร เช่น เด็กบางรายมีพฤติกรรมหนีเรียนแต่กลับตอบคำถามในส่วนนี้ว่ามีความภาคภูมิใจในโรงเรียน ดังนั้นคำตอบที่ได้รับมาจึงย้อนแย้งกับความเป็นจริง

5. ในคำถามด้านการศึกษาควรออกแบบให้เป็นการสอบถามในเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ โดยควรออกแบบให้เป็นการเขียนบรรยายมากกว่า

6. ควรมีการเพิ่มข้อคำถามในส่วนของความถี่ในการแต่งรถซิ่ง และการเล่นโทรศัพท์มือถือเนื่องจากในปัจจุบันพบว่ามีเว็บไซต์การพนันออนไลน์ เว็บไซต์ที่ผิดกฎหมายต่างๆ มากขึ้น และควรมีการวัดความถี่ในการใช้โทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสาร สื่อสังคมออนไลน์ หรือการเล่นเกมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนหลังเวลาเลิกเรียนหรือในช่วงที่มีเวลาว่างด้วย เนื่องจากข้อคำถามดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดในด้านพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในอีกด้านหนึ่งได้เนื่องจากในปัจจุบันนี้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่กับอุปกรณ์สื่อสารเหล่านี้มากกว่าการอยู่กับเพื่อน

7. ควรมีการแบ่งค่าคะแนนในการประเมินด้านการศึกษาโดยแบ่งลักษณะของการให้คะแนนในสวนของการกระทำผิดกฎของโรงเรียนออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การกระทำผิดกฎโรงเรียนแต่ไม่เป็นการผิดกฎหมาย และ 2) การกระทำผิดกฎของโรงเรียนที่เป็นการผิดกฎหมายด้วย เพื่อเป็นตัวชี้วัดการกระทำของเด็กและเยาวชนให้มีความละเอียดมากขึ้น นอกจากนี้ยังควรมีการกำหนดนิยามคำว่าการกระทำผิดกฎของโรงเรียนในหัวข้อต่างๆ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น เช่น คำว่าชู้สาวมีความหมายว่าอย่างไร ซึ่งอาจจะต้องตรวจสอบความหมายตามที่มีการกำหนดไว้ในกฎ หรือระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

8. ควรมีการปรับข้อคำถามในส่วนนี้เพื่อให้สอดรับกับเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษาหรือต้องออกจากการศึกษากลางคันอันเนื่องมาจากความจำเป็น เช่น ต้องออกมาช่วยงานที่บ้าน หรือต้องทำงานตั้งแต่เด็ก ดังนั้น จึงควรปรับข้อคำถามให้อยู่ในลักษณะของการถามย้อนไปถึงในช่วงที่เด็กและเยาวชนยังเคยศึกษาอยู่ หรือ อาจจะสอบถามถึงสถานที่ทำงานแทนในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่ไม่เคยได้รับการศึกษาเลย ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามในส่วนนี้เป็นการวัดถึงทัศนคติของเด็กและเยาวชนทีมีต่อสถานศึกษา หรือ ต่อสถานที่ทำงานเนื่องจากเป็นสถานที่ที่เด็กและเยาวชนต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในลักษณะใกล้เคียงกับสถานศึกษา รวมถึงอาจจะเพิ่มคำตอบปลายเปิดในลักษณะที่เป็นคำตอบอัตนัย รวมถึงอาจจะต้องเพิ่มในด้านของนายจ้าง สภาพแวดล้อมที่ทำงาน เพื่อนร่วมงานเข้า มีการทำผิดกฎระเบียบของหน่วยงานหรือสถานที่ทำงานหรือไม่เพื่อเป็นข้อสังเกตและสามารถพิจารณาได้ถึงมุมมองและทัศนคติต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนมีต่อโรงเรียน ได้อย่างเที่ยงตรงมากขึ้น

9. ควรมีการเพิ่มข้อคำถามให้ครอบคลุมต่อเด็กและเยาวชนที่อยู่ห่างไกลเมือง เด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา และ เด็กที่ทำงานอย่างเดียวโดยที่ไม่เคยรับการศึกษาเลย เพื่อให้ข้อคำถามมีความหลากหลายและเพื่อลดความผิดพลาดของค่าคะแนน โดยอาจจะแยกเด็กและเยาวชนออกมาเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่เรียนหนังสือเพียงอย่างเดียว เด็กและเยาวชนที่ไม่เรียนหนังสือแต่ทำงาน และ เด็กและเยาวชนใน

กลุ่มที่ไม่ทำอะไรเลย เพื่อเป็นการคำนวนความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำให้มีความละเอียดมากขึ้น เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่ทั้งไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงาน ก็จะไม่มีความผูกพันใดๆ ในทางสังคม ก็จะมีโอกาสเสี่ยงสูงมากที่จะกระทำความผิด อย่างไรก็ตาม ในส่วนของเด็กและเยาวชนที่ทำงาน หรือทำงานเพียงอย่างเดียว จะต้องมีการสอบถามถึงลักษณะของงานที่ทำว่าเป็นงานที่สุจริตหรือไม่ด้วย

10. ผลการเรียนเฉลี่ย (Grade Point Average: GPA) อาจไม่ได้มีผลต่อการกระทำความผิดมากนัก แต่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็กและเยาวชนกับครู อาจารย์ หรือ โรงเรียน

11. การที่เด็กและเยาวชนบางรายถูกบังคับให้ไม่ได้เรียนหนังสือ ก็อาจจะเป็นส่วนหนึ่งในการเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการปรับตัวและจัดการของเด็กและเยาวชนนั้นๆ ด้วย

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด

ในประเด็นข้อวิพากษ์แบบประเมินในด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ที่ประชุมได้มีการให้ข้อสังเกตที่สำคัญ คือ ในข้อคำถามที่เป็นการสอบถามถึงพฤติกรรมของเพื่อน เช่น พฤติกรรมหนีเรียน หรือ ดื่มสุรา นั้น เด็กและเยาวชนผู้ตอบอาจจะไม่ทราบถึงความถี่ในด้านพฤติกรรมเพื่อนของตนว่าหนีเรียน หรือ ดื่มสุราบ่อยเพียงใด ทำให้เด็กและเยาวชนไม่สามารถตอบคำถามดังกล่าวได้ จึงมีข้อเสนอแนะจากที่ประชุมให้ควรเปลี่ยนเป็นให้เด็กและเยาวชนตอบเพียงว่าเพื่อนของตนมีพฤติกรรมหนีเรียนหรือดื่มสุราหรือไม่ น่าจะเป็นการเหมาะสมกว่า

ด้านชุมชนที่พักอาศัย

ในประเด็นด้านชุมชนที่พักอาศัย ที่ประชุมมีข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่น่าสนใจสามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ได้ ดังนี้

1. ในการสอบถามถึงลักษณะของที่อยู่อาศัยกับเด็กและเยาวชนที่เป็นชนเผ่า หรือ เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสโดยเฉพาะกลุ่มเด็กเร่ร่อนจะไม่สามารถตอบข้อคำถามในลักษณะนี้ได้ ลักษณะของปัญหาที่พบจากข้อคำถามนี้ เช่น ลักษณะของที่อยู่อาศัยของเด็กชนเผ่าจะไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างในลักษณะที่เป็นทาวน์เฮาส์ หมู่บ้านจัดสรร หรือบ้านเดี่ยวตามความเข้าใจของคนทั่วไป แต่อาจจะเป็นบ้านที่ตั้งอยู่โดดเดี่ยว หลังคามุงด้วยจากหรือสังกะสี ซึ่งเด็กและเยาวชนรวมถึงเจ้าหน้าที่เองก็ไม่สามารถที่จะตอบได้อย่างชัดเจนว่าควรจัดให้ที่พักอาศัยลักษณะดังกล่าวควรอยู่ในกลุ่มใด

2. ในข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสมาชิกในชุมชนหรือสังคมที่เด็กและเยาวชนพักอาศัย เช่น สมาชิกในชุมชนมีการต่อต้านหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมที่เป็นการผิดกฎหมาย หรือมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังสอดส่องการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่ หรือ พบสมาชิกในชุมชนกระทำความผิดกฎหมายบ้างหรือไม่ เป็นคำถามที่ตอบได้ค่อนข้างยากและไม่ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากนัก เนื่องจากเด็กและเยาวชน

รวมถึงผู้ปกครองเองก็ไม่ทราบว่าในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่นั้นมีการเฝ้าระวัง หรือมีปัญหาตามข้อคำถามในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นในชุมชนบ้างหรือไม่ จึงควรมีการปรับข้อคำถามในลักษณะเช่นนี้บ้างเล็กน้อย โดยไม่จำต้องสอบถามละเอียดจนเกินไป แต่อาจจะสอบถามเพียงแค่ว่ามีหรือไม่ก็น่าจะเป็นการเพียงพอ

ด้านการใช้เวลาว่าง

สำหรับข้อคำถามด้านการใช้เวลาว่าง ที่ประชุมมีข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่น่าสนใจสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. บางข้อคำถามมีลักษณะที่อาจจะซ้ำซ้อนกัน เช่น ในข้อคำถามด้านการใช้เวลาว่างและข้อคำถามทางด้านสภาวะทางกายและจิต มีการสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกเบื่อที่น่าจะมีความซ้ำซ้อนกัน นอกจากนี้ยังควรให้ความหมาย หรือให้คำนิยามของคำว่าเบื่อด้วยว่ามีความหมายแค่ไหน เพียงใด เพื่อมิให้เด็กและเยาวชนเกิดความสับสนในการตอบคำถามอย่างไรก็ตาม ที่ประชุมเห็นว่าความรู้สึกเบื่อเป็นความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กันกับการกระทำความผิดเนื่องจากมีตัวชี้วัดทางสถิติว่าความรู้สึกเบื่อสามารถส่งผลในการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งพบว่า ก่อนที่เด็กและเยาวชนจะกระทำความผิดซ้ำ รวมถึงเสพยาเสพติดซ้ำส่วนใหญ่แล้วร้อยละ 80-90 จะมีความรู้สึกเบื่อหน่าย ดังนั้น จึงยังควรสร้างความรู้เท่าทันความรู้สึกเบื่อหน่าย เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ

2. ในข้อคำถามบางข้อจะค่อนข้างยากสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นเด็กต่างจังหวัดหรือเป็นเด็กชนเผ่า เนื่องจากการใช้เวลาว่างของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะค่อนข้างมีความแตกต่างกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในชุมชนเมือง โดยเด็กและเยาวชนต่างจังหวัดหรือเด็กชนเผ่ามักจะใช้เวลาว่างไปกับการเข้าป่า ล่าสัตว์ ตกปลา กรณีเช่นนี้ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความไม่แน่ใจว่าควรจะบันทึกข้อมูลในลักษณะดังกล่าวอย่างไร

3. ในข้อคำถามด้านการใช้เวลาว่างโดยเฉพาะในข้อคำถามเกี่ยวกับการขับขี่รถซิ่ง ในทางปฏิบัติพบว่า เด็กและเยาวชนจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการแต่งรถซิ่งแต่สำหรับการขับขี่รถซิ่งหรือเพื่อแข่งขันกันจะใช้เวลาที่น้อยกว่า จึงมีข้อเสนอจากที่ประชุมให้ควรเพิ่มข้อคำถามในเรื่องของการใช้เวลาว่างไปกับการแต่งรถซิ่ง รวมถึงการใช้เวลาว่างไปกับการเล่นสื่อโซเชียลหรือการพนันออนไลน์ เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน

4. ควรมีการเพิ่มประเด็นการใช้เวลาว่างเรื่องของสื่อออนไลน์ เนื่องจากเด็กและเยาวชนในปัจจุบันใช้สื่อหรือใช้เวลากับสิ่งเหล่านี้บ่อยมากขึ้น

ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด

ในข้อคำถามเพื่อประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนถึงประวัติเกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติด พบว่า ที่ประชุมได้มีข้อสังเกตรวมถึงข้อเสนอแนะที่น่าสนใจสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ในแบบประเมินควรมีข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดเพิ่มเติมว่าเด็กและเยาวชนใช้สารเสพติดครั้งละกี่เม็ด หรือ สูบบุหรี่คราวละกี่มวน ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถประเมินได้ถึงความรุนแรงของพฤติกรรมการใช้ยาหรือสารเสพติดของเด็กและเยาวชนได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงมากขึ้น

2. ควรมีการเพิ่มข้อคำถามที่สามารถประเมินความถี่ของเด็กและเยาวชนในกรณีที่ใช้หรือยุ่งเกี่ยวกับยาหรือสารเสพติดประเภทอื่นๆ ที่เกินกว่า 2 ประเภทขึ้นไป ซึ่งหากเด็กและเยาวชนคนใดใช้หรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่าหนึ่งประเภท แต่เจ้าหน้าที่ก็จะสามารถทำการประเมินได้เพียงประเภทเดียว เนื่องจากตามแบบประเมินที่ได้รับการพัฒนามานี้ที่ประชุมเห็นว่ายังขาดในส่วนของการประเมินความถี่ในการใช้หรือเกี่ยวข้องกับการใช้ยาหรือสารเสพติดประเภทอื่นๆ

3. ในแบบประเมินควรมีการเพิ่มข้อคำถามที่เกี่ยวกับการสูบบุหรี่เพื่อให้เกิดความครบถ้วนและตรงกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่มักจะนิยมสูบบุหรี่

4. ในประเด็นเรื่องยาเสพติดเป็นประเด็นที่ควรจะต้องมีการคัดกรองที่มากขึ้น โดยควรใช้แบบในการคัดกรองไม่ใช่การใช้แบบในการวินิจฉัย เนื่องจากระยะเวลาในการเสพยาเสพติด รวมถึงสุรา และบุหรี่ สามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดความรุนแรงได้เช่นกัน และอาจมีความคลาดเคลื่อนจากการประเมินได้ เช่น หากเด็กและเยาวชนเลือกว่าไม่เคยเสพ หรือ ไม่ได้เสพในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ก็จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ไม่เสี่ยงในการกระทำความผิด

5. ในส่วนของยาเสพติดที่มีสารเสพติดต่ำ โดยเด็กและเยาวชนเลือกเสพเพียงเพื่อให้สมองหลั่งสารความสุขขึ้นมา เช่น กระท่อม หรือ กัญชา ที่แม้ว่าจะเป็นยาเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่ก็สามารถเป็นจุดเริ่มต้นให้เริ่มเสพยาเสพติดชนิดอื่นได้เช่นกัน จึงควรมีการเปลี่ยนตัวแปรในการสอบถามเป็น “เคย” กับ “ไม่เคย”

6. ในกลุ่มเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่แม้ว่าจะมีการเสพยาเสพติดแต่กลับมีการควบคุมตนเองในระดับที่สูง ก็จะส่งผลให้กระทำความผิดซ้ำน้อยลง เนื่องจากสามารถควบคุมตนเองในขณะที่เสพยาเสพติดได้ จึงส่งผลให้ชี้วัดได้ค่อนข้างยาก จึงอาจจะต้องหาตัวแปรภายในในการควบคุมตนเอง (Self-Control) รวมถึงการเข้าถึงแหล่งยาเสพติดในชุมชน เพื่อที่จะเอามาคำนวณค่าจำแนกและทำนาย อันเป็นการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวและกลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมก็อาจจะทำให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสที่จะกลับมาเสพยาเสพติดได้ง่าย โดยควรยกประเด็นเรื่องยาเสพติดขึ้นเป็นยุทธศาสตร์ รวมถึงจัดเก็บข้อมูลในเรื่องดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

ด้านสภาวะทางกายและจิต

ในการวิพากษ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ในด้านของสภาวะทางกายและจิตของเด็กและเยาวชนนั้น ที่ประชุมได้มีข้อสังเกตรวมถึงข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อคำถามของแบบประเมินในส่วนนี้ค่อนข้างที่จะมีความซับซ้อนและต้องใช้การตีความค่อนข้างมาก เช่น ข้อคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับการเบื่ออาหาร รวมถึงการทานอาหารที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เจ้าหน้าที่สามารถใช้ประเมินสภาวะทางจิตของเด็กได้ แต่เด็กและเยาวชนอาจจะไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของข้อคำถามดังกล่าวว่าเป็นการสอบถามเกี่ยวกับการวัดสภาพทางกายและทางจิต ดังนั้นจึงเป็นการตอบตามความเข้าใจของตัวเขา เช่น ถ้าอาหารอร่อยเขาก็จะทานได้เยอะ แต่ถ้าไม่อร่อยก็จะทานได้น้อย

2. ข้อคำถามบางข้อเด็กและเยาวชนไม่เข้าใจว่าควรจะต้องตอบอย่างไร เช่น ข้อคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนอนหลับที่ในการลงคำตอบกำหนดอยู่ในลักษณะของการวัดระดับ กล่าวคือ แทบจะไม่มี บางครั้ง บ่อยครั้ง หรือ ประจำ ซึ่งเด็กและเยาวชนหลายรายจะไม่เข้าใจว่าบางครั้งหมายถึงกี่ครั้งในรอบกี่เดือน หรือ ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีสมาธิน้อยลงหรือไม่ ซึ่งเด็กและเยาวชนก็อาจจะตอบลำบากเช่นกัน ซึ่งหากเป็นข้อคำถามในลักษณะนี้มีข้อเสนอจากที่ประชุมว่าควรให้เป็นหน้าที่ของนักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ทำการสอบถามน่าจะตรงกับกรณีมากกว่า

3. ข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับทางสภาวะจิตใจบางข้อในบางครั้งแม้แต่ตัวเจ้าหน้าที่เองก็ไม่สามารถจะอธิบายได้อย่างชัดเจนเช่นกัน โดยเฉพาะสภาวะการนอนไม่หลับ สภาวะเบื่อหรือเซ็ง และในบางข้อคำถามมีลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันอย่างมาก (เช่น ข้อคำถามข้อ 1 ที่สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนอนกล่าวคือ นอนไม่หลับหรือนอนมาก กับข้อ 8 ที่สอบถามเกี่ยวกับการหลับยาก หลับๆตื่นๆ หรือหลับมากไป) จึงทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความไม่แน่ใจในความหมายของข้อคำถามว่าเหมือนกันหรือไม่ทำให้การวัดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในประเด็นนี้อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้

4. มีข้อสังเกตที่สำคัญจากที่ประชุมคือ ในการประเมินสภาวะซึมเศร้าที่นำแบบวัดพฤติกรรมของกรมสุขภาพจิตมาใช้ เนื่องจากเด็กและเยาวชนไม่ได้มีโอกาสในการพบกับนักจิตวิทยาทุกราย โดยต้องขึ้นอยู่กับพฤติการณ์แห่งกรณีว่ามีความรุนแรงหรือไม่ การประเมินภาวะซึมเศร้าจึงอยู่ในความดูแลของงานแรกรับซึ่งไม่ได้มีการนำค่าคะแนนมารวมคำนวณความเสี่ยงในการกระทำความผิด

5. เด็กและเยาวชนที่มีอาการป่วยทางจิต จะไม่ได้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ นอกจากนี้หากเด็กและเยาวชนรายใดที่พบว่ามีปัญหาสภาวะทางจิตก็จะไม่สามารถเข้าไปในศูนย์ฝึกและอบรม แต่จะต้องถูกส่งตัวไปรับการบำบัดเสียก่อน

ด้านปัญหาพฤติกรรม

สำหรับประเด็นด้านปัญหาพฤติกรรมนั้น ที่ประชุมวิพากษ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเห็นว่า ข้อคำถามในส่วนนี้สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าพนักงานคุมประพฤติได้มากขึ้น เนื่องจากข้อคำถามมีความละเอียดและมีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้นจากแบบประเมินที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ช่วยให้การรายงานของพนักงานคุมประพฤติมีความละเอียดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถเจาะลึกลงไปในทัศนคติของเด็กและเยาวชนได้ง่ายขึ้นและมีความเป็นรูปแบบทางการมากกว่าแนวปฏิบัติในปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี มีข้อเสนอแนะจากที่ประชุมในประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติมว่า ในด้านของปัญหาพฤติกรรมด้านการยั่วยุ หรือ ความหุนหันพลันแล่น ที่หากไม่ได้มีการระบุคำอธิบาย หรือมีการยกตัวอย่างไว้อย่างละเอียดชัดเจนก็อาจจะส่งผลให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติไม่เข้าใจความหมายได้เนื่องจากโดยลักษณะของข้อคำถามบางข้อมีความใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ในส่วนของการสอบถามพฤติกรรมโดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา อาจจะประเมินพฤติกรรมของเด็กได้อย่างไม่ครบถ้วนเท่าที่ควร เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางรายอาจจะมีพฤติกรรมทางเพศมานานกว่า 12 เดือน ทำให้อาจไม่ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและส่งผลให้การประเมินมีความคลาดเคลื่อนได้ อีกทั้งข้อคำถามในเรื่องการทำร้ายหรือทารุณสัตว์อาจจะต้องระบุให้ชัดเจนถึงพฤติการณ์การทำร้ายหรือทารุณสัตว์ว่ามีความหมายว่าอย่างไร เพราะในหลายกรณีที่อาจจะมีการตีหรือลงโทษสัตว์เลี้ยงในกรณีที่สัตว์เลี้ยงไม่เชื่อฟัง ซึ่งถือว่าเป็นปกติของคนที่เลี้ยงสัตว์ ซึ่งจากข้อเท็จจริงจะพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมในการทำร้ายหรือทารุณสัตว์จะมีประมาณเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น อย่างไรก็ตาม การรังแกหรือทารุณสัตว์ สามารถนำไปใช้ในการทำนายการมีพฤติกรรมก้าวร้าวได้

นอกจากนี้ควรมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามทางด้านพฤติกรรมซึ่งในบางข้อคำถามอาจจะยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ โดยอาจขอให้นักจิตวิทยาช่วยตรวจสอบเครื่องมือในส่วนนี้ เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติที่สำคัญคือเด็กและเยาวชนอาจจะไม่ได้มีโอกาสพบนักจิตวิทยาทุกคน จึงอาจทำให้ตอบแบบประเมินไม่ครบทุกด้าน หรือ อาจจะใช้วิธีเปลี่ยนข้อคำถามให้อยู่ในลักษณะที่เป็นคำถามนำเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นฐานวินิจฉัยให้กับนักจิตวิทยาเพื่อประเมินและส่งต่อ และเพื่อให้แบบประเมินมีความชัดเจนมากกว่าเดิม

ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด

ในประเด็นด้านทัศนคติเรื่องการกระทำความผิดเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ที่ประชุมวิพากษ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นแสดงความเห็นด้วย โดยถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของแบบประเมินเพราะสามารถนำไปใช้ประเมินความเสี่ยงและแนวโน้มของเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดซ้ำได้ โดยเฉพาะ

การออกแบบข้อคำถามให้มีลักษณะเป็นการเปิดช่องให้เด็กตอบซึ่งสามารถนำไปใช้ช่วยในการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพระดับหนึ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางพิจารณาด้านพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเมื่อโดนกระตุ้นได้ เนื่องจากเป็นข้อคำถามที่เป็นเชิงเข้าข้างเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆทั้งการควบคุมอารมณ์ พฤติกรรม และด้านยาเสพติด เพราะฉะนั้นผลที่ได้ออกก็จะเป็นมุมมองทัศนคติของเด็กและเยาวชนคนนั้นว่ามีความคิดเห็นที่แท้จริงภายในจิตใจอย่างไรและมีความเสี่ยงที่จะกระทำผิดซ้ำมากน้อยเพียงใด ซึ่งลักษณะของการวัดทัศนคติเช่นนี้ยังไม่เคยมีการนำมาใช้ในการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนมาก่อน และสามารถวัดทัศนคติได้จริง

อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะจากที่ประชุมว่าในข้อคำถามที่สอบถามเจตคติที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดควรจะออกแบบการตอบให้เหลือเพียงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเท่านั้น และควรเพิ่มคำตอบในลักษณะ “ปานกลาง” เข้าไปในแบบประเมินด้วยเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในแบบประเมินเนื่องจากข้อคำถามในการวัดทัศนคติเช่นนี้ไม่ได้มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ซึ่งเด็กและเยาวชนบางรายก็อาจจะไม่สามารถตอบคำถามในบางคำถามได้อย่างชัดเจน

บทที่ 6
สรุป และข้อเสนอแนะ

บทสุดท้ายนี้เป็นการนำเสนอบทสรุปประเด็นแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นต่อไป โดยมีรูปแบบการนำเสนอเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) สรุปผลการจัดประชุมเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น 2) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการจัดทำค่าคะแนน และ 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เพื่อการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

6.1 สรุปผลการจัดประชุมเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

จากการศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินถึงความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการแก้ไข บำบัด และ ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมนั้น จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากนักวิชาการ ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกลุ่มคณะทำงาน และกลุ่มผู้บริหาร จำนวนทั้งสิ้น 6 ครั้ง คณะผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

ความสำคัญในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการจำแนกเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาใช้เป็นเครื่องมือในการจำแนกเด็กและเยาวชน มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางและมาตรการที่เหมาะสมในการแก้ไข บำบัด และ ฟื้นฟูพฤติกรรมให้เกิดความเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ละรายที่จะมีสภาพปัญหา ความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำ ตลอดจนแนวทางที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการบรรจุใหม่ที่สามารถนำเอาแบบประเมินดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้มายังสามารถนำมาใช้ในฐานะที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อทำนายเบื้องต้นได้ว่าเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่จะมีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ อีกทั้งการที่มีการกำหนดค่าความเสี่ยงในการกระทำความผิดอันจะช่วยในการยืนยันถึงเหตุและผลในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม และช่วยให้การสอบปากคำของเจ้าหน้าที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น รวมถึงสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของผู้พิพากษาในการหันเหคดี

(divert) บางคดีที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดจากกระบวนการยุติธรรมปกติมาใช้กระบวนการในการบำบัดและฟื้นฟูอันเป็นการสอดรับกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่มุ่งหมายให้เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสในการแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมมากกว่าที่จะมุ่งในการลงโทษแต่เพียงอย่างเดียว

ปัญหาและอุปสรรค

จากการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นไปทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลองที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน คณะผู้วิจัยพบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้แบบประเมินดังกล่าว โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ อันได้แก่ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากแบบประเมินโดยตรง และ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการนำแบบประเมินไปใช้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากแบบประเมินโดยตรง

ในด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากตัวแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นโดยตรง คณะผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะของปัญหาที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. แบบประเมินมีจำนวนข้อคำถามที่มากจนเกินไป ไม่จูงใจให้ผู้ตอบแบบประเมินรู้สึกอยากตอบ
2. ข้อคำถามบางข้อเป็นการเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินแต่ละรายใช้ดุลพินิจส่วนตนมากเกินไป อันอาจส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของค่าคะแนนประเมิน
3. เจ้าหน้าที่ผู้ใช้แบบประเมินบางรายเกิดความกังวลว่าอาจจะสอบถามข้อคำถามตามแบบประเมินไม่ครบถ้วน ทำให้การชักชวนเด็กและเยาวชนพูดคุยเพื่อเปิดใจเกิดความสะดุดไม่ลื่นไหล
4. โครงสร้างของแบบประเมินมีความสับสน เข้าใจยาก มีการนำเอาข้อคำถามของทุกวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมารวมกัน ทำให้เกิดความยุ่งยากและซ้ำซ้อนกันของข้อคำถาม
5. ลักษณะของข้อคำถามในแบบสอบถามในบางข้อยังขาดการคำนึงถึงความหลายหลายทางวัฒนธรรมรวมถึงบริบททางสังคม ความเชื่อ ศาสนา วิถีชุมชน ที่มีความแตกต่างจากส่วนกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
6. ในภาพรวมของแบบประเมินฯ ค่อนข้างที่จะมุ่งเน้นไปในการหาข้อบกพร่องมากกว่าที่จะเป็นการเสริมให้เห็นถึงข้อดีของตัวเด็กและเยาวชน รวมถึงในข้อคำถามบางข้อก็อาจไม่สะท้อนถึงความเป็นจริง หรือ บางข้อคำถามมีลักษณะเป็นการตีตรา (stigmatize) ที่อาจเป็นการกระทบกระเทือนต่อจิตใจของเด็กและเยาวชน

7. ในแบบสอบถามบางข้อมีการใช้ภาษาที่ยากเกินไป ซึ่งเด็กและเยาวชนบางรายที่ขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาอาจจะไม่เข้าใจในข้อคำถามหรือวัตถุประสงค์ของข้อคำถามเท่าที่ควร

2) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการนำเอาแบบประเมินไปใช้

ในด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นไปใช้ คณะผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะของปัญหาที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. ข้อคำถามในแบบประเมินส่วนใหญ่ได้รับการออกแบบโดยนักจิตวิทยา แต่เจ้าหน้าที่ผู้นำแบบประเมินไปใช้ คือ พนักงานคุมประพฤติ ที่เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในทางกฎหมาย ซึ่งเป็นความรู้ความเชี่ยวชาญที่ต่างสายงานกัน โดยข้อคำถามบางข้อก็เป็นข้อคำถามที่อยู่นอกเหนือความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าพนักงานคุมประพฤติ จึงอาจส่งผลให้เมื่อมีการนำแบบประเมินนี้ไปใช้จริงอาจไม่เกิดผลเท่าที่ควร

2. พนักงานคุมประพฤติที่เป็นผู้ใช้แบบประเมิน จะมีความถนัดในการสอบปากคำเด็กและเยาวชนและเรียบเรียงออกมาในรูปแบบของการเขียนรายงานแบบความเรียง จึงอาจไม่สอดคล้องกับรูปแบบของแบบประเมินที่ใช้วิธีในการทำเครื่องหมายลงในช่องคำตอบจากนั้นจึงมาสรุปให้อยู่ในรูปแบบของค่าคะแนนและแปลผลค่าความเสี่ยง ที่อาจจะยากต่อการทำความเข้าใจ รวมถึงการมองเห็นภาพรวมของปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ไม่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่รับช่วงต่อ เช่น ศาล ที่อาจไม่เข้าใจความหมายของค่าความเสี่ยงในแต่ละประเภทว่ามีความต่างกันอย่างไร

3. ระยะเวลาที่กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 7 วันนั้นกระชั้นชิดเกินไป และไม่สอดคล้องกับขั้นตอนหรือกระบวนการในการสอบปากคำเด็กและเยาวชน โดยในบางกรณีเจ้าหน้าที่ก็จำเป็นที่จะต้องทำข้อมูลดังกล่าวย้อนหลัง ซึ่งอาจส่งผลให้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลลดลง และทำให้นักวิชาชีพส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ใช้ประโยชน์จากแบบประเมินมากเท่าที่ควร

4. ควรมีการอธิบายถึงความเป็นมาของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ใช้แบบประเมิน ว่าแบบประเมินที่จัดทำขึ้นมานี้มีความสำคัญ มีประโยชน์และมีความจำเป็นอย่างไร โดยเฉพาะความจำเป็นในการนำข้อมูลเสนอต่อศาลเพื่อกำหนดมาตรการในการลงโทษเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมต่อไป

5. พนักงานคุมประพฤติบางรายยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของค่าคะแนนความเสี่ยงที่แบ่งออกเป็นความเสี่ยงสูง ความเสี่ยงปานกลาง และ ความเสี่ยงต่ำ ว่าความเสี่ยงแต่ละประเภทนั้นมีลักษณะอย่างไรและค่าตัวเลขดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับสิ่งที่พนักงานคุมประพฤติกำลังสืบเสาะอย่างไร รวมถึงควรมีหลักการเขียน และการสรุปข้อมูลที่ได้รับมาอย่างไรเพื่อประกอบการเขียนรายงานข้อเท็จจริงต่อศาล

6. ควรพิจารณาในเรื่องของจำนวนข้อคำถามรวมถึงค่าคะแนนรวมในแต่ละด้าน เนื่องจากพบว่าข้อคำถามแต่ละด้านกับค่าคะแนนรวมไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ในบางด้านมีข้อคำถามไม่มากแต่กลับมีค่าน้ำหนักของคะแนนมาก แต่ขณะที่ข้อคำถามบางด้านมีจำนวนข้อคำถามมากและกลับมีค่าน้ำหนักคะแนนน้อย

แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและปรับปรุงข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

สำหรับผลการศึกษาถึงแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและปรับปรุงข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ครบถ้วน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง คณะผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นหัวข้อต่างๆ ได้ ดังนี้

1) รูปแบบและโครงสร้างของข้อคำถาม

ในส่วนของรูปแบบของข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น มีข้อเสนอแนะถึงแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาที่สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ควรมีการปรับลดจำนวนข้อคำถามให้น้อยลง โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีความกระชับ และมีความจำเป็นที่จะต้องสอบถามเพื่อสามารถทราบถึงประวัติชีวิตของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้อย่างครบถ้วนรอบด้านในฐานที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์เบื้องต้น และ สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรใช้รูปแบบของข้อคำถามในลักษณะที่เป็นการผสมผสานทั้งในรูปแบบของความเรียงและในรูปแบบของการทำเครื่องหมายหน้า และควรมีการอธิบายเกณฑ์มาตรฐานในการควบคุมการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานผู้ใช้แบบประเมินในคู่มือการใช้แบบประเมิน โดยหากเป็นการส่งต่อข้อมูลของเด็กและเยาวชนให้กับนักวิชาชีพ อันได้แก่ นักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์ ก็ควรใช้รูปแบบของแบบประเมินฯ ที่กำหนดเป็นค่าคะแนนโดยการทำเครื่องหมายหน้าคำตอบ แต่หากเป็นข้อมูลที่พนักงานคุมประพฤติจะต้องทำการสอบข้อเท็จจริง สรุป และ ทำความเห็นเพื่อส่งศาลวินิจฉัย ก็ควรใช้รูปแบบของการสอบปากคำที่เป็นความเรียง

3. ควรมีการปรับลักษณะของข้อคำถามบางข้อให้มีความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่น ข้อคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด และ วิธีในการเสพยาเสพติดประเภทนั้นๆ

4. ควรมีการปรับปรุงการใช้แบบประเมินฯ และ ระยะเวลาในการทำรายงานสรุปผลการใช้แบบประเมินฯ ให้มีความสอดคล้องกับระยะเวลาในการส่งต่อตัวเด็กและเยาวชน รวมถึงกระบวนการในการ

ทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อข้อมูล เพื่อให้การนำแบบประเมินฯ มาใช้ในการจำแนกเด็กและเยาวชนเกิดประโยชน์สูงสุด

5. ในการออกแบบข้อคำถามทางด้านจิตวิทยาที่เด็กและเยาวชนอาจจะหลีกเลี่ยงที่จะ ตอบ ไม่สะดวกใจที่จะตอบ หรือ ตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง ก็อาจจะใช้วิธีในการออกแบบข้อคำถามเชิงอนุมานที่สามารถสะท้อนคำตอบที่แท้จริงออกมาได้มากกว่าการสอบถามแบบตรงไปตรงมา นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยควรมีข้อพิจารณาในการออกแบบข้อคำถามทางจิตวิทยาที่สำคัญ 3 ประการ อันได้แก่ 1) การสอบถามถึงสาเหตุของการกระทำความผิด 2) ความถี่ของพฤติกรรม และ 3) ระดับของความรุนแรงของพฤติกรรม

6. ในการออกแบบแบบประเมิน อาจแบ่งแบบประเมินออกเป็น 2 ส่วน โดยในส่วนที่ 1 เป็นแบบประเมินในส่วนที่มีค่าคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการประเมิน และในส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินในส่วนที่ไม่มีค่าคะแนนแต่ข้อมูลมีความจำเป็นหรือมีประโยชน์ต่อการเขียนรายงานข้อเท็จจริงและการวางแผนในการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

7. โครงสร้างของแบบประเมินควรออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน ส่วนที่ 2 พฤติการณ์คดี ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุง ส่วนที่ 4 แบบประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และส่วนที่ 5 การประเมินเด็กและเยาวชนเพื่อเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา โดยส่วนที่ต้องมีการพัฒนาขึ้นมาใหม่คือส่วนพฤติการณ์คดีที่ต้องนำระบบของ ICCS เข้ามาร่วมพิจารณาด้วย

8. ควรจัดให้มีข้อคำถามในลักษณะที่เป็นปัจจัยป้องกัน (protective factors) ของเด็กและเยาวชนเพื่อประโยชน์ในการดูแล และ ออกแบบโปรแกรมในการบำบัดฟื้นฟูได้อย่างเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ละราย

2) แนวทางการคัดกรองข้อคำถาม

จากการศึกษา คณะผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางในการนำมาใช้คัดกรองข้อคำถามหรือข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น เพื่อให้ข้อคำถามเกิดความสั้น กระชับ ลดความซ้ำซ้อน และเหมาะสมกับระยะเวลาที่จะนำแบบประเมินไปใช้ ดังนี้

1. ควรตั้งต้นประเด็นข้อคำถาม หรือ ข้อมูลที่ควรมี โดยการศึกษาจากพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งมีอยู่ด้วยกันประมาณ 10 ด้าน โดยควรปรับข้อคำถามให้กระชับ และ มีความสอดคล้องกับหลักกฎหมาย

2. ควรตัดข้อคำถามทางด้านจิตวิทยา หรือ บางข้อคำถามที่เป็นส่วนของวิชาชีพอื่นออกไป เนื่องจากนักจิตวิทยาก็จะมีการนำแบบสอบถาม หรือ เครื่องมือของตนเองมาใช้ในการสอบปากคำเด็กและเยาวชน และพนักงานคุมประพฤติเองก็ไม่ได้มีหน้าที่ในการประเมินสภาวะจิตใจของเด็กหรือเยาวชนแต่อย่างใด

3. บางข้อคำถามที่เป็นการสอบถามถึงสภาวะการเจ็บป่วยทางร่างกาย หรือ ทางจิตใจ ที่จะต้องมีใบรับรองแพทย์มายืนยัน แต่เมื่อเด็ก หรือ เยาวชน ไม่สามารถนำหลักฐานดังกล่าวมาแสดงได้ ทางพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็ไม่สามารถที่จะลงข้อมูลได้ เนื่องจากไม่ทราบ หรือ ไม่แน่ใจว่าเด็กและเยาวชนนั้น มีอาการเจ็บป่วยตามที่อ้างจริงหรือไม่

4. บางข้อคำถามจากระบบ ICCS อาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องมีอยู่ในแบบคัดกรอง เช่น สถานะของเด็กและเยาวชน ที่มีช่องให้ทำเครื่องหมายว่า “นิติบุคคล” หรือ “เจ้าหน้าที่รัฐ” เนื่องจากเด็กและเยาวชนย่อมไม่สามารถเป็นนิติบุคคล หรือ เป็นเจ้าหน้าที่รัฐได้

5. ในแบบประเมิน ควรมีการสอบถามในเชิงลึกทางด้านตัวผู้เสียหายด้วย โดยเฉพาะความเสียหายทางด้านจิตใจของผู้เสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดในบางฐาน รวมถึงควรสอบถามความยินยอม หรือรับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายประกอบการพิจารณาในการวางแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนด้วยทุกครั้ง

6. แบบประเมินควรมีการเพิ่มประเด็นทางด้านข้อมูลที่เป็นการกล่าวถึงประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ภูมิหลัง สาเหตุในการกระทำความผิดนั้น ๆ ความถี่ และ ความรุนแรงในการกระทำความผิด รวมถึงปัจจัยเสี่ยง หรือ แนวโน้มของพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ความพร้อมของครอบครัว เนื่องจากแบบประเมินที่มีการใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถพิจารณาถึงปัจจัยดังกล่าวมากนัก

7. ควรมีการเรียบเรียงข้อคำถามบางส่วนที่มีความซ้ำซ้อนและกระจายไปตามส่วนต่างๆ ของแบบประเมิน เพื่อให้อยู่ในส่วนเดียวกันหรือมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้มองเห็นภาพและสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

8. ควรมีส่วนหนึ่งของข้อคำถามที่สามารถตรวจสอบในเบื้องต้นได้ถึงความผิดปกติทางจิตใจพัฒนาการ รวมถึงความเจ็บป่วยของเด็กและเยาวชน รวมถึงการเพิ่มเติมความคิดเห็นจากนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น นักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์ เพื่อประโยชน์ในการทำความเห็นเสนอต่อผู้พิพากษาอันเป็นการช่วยเสริมข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินของเจ้าพนักงานคุมประพฤติที่อาจจะไม่ได้มีทักษะในด้านดังกล่าว

9. ควรมีการออกแบบแบบประเมินและกระบวนการทำงานให้สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขข้อมูลได้ตลอดระยะเวลาที่เด็กและเยาวชนอยู่ในความควบคุม เพื่อให้ข้อมูลของเด็กและเยาวชนมีความทันสมัย และเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างใกล้ชิดและชัดเจน

10. ในข้อคำถามด้านพฤติการณ์แห่งคดี ควรจะมีการระบุว่าเป็นการกระทำโดยเจตนา รวมถึงผลที่เกิดขึ้น เช่น เป็นความผิดสำเร็จ หรือ พยายามกระทำความผิด เพิ่มเข้าไว้ด้วย โดยในส่วนนี้ควรออกแบบข้อคำถามให้อยู่ในลักษณะที่เด็กและเยาวชนสามารถบอกเล่ารายละเอียดในการกระทำ ซึ่งจะช่วยให้สามารถระบุพฤติกรรมการกระทำความผิดได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

11. ควรมีการระบุถึงในส่วนของฐานความผิดที่มีลักษณะเป็นฐานความผิดละเอียดปลีกย่อยเพื่อนำไปสู่การเก็บข้อมูลรายละเอียดพฤติกรรมการกระทำความผิดได้มากขึ้น ก็จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงตลอดจนวางแผนในการบำบัดได้อย่างละเอียดมากขึ้น

12. ควรพิจารณาในประเด็นลักษณะของข้อคำถามที่แตกต่างกันไปความเหมาะสม เช่น ในบางตัวแปรเหมาะกับการให้เด็กและเยาวชนทำเอง แต่ขณะที่ในบางตัวแปรไม่สามารถใช้วิธีการสัมภาษณ์ได้ อาจจะต้องใช้แบบสอบถาม หรือการทดสอบ เช่น ข้อคำถามในประเด็นด้านสุขภาพจิตที่อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้การสัมภาษณ์ แต่สามารถนำแบบของกรมสุขภาพจิตมาใช้แทน

13. ข้อควรพิจารณาที่สำคัญในด้านการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนในบางกรณีอาจไม่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้เช่นกัน เนื่องจากในหลายกรณีพบว่าเด็กและเยาวชนบางรายที่เติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีแต่กลับสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ หรือ เด็กที่เติบโตมาในสภาพครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างแต่เด็กนั้นกลับไม่รู้สึกว่าตนขาด หรือการที่เด็กและเยาวชนมีคะแนนเฉลี่ยในระหว่างศึกษาต่ำก็ไม่สามารถที่จะกล่าวได้ว่าเด็กคนนั้นจะมีความเสี่ยงในการกระทำความผิดสูง เนื่องจากการที่เด็กได้รับระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำอาจจะเกิดจากปัจจัยอื่นก็ได้ เป็นต้น

14. ในแบบประเมินควรจัดให้มีเฉพาะข้อคำถามที่สามารถนำมาใช้ในการคิดค่าคะแนนเท่านั้น แต่หากเป็นข้อคำถามในรายละเอียดปลีกย่อยอื่นเพื่อให้ได้ประเด็นหรือข้อมูลประกอบเพิ่มเติมสามารถที่จะนำไปรวมไว้ในคู่มือ และควรมีการอธิบายเพิ่มเติมว่าข้อคำถามใดที่ควรจะต้องมีการสอบถามเพิ่มเติมเพื่อนำไปตอบในข้อคำถามอื่นที่อาจมีความสัมพันธ์กัน

15. ในส่วนข้อคำถามที่เกี่ยวกับโรงเรียน ไม่น่าจะมีความจำเป็นเพราะสามารถใช้เป็นคำถามนำแล้วจึงค่อยให้เด็กและเยาวชนเล่าหรืออธิบายจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงมากกว่า

16. ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินควรต้องมีการพิจารณาในเรื่องของความเที่ยงและความตรงว่าสามารถประเมินเด็กและเยาวชนได้อย่างครบถ้วนรอบด้านหรือไม่ เพียงใด เนื่องจากโครงการนี้เป็นการศึกษาตัวแปรในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจำแนกเด็กและเยาวชน หรือ ตัวแปรที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน หากตัวแปรใดไม่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำก็สามารถตัดออกได้

17. แนวทางการปรับปรุงข้อคำถามโดยเฉพาะข้อคำถามที่มีมากเกินความจำเป็น และความสามารถในการทำนายที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น ข้อคำถามเกี่ยวกับชุมชนและสภาพแวดล้อม สภาวะทางกายและจิต การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กฯ และการค้ามนุษย์ ไม่มีความสามารถในการทำนายการกระทำผิดซ้ำได้ จึงควรมีการพิจารณาข้อคำถามในส่วนดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาในภาพรวมของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการจำแนกและคัดกรองเด็กและเยาวชนนั้น คณะผู้วิจัยพบว่า ในแบบประเมินควรจะต้องประกอบไปด้วยหัวข้อสำคัญ ได้แก่ ข้อคำถามด้านการศึกษาและอาชีพ ข้อคำถามด้านพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชน ข้อคำถามด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ข้อคำถามด้านการประเมินภาวะผู้ติดยาเสพติด รูปแบบการประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ข้อคำถามด้านการค้ามนุษย์และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ข้อคำถามด้านสภาวะทางจิตหรือปัญหาทางสุขภาพจิต ข้อคำถามด้านพฤติกรรม ข้อคำถามด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด ความคิด ความเชื่อ ความหนักเบาของโทษ แต่สำหรับข้อคำถามเกี่ยวกับความเห็นทางด้านการเมืองอาจจะคงไว้หรือตัดออกก็ได้

3) ลักษณะของคู่มือการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน

ในประเด็นเรื่องของการออกแบบคู่มือเพื่อใช้ประกอบการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนไปใช้นั้น คณะผู้วิจัยได้ข้อสรุปที่สำคัญจากการศึกษาในการออกแบบคู่มือ ดังนี้

1. การออกแบบคู่มือการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนควรให้มีความกระชับ โดยอาจจะแยกคู่มือออกเป็น 2 เล่ม โดยเล่มหนึ่งเป็นการอธิบายถึงตัวแบบประเมินฯ เช่น ศัพท์เฉพาะทางบางคำ รวมถึงวิธีในการกำหนดค่าคะแนน ขณะที่คู่มืออีกเล่มหนึ่ง ก็อาจจะเป็นการอธิบายวิธีการ หรือ เทคนิคในการสอบปากคำของเด็กและเยาวชนเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่แท้จริงจากเด็กและเยาวชนให้ได้มากที่สุด

2. คู่มือควรมีการอธิบายถึงวิธีในการสอบถาม หรือ สอบปากคำจากเด็กและเยาวชน รวมถึงเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ โดยอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นการสอบถามตามข้อคำถามที่มีการกำหนดไว้เป็นรายข้อ

3. ควรมีการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการสอบถามข้อคำถามในแต่ละหมวดด้วยว่าข้อคำถามในหมวดนั้น ๆ ต้องการสอบถามเพื่อใช้ในการวัดและประเมินพฤติกรรมความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในลักษณะใด รวมถึงควรมีการอธิบายถึงแนวทางในการถามคำถามแต่ละประเด็นว่าควรมีการถามในลักษณะใดเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการถาม และการมาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง

4. ควรมีการกำหนดช่องทางในการติดต่อกับทางส่วนกลาง โดยเฉพาะช่องทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อขอหารือข้อสงสัยหากเกิดมีขึ้นจากการที่มีการนำแบบประเมินฯ ดังกล่าวไปใช้

5. ควรมีการทำอธิบายวิธีในการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนในรูปแบบของสื่ออิเลกทรอนิกส์ หรือ สื่อออนไลน์ต่าง ๆ ก็จะช่วยให้เกิดความสะดวก เข้าใจง่าย และมีความน่าสนใจมากขึ้น

6. คู่มือควรจะต้องมีการอธิบายถึงความรู้เบื้องต้นที่พนักงานคุมประพฤติควรที่จะมีความเข้าใจหรือเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

7. ควรมีการจัดทำดัชนีเพื่อความสะดวกในการสืบค้นโดยพิจารณาจากฐานความผิดโดยเรียงลำดับตามตัวอักษรและมีเลขหน้ากำกับ

8. ส่วนของคำนิยามศัพท์ที่ควรมีการระบุให้ความหมายไว้ในคู่มือนั้น ที่ประชุมได้เสนอว่าควรที่จะต้องมีการให้คำนิยามไว้อย่างชัดเจน เช่น คำว่าของมึนเมา ปัญหาทางสุขภาพจิต หรือ คำว่าวัยอันควร เป็นต้น

จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น สรุปได้ว่า แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนใช้ในปัจจุบัน พบประเด็นปัญหาในการใช้ ทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินฯ เช่น ข้อคำถามที่

เยอะ ซับซ้อน ข้อคำถามและคำตอบไม่สอดคล้องกับ รวมทั้งไม่ครอบคลุมบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของบางพื้นที่ เป็นต้น และประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ เช่น การไม่เข้าใจข้อคำถาม ขาดความเชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน รวมทั้งแบบประเมินฯ ในบางกรณีไม่สามารถจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงสูง กลาง ต่ำได้จริง เป็นต้น สำหรับแนวทางในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เพื่อการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ควรมีการปรับแบบประเมินฯ ให้เข้าใจง่าย ประเด็นคำถามครอบคลุมการเขียนรายงานต่อศาล ข้อคำถามควรมีทั้งข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้พนันงานคุมประพฤติสามารถนำไปเขียนรายงานได้ สำหรับประเด็นข้อคำถามปลายปิดหรือที่นำมาคิดค่าคะแนนในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนั้น ควรสามารถจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง และประเด็นที่มีความสำคัญมาก ได้แก่ ควรมีการจัดทำคู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นและการจัดอบรมในการใช้แบบประเมินฯ เพื่อให้นำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งผลการศึกษาในส่วนนี้นั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2564) ในโครงการการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม ในประเด็นควรมีการปรับประเด็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นให้ด้านปัจจัยที่สามารถป้องกันหรือจำแนกกลุ่มการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง

6.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการจัดทำค่าคะแนน

แบบสัมภาษณ์เพื่อการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (ฉบับปรับปรุง) ในการศึกษาครั้งนี้มีเฉพาะตัวแปรหรือข้อคำถามที่สามารถนำมาคิดค่าคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นเท่านั้น โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 10 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1	ประวัติการกระทำผิด
ด้านที่ 2	ครอบครัว
ด้านที่ 3	การศึกษาและการประกอบอาชีพ
ด้านที่ 4	เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด
ด้านที่ 5	ชุมชนที่พักอาศัย
ด้านที่ 6	การใช้เวลาว่าง
ด้านที่ 7	ประวัติเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด
ด้านที่ 8	สภาวะทางกายและจิต
ด้านที่ 9	ปัญหาพฤติกรรม
ด้านที่ 10	ทัศนคติด้านการกระทำผิด

สำหรับการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ มีทั้งหมด 9 ด้าน ประกอบด้วยทุกด้าน ยกเว้นด้านสภาวะทางกายและจิต ส่วนการประเมินความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู มีทั้งหมด 9 ด้าน ประกอบด้วยทุกด้านยกเว้น ด้านประวัติการกระทำผิด

การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการทดสอบความตรง (Validity) ได้แก่ ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงเชิงทำนาย (Predictive Validity) รวมทั้งการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินฯ (Reliability) โดยการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือนั้น ได้นำแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (ฉบับปรับปรุง) ไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (แรกรับ) ทั้งหมด 17 แห่ง มีจำนวนเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 249 คน กว่าร้อยละ 90 ของเด็กและเยาวชนเป็นเพศชาย อายุต่ำสุด 12 ปี และอายุสูงสุด 21 ปี อายุโดยเฉลี่ย 16 ปี สำหรับการกระทำผิดนั้น กลุ่มเด็กและเยาวชนตัวอย่างร้อยละ 73.1 กระทำผิดครั้งแรก และร้อยละ 26.9 กระทำผิดซ้ำ

ผลการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง สรุปได้ว่า ข้อคำถามหรือตัวแปรในแบบประเมินฯ นั้น สามารถอธิบายปัจจัยเสี่ยงในแต่ละด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้ และในบางข้อคำถามได้มีการตัดข้อคำถามออกเพื่อความสอดคล้องในการประเมินความตรงเชิงโครงสร้างในแต่ละด้าน แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านปัญหาพฤติกรรม ตัวแปร*ด้านพฤติกรรมเกเร*นั้น ไม่สามารถประเมินความตรงเชิงโครงสร้างได้ ดังนั้นควรมีการปรับข้อคำถามในการวัดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนใหม่ เพื่อให้แบบประเมินมีความเที่ยงตรงในการวัดหรือการประเมินเพิ่มมากขึ้น

ผลการทดสอบความตรงเชิงทำนายโดยภาพรวมของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น สรุปได้ว่า ในการประเมินด้านปัจจัยด้านความเสี่ยงทั้ง 9 ด้านในการทำนายการจำแนกเด็กและเยาวชนที่การกระทำผิดครั้งแรก และกระทำผิดซ้ำ พบว่า ปัจจัยด้านความเสี่ยงทุกด้านมีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยด้านความเสี่ยงที่มีความสำคัญในการจำแนกเรียงลำดับ ดังต่อไปนี้

1) ด้านประวัติการกระทำผิด
2) ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด
3) ด้านการใช้เวลาว่าง
4) ด้านการศึกษา
5) ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
6) ด้านครอบครัว
7) ด้านปัญหาพฤติกรรม
8) ด้านทัศนคติด้านการกระทำผิด
9) ด้านชุมชนและที่พักอาศัย

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำได้อย่างถูกต้อง ในการประเมินด้านความเสี่ยงอยู่ในระดับดี คือ ร้อยละ 75 และข้อมูลของกลุ่มกระทำผิดครั้งแรกสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ ร้อยละ 77.6 ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำสามารถที่จะคาดคะเนความถูกต้องได้ถึงร้อยละ 68.4 จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มความเสี่ยงของปัจจัยด้านความเสี่ยงในด้านต่างๆ นั้นสามารถนำไปใช้ในการคาดคะเนกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำได้ดีพอสมควร

สำหรับการประเมินด้านความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ทั้ง 9 ด้านในการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรก พบว่าปัจจัยด้านความจำเป็นทุกด้านมีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านสภาวะกายและจิต ซึ่งเป็นเพียงด้านเดียวเท่านั้นที่ไม่สามารถจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำได้ สำหรับปัจจัยด้านความจำเป็นที่มีความสำคัญในการจำแนกเรียงลำดับ ดังต่อไปนี้

1) ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด
2) ด้านการใช้เวลาว่าง
3) ด้านการศึกษา
4) ประวัติการใช้สารเสพติด
5) ด้านครอบครัว
6) ด้านชุมชนที่พักอาศัย
7) ด้านทัศนคติที่เรื่องการกระทำผิด
8) ด้านปัญหาพฤติกรรม
9) ด้านสภาวะกายและจิต (ไม่มีอิทธิพลในการจำแนก)

สำหรับความสามารถในการทำนายของปัจจัยด้านความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรกพบว่ามีการคาดคะเนได้ถูกต้องโดยรวมร้อยละ 71.4 และสามารถคาดคะเนความถูกต้องของการกระทำผิดครั้งแรกได้ ร้อยละ 70.6 ส่วนกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำสามารถคาดคะเนความถูกต้องได้ถึงร้อยละ 73.6 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำนายกลุ่มเด็กและเยาวชนของปัจจัยด้านความจำเป็นสามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ในระดับค่อนข้างดี

อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยปัจจัยด้านความเสี่ยงและความจำเป็นนั้นมีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ ได้แก่ ประเด็นจำนวนเด็กและเยาวชน (กลุ่มตัวอย่าง) ในกลุ่มกระทำ

ผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำที่มีสัดส่วนค่อนข้างที่จะแตกต่างกันมาก (73: 27) ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการคาดคะเนได้ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์การจำแนกจะพบว่าร้อยละของการคาดคะเนความถูกต้องในการจำแนกเด็กและเยาวชน สามารถจำแนกกลุ่มที่กระทำผิดครั้งแรกได้ดีกว่ากลุ่มที่กระทำผิดซ้ำ

สำหรับ**การทดสอบความน่าเชื่อถือ หรือความเที่ยง** (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น โดยการทดสอบค่า Cronbach's Alpha Coefficient พบว่ามีค่าในช่วง 0.418 – 0.937 และข้อคำถามรายด้านส่วนใหญ่มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient มากกว่า 0.700 ซึ่งแสดงว่ามีความน่าเชื่อถือที่ยอมรับได้ และสำหรับบางประเด็นคำถามที่มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient น้อย หรือมีค่าต่ำกว่า 0.600 เนื่องจากการวัดตัวแปรหรือข้อคำถามที่มีลักษณะทางกายภาพ (ความจริง) หรือตัวแปรที่สังเกตได้ เช่น ข้อมูลด้านการกระทำผิด ปัญหาเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ พฤติกรรมทางเพศ เป็นต้น ซึ่งลักษณะข้อคำถามในลักษณะนี้มักไม่มีการประมาณค่าความเที่ยง เพราะข้อคำถามในลักษณะนี้จะมีความคงที่ในตัวของข้อคำถามอยู่แล้ว การประมาณค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ซึ่งอาจไม่ค่อยมีความเหมาะสมในการประเมินความเที่ยงในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเท่าที่ควร (สุวิมล ติรกานันท์, 2551) แต่อย่างไรก็ตามค่าความน่าเชื่อถือหรือความเที่ยงของแบบประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี

กล่าวโดยสรุปสำหรับการตรวจสอบคุณภาพขอบแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (ฉบับปรับปรุง) แสดงให้เห็นว่าแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนั้น สามารถนำมาใช้ในการจำแนกเด็กและเยาวชนกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรกได้ในระดับที่ค่อนข้างดี สำหรับข้อคำถามที่ใช้ในการประเมินฯ เป็นรายด้านนั้น พบว่าส่วนใหญ่สามารถวัดหรือนำไปใช้ในการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้เช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปรับปรุงแบบประเมินฯ ในครั้งนี้ได้มีการปรับประเด็นข้อคำถามให้มีความชัดเจนมากขึ้น และมีการจัดกลุ่มของตัวแปรใหม่ มีการเพิ่มของข้อคำถามที่สอดคล้องกับแบบประเมินความเสี่ยงในการจำแนกเด็กและเยาวชน เช่น the Level of Service Inventory-Revised (Andrew and Bonta,1995) และ Youth Assessment and Screening Instrument เป็นต้น อย่างไรก็ตามประเด็นข้อคำถามในบางด้านของแบบประเมินฯ ควรมีการพัฒนา ปรับปรุงเพิ่มข้อคำถามเพื่อให้ครอบคลุมตัวแปรในการจำแนกเด็กและเยาวชน ได้แก่ ด้านชุมชนที่พักอาศัย ด้านสภาวะกายและจิต และด้านปัญหาพฤติกรรม ซึ่งพบว่า บางข้อคำถามนั้นไม่สามารถที่จะนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนได้

6.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เพื่อการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

จากผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์เพื่อการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนา ดังต่อไปนี้

1) โดยภาพรวมแบบสัมภาษณ์เพื่อการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่ด้านความเสี่ยง (ทั้งในส่วนของ static factor และ dynamic factor) และมีปัจจัยด้าน Protective factor เป็นบางส่วนเท่านั้น เช่น ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว ความผูกพันกับสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยด้านนี้มีความสำคัญมากในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ดังนั้นควรมีการเพิ่มปัจจัยในด้านนี้ เช่น ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว คนในชุมชน เพื่อนและครูที่โรงเรียน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามในการเพิ่มประเด็นคำถามในส่วนของ protective factor ในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนี้อาจจะส่งผลกระทบต่อขนาดความยาวและความซับซ้อนของข้อคำถาม (เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นประเด็นด้านจิตวิทยา) ดังนั้นหากปรับข้อคำถามเพิ่มในส่วนนี้ ควรพิจารณาปรับคู่มือการใช้และจัดให้มีการอบรมผู้สัมภาษณ์ให้มีความเข้าใจประเด็นคำถามอย่างแท้จริงควบคู่กันไป

2) ควรมีการพิจารณาในการปรับเพิ่ม หรือปรับเปลี่ยนข้อคำถามในด้านต่อไปนี้

ด้านประวัติการกระทำผิด - ควรมีการเพิ่มประเด็นด้านการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีทางอาญาที่เกี่ยวข้องไปด้วยเพื่อการจำแนกเด็กและเยาวชนที่แม่นยำมากขึ้น

ด้านชุมชนที่พักอาศัย – เนื่องจากประเด็นคำถามในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในสังคมเมือง ควรมีการปรับข้อคำถามให้มีความครอบคลุมมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ชุมชนชายขอบ หรือในพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น และคำถามในบางประเด็น เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมนั้น เด็กและเยาวชนบางกลุ่มไม่ทราบข้อมูลในส่วนนี้ ดังนั้นควรมีการพิจารณาประเด็นคำถามในด้านนี้ใหม่ นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ถูกจับกุมเนื่องจากสาเหตุของสารเสพติด ดังนั้นในประเด็นชุมชนที่พักอาศัย สามารถเพิ่มประเด็นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้เช่นกัน

ด้านการศึกษา - เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางกลุ่มเป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส เช่น เป็นเด็กเร่ร่อน เด็กชนเผ่า หรือเด็กตามชายแดน ที่ไม่ได้มีโอกาสเข้าเรียนตามระบบ หรือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ก็จะไม่สามารถทำการประเมินในส่วนนี้ได้ ดังนั้นควรมีการเพิ่มประเด็นคำถามที่สามารถจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ได้เช่นกัน

ด้านการใช้เวลาว่าง – ประเด็นกิจกรรมที่ทำในยามว่างจากการเรียนหรือการทำงานนั้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมสำหรับเด็กในสังคมเมือง ดังนั้นสามารถปรับกิจกรรมให้มีความหลากหลายสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนในสังคมชนบทด้วย และควรเพิ่มประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อออนไลน์ เนื่องจากปัจจุบันเด็กและเยาวชนใช้สื่อออนไลน์กันเพิ่มมากขึ้นและสื่อเข้ามามีอิทธิพลในการดำเนินชีวิตเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นควรมีการเพิ่มประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างกับเรื่องของสื่อออนไลน์ อย่างไรก็ตามการเพิ่มประเด็นคำถามในส่วนนี้ ควรเป็นคำถามที่สื่อให้เห็นชัดเจนในด้านการใช้สื่อออนไลน์ของเด็กและเยาวชนในเชิงลบหรือบวก หรือทั้งสองด้าน เพื่อที่จะนำมาปรับค่าคะแนนในการจำแนกเด็กและเยาวชนรายด้านและภาพรวมต่อไป

ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด – การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นด้านประวัติที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากในการจำแนกเด็กและเยาวชนในการจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในครั้งนี้ไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนข้อคำถามแต่อย่างใด แต่ได้มีการปรับค่าจัดกลุ่มในการจำแนกใหม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ พบว่า เด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่เคยใช้สารเสพติด หรือเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อน 3 เดือนของการสัมภาษณ์ ถูกจำแนกอยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่ำ (เนื่องจากคำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงเป็นการถามในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา) ซึ่งทำให้เกิดความผิดพลาดในการจำแนกเด็กและเยาวชนบางรายได้ ในประเด็นนี้กล่าวได้ว่าแบบประเมินฯ ที่ใช้ในการจำแนกประวัติด้านยาเสพติดนั้นเป็นแบบประเมินฯ ที่ใช้ในการจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อการบำบัดรักษาของพยาบาล จึงทำให้สอบถามผลกระทบของการใช้สารเสพติดในรอบ 3 เดือนเท่านั้น แต่สำหรับการวิเคราะห์เพื่อประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำควรพิจารณาประเด็นอื่น เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องในการจำแนกอย่างแท้จริง เช่น ควรนำประเด็นด้านชนิดของสารเสพติด (จำนวนที่เสพ) ความถี่ในการใช้ รวมถึงผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตที่เป็นผลกระทบจากการใช้สารเสพติด หรือแอลกอฮอล์ เป็นต้น เช่นควรมีการเพิ่มข้อคำถามที่สามารถประเมินความถี่ของเด็กและเยาวชนในกรณีที่ใช้หรือยุ่งเกี่ยวกับยาหรือสารเสพติดประเภทอื่นๆ ที่เกินกว่า 2 ประเภทขึ้นไป เนื่องจากตามแบบประเมินปัจจุบันพบว่าเจ้าหน้าที่ก็จะสามารถทำการประเมินได้เพียงประเภทเดียว การเพิ่มประเด็นหรือการจัดทำข้อคำถามให้ครอบคลุม เพื่อการวินิจฉัยหรือประเมินถึงความรุนแรงของพฤติกรรมการใช้ยาหรือสารเสพติดของเด็กและเยาวชนได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ดังนั้นควรมีการพิจารณาในการเพิ่มประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องและการจัดทำค่าคะแนนในส่วนนี้ให้มีความชัดเจน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ด้านสภาวะกายและจิต – ประเด็นด้านสภาวะทางกายและจิตของเด็กและเยาวชนเป็นประเด็นที่สำคัญในด้านการจำแนกเด็กและเยาวชน รวมถึงกระบวนการในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู แต่จากผลการวิเคราะห์การจำแนกเด็กและเยาวชนนั้น ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่สามารถจำแนกเด็กและเยาวชนได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเด็นคำถามที่นำมาใช้ในการจำแนกนั้นเป็นประเด็นที่ไม่สามารถ

นำมาวิเคราะห์ได้ จึงควรพิจารณาในการเพิ่มประเด็นหรือตัวแปรด้านสภาวะทางกายและจิตที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจำแนกความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนต่อไป

ด้านปัญหาพฤติกรรม – เนื่องจากข้อคำถามด้านพฤติกรรมเกเร (DSM-5) ในการศึกษาครั้งนี้ไม่ผ่านข้อตกลงเบื้องต้นด้านการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ดังนั้นจึงไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำแนกของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้อาจเนื่องมากจากข้อคำถามในการประเมินพฤติกรรมเกเรที่นำมาใช้เป็นลักษณะของการประเมินทางจิตวิทยาเพื่อใช้เพื่อการวินิจฉัยอาการทางจิตเวชมากกว่านำมาใช้ในการจำแนกเด็กและเยาวชนด้านความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู (ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกในการจำแนกเด็กและเยาวชน) หรือในอีกประเด็นหนึ่งที่ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ เนื่องจากข้อคำถามเป็นลักษณะพฤติกรรม และอาการซึ่งมีความเหมาะสมในการวินิจฉัยมากกว่าใช้ในการจำแนก ดังนั้นความเข้าใจในข้อคำถามของผู้ที่สัมภาษณ์ รวมถึงเทคนิคต่างๆ ในการถามจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการได้มากซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงของเด็กและเยาวชน ดังนั้นในส่วนนี้ควรพิจารณาเพิ่มข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมต่อต้านสังคม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามปัญหาพฤติกรรมเกเรของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญเช่นกันที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ดังนั้นควรมีการปรับข้อคำถามในส่วนนี้และนำมาใช้ในการจำแนกความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนในขั้นเบื้องต้น

3) การพิจารณาเพิ่มหรือปรับข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนั้นควรพิจารณาวัตถุประสงค์ของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น และการนำข้อมูลในส่วนนี้ไปใช้ เนื่องจากการแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนั้นเป็นการประเมินเพิ่มคัดกรอง/จำแนกเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงและความจำเป็นเพื่อประกอบการเขียนรายงานต่อศาล และการใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำแนวทางในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนแต่ละราย ดังนั้นข้อคำถามในแต่ละด้านควรเป็นลักษณะข้อคำถามที่ใช้เพื่อการจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในเบื้องต้นเท่านั้น

4) เนื่องจากการปรับเพิ่มข้อคำถามในแบบประเมินฯ ย่อมกระทบต่อค่าคะแนนในการจำแนกเด็กและเยาวชน ดังนั้นหากมีการปรับเพิ่ม หรือลดข้อคำถาม ควรมีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยเฉพาะการทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการนำไปใช้ในการจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนต่อไป และควรมีการพิจารณาคิดค่าคะแนนรายด้านรวมทั้งจัดกลุ่มในการจำแนกรายด้าน ก่อนที่จะมาคิดคะแนนในภาพรวม

5) เนื่องจากลักษณะของข้อคำถามบางด้านเป็นลักษณะของข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับ การวัดความคิด ความรู้สึก หรือทัศนคติของเด็กและเยาวชน ดังนั้นการเข้าใจในข้อคำถามแต่ละข้อและแต่ละด้านจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญมาก ดังนั้นควรมีการจัดอบรมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประเด็นคำถามทุกประเด็นตรงกัน ซึ่งปัญหาประการหนึ่งของการประเมินได้แก่ ผู้สัมภาษณ์ หากผู้สัมภาษณ์ไม่มีความเข้าใจในการสอบถามหรือ ไม่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของคำถามในแต่ละด้าน ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สามารถส่งผลต่อการตีความหมายที่แตกต่างกันของข้อคำถามในแบบประเมิน และกระทบต่อการจำแนกเด็กและเยาวชนได้ ดังนั้นการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันผ่านกระบวนการในการอบรมรวมทั้งการจัดทำคู่มือที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการลดข้อผิดพลาดหรือข้อจำกัด (ERROR) ที่เกิดขึ้นจากตัวผู้สัมภาษณ์ได้

6) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน พบว่าเด็กและเยาวชนบางกลุ่มมีประสบการณ์ถูกกระทำรุนแรงทั้งจากครอบครัว ครูที่โรงเรียน และเพื่อน รวมทั้งมีประสบการณ์ในการกระทำรุนแรงกับบุคคลอื่น ซึ่งประเด็นนี้เป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาในการปรับประเด็นเพิ่มปัจจัยด้านความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่เคยมีประสบการณ์ถูกกระทำรุนแรง (ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง) มีแนวโน้มที่จะกระทำรุนแรงกับบุคคลอื่นต่อไป ดังนั้นประเด็นนจึงควรมีการเฝ้าระวังต่อไป และในการปรับเพิ่มนั้น ควรให้ครอบคลุมความรุนแรงในทุกด้าน ได้แก่ การถูกกระทำรุนแรง (ทางร่างกาย ทางเพศ ทางอารมณ์และจิตใจ) การถูกละเลย และการถูกแสวงหาผลประโยชน์

7) เนื่องจากแบบสัมภาษณ์เพื่อการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ฉบับปรับปรุงนี้ มีเพียงข้อคำถามในส่วนที่นำมาคิดค่าคะแนนในการจำแนกเด็กและเยาวชนเท่านั้น หากมีการเพิ่มประเด็นข้อคำถามปลายเปิดควรพิจารณาถึงความสอดคล้องและความเหมาะสมเพื่อประกอบการจัดทำรายงานนำเสนอต่อศาลให้ครบถ้วน และหากมีการเพิ่มหรือปรับข้อคำถามที่นำมาคิดคะแนนในการจำแนกเด็กและเยาวชน ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของประเด็นคำถามที่ใช้ในการจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเท่านั้น และควรมีการกำหนดค่าคะแนนในแต่ละข้ออย่างชัดเจน เพื่อนำมาปรับค่าคะแนนรวมรายได้ในการจำแนกเด็กและเยาวชนต่อไป

8) แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (Risk and Need Assessment) ตามหลักทฤษฎีเป็นแบบประเมินในการจำแนกเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู ซึ่งค่าคะแนนสามารถจัดทำเป็นคะแนนรวมกันได้เพียงค่าเดียวได้เช่นกัน และในการพิจารณานำคะแนนของเด็กและเยาวชนแต่ละคนในการจำแนกเพื่อการบำบัดฟื้นฟูนั้น นอกจากจะพิจารณาค่าคะแนนรวมแล้ว ควรพิจารณาค่าคะแนนของเด็กและเยาวชนเป็นรายด้านควบคู่กันไป เพื่อการจัดทำแผนในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูที่ตรงตามปัญหาและความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนแต่ละราย สำหรับ

กรณีของการนำค่าคะแนนไปประกอบการพิจารณาต่อศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ควรพิจารณาถึงค่าคะแนนในรายด้านเช่นกัน ว่าเด็กและเยาวชนนั้นมีความเสี่ยงสูงด้านใดบ้าง เพื่อเป็นการเฝ้าระวังต่อไป

9) การนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (ทั้งที่มีค่าคะแนน และคำถามปลายเปิด) ไปใช้ในทางปฏิบัตินั้น ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนในการทำงานที่ชัดเจน แนวทางในการสัมภาษณ์ การเขียนรายงานในการนำเสนอต่อศาล ซึ่งเป็นการเขียนรายงานในลักษณะของการผสมผสานระหว่างข้อเท็จจริงจากคำถามปลายเปิด และการอธิบายค่าคะแนนจากการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น รวมทั้งการมีแนวทางในการจัดทำ case management ของเด็กและเยาวชนแต่ละรายเพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ซึ่งกระบวนการในการปฏิบัติงานในส่วนนี้ ตัวอย่างดังต่อไปนี้

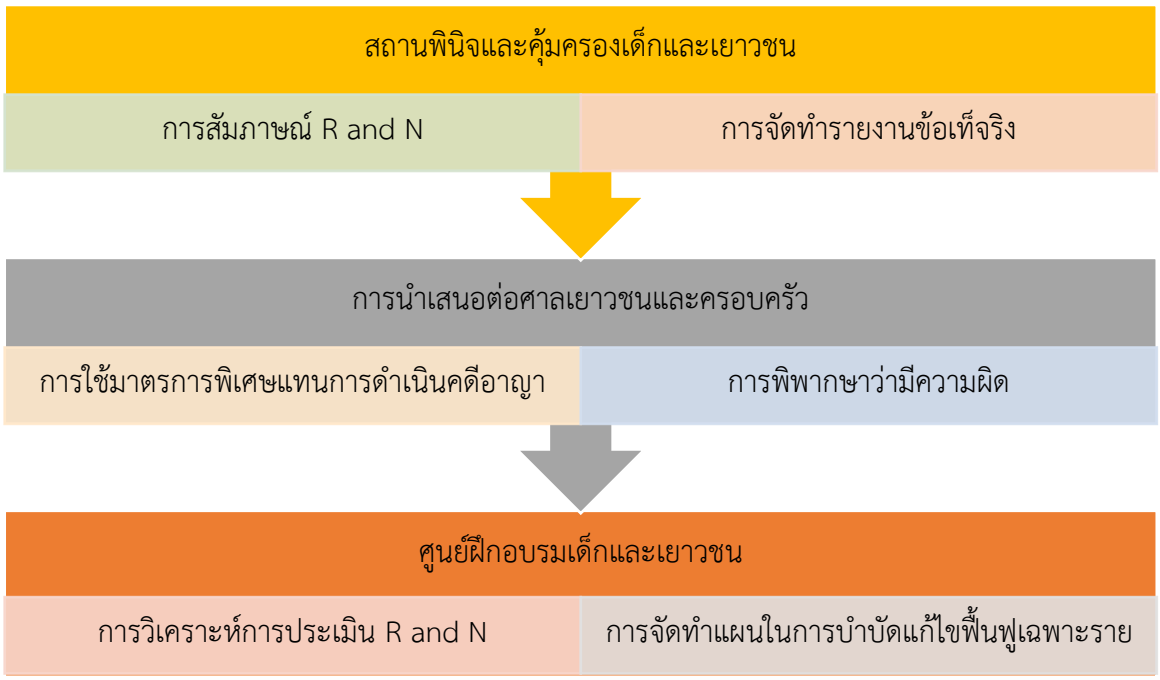

บรรณานุกรม

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2564ก). **คู่มือ FCBT.** สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2564, จาก http://anyflip.com/chptb/fzdq/basic.

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (16 กุมภาพันธ์ 2561). **มิติความเสี่ยง 8 ด้าน ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ**. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2564, จาก http://www2.djop.go.th/app/download/upload/download-10-1518060393.doc.

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (21 มกราคม 2562). **เทคนิค Forensic CBT การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน**. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2564, จาก https://cutt.ly/QcYfHTu.

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2564ข). **แนวทางการจำแนกประเภทเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน**. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2564, จาก http://www2.djop.go.th/app/ download/upload/download-10-1252987351.doc.

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2563ข). **รายงานสถิติคดีประจำปี 2563**. นนทบุรี: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

กาญจนา คุณารักษ์. (2555). **การพัฒนาการป้องกันรูปแบบการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด: กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน**(วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เกษวรางค์ จิณะแสน. (2541). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างถูกคุมประพฤติใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง**(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิตราภรณ์ จิตรธร. (2551). **การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ศึกษาเชิงทฤษฎีการควบคุมทางสังคม และการคบหาสมาคมที่แตกต่าง**(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และอุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2553). **การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในประเทศไทย : แนวทางการป้องกันและแก้ไขโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา**. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ฐิติวรรณ สุกใส และคณะ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในสังคมไทย. **วารสารดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 2**(3): 8-19.

ณภัสสร บุญเพ็ง. (2549). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน กรณีศึกษา: สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี**(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). **กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร**. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2564, จาก https://www.set.or.th/th/about/overview/files/Risk_2015_v2.pdf.

ทัศนีย์ ลัขณาภิชนชัช และคณะ. (2549). **รายงานวิจัย การติดตามและประเมินผลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพฯ: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม.

ปกรณ์ มณีปกรณ์. (2555). **ทฤษฎีอาชญาวิทยา**. กรุงเทพฯ: เอ็ม.ที.เพรส.

พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561. (2561, 2 มีนาคม).**ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 135 ตอน 1 ก. หน้า 12-50.

เพลินใจ แต้เกษม. (2552). **ปัญหาการกระทำผิดซ้ำจากรั้วสถานพินิจสู่เรือนจำ : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังวัยหนุ่ม**. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.

วิชา มหาคุณ. (2541). **ศาลเยาวชนและครอบครัวตามแนวความคิดสากล คู่มอการปฏิบัติงานศาลเยาวชนและครอบครัว สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร.

วิมลวรรณ ปัญญาว่อง และคณะ. (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเบาวชนผู้กระทำผิด. **วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 53**(3): 271-283.

ศิริวรรณ กมลสุขสถิต. (2563). แนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา. **วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 7**(1): 1-19.

สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2561). รายงานการประชุมคณะทำงานพัฒนาข้อมูลการกระทำผิดซ้ำครั้งที่ 1/2561. ใน **การประชุมคณะทำงานพัฒนาข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2/2562**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.

สุพจน์ สุโรจน์. (2552). ทฤษฎีที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด. ใน สุพจน์ สุโรจน์ (บรรณาธิการ), **เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการบริหารงานยุติธรรม หน่วยที่ 1-7 การบริหารงานยุติธรรม**(พิมพ์ครั้งที่ 2). (น.2-19-2-22). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สีตะสิทธิ์. (2558). **แนวทางที่เหมาะสมในการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมไทย**((วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภัทรา ปกาสิทธิ์ วโรตม์สิกขดิตถ์ และจุฑารัตน์ พรพุทธศรี. (2563). การกระทำผิดซ้ำ: นิยามและสถิติข้อมูลของกระทรวงยุติธรรม. **วารสารกระบวนการยุติธรรม, 13**(2): 167-181.

สุรพงษ์ มาลี. (2564). **การบริหารความเสี่ยง**. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2564, จาก http://www.khonkaen.go.th/auditor/admin/risk_file/100427_695.pdf.

สุรีย์ กาญจนวงศ์ และคณะ. (2549). **การศึกษาปัญหาที่เป็นสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพฯ: ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง.

เสริน ปุณณะหิตานนท์. (2558). **การกระทำผิดในสังคม สังคมวิทยาและพฤติกรรมเบี่ยงเบน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิญญา เวชยชัย. (2559). การจัดการรายกรณี. ใน **ความรู้พื้นฐานด้านสังคมสงเคราะห์**. (พิมพ์ครั้งที่ 6) (น. 317 – 341). กรุงเทพฯ : เทพเพ็ญวานิสย์.

อรัญญา มโนมัย. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง จังหวัดชลบุรี(สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อัณณพ ชูบำรุง และอุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2555). **อาชญากรรมและอาชญาวิทยา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Agnew, R & White, H. (1992). An Empirical Test of General Strain Theory. **Criminology, 30**(4): 475-450.

Andrew, D., Zinger, I., Hoge, R. D., Bonta, J., Gendreau, P. & Cullen, F, T. (1990). Does Correctional Work? A Psychologically Informed Meta Analysis. **Criminology, 28**: 369-404.

Andrews, D. A. & Bonta, J. (2003). The Psychology of Criminal Conduct (3rd edn). Cincinnati, OH: Anderson Publishing Company.

Andrews, D. A. (1982). **The Level of Supervision Inventory (LSI): The First Followup**. Toronto: Ontario Ministry of Correctional Services.

Andrews, D. A. (1995). The Level of Service Inventory-Revised. Toronto: Multi-Health Systems.

Andrews, D., & Bonta, J. (2010). **The Psychology of Criminal Conduct** (5th ed.). LexisNexis Matthew Bender.

Baird, C., Healy, T. Johnson, K., Bogie, A., Dankert, E. W. & Scharenbroch, C. (2013). **A Comparison of Risk Assessment instruments in Juvenile Justice**. Washington, D.C.: National Council on Crime & Delinquency.

Bandura, A. (1976). Social learning analysis of aggression. In E. Ribes-Inesta & A. Bandura (Eds.), **Analysis of Delinquency and Aggression**. Hillsdale, New Jersey: Erlbaum..

Bartolas, C. (1990). **Juvenile Delinquency**. New York: Macmillian Publishing Co.

Bechtel, K., Lowenkamp, C. T. & Latessa, E. J. (2007). Assessing the Risk of Reoffending for Juvenile Offenders Using the Youth Level of Service/Case Management Inventory. **Journal of Offender Rehabilitation, 45**(¾): 85–108.

Bonta, J. & Andrews, D. A. (2007). **Risk-Need-Responsivity Model of Offender Assessment and Rehabilitation**. Retrieved March 31, 2021 from https://www.publicsafety.gc.ca/cnt /rsrcs/pblctns/rsk-nd-rspnsvty/rsk-nd-rspnsvty-eng.pdf.

Bonta, J. & Wormith, S. (2008). Risk and Need Assessment. In G. Mclvor & P. Raynor (Eds.), Developments in Social Work with Offenders (pp. 131-152). London: Jessica Kingsley Publisher.

Braybrooke, D. (1987). **Meeting Needs**. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Burrell, W. D. (1998). The evolution of case management in probation and parole supervision. **Community Corrections Report, 5**(2), pp. 7, 16-18.

Bursik, R. J. & Grasmick, H. G. (1993). **Neighborhoods and Crime : The Dimensions of Effective Social Control**. New York: Lexington Books.

Butorac, K., Gracin, D. & Stanic, N. (2017). The Challenges in Reducing Criminal Recidivism. **Public Security and Public Order, 2017**(18): 115-131.

Cameron, M. & Macdongall, C. (2000). **Crime Prevention Through Sport and Physical Activity**. Canberra: Australian Institute of Criminology.

Carcach, C. & Leverett, S. (1999). Recidivism among Juvenile Offenders : An Analysis of Time to Reappearance in Court. A**ustralian Institute of Criminology Research and Public Policy Series, 17**: 1-25.

Clear, T. R. and Gallagher, K. W. (1983, Spring). Management problems in risk screening devices in probation and parole. **Evaluation Review, 7**(2), pp. 217-234.

Clements, C. B. (1986). **Offender Needs Assessment**. College Park, MD: American Correctional Association.

Copas, J. & Marshall, P. (1998). The Offender Group Reconviction Scale: A Statistical Reconviction Score for Use by Probation Officers. **Journal of the Royal Statistical Society, 47**: 159-171.

Copas, J., Mashall, P. & Tarling, R. (1996). **Predicting Reoffending for Discretionary Conditional Release. Home Office Research Study 150**. London: Home Office.

Cormier, R. B. (1997). Yes. SIR! A Stable risk Prediction Tool. **Forum on Corrections Research 9**, I: 3-7.

Cornmier, R. B. (n.d.). Offender Risk Assessments: An Overview of Developments in Canada. In **Risk Assessment & Risk Management: A Canadian Criminal Justice Perspective** (Vancouver: International Center for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy, n.d.). p.14.

Cottle, C. C., Lee, R. J. & Heilbrum, K. (2001). The Prediction of Criminal Recidivism in Juveniles. **Criminal Justice Behavior, 28**(3): 367-394.

Douglas, M. (1992). **Risk and Blame: Essays in Cultural Theory**. London: Routledge.

Ellis, L. (1988). Neurohormonal Bases of Varying Tendencies to Learn Delinquent and Criminal Behavior. In E.K. Morris and C.J. Braukmann (Eds.), **Behavioral Approaches to Crime and Delinquency: Application, research, and theory** (pp. 499-520). New York: Plenum.

Fox, V. (1958). **Introduction to Criminology**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Fulton, B. A., Stone, S. B., and Gendreau, P. (1994). **Restructuring Intensive Supervision Programs: Applying "What Works.** Lexington, KY: American Probation and Parole Association.

Glazer, D. (1978). **Crime in Our Changing Society**. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Glueck, S & Gleuck, E. T. (1950). **Unraveling Juvenile Delinquency**. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Gottfredson, D. M. (1987). Prediction and classification in criminal justice decision making. In D.M. Gottfredson and M. Tonry (Eds.), ***Prediction and Classification: Criminal Justice Decision Making*** (pp. 1-20). Chicago, IL: University of Chicago Press.

Gray, N. S., Taylor, J., Snowden, R. J., MacCulloch, S., Phillips, H. & MacCulloch, M. J. (2004). Relative Efficacy of Criminological, Clinical, and Personality Measures of Future Risk of Offending in Mentally Disordered Offenders: A Comparative Study of HCR-20 PCL-SV, and OGRS. **Journal of Consulting and Clinical Psychology, 72**(3): 523-531.

Hirschi, T. (1969). **Causes of Delinquency.** Berkeley and Los Angeles: University of California Press.

Hirschi, T. (1978). The need for a new approach to the delinquent-criminal problem. In leonard J. Hippchen (ed.), **Ecologic- Biochemical Approach to Treatment of Delinquents and Criminals**. New York: Van Nostrand Reinhold.

Hilterman, E.L.B., Nicholls, T.L., and Nieuwenhuizen, C. (2014). Predicting validity of risk assessments in juvenile offenders: Comparing the SAVRY, PCL:YV, and YLS/CMI with unstructured clinical assessments. **Assessment.** 21(3), 324 – 339.

Hoffman, P. B. & Beck, J. L. (1974). Parole Decision-making: A Salient Factor Score. **Journal of Criminal Justice, 2**: 195-206.

Hoffman, P. B. (1982). Females, Recidivism, and Salient Factor Score: A Research Note. **Criminal Justice and Behavior, 9**: 121-125.

Hoffman, P. B. (1983). Screening for Risk: A Revised Salient Factor Score (SFS 81). **Journal of Criminal Justice, 9**: 539-547.

Howell, J. C. (Ed.). (1995). **Guide for Implementing the Comprehensive Strategy for Serious, Violent, and Chronic Juvenile Offenders**. Washington, DC: Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention, U.S. Department of Justice.

Hunt, D. E. & Hardt, R. H. (1965). Development Stage, Delinquency, and Differential Treatment. **Journal of Research in Crime and Delinquency, 2**: 20-31.

Jones, N.J., Brown, S.L., Robinson, D., and Frey, D. (2016). Validity of the youth assessment and screening instrument: A juvenile justice tool incorporating risks, needs, and strengths. **Law and Human Behavior,** 40(2), 182–194.

Kubrin, C. E. & Strewart, E. A. (2006). Predicting Who Reoffends : The Neglected Role of Neighborhood Context in Recidivism Studies. **Criminology, 44**: 165-197.

Martinson, R. (1974). What Works?-Questions and Answers about Prison Reform. **The Public Interest, 35**: 22-54.

Merton, R. (1968). **Social Theory and Social Structure**. Glencoe III: the Free Press.

Meyers, J. R. & Schmidt, F. (2008). Predictive Validity of the Structured Assessment for Violence Risk in Youth with Juvenile Offenders. **Criminal Justice and Behavior, 35**(3): 344-355.

Nafekh, M. & Motiuk, L. L. (2002). **The Statistical Information on Recidivism-Revised 1 (SIR-R1) Scale. A Psychometric Examination**. Ottawa: Correctional Service of Canada.

National Council on Crime and Delinquency. (1997). **Wisconsin Juvenile Offender Classification Study: County Risk Assessment Revalidation Report**. Madison, WI: National Council on Crime and Delinquency.

National Council on Crime and Delinquency. (2003). **Correctional Assessment and Intervention System (CAIS)**. Madison, WI: NCCD.

Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention. (January 2015) . **Risk/Need Assessment for Youths**. Retrieved March 20, 2021 from https://ojjdp.ojp.gov/mpg/literature-review/risk-needs-assessments-for-youths.pdf.

Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention. (2000). **Chapter 5: Case Assessment, Classification, and Management**. Retrieved June 9, 2021 from https://www.ncjrs.gov/hTml/ojjdp/juris_Tap_reporT/ch5.html.

Olver, M. E. & Stockdale, K. C. (2012). Short- and Long-Term Prediction of Recidivism Using the Youth Level of Service/Case Management Inventory in a Sample of Serious Young Offenders. **Law and Human Behavior, 36**(4): 331–44.

Orbis Partner. (2011). V**alidation of the Youth Assessment and Screening Instrument for Use by the Vermont Department for Children and Families**. Ottawa, Ontarion: the Vermont Department for Children and Families.

Orcutt, J. D. (1983). **Analyzing Deviance**. Homewood, Illinois: the Dorsey Press.

Pal, H. R., Pal, A. & Tourani, P. (2004). Theories of Intelligence. **Everyman's Science, 39**(3): 181-186.

Parent, D. G., Lieter, V., Kennedy, S., Livens, L., Wentworth, D., and Wilcox, S. (1994). **Conditions of Confinement: Juvenile Detention and Corrections**

Facilities (Report). Washington, DC: Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention, U.S. Department of Justice.

Pratt, T. C. & Cullen, F. T. (2004). The Empirical Status of Gottfredson and Hirschi's General Theory of Crime : A Meta-analysis. **Criminology, 38**: 931-964.

Rowe, D., Osgood, D. W. & Nicewander, A. (1990). A Latent Trait Approach to Unifying Criminal Careers **Criminology, 28**: 237-270.

Sampson, R. J. & Grove, B. (1989). Community Structure and Crime: Testing Social-disorganization Theory. **American Journal of Sociology, 4**: 714-502.

Schmalleger, F. (2007). **Criminal Justice: A Brief Introduction**. (7th Edition). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.

Schwalbe, C. S. (2008). A Meta-Analysis of Juvenile Justice Risk Assessment Instruments: Predictive Validity by Gender. **Criminal Justice and Behavior, 35**(11):1367–81.

Shaw, C. R. & Mckay, H. D. (1969). **Juvenile Delinquency and Urban Areas**. Chicago: University of Chicago Press.

Siegel, L. J. (2000). **Criminology**. 7th edition. Belmont, CA: Wadsworth /Thomson Learning.

Siegel, L. J., Welsh, B. C., & Senna, J. J. (2006). **Juvenile Delinquency: Theory, Practice, and Law**. Canada: Thomson Wardsworth.

Snyder, J., & Patterson, G. (1987). Family interaction and delinquent behavior. In H. C. Quay (Ed.), **Wiley Series on Personality Processes Handbook of Juvenile Delinquency** (pp. 216–243). John Wiley & Sons.

Sullivan, C., Grant, M. Q. & Grant, J. D. (1957). The Development of Interpersonal Maturity: Applications to Delinquency. **Psychiatry, 20**: 373-385.

Sutherland, E. (1939). **Principles of Criminology**. Philadelphia: Lippincott company.

Taylor, R. (1999). **Predicting Reconvictions for Sexual and Violent Offences Using the Revised Offender Group Reconviction Scale. Research Finding No. 104**. London: Home Office Research, Development and Statistics Directorate.

Thomson, G. (1987). **Needs**. London: Routledge & Kegan Paul.

Thorndike, R. L. & Hagen E. P. (1977). **Measurement and Evaluation in Psychology and Education**. New York: Wiley.

Torbet, P. (1986). **Case Classification in Probation and Parole**. Pittsburgh, PA: National Center for Juvenile Justice.

Trade, G. (1912). **Penal Philosophy**. Boston: Little Brown&Co.

Turner, M. G., Hartman, J. L., Exum, M. L. & Cullen, F. T. (2007). Examining the Cumulative Effects of Protective Factors: Resiliency among a National Sample of High-risk Youths. **Journal of Offender Rehabilitation, 46**(1-2): 81-111.

Vetter, H. & Silverman, I. J. (1986). **Criminology and Crime**. New York: Harper&Row Publisher.

Vincent, G. M. (2016). Using **Risk Assessment and Risk-Needs-Responsivity Principles in Juvenile Justice**. Retrieved March 20, 2021 from https://www.macoe.org/sites/default/files/Using%20Risk%20Assessment%20and%20Risk-Needs-Responsivity%20Principles%20in%20Juvenile%20Justice.pdf.

Vincent, G. M., Guy, L. S. & Grisso, T. (2012). **Risk Assessment in Juvenile Justice: A Guidebook for Implementation**. New York, N.Y.: Models for Change.

Wiebush, R. C., Baird, C., Krisberg, B., and Onek, D. (1995). Risk assessment and classification for serious, violent, and chronic juvenile offenders. In J.C. Howell, B. Krisberg, J.D. Hawkins, and J.J. Wilson (Eds.), **A Sourcebook: Serious, Violent, and Chronic Juvenile Offenders**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

William, F. P. & Mcshane, M. (1988). **Criminological Theory**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Wilson, J. Q. & Herrnstein, R. (1985). **Crime and Human Nature**. New York: Simon and Schuster.

Wolfgang, M. V., Leonard, S & Johnston, N. 1970. **The Sociology of Crime and Delinquency**. New York: John Wiley & Sons, Inc.

Wright, K. N. (1988). The relationship of risk, needs, and personality classification systems and prison adjustment. **Criminal Justice and Behavior, 15**(4), pp. 454-471

ภาคผนวก

รายงานการประชุมเพื่อพัฒนาร่างเครื่องมือจำแนนแบบสัมภาษณ์
เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ฉบับปรับปรุงใหม่
(จำนวน 4 ครั้ง)

รายงานการประชุมวิพากษ์การศึกษาโครงการทบทวนและ
ปรับปรุงเครื่องมือจำแนกนแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยง
และความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

รายงานการประชุม
การประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น
ฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ ๑

ในวันพฤหัสบดี ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น.
ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) โดยระบบ Zoom

---

รายชื่อผู้มาประชุม

๑.	นายโกมล พรมเพ็ง	รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (๓)
๒.	นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม	ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสงคราม รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ
๓.	นางสาวจิตติมา กระสานติ์กุล	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑ ระยอง
๔.	นางสาวกฤติมา บุญธนาวัฒน์	ผู้อำนวยการสถานพินิจจุงหวัดแม่ฮ่องสอน
๕.	นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
๖.	นายธีรเดช ปรียานนท์	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
๗.	นางสาววิจิตรา ทองพาน	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ
๘.	นางสาวอัญชลี อรามรุญ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๙.	นางสาวฉัตณฑี ศิลากุล	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานสังคมสงเคราะห์
๑๐.	นางสาวทัศน์วรรณ สุมาลัย	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานคดี
๑๑.	นายอธิปไตย พรมจันทร์	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งพนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ
๑๒.	นางสาวชนิดา วิชัยคำ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งนักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ
๑๓.	นางสาวไตรพร ชีวโศภิษฐ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ
๑๔.	นางสาวจารุณี แซ่ตั้ง	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ
๑๕.	นางเจริญรักษ์ เนรานนท์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
๑๖.	นางสาวศรัณยา ทอนมาตย์	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ
๑๗.	นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์	พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ
๑๘.	นางสาวสรัลรัสย์ เชื้อเมืองพานกุล	พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ
๑๙.	นายอนนท์ ธรรมพรหม	นักวิชาการคอมพิวเตอร์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นายโกมล พรมเพ็ง รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประธานในการประชุม กล่าวเปิดการประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ ๑ และกล่าวถึงจุดประสงค์ของโครงการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนและปรับปรุงข้อคำถามและค่าคะแนนเชิงสถิติของแบบสัมภาษณ์ฯ พร้อมแจ้งที่ประชุมทราบว่าที่ปรึกษาโครงการได้จัดส่งงานงวดที่ ๑ เรียบร้อยแล้ว โดยงานงวดดังกล่าวประกอบไปด้วยการจัดประชุมสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการทำงานจากการใช้เครื่องมือจำแนกฯ จากผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสังกัดกรมฯ และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือจำแนกฯ ดังนั้น การประชุมในครั้งนี้มีเพื่อนำเสนอผลการประชุมทั้งสองครั้งให้ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญในสังกัดกรมฯ ทราบพร้อมขอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์ เลขานุการคณะทำงาน นำเสนอสถานการณ์การการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจากสถิติย้อนหลัง ๕ ปีงบประมาณ โดยสถิติดังกล่าวได้จากการประมวลผลข้อมูลในระบบสารสนเทศซึ่งได้จากการใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของพนักงานคุมประพฤติ โดยสถิติดังกล่าวแสดงถึงการนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับเก่าไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ สามารถอ้างอิงข้อมูลได้จาก *รายงานสถานการณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากข้อมูลจำนวนมาก (Big Data) (ปีงบประมาณ ๒๕๕๙-๒๕๖๓)* โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา

รองศาสตราจารย์ ดร. วีนันท์กานต์ รุจิภักดิ์ ที่ปรึกษาโครงการ นำเสนอบทสรุปและข้อเสนอแนะจากการจัดประชุมสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการทำงานจากการใช้เครื่องมือจำแนกฯ จากผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสังกัดกรมฯ และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือจำแนกฯ ดังต่อไปนี้

<u>๒.๑ ปัญหาของแบบประเมินฯ ฉบับปัจจุบัน</u>

ผู้ใช้งานแบบประเมินฯ ซึ่งประกอบด้วยพนักงานคุมประพฤติ และผู้ปฏิบัติในกลุ่มงานอื่น ๆ เช่น นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาเห็นตรงกันว่าแบบประเมินฉบับปัจจุบันนั้นมีข้อคำถามมาก มีความซับซ้อนและเข้าใจยากโดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้มีพื้นฐานความรู้ทางจิตวิทยา คำถามบางข้อไม่ได้สะท้อนหรือถูกออกแบบมาให้ถามถึงความเป็นจริงของเด็กและเยาวชน และมีความเป็นลบ มุ่งหาเพียงข้อบกพร่องของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ การตีความข้อคำถามและการกำหนดค่าคะแนนยังคงมีความเป็นอัตวิสัย ไม่มีมาตรฐานชัดเจน

ในด้านการนำแบบสัมภาษณ์ฯ ดังกล่าวไปใช้งาน ผู้ปฏิบัติหลายท่านยังคงมีความกังวลถึงมาตรฐานในการดำเนินงาน และองค์ความรู้ที่จำเป็นในการใช้แบบประเมินดังกล่าวให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติงานบางท่านยังชี้ให้เห็นว่าแบบประเมินฯ ยังขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างนักวิชาชีพต่าง ๆ จึงทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์เท่าที่ควร นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากกระบวนการทำงานแล้ว

โดยมากเมื่อพนักงานคุมประพฤติทำแบบประเมินฯ ในระบบสารสนเทศเสร็จแล้ว จะไม่กลับไปปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันถึงแม้นักวิชาชีพอื่น เช่น นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์จะได้ข้อมูลเพิ่มเติมจากเด็กหรือเยาวชน ทำให้ข้อมูลคะแนนที่ได้ในระบบสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน อีกประเด็นหนึ่งคือผู้ปฏิบัติมีความเห็นว่าหน่วยงานที่นำข้อมูลจากแบบประเมินฯ รายงานข้อเท็จจริงของพนักงานคุมประพฤติ และค่าคะแนนไปใช้ต่อ (กล่าวคือศูนย์ฝึกและอบรมฯ) ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ข้อมูลที่มีจึงมักไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์

๒.๒ แนวทางในการพัฒนาแบบประเมินฯ และการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติ

ในเบื้องต้น ที่ปรึกษาโครงการได้ดำเนินการทบทวนข้อคำถามและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ได้จากแบบประเมินฯ ฉบับเก่าเรียบร้อยแล้ว และได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุง โดยเน้นการลดข้อคำถามที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออกไป สำหรับข้อคำถามที่คงไว้ให้พิจารณาปรับปรุงสำนวนและรูปแบบในการถามคำถามให้มีความกระชับแ ข้าใจง่าย และครอบคลุมปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดทั้งในด้านสังคม ด้านจิตวิทยา และด้านชีววิทยาด้วย พร้อมจัดทำคู่มือในการใช้แบบที่มีความละเอียดและเข้าใจง่าย ในด้านพฤติการณ์คดีควรเพิ่มแนวคำถามเกี่ยวกับการกระทำความผิดและการมีพฤติกรรมเสี่ยงในโลกไซเบอร์ ในการนี้ที่ปรึกษาโครงการยังได้นำเสนอว่าอาจทดลองพัฒนาแบบประเมินฯ เป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นการประเมินเบื้องต้นเพื่อจำแนกเด็กและเยาวชนเข้าสู่การใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา และส่วนที่เป็นแบบประเมินฯ เต็มรูปแบบ

นอกจากแนวทางในการปรับปรุงแบบแล้ว การประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากทั้งผู้ปฏิบัติและนักวิชาการยังก่อให้เกิดข้อเสนอแนะในการทบทวนกระบวนการทำงานอีกด้วย โดยอาจพิจารณาภารกิจของแต่ละนักวิชาชีพใหม่ และเน้นการส่งต่อข้อมูลระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยกันเองทั้งภายในสถานพินิจฯ และภายในศูนย์ฝึกและอบรม นอกจากนี้ทุกฝ่ายยังเห็นตรงกันว่าควรจัดอบรมการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นให้พนักงานคุมประพฤติ เนื่องจากไม่ได้มีการอบรมในลักษณะดังกล่าวมานานแล้ว

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

๓.๑ จุดประสงค์และการนำแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงไปใช้ประโยชน์

จุดประสงค์ของแบบประเมินฯ ฉบับปัจจุบันนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ข้อหลัก คือ ๑. เพื่อการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณามาตรการในการควบคุมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน (Sanction) และจัดทำแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเฉพาะราย (Service) ๒. เพื่อเป็นแนวทางให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานข้อเท็จจริงเสนอศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อประกอบการพิจารณาคดี และ ๓. เพื่อการจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ แบบประเมินฉบับปัจจุบันฯ นั้นมีจำนวนข้อคำถามที่มาก แต่ทั้งผู้ปฏิบัติและผู้เข้าร่วมประชุมหลายท่านก็มองเห็นตรงกันว่าคำถามบางข้อนั้นอาจไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์เท่าที่ควร และคำถามบางข้อที่สมควรมีอยู่ก็ไม่ได้ถูกบรรจุลงในแบบประเมิน จึงเสนอที่ประชุมพิจารณาว่าแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงนั้นควรมีจุดประสงค์เช่นไร และการทำงานนั้นควรเชื่อมโยงกับนักวิชาชีพหรือกลุ่มภารกิจอื่นอย่างไรบ้าง

นางสาวทัศน์วรรณ สุมาลัย พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานคดี ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของแบบประเมินฯ ในการจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติ และความคาดหวัง

ด้านข้อมูลจากกรมพินิจฯ เองและจากหน่วยงานภายนอก อย่างไรก็ตามได้เพิ่มเติมประเด็นที่ว่าเมื่อหน่วยงานภายนอกซึ่งรวมถึงหน่วยงานระดับนานาชาติเช่น UNODC เข้ามาขอความร่วมมือกรมฯ ในการเก็บข้อมูลเชิงสถิติ ทำให้ข้อคำถามถูกเพิ่มเข้ามาเป็นจำนวนมาก หลายข้อคำถามไม่ได้เกี่ยวข้องกับแบบประเมินฯ ของกรมฯ และหลายข้อคำถามก็มีลักษณะคลุมเครือและสร้างความสับสนให้กับผู้ปฏิบัติงาน ในประเด็นนี้ นางสาวจารุณี แซ่ตั้ง นักจิตวิทยาชำนาญการ และนายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์ เลขานุการคณะทำงาน เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว ว่าควรปรับลดข้อคำถามที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นออกไป หรือปรับปรุงให้ระบบสารสนเทศจัดการข้อมูลส่วนนั้นแทน

๓.๒ องค์ประกอบของแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุง

แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปัจจุบันนั้นประกอบด้วย ๔ ส่วนหลัก คือ ๑. ส่วนข้อมูลทั่วไปของเด็กหรือเยาวชน ๒. ส่วนข้อคำถามเพื่อการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและการประเมินความจำเป็นในการสงเคราะห์ แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ๓. ส่วนพฤติการณ์คดี และ ๔. ส่วนข้อมูลผู้เสียหายในกรณีที่มีผู้เสียหาย ทั้งนี้ หนึ่งในจุดประสงค์หลักของแบบประเมินฯ คือการจำแนกเด็กหรือเยาวชนเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา (มาตรา ๘๖) ภายหลังจึงมีการแนบแบบประเมินการเข้าสู่มาตรการพิเศษไว้ในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ด้วย ในประเด็นนี้คณะทำงานจึงเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุง

นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสงคราม รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการตรวจสภาวะจิตและการนำหลักการตอบสนองหรือ Responsivity เข้ามาอยู่ในแบบประเมินฯ เนื่องจากข้อมูลในเบื้องต้นเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานที่ทำหน้าที่วางแผนและดำเนินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ในด้านระบบสารสนเทศที่จะมาสนับสนุนการทำงานของผู้ปฏิบัติ นายโกมล พรมเพ็ง ชี้แจงว่าการออกแบบระบบสารสนเทศนั้นจะกระทำเป็นอย่างสุดท้ายเมื่อแบบประเมินฯ และขั้นตอนกระบวนงานต่าง ๆ เสร็จสิ้นแล้ว โดยอยากให้มีการกำหนดสิทธิ์ในการเข้าแก้ไขข้อมูลในระบบออกเป็นลำดับชั้น (Hierarchy) เช่น ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ มีอำนาจในการเข้าแก้ไขข้อมูลทุกอย่าง แต่นักวิชาชีพเช่นพนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยานั้นสามารถแก้ไขข้อมูลในส่วนของตนได้เท่านั้น ส่วนข้อมูลในส่วนอื่นนั้นทำได้เพียงเข้าดูเท่านั้น เป็นต้น ซึ่งเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว นายธีรเดช ปรียานนท์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และนายอนนท์ ธรรมพรหม นักวิชาการคอมพิวเตอร์ได้ยืนยันว่าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถดำเนินการดังกล่าวได้ทันทีหากผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ทำบันทึกแจ้งให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทราบ

๓.๓ แนวทางการปรับปรุงข้อคำถาม

หนึ่งในปัญหาสำคัญแบบประเมินฯ ฉบับปัจจุบันคือข้อคำถามที่มากเกินความจำเป็น และความสามารถในการทำนายที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในประเด็นนี้ที่ปรึกษาโครงการได้ดำเนินการวิเคราะห์เชิงสถิติเบื้องต้น และค้นพบว่าข้อคำถามเกี่ยวกับชุมชนและสภาพแวดล้อม สภาวะทางกายและจิต การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กฯ และการค้ามนุษย์นั้นไม่มีความสามารถในการทำนายการกระทำผิดซ้ำได้เนื่องจากจำนวนและธรรมชาติของข้อคำถามในหมวดดังกล่าว จึงต้องมีการพิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติม นอกจากนี้ ที่ประชุมยังเสนอให้นำผลการประเมินปัจจัยทั้งด้านจิตวิทยาและด้านสังคมเข้ามาคำนวนผลคะแนนด้วย

นายโกมล พรมเพ็ง กล่าวถึงข้อกล่าวหาจากภาคประชาชนที่ว่าข้อคำถามในแบบประเมินฯ ของกรมฯ โดยเฉพาะในประเด็นด้านเพศเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ในประเด็นดังกล่าวที่ปรึกษาโครงการชี้แจงว่ากลุ่มนักวิชาการได้ให้ความเห็นว่าข้อคำถามเกี่ยวกับเพศสภาพและพฤติกรรมทางเพศนั้นมีได้ในกรณีที่จะใช้ประเมินการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ เช่น การคุกคามทางเพศหรือการข่มขืนกระทำชำเรา รวมถึงใช้ประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งจะคงข้อคำถามเหล่านี้ไว้ก็ได้ แต่ต้องมีการทบทวนและลดความเถรตรงของข้อคำถาม รวมถึงชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติทราบถึงวิธีการถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างเหมาะสม

นางสาวอัญชลี อรามรุญ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ กล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการใช้แบบประเมินฯ กับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งในประเด็นดังกล่าวที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่ากรมฯ ไม่ควรจัดทำแบบประเมินฯ เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นดังกล่าว เนื่องจากพื้นฐานทางทฤษฎีของแบบประเมินฯ นั้นมีไว้ใช้กับการกระทำที่เป็นความผิดโดยแท้ และเกี่ยวข้องกับภาวะขาดความยั้งคิด ขาดความยับยั้งชั่งใจ เป็นไปเพื่อสนองอารมณ์และความต้องการของตน และก่อให้เกิดความเสียหายต่อชุมชนและสังคม ซึ่งการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองนั้นไม่มีลักษณะดังกล่าว จึงไม่สามารถใช้แบบประเมินที่มีพื้นฐานทางทฤษฎีที่ใช้เพื่อประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดแบบปกติร่วมด้วยได้

นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม ยังได้กล่าวถึงความเป็นไปได้ของการนำระบบ ICCS (International Classification of Crime for Statistical Purposes) ซึ่งเป็นระบบการจัดเก็บสถิติอาชญากรรมของ UNODC เข้ามาร่วมเป็นแนวทางในการออกแบบแบบประเมิน เนื่องจากในปัจจุบันกรมฯ ได้ให้พนักงานคุมประพฤติจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวในระบบสารสนเทศร่วมกับแบบประเมินตามปกติอยู่แล้ว แต่เนื่องจากข้อคำถามและข้อมูลใน ICCS เป็นคนละชุดกับแบบประเมินฯ ฉบับปัจจุบัน นอกจากนี้เมื่อพนักงานคุมประพฤติพิมพ์ข้อมูลจากแบบประเมินฯ ออกมาจะไม่มีข้อมูล ICCS ออกมาด้วย จึงก่อให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อนและไม่เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ หากสามารถประยุกต์ใช้ระบบ ICCS ได้อย่างมีประสิทธิภาพจริง ๆ จะเป็นประโยชน์ในทางสถิติและในด้านการนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาปรับใช้เป็นอย่างมาก เนื่องจากระบบ ICCS เป็นเสมือน ‘ภาษาในทางสถิติ’ ที่กระบวนการยุติธรรมทั่วโลกใช้ร่วมกัน นอกจากนี้ ข้อมูลจากข้อคำถามยังสามารถนำมาเป็นแนวทางในการสอบปากคำและวิเคราะห์พฤติการณ์คดีได้อีกด้วย

นางสาวสรัลรัสย์ เชื้อเมืองพานกุล พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ ชี้แจงว่า ในปัจจุบันในฐานะผู้ปฏิบัตินั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินฯ เยอะเกินจนไม่รู้จะนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร นอกจากนี้ หนึ่งในภารกิจสำคัญที่พนักงานคุมประพฤติต้องอ้างอิงข้อมูลจากแบบประเมินฯ คือการเขียนรายงานข้อเท็จจริงเสนอศาล ดังนั้นในขั้นตอนการพิจารณาข้อคำถามและส่วนประกอบของแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงนั้นให้อ้างอิงถึงงานวิจัยที่ศึกษาว่าศาลพิจารณาข้อมูลส่วนใดเพื่อพิพากษาตัดสินคดีเด็กหรือเยาวชน พร้อมทั้งปรับปรุงข้อคำถามให้สามารถดึงข้อเท็จจริงจากเด็กหรือเยาวชนได้มากที่สุด

<u>๓.๔ แนวทางการปรับปรุงกระบวนงาน และการเสริมทักษะของผู้ปฏิบัติงาน</u>

เมื่อพิจารณาจากข้อค้นพบและการวิพากษ์ระบบงาน ทำให้อาจมีการพิจารณาการทบทวนเปลี่ยนแปลงระบบงานเพื่อให้การทำงานมีความกระชับและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนายโกมล พรมเพ็ง ประธานการประชุมกล่าวว่า อย่างไรก็จะต้องออกแบบให้มีการใช้แบบประเมินทุกคดีไม่ว่าจะเป็นคดีที่หันเหหรือไม่ก็ตาม จากนั้น เมื่อมีการประเมินโดยนักวิชาชีพอื่นและได้ข้อมูลใหม่จากเด็กหรือเยาวชน ต้องให้

พนักงานคุมประพฤติเจ้าของคดีทำการปรับปรุงชุดข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลา หากทำได้ก็อยากให้มีการให้นำหนักค่าคะแนนแตกต่างกันไปตามฐานความผิดที่ได้กระทำลงไปด้วย

นายอธิปไตย พรมจันทร์ พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งพนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ ชี้แจงว่า การออกแบบประเมินฯ นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างมาตรฐานในการถามปากคำและการเขียนรายงานข้อเท็จจริงของพนักงานคุมประพฤติ แต่ตามความเห็นของผู้ปฏิบัติหลายท่านแล้วการกระทำดังกล่าวกลับจำกัดการทำงานของเจ้าหน้าที่ และโดยส่วนมากพนักงานคุมประพฤติที่มีประสบการณ์จะสามารถถามคำถามได้ข้อมูลครบถ้วนกว่าการถามปากคำตามแบบประเมินฯ และในหลายครั้งพนักงานคุมประพฤติหลานท่านก็มีข้อข้องใจเกี่ยวกับความแม่นตรงในการประเมินของแบบฯ โดยเสนอว่าหากสามารถทำแบบประเมินให้สั้นและกระชับ และกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติทำแบบประเมินดังกล่าวภายหลังจากถามปากคำจนเสร็จสิ้นแล้วอาจเป็นประโยชน์มากกว่าหรือไม่

นางสาวจิตติมา กระสานติ์กุล ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑ ระยอง กล่าวว่า เดิมทีเนื่องจากปริมาณคดีที่มากและข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรของนักวิชาชีพอื่นนอกจากพนักงานคุมประพฤติ ทำให้ต้องกำหนดแนวทางในการส่งเด็กและเยาวชนต่อให้นักวิชาชีพอื่นดำเนินการเชิงลึก แต่ในปัจจุบันเมื่อดูจากปริมาณคดีอาญาที่เข้าสู่สถานพินิจฯ แล้ว เชื่อว่าสามารถเข้าประชุมนักวิชาชีพได้ทุกคดี ซึ่งเป็นเรื่องที่สมควรกระทำ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงข้อท้าทายด้านองค์ความรู้และการฝึกอบรมของพนักงานคุมประพฤติ เนื่องจากบริบทการทำงานของพนักงานคุมประพฤติในสังกัดกรมพินิจฯ นั้น ถือได้ว่าเป็น 'ผู้จัดการคดี' (Case Manager) ผู้ซึ่งต้องทราบทุกประเด็นของคดีดังกล่าว พร้อมทั้งสามารถทำงานของทั้ง ๓ วิชาชีพคือนักกฎหมาย นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ได้ในคนเดียว อย่างไรก็ตามพนักงานคุมประพฤตินั้นไม่ได้มีการอบรมเพื่อเสริมทักษะมาเป็นระยะเวลานานแล้ว ซึ่งประเด็นนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พนักงานคุมประพฤติแต่ละท่านไม่เข้าใจหลักการของแต่ละข้อคำถามในแบบประเมินฯ ส่งผลให้ไม่สามารถใช้แบบประเมินฯ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับช่วงต่อจากสถานพินิจฯ ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับแบบ ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลในรายงานข้อเท็จจริงและแบบประเมินฯ ไปใช้ในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูได้อย่างเต็มที่

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

- ไม่มี

<u>มติที่ประชุม</u>

๓.๑ ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นตรงกันว่า วัตถุประสงค์ของแบบประเมินฯ ข้อ ๑. คือเพื่อการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณามาตรการในการควบคุมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน (Sanction) และจัดทำแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเฉพาะราย (Service) และข้อ ๒. เพื่อเป็นแนวทางให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานข้อเท็จจริงเสนอศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อประกอบการพิจารณาคดีนั้นเป็นหัวใจหลักของแบบประเมินฯ จึงพิจารณาคงไว้ อย่างในก็ตามในประเด็นการจัดเก็บข้อมูลทางสถิตินั้นต้องรอพิจารณารูปแบบข้อคำถามและความต้องการของแบบ ICCS ร่วมกับข้อมูลอื่นๆ จึงยังไม่มีมติที่ประชุมในด้านดังกล่าว

๓.๒ ที่ประชุมเห็นชอบกับการนำประเด็นด้านปัญหาสุขภาพจิตและหลักการตอบสนองเข้ามาบรรจุไว้ในแบบประเมินเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้วางแผนและผู้ดำเนินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านการทำระบบสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลและการปรับปรุงระบบสารสนเทศนั้นคงไว้พิจารณาในช่วงท้ายของโครงการ ในประเด็นนี้ที่ปรึกษาโครงการเสนอให้แบ่งแบบประเมินออกเป็น ๒ ส่วน คือส่วนประเมินเบื้องต้น (Pre-assessment) เพื่อส่งเข้ามาตรการพิเศษ และการประเมินแบบเต็มรูปแบบ ทั้งนี้ ที่ปรึกษาโครงการจะจัดทำแบบร่างให้ที่ประชุมพิจารณาในการประชุมครั้งหน้า

๓.๓ นอกจากการมอบหมายให้ที่ปรึกษาและคณะทำงานไปพิจารณาการประยุกต์ข้อคำถามในระบบ ICCS มาไว้ในแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงแล้ว ที่ประชุมยังไม่มีมติอื่น ๆ เกี่ยวกับการปรับปรุงข้อคำถามและจะรอพิจารณาต้นร่างแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงในการประชุมครั้งต่อไป

๓.๔ นอกจากประเด็นที่ที่ประชุมเห็นชอบเรื่องการจัดอบรมเพื่อเสริมทักษะและองค์ความรู้ให้กับพนักงานคุมประพฤติและ ที่ประชุมยังไม่มีมติอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงกระบวนงานและการเสริมทักษะของผู้ปฏิบัติงาน

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๓๐ น.

ผู้จดรายงานการประชุม
(นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์)
พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ

ผู้ตรวจรายงานการประชุม
(นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

รายงานการประชุม
การประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น
ฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ ๒

ในวันศุกร์ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น.
ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) โดยระบบ Zoom

---

รายชื่อผู้มาประชุม

๑.	นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม	ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน
๒.	นางสาวจิตติมา กระสานติ์กุล	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑ ระยอง
๓.	นางสาวกฤติมา บุญธนาวัฒน์	ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๔.	นางสาวดวงพร อุกฤษณ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๕.	นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
๖.	นายธีรเดช ปรียานนท์	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
๗.	นางสาววิจิตรา ทองพาน	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ
๘.	นายกงจักร์ บุตรศิริ	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ
๙.	นางสาวอัญชลี อรามรุญ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๑๐.	นางสาวทัศน์วรรณ สุมาลัย	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานคดี
๑๑.	นายอธิปไตย พรมจันทร์	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งพนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ
๑๒.	นางสาวชนิดา วิชัยคำ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งนักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ
๑๓.	นางสาวไตรพร ชีวโศภิษฐ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ
๑๔.	นางสาวจารุณี แซ่ตั้ง	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ
๑๕.	นางสาวสายลัดดา ธรรมลังกา	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
๑๖.	นางเจริญรักษ์ เนรานนท์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
๑๗.	นายสุชาครีย์ คุ้มปลี	นักจิตวิทยาปฏิบัติการ
๑๘.	นางสาวศรัณยา ทอนมาตย์	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ
๑๙.	นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์	พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ
๒๐.	นายอนนท์ ธรรมพรหม	นักวิชาการคอมพิวเตอร์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ประธานในการประชุมกล่าวเปิดการประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ ๒ พร้อมทั้งแจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงจุดประสงค์ของการประชุมในวันนี้ นั่นคือการให้ที่ปรึกษาโครงการนำเสนอข้อค้นพบเชิงสถิติและแนวทางในการพัฒนาข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ฯ ฉบับปรับปรุงใหม่ และเพื่อขอมติของที่ประชุมเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อคำถามและองค์ประกอบของแบบฯ เพื่อให้ที่ปรึกษาโครงการดำเนินงานต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์ เลขานุการคณะทำงาน นำเสนอโครงสร้างเบื้องต้นของแบบประเมินฯ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ส่วนที่ ๒ คือข้อคำถามเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ส่วนที่ ๓ บันทึกถ้อยคำผู้เสียหาย และส่วนที่ ๔ การประเมินเด็กและเยาวชนเพื่อเข้าสู่มาตรการพิเศษ ซึ่งในโครงสร้างแบบประเมินฯ ฉบับปัจจุบันนั้น พฤติการณ์คดีจะถูกแทรกอยู่ในด้านที่ ๖ ของส่วนที่ ๒ ซึ่งอยู่ในส่วนท้ายของแบบประเมินแล้ว

เกี่ยวกับรายละเอียดของ *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ* (International Classification of Crimes for Statistical Purpose - ต่อไปนี้ใช้ *ICCS*) ซึ่งเป็นระบบการจำแนกประเภทอาชญากรรมที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงานสหประชาชาติว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรม (UNODC) นั้น มีขึ้นเพื่อให้ประเทศต่าง ๆ มีระบบการจัดเก็บสถิติอาชญากรรมที่เป็นสากลอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการวิเคราะห์แนวโน้มอาชญากรรมทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการลดและป้องกันอาชญากรรม ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและนำหลักฐานเชิงประจักษ์ รวมถึงงานวิจัยทั้งในระดับประเทศและในระดับโลกมาประยุกต์ใช้กับบริบทของประเทศไทย โดยระบบ ICCS ได้แบ่งหมวดหมู่การจัดเก็บข้อมูลออกเป็น ๒ หมวดหลัก คือข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมและรายละเอียดต่าง ๆ ของการกระทำผิด (ระบบ ICCS เรียกว่า “แท็ก”) และข้อมูลฐานความผิดซึ่งจะจำแนกประเภทของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น

จากการวิเคราะห์ฐานความผิดจากกระบวนยุติธรรมของหลายประเทศในโลก ระบบ ICCS จึงได้แบ่งระดับการจำแนกฐานความผิดออกเป็น ๔ ระดับ โดยระดับที่ ๑ นั้นเป็นฐานความผิดที่กว้างและครอบคลุมที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วย ๑๑ ฐานความผิดหลัก ได้แก่

๑. การกระทำที่นำไปสู่การตายหรือมีเจตนาให้คนตาย
๒. การกระทำที่ก่อให้เกิดภัยอันตราย หรือเจตนาให้เกิดภัยอันตรายต่อผู้อื่น
๓. การประทุศร้ายทางเพศ
๔. การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่มีการใช้ความรุนแรงหรือการข่มขู่
๕. การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินเท่านั้น
๖. การกระทำที่เกี่ยวกับยาควบคุมพิเศษ หรือสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภทอื่น
๗. การกระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต

๘. การกระทำความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนาจรัฐ และบทบัญญัติแห่งรัฐ
๙. การกระทำความผิดต่อความปลอดภัยสาธารณะและความมั่นคงของรัฐ
๑๐. การกระทำความผิดต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
๑๑. การกระทำความผิดทางอาญาในลักษณะอื่นซึ่งไม่ได้จัดประเภทไว้ในเอกสารนี้

โดยแต่ละฐานความผิดจะมีรหัสเชิงสถิติเป็นการเฉพาะ (แต่จะไม่ขอกล่าวถึงในการประชุมครั้งนี้) ทั้งนี้ เมื่อเข้าสู่ระดับที่สูงขึ้น เช่นระดับ ๒ ฐานความผิดที่จำแนกก็จะมีความละเอียดมากขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ในฐานความผิดที่ ๓ การประทุศร้ายทางเพศ เมื่อลงถึงระดับที่ ๒ ก็จะประกอบด้วยการกระทำความรุนแรงทางเพศ การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการประทุศร้ายทางเพศในลักษณะอื่น เป็นต้น โดยข้อมูลชุดนี้พนักงานคุมประพฤติผู้ประเมินอาจต้องวิเคราะห์จากเจตนาในการกระทำความผิดและผลของการกระทำความผิดนั้น ๆ ซึ่งคณะทำงานอาจลองพัฒนาโครงสร้างของแบบประเมินเพื่อให้ผู้ใช้งานถามปากคำเด็กและเยาวชนไปในแนวทางดังกล่าว

ข้อมูลเชิงสถิติอีกหมวดหนึ่งในระบบ ICCS คือข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมและรายละเอียดต่าง ๆ ของการกระทำผิด ซึ่งระบบ ICCS เรียกว่า “แท็ก” โดยแบ่งออกเป็น ๔ หมวดย่อย คือตัวแปรแยกย่อยตามเหตุการณ์ ตัวแปรแยกย่อยตามผู้เสียหาย ตัวแปรแยกย่อยตามผู้กระทำความผิด และคำอธิบายเพิ่มเติมกรณีมีพฤติกรรมร่วม ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับ “แท็ก” เหล่านี้ ส่วนใหญ่ได้มีการเก็บและบันทึกโดยแบบประเมินฯ ที่มีการใช้อยู่ในปัจจุบันอยู่แล้ว เช่น เพศของผู้เสียหายและผู้กระทำความผิด อายุ สถานที่เกิดเหตุ เวลา เป็นต้น ดังนั้นในการพัฒนาแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุง จึงต้องมีการเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมและรายละเอียดต่าง ๆ เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ก็จะได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ตามมาตรฐาน ICCS นอกจากนี้ ในเบื้องต้นแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่มีการใช้อยู่ในปัจจุบันก็ได้ถูกเพิ่มเติมประเด็นคำถามเกี่ยวกับฐานความผิดของ ICCS ลงไปแล้วด้วย การแก้ไขเพิ่มเติมจึงมีไม่มากนัก เพียงแค่ปรับปรุงโครงสร้างให้เหมาะสมเท่านั้น

นายชัยสิริ นำเสนอเพิ่มเติมต่อไปถึงโครงสร้างใหม่ของแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุง โดยพิจารณาแบ่งส่วนต่าง ๆ ออกเป็น ๕ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน ส่วนที่ ๒ พฤติการณ์คดี ส่วนที่ ๓ ข้อคำถามเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุง ส่วนที่ ๔ แบบประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (Responsivity) และส่วนที่ ๕ การประเมินเด็กและเยาวชนเพื่อเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา โดยการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น จะพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ในตัวของเด็กหรือเยาวชนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เช่น ความรู้หนังสือ ระดับสติปัญญา ปัญหาสุขภาพจิต ความพร้อมในการเข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ตลอดจนปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ เช่น สถานะทางครอบครัวที่ส่งผลต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ในลำดับถัดมา รศ. ดร. วีนันท์กานต์ รุจิภักดิ์ ที่ปรึกษาโครงการ นำเสนอผลวิเคราะห์ทางสถิติและต้นร่างแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุง โดยชี้แจงว่าประเด็นปัญหาที่พบในแบบประเมินฯ ฉบับปัจจุบันนั้นมีจำนวนมาก และคำถามโดยส่วนมากไม่ได้ถูกนำมาคิดคะแนนในแบบประเมินฯ เป็นเพียงแนวทางให้กับบทสนทนาเท่านั้น นอกจากนี้มีคำถามบางข้อที่เนื้อหาคำถามกับตัวเลือกที่เป็นคำตอบไม่ตรงกัน เช่น คำถามบางข้อถามถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว แต่คำตอบกลับเป็นระดับความถี่ของพฤติกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการให้คะแนนที่ให้ค่าน้ำหนักของแต่ละพฤติกรรมที่เป็นตัวเลือกเท่าเทียมกันทั้ง ๆ ที่โดยเนื้อแท้แล้วอาจไม่เป็นเช่นนั้น นอกจากนี้ ข้อคำถามด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมยังต้องได้รับการพิจารณาใหม่ เนื่องจากมีข้อคำถามที่นำมาคิดคะแนนเพียงข้อเดียวทั้งที่มีความสำคัญมาก

กับการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ ที่ปรึกษาโครงการยังเสนอให้พิจารณาแยกข้อคำถามในบางด้านออกจากกันอีกด้วย

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

ประเด็นที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา มีดังต่อไปนี้

๓.๑ โครงสร้างของแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุง

ที่ปรึกษาโครงการนำเสนอให้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างของแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงออกเป็น ๕ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน ส่วนที่ ๒ พฤติการณ์คดี ส่วนที่ ๓ ข้อคำถามเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุง ส่วนที่ ๔ แบบประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (Responsivity) และส่วนที่ ๕ การประเมินเด็กและเยาวชนเพื่อเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา โดยส่วนที่ต้องมีการพัฒนาขึ้นมาใหม่คือส่วนพฤติการณ์คดี ที่ต้องนำระบบ ICCS เข้ามาร่วมพิจารณาด้วย

๓.๒ รายละเอียดข้อคำถามภายในแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุง

ข้อคำถามหลักที่ต้องมีการทบทวน และปรับเปลี่ยนเนื้อหา การให้คะแนน หรือลำดับของข้อคำถามภายในแบบประเมิน มีดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ การศึกษาและอาชีพ ในปัจจุบันข้อคำถามในส่วนนี้รวมกันอยู่ และมีข้อคำถามที่ถูกเพิ่มเติมเข้ามาแต่ไม่มีการคิดคะแนนเป็นจำนวนมาก ที่ปรึกษาโครงการเสนอให้แบ่งด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพออกจากกันเพื่อให้ได้ความละเอียดในการเก็บข้อมูล

๓.๒.๒ พฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชน หนึ่งในข้อคำถามที่ตกเป็นประเด็นในการถกเถียงบ่อยครั้งโดยฉพาะการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเป็นส่วนตัวของเด็กและเยาวชน คือข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ โดยข้อคำถามในแบบประเมินฯ ฉบับปัจจุบันถูกตั้งคำถามว่าเป็นการละเมิดสิทธิ์ส่วนบุคคลหรือไม่ และหากจะยังคงข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศไว้ จะสามารถนำไปใส่ไว้ในส่วนไหนของแบบประเมินได้บ้าง ประเด็นนี้ที่ปรึกษาโครงการเสนอให้นำข้อคำถามเกี่ยวกับ *พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ* ไปใส่ไว้ในด้านปัญหาพฤติกรรมแทน และตัดข้อคำถามเกี่ยวกับการเคยมีหรือไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ออก

๓.๒.๓ เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ในปัจจุบันข้อคำถามด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดนั้นถามปากคำกว้างเกินไป และข้อคำถามไม่สะท้อนแนวคิดทางทฤษฎี กล่าวคือในข้อคำถามถามเพียงว่ามีเพื่อนหรือคนรู้จักที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือไม่ แต่ไม่ได้คำนึงถึงระดับความใกล้ชิดระหว่างเด็กหรือเยาวชนและกลุ่มคนรู้จักดังกล่าว จึงอาจปรับเปลี่ยนข้อคำถามให้เพิ่มระดับความสัมพันธ์ร่วมด้วย

๓.๒.๔ การประเมินภาวะผู้ติดยาเสพติด ในปัจจุบันการประเมินสภาพปัญหาด้านยาเสพติดยังไม่ชัดเจน เนื่องจากมีการผนวกรวมแบบประเมินหลากหลายแบบเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ การประเมินสภาพปัญหายาเสพติดจัดว่ามีความสำคัญ เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่มีปัญหายาเสพติด จึงเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาแนวทางในการประเมิน

๓.๒.๕ รูปแบบการประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ประเด็นการประเมินการตอบสนองนั้นถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ เนื่องจากผลการประเมินดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้ผู้บำบัด

ปรับแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนได้โดยตรง จึงมีการหารือกันว่าจะประเมินอย่างไร และนักวิชาชีพไหนจะทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน

๓.๒.๖ ข้อคำถามด้านที่ ๙ และ ๑๐ ของแบบประเมินความเสี่ยงฯ ฉบับปัจจุบัน ข้อคำถามด้านที่ ๙ การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และด้านที่ ๑๐ การค้ามนุษย์มีการนำมาคิดคะแนนความจำเป็น แต่จากการพิจารณาจากสถิติย้อนหลังพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีสภาพปัญหาดังกล่าวนั้นมีจำนวนน้อยมาก (หลักร้อยคนจากเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทั้งสิ้นราวแสนคนตลอดทั้ง ๕ ปีงบประมาณ) ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาด้านประสิทธิภาพในการถามปากคำของผู้ใช้แบบ หรือการที่สภาพปัญหาทั้งสองด้านมีจำนวนน้อยในกลุ่มประชากรก็ได้ จึงจำเป็นต้องทบทวนเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

- ไม่มี

<u>มติที่ประชุม</u>

ที่ประชุมมีมติดังต่อไปนี้

๓.๑ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับโครงสร้างของแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงที่ที่ปรึกษาโครงการและคณะทำงานนำเสนอ

๓.๒.๑ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้แยกการประเมินด้านการศึกษาและอาชีพออกจากกัน

๓.๒.๒ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้นำคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชนไปใส่ไว้ในด้านปัญหาพฤติกรรมแทน และตัดข้อคำถามและการบันทึกคำตอบเกี่ยวกับการเคยมีหรือไม่เคยมีเพศสัมพันธุ์ออก

๓.๒.๓ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับข้อเสนอเกี่ยวกับข้อคำถามด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด พร้อมทั้งแจ้งให้ที่ปรึกษาโครงการทดลองร่างข้อคำถามในส่วนนี้เพื่อเข้าร่วมพิจารณาในการประชุมครั้งถัดไป

๓.๒.๔ ในประเด็กการประเมินภาวะผู้ติดยาเสพติด ที่ประชุมมีมติให้ที่ปรึกษาโครงการและคณะทำงานไปศึกษาแบบประเมินภาวะผู้ติดยาเสพติด โดยเฉพาะแบบ HA และจัดทำต้นร่างข้อคำถามเพื่อประเมินภาวะผู้ติดยาเสพติดเพื่อเข้าร่วมพิจารณาในการประชุมครั้งถัดไป

๓.๒.๕ ที่ประชุมเห็นชอบกับการนำการประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเข้ามาใส่ไว้ในแบบประเมินฉบับปรับปรุง พร้อมทั้งให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าแบบประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (responsivity) นั้น สามารถทำเป็นช่องเลือกตอบ (drop-down list) ได้เนื่องจากปัจจัยตอบสนองที่มีผลต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่สำคัญและพบได้บ่อยนั้นมีไม่มาก นอกจากนี้ที่ประชุมยังเสนอให้ทั้ง ๓ นักวิชาชีพร่วมกันประเมินและระบุปัจจัยตอบสนองเพื่อให้ผลการประเมินที่ได้สะท้อนลักษณะของเด็กและเยาวชนได้ตามความเป็นจริงมากที่สุด

๓.๒.๖ ข้อคำถามด้านที่ ๙ และ ๑๐ ของแบบประเมินความเสี่ยงฯ ฉบับปัจจุบัน ที่ประชุมมีมติให้คงข้อคำถามทั้งสองข้อดังกล่าวไว้ในรูปแบบการประเมินเพื่อช่วยเหลือและการเก็บสถิติ แต่ปรับให้ไม่มีการให้คะแนนข้อคำถามทั้งสองข้อดังกล่าว

ที่ประชุมมีมติเพิ่มเติมให้ปรึกษาโครงการนำร่างแบบประเมินฯ ฉบับสมบูรณ์มาให้ที่ประชุมพิจารณาในการประชุมครั้งถัดไป

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๓๐ น.

ผู้จดรายงานการประชุม
(นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์)
พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ

ผู้ตรวจรายงานการประชุม
(นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

รายงานการประชุม
การประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ ๓

ในวันศุกร์ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น.
ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) โดยระบบ Zoom

---

รายชื่อผู้มาประชุม

๑.	นางสาวดวงพร อุกฤษณ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๒.	นางสาววัชริน แม่นยำ	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสิรินธร
๓.	นางสาวจิตติมา กระสานติ์กุล	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑ ระยอง
๔.	นางสาวกฤติมา บุญธนาวัฒน์	ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕.	นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
๖.	นายธีรเดช ปรียานนท์	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
๗.	นางสาววิจิตรา ทองพาน	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ
๘.	นายกงจักร์ บุตรศิริ	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ
๙.	นางสาวอัญชลี อรามรุญ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๑๐.	นางสาวทัศน์วรรณ สุมาลัย	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานคดี
๑๑.	นายอธิปไตย พรมจันทร์	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ
๑๒.	นางสาวชนิดา วิชัยคำ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ
๑๓.	นางสาวไตรพร ชีวโศภิษฐ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ
๑๔.	นางสาวสายลัดดา ธรรมลังกา	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
๑๕.	นางเจริญรักษ์ เนรานนท์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
๑๖.	นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์	พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ
๑๗.	นายอนนท์ ธรรมพรหม	นักวิชาการคอมพิวเตอร์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นางสาวดวงพร อุกฤษณ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน ประธานในการประชุม กล่าวเปิดการประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ ๓ พร้อมทั้งแจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงจุดประสงค์ของการประชุมในวันนี้ คือการให้ที่ปรึกษาโครงการนำเสนอร่างแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุงใหม่ และเพื่อขอมติของที่ประชุมเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ฯ ในภาพรวม เพื่อให้ที่ปรึกษาโครงการสามารถดำเนินการขั้นต่อไปคือการนำร่างแบบสัมภาษณ์ฯ ดังกล่าวเข้าทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

รศ. ดร. วีนันท์กานต์ รุจิภักดิ์ ที่ปรึกษาโครงการ นำเสนอร่างเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่ได้ถูกปรับปรุงตามมติของการประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ ๒ ซึ่งประกอบไปด้วย ๕ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน ส่วนที่ ๒ พฤติการณ์คดี ส่วนที่ ๓ ข้อคำถามเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุง ส่วนที่ ๔ แบบประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (Responsivity) และส่วนที่ ๕ การประเมินเด็กและเยาวชนเพื่อเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ซึ่งส่วนที่ได้มีการปรับปรุงคือการโยกย้ายข้อคำถามทางเพศไปไว้ในส่วนของปัญหาพฤติกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการสอบถามเกี่ยวกับประวัติการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กและเยาวชน การทบทวนข้อคำถามเรื่องเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดให้มีความเหมาะสมและตรงประเด็นมากขึ้น และพิจารณาตัดข้อคำถามในด้านที่ ๙ และ ๑๐ ของแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเดิม คือด้านการค้ามนุษย์และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กออก เนื่องจากพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและไม่มีอำนาจในการทำนายการกระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้ ในแบบร่างดังกล่าวยังมีการใส่แบบประเมินพฤติกรรมมีปัญหาและทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำความผิดเพิ่มเข้ามา

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

ประเด็นที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา มีดังต่อไปนี้

๓.๑ ประเด็นเกี่ยวกับคำถามด้านจิตวิทยา ข้อคำถามด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมเกเรหรือ conduct disorder ในแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงด้านที่ ๙ นั้น ที่ประชุมยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับระยะเวลาอ้างอิงที่ใช้ในการถามเมื่อผู้ใช้แบบนำข้อคำถามไปถามปากคำเด็กและเยาวชน เช่น ในการถามถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น จะใช้ช่วงระยะเวลาก่อนที่เด็กหรือเยาวชนมีอายุต่ำกว่า ๑๐ ปี และหลังเด็กและเยาวชนมีอายุ ๑๐ ปีขึ้นไปแล้ว หรือใช้การถามถึงพฤติกรรมมีปัญหาในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมา ซึ่งในกรณีนี้ที่ประชุมได้แนะนำให้ที่ปรึกษาโครงการไปหาข้อมูลอ้างอิงเพิ่มเติมจากหนังสือ DSM-V และสอบถามกลุ่มงานพัฒนาระบบงานจิตวิทยาของกรมพินิจฯ

๓.๒ ประเด็นเกี่ยวกับการประเมินสภาพปัญหายาเสพติด ในด้านการประเมินสภาพปัญหายาเสพติดนั้นมีการนำแบบประเมินยาเสพติดเข้ามาแทรกไว้ในแบบประเมินฯ ฉบับเดิม เนื่องจากแบบประเมินดังกล่าวเป็นแบบที่ถูกพัฒนามาอย่างสมบูรณ์แล้ว มีการใช้งานกันอย่างแพร่หลาย และเป็นมาตรฐานในหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ เช่น โรงพยาบาล ในการวางแผนบำบัดยาเสพติด แต่ทั้งนี้ เนื่องจากแบบประเมินยาเสพติดดังกล่าวอาจมีการปรับปรุงเพิ่มเติมจากการแก้กฎหมายหรือการปรับปรุงกระบวนงานในฝั่งหน่วยงานสาธารณสุขในอนาคต ดังนั้นที่ประชุมจึงมีมติให้นำแบบดังกล่าวเข้ามาใช้ในแบบประเมินฯ ฉบับใหม่ด้วย ซึ่งในประเด็นนี้ที่ประชุมได้ให้ที่ปรึกษาโครงการไปปรึกษากลุ่มพัฒนาระบบงานพยาบาลเพิ่มเติม และขอแบบประเมินยาเสพติดขององค์การอนามัยโลก (WHO-ASSIST) มาเพื่อบรรจุลงในแบบประเมิน อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมตั้งข้อสังเกตว่าหากนำแบบประเมินสภาพปัญหาผู้ติดยาเสพติดมาใส่ไว้ในแบบสัมภาษณ์ฯ เช่นนี้ หมายความว่าพนักงานคุมประพฤติจะทำการประเมินสภาพปัญหายาเสพติดแทนพยาบาลในหน่วยงานฯ ไปเลยใช่หรือไม่ เพราะหากเป็นเช่นนั้นอาจจะต้องมีการแก้ไขกระบวนงานด้วย นอกจากนี้ยังมีการตั้งคำถามว่าผลการประเมินจากแบบประเมินสภาพปัญหายาเสพติดดังกล่าวจะถูกนำมาคิดคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นด้วยหรือไม่ อย่างไร ในกรณีนี้ที่ประชุมเสนอให้มีการประชุมเพื่อทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่งและให้ผู้รับผิดชอบงานพยาบาลเข้าร่วมชี้แจงด้วย

นอกจากนี้ อีกประเด็นปัญหาที่ที่ประชุมกล่าวถึงคือประเภทของยาเสพติดที่อยู่ในแบบประเมิน โดยเฉพาะประเด็นพืชกระท่อม ที่เพิ่งจะถูกถอดออกจากความผิดฐานยาเสพติดให้โทษ (แต่การนำพืชกระท่อมไปผสมกับสารชนิดอื่นยังคงเป็นความผิด) แต่ในแบบประเมินของสาธารณสุขที่ถูกบรรจุอยู่ในแบบประเมินฯ นั้นยังคงมีพืชกระท่อมอยู่ อีกประเด็นคือการให้เพิ่มยาทรามาดอล และยาเขียว-เหลืองลงในแบบประเมิน เนื่องจากเป็นที่นิยมในหมู่เด็กและเยาวชน

๓.๓ ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้แอลกอฮอล์ และบุหรี่ ประเด็นสืบเนื่องจากชุดข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้ยาและสารเสพติดคือข้อคำถามเกี่ยวกับแอลกอฮอล์และบุหรี่ ว่าควรจะอยู่ในชุดคำถามเดียวกับข้อคำถามเดียวกับยาเสพติดหรือไม่ หรือควรแยกออกมาต่างหาก

๓.๔ ประเด็นข้อคำถามด้านเพศสัมพันธ์ ในแบบสัมภาษณ์ฉบับปรับปรุงสำหรับการประชุมครั้งนี้ที่ปรึกษาโครงการฯ ได้โยกย้ายคำถามดังกล่าวมาอยู่ในกลุ่มคำถามด้านปัญหาพฤติกรรมแล้ว และที่ประชุมได้สอบถามเพิ่มเติมว่ามีแนวทางอย่างไรอย่างไรหากเด็กหรือเยาวชนตัดสินใจไม่ให้ข้อมูล และจะให้น้ำหนักคะแนนการไม่ให้ข้อมูลอย่างไร

๓.๖ การเพิ่มองค์ความรู้และทักษะของพนักงานคุมประพฤติ ที่ประชุมยังคงเน้นย้ำความสำคัญของการเพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจแนวคิดและทฤษฎี โดยเฉพาะแนวคิดเชิงจิตวิทยาอย่างถ่องแท้ การพัฒนาแบบประเมินฉบับปรับปรุงฯ นี้ขึ้นมานอกจากจะต้องเขียนให้คู่มือการใช้งานแบบฯ มีความชัดเจนแล้ว ยังต้องจัดการอบรมเพิ่มเติมด้วย

๓.๗ ลักษณะของข้อคำถาม ที่ประชุมตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการตั้งคำถามบางข้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อคำถามที่มาจากระบบ ICCS ที่อาจมีความกำกวมและอาจก่อให้เกิดความสับสนได้ เช่น การถามคำถามเกี่ยวกับผลของการกระทำความผิด (มีอาชญากรรมเกิดขึ้นแล้ว ยังไม่มีอาชญากรรมเกิดขึ้น) หรือการถามคุณสมบัติของเด็กและเยาวชน และมีข้อเลือกตอบที่เยอะเกินจริงและไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับบริบทของงาน เช่น เป็นนิติบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น

๓.๘ ข้อคำถามเกี่ยวกับความสำนึก และสาเหตุในการกระทำความผิด ที่ประชุมตั้งข้อสังเกตุเกี่ยวกับข้อคำถามเกี่ยวกับความสำนึกในการกระทำความผิด ตลอดจนสาเหตุในการกระทำความผิด ซึ่งที่ปรึกษาโครงการนำมาจากแบบสัมภาษณ์ฯ ฉบับเดิมเพื่อใช้ในการประกอบการใช้ดุลพินิจส่งเด็กและเยาวชนเข้าสู่ขั้นตอนของมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ในประเด็นนี้ที่ประชุมมีความเห็นให้โยกย้ายประเด็นเกี่ยวกับการสำนึกขึ้นไปอยู่ในส่วนของพฤติการณ์คดี และนำข้อคำถามและนิยามของการสำนึกที่มีการระบุไว้ในคู่มือมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาระบุไว้ด้วย เนื่องจากการประเมินว่าเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำหรือไม่นั้นสามารถนำมาประกอบการใช้ดุลพินิจในคดีอื่น ๆ นอกเหนือจากคดีที่เข้าเกณฑ์มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาได้ด้วย นอกจากนี้ กลุ่มนักจิตวิทยาซึ่งมาประชุมในวันนี้ยังชี้ให้เห็นถึงปัญหาของข้อคำถามเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดที่มีลักษณะเป็นตัวเลือกตอบได้หลายข้อ (check boxes) ซึ่งอาจกระทบต่อการใช้ดุลพินิจของผู้ใช้แบบฯ ได้ จึงเสนอให้พิจารณาตัดส่วนดังกล่าวทิ้งไป และนำการวิเคราะห์สาเหตุแห่งการกระทำผิดไปอยู่ในขั้นตอนการเขียนรายงานข้อเท็จจริงแทน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

- ไม่มี

<u>มติที่ประชุม</u>

ที่ประชุมมีมติดังต่อไปนี้

๑. ให้ที่ปรึกษาไปทบทวนข้อคำถามทางจิตวิทยา โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำความผิด และนำมานำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอีกครั้ง

๒. ให้นำแบบประเมินยาเสพติดขององค์การอนามัยโลก (WHO-ASSIST) เข้ามาบรรจุลงในแบบสัมภาษณ์ฯ ฉบับปรับปรุงใหม่ และใช้ค่าคะแนนดั้งเดิมของแบบดังกล่าวเป็นเกณฑ์ในการจำแนก รวมทั้งมอบหมายให้ที่ปรึกษานำเกณฑ์ในการจำแนกผู้ใช้ยาเสพติดไปจัดทำเป็นค่าน้ำหนักในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นต่อไป ส่วนการพิจารณาเปลี่ยนแปลงกระบวนงานนั้นไม่ได้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการและที่ประชุมชุดนี้ จึงยกไว้พิจารณาภายหลัง และมีมติให้เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเกี่ยวกับงานพยาบาลเข้าร่วมชี้แจงในการประชุมครั้งถัดไป

๓. สำหรับประเด็นพืชกระท่อม ที่ประชุมยังมีมติให้คงข้อคำถามไว้แต่ไม่นำคำตอบมาคิดคะแนนในการประเมิน ส่วนการใช้ยาทรามาดอลหรือเขียว-เหลือง ให้เพิ่มข้อคำถามดังกล่าวเข้าไปในหมวดประเภทของยาเสพติดที่ใช้

๔. ให้แยกข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้แอลกอฮอล์ และบุหรี่ออกจากแบบประเมินยาเสพติด และไม่นำคำตอบมาคิดคะแนน

๕. ในประเด็นข้อคำถามด้านเพศสัมพันธ์ มีมติให้ที่ปรึกษาโครงการไปทบทวนการให้ค่าน้ำหนักคะแนน โดยเฉพาะในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนเลือกที่จะไม่ตอบ และมารายงานให้ที่ประชุมรับฟังในครั้งต่อไป

๖. ในด้านการอบรมพนักงานคุมประพฤติ กลุ่มพัฒนาระบบงานคดีรับทราบและรับไปดำเนินงาน

๗. ในด้านลักษณะของข้อคำถาม ที่ประชุมมีมติให้ที่ปรึกษาโครงการทบทวนการใช้ภาษาในข้อคำถาม โดยเฉพาะในข้อคำถามจากระบบ ICCS

๘. ในประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสำนึก และสาเหตุในการกระทำความผิด ที่ประชุมมีมติให้ย้ายประเด็นเกี่ยวกับการสำนึกขึ้นไปอยู่ในส่วนของพฤติการณ์คดี และตัดส่วนข้อเลือกตอบเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำความผิดทิ้งไป และนำการวิเคราะห์สาเหตุแห่งการกระทำผิดไปอยู่ในขั้นตอนการเขียนรายงานข้อเท็จจริงแทน

ที่ประชุมมีมติเพิ่มเติมให้เลขานุการคณะทำงานทำการนัดคณะกรรมการ คณะที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญในสังกัดกรมพินิจฯ เข้าร่วมการประชุมเพื่อพิจารณาแบบร่างฯ อีกครั้งหนึ่งเพื่อทบทวนร่างแบบประเมินฯ ตามมติที่ประชุมก่อนนำแบบฯ ลงไปทดลองใช้ต่อไป

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๓๐ น.

ผู้จดรายงานการประชุม
(นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์)
พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ

ผู้ตรวจรายงานการประชุม
(นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

รายงานการประชุม
การประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ ๔

ในวันศุกร์ที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น.
ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) โดยระบบ Zoom

---

รายชื่อผู้มาประชุม

๑.	นายโกมล พรมเพ็ง	รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (๓)
๒.	นายภูมิ์พงษ์ ขุนฉนมฉ่ำ	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๓.	นางสาวดวงพร อุกฤษณ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๔.	นางสาววัชริน แม่นยำ	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสิรินธร
๕.	นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน
๖.	นางสาวกฤติมา บุญธนาวัฒน์	ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๗.	นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
๘.	นางสาวทัศน์วรรณ สุมาลัย	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานคดี
๙.	นางสาวชนิดา วิชัยคำ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ
๑๐.	นางสาวกุลธิดา เกียรติเจริญศิริ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
๑๑.	นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์	พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๓๐ น. (มีการเลื่อนกำหนดการเพื่อให้เหมาะกับตารางเวลาของผู้เข้าร่วม)

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นายโกมล พรมเพ็ง รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประธานในการประชุม กล่าวเปิดการประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ ๔ พร้อมทั้งแจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงจุดประสงค์ของการประชุมในวันนี้ สืบเนื่องจากการประชุมเพื่อพัฒนา (ร่างฯ) ครั้งที่ ๓ ที่ที่ปรึกษาได้นำเสนอแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ เพื่อขอความเห็นชอบของที่ประชุมในการเข้าทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แต่เนื่องจากที่ประชุมยังคงมีความเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ รวมถึงได้มีการมอบหมายให้ที่ปรึกษาโครงการฯ หาข้อมูลเพิ่มเติมและปรับปรุงเนื้อหาในบางส่วน จึงนำมาสู่การประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) ครั้งที่ ๔ นี้

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

ที่ปรึกษาโครงการและคณะทำงาน นำเสนอความคืบหน้าของโครงการ ซึ่งหลังจากการประชุมในครั้งนี้ ร่างแบบประเมินฯ จะถูกนำเข้าทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นได้นำเสนอร่างเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่ได้ถูกปรับปรุงตามมติของการประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ ๓ ซึ่งเน้นการปรับปรุงให้สอดคล้องกับแบบประเมินฯ บางฉบับที่มีการใช้ในกรมฯ เช่น แบบประเมินสภาวะผู้ติดยาเสพติด และแก้ไขแนวคำถามทางจิตวิทยาที่ที่ประชุมครั้งที่ ๓ ได้มีมติให้ไปปรับปรุงเพิ่มเติม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

ประเด็นที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา มีดังต่อไปนี้

๓.๑ ประเด็นเกี่ยวกับจุดประสงค์หลักของแบบสัมภาษณ์ฯ และการนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในกระบวนงาน โดยปกติแล้ว แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนั้นจะมีลักษณะเป็นแบบประเมินที่มีการคิดค่าคะแนนเท่านั้น เนื่องจากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการคำนวนโอกาสในการกระทำผิดซ้ำนั้นเน้นการใช้สถิติเชิงปริมาณเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ภารกิจหลักของพนักงานคุมประพฤตินั้น นอกจากการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนเพื่อมาประกอบการใช้ดุลยพินิจเสนอมาตรการและแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนเป็นการเฉพาะราย และเพื่อส่งต่อให้นักวิชาชีพอื่นแล้ว ยังรวมถึงการรวบรวมข้อมูลภูมิหลังของเด็กและเยาวชนเพื่อมาเขียนรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนเสนอศาลอีกด้วย ซึ่งส่งผลให้ข้อคำถามในแบบประเมินฯ ฉบับปัจจุบันมีจำนวนมากและมีความซับซ้อน นอกจากนี้ ยังมีแบบประเมินอื่น ๆ ถูกแทรกเข้ามาในแบบฯ ของพนักงานคุมประพฤติเพิ่มเติม เช่น แบบประเมินสภาพปัญหายาเสพติด (WHO-ASSIST) และแบบเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรม (ICCS) ดังนั้นจึงเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาว่าลักษณะของแบบประเมินฯ ที่ดำเนินการในโครงการนี้ ควรมุ่งไปทางข้อคำถามที่มีการคิดคะแนน หรือเป็นข้อคำถามที่เป็นแนวทางในการถามข้อมูลเชิงพรรณนา

๓.๒ กระบวนการในการทดลองใช้ ทดสอบคุณภาพ และหาค่าความน่าเชื่อถือในเชิงสถิติ เนื่องจากขั้นตอนการประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ฯ นั้นเน้นการคำนวณเชิงสถิติ จึงเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาตัดข้อคำถามที่ไม่สามารถคิดค่าเชิงสถิได้ (ที่นอกเหนือจากข้อคำถามที่มีบักษณะเป็นการถามนำเพื่อ

เข้าสู่ข้อคำถามที่ใช้ประเมินค่าคะแนน) ออกไป นอกจากนี้ ที่ปรึกษายังเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอนุญาตให้ที่ปรึกษานำแบบฯ ไปทดลองใช้ในหลายลักษณะ เช่น การสัมภาษณ์ หรือการให้เด็กหรือเยาวชนที่ถูกประเมินทำแบบเอง (Self-report)

๓.๓ การใช้ผลที่ได้จากแบบประเมินฯ ที่ปรึกษาโครงการได้นำเสนอรูปแบบการแสดงผลของแบบประเมินฯ ในเบื้องต้น คือในรูปแบบแผนภูมิแท่งที่จะระบุระดับความเสี่ยงและความจำเป็นในแต่ละด้านของเด็กและเยาวชน พร้อมนี้ ได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำผลไปปรับใช้

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

ที่ประชุมตั้งข้อสังเกตว่า ในการนำแบบประเมินฯ ไปเข้าทดลองใช้ และในขั้นตอนการอบรมพนักงานคุมประพฤติกลุ่มตัวอย่างที่จะนำแบบเข้าทดลองใช้นั้น การสร้างความเชื่อมั่นในแบบเป็นสิ่งสำคัญที่ปรึกษาจึงต้องคำนึงถึงการอธิบายองค์ประกอบ วิธีการใช้งาน เทคนิคในการถาม รวมถึงประโยชน์ที่พนักงานคุมประพฤติจะได้จากการใช้งานแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงใหม่นี้นอกเหนือจากการเขียนไว้ในคู่มือ เนื่องจากพนักงานคุมประพฤติเป็นนักวิชาชีพที่พบเจอเด็กและเยาวชนทุกราย ค่าคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นนั้นทำให้เห็นภาพพฤติการณ์ที่ผ่านมาของเด็กและเยาวชนว่าเป็นอย่างไร แนวโน้มในอนาคตเป็นอย่างไร และควรใช้มาตรการอะไรเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่พนักงานคุมประพฤติต้องใช้ประกอบการเขียนรายงานข้อเท็จจริงนอกเหนือจากข้อมูลเชิงพรรณนา แต่ข้อมูลชุดเดียวกันนี้เองก็จะเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาชีพในลำดับถัดไป คือนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ผู้ทำหน้าที่แก้ไขบำบัดฟื้นฟู ที่จะต้องพิจารณาแนวทางในการบำบัดต่อไป

<u>มติที่ประชุม</u>

ที่ประชุมมีมติ ดังนี้

๔.๑ สำหรับการดำเนินโครงการฯ นี้ ให้ดำเนินการจัดทำแบบประเมินฯ ในรูปแบบเฉพาะประเด็นคำถามที่ทำมาคิดค่าคะแนนได้ เพื่อการประเมินคุณภาพของเครื่องมือตามหลักสถิติต่อไป ซึ่งเป็นไปตาม TOR ที่กำหนดไว้เบื้องต้น และออกแบบข้อคำถามในแบบประเมินฯ ให้มีความกระชับ และสามารถปรับเปลี่ยนค่าคะแนนให้มีความเป็นปัจจุบันได้เสมอเมื่อพนักงานคุมประพฤติได้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด และเพื่อให้ข้อมูลที่จะส่งต่อให้กับนักวิชาชีพในลำดับถัดไปมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้ที่ปรึกษาโครงการนำแบบประเมินฯ ที่เน้นการคำนวนและทดสอบประสิทธิภาพของแบบประเมินเชิงสถิติเข้าทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้

๔.๓ ที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่า ความยาวหรือจำนวนของข้อคำถามของแบบฯ นั้นไม่ใช้ประเด็นสำคัญ ในขอบเขตของโครงการนี้นั้น ผลลัพธ์ของโครงการคือชุดข้อคำถามในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่มีความถูกต้องและมีนัยสำคัญทางสถิติ พร้อมผลการศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจำแนกเด็กและเยาวชน หรือตัวแปรที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

ส่วนในเรื่องการทบทวนกระบวนงานและการนำชุดคำถามที่ได้จากโครงการนี้ไปใส่ลงในแบบสัมภษณ์อื่น ๆ นั้น อยู่นอกเหนือขอบเขตของโครงการ และทางกรมฯ จะดำเนินการต่อไปในอนาคต

๔.๔ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับลักษณการนำเสนอผลการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ในรูปแบบของแผนภูมิแท่ง แต่ทั้งนี้ที่ประชุมให้ความเห็นว่าสิ่งสำคัญคือการเพิ่มองค์ความรู้และความเข้าใจ ให้กับพนักงานคุมประพฤติ เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินนี้ไปใช้ได้ประกอบดุลพินิจในการตัดสินใจ และ เขียนรายงานข้อเท็จจริงอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๕ มีมติให้ตรวจทานความถูกต้องของชุดคำถามและค่าคะแนนเบื้องต้นให้เรียบร้อยก่อนนำ แบบประเมินฯ ลงทดสอบในหน่วยงานนำร่อง

ให้ที่ปรึกษาโครงการฯ ปรับแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ สำหรับโครงการนี้ โดยใน การปรับปรุงเครื่องมือนั้นควรคำนึงถึงผลลัพธ์และประโยชน์สูงสุดที่ผู้ใช้แบบ รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ทำงาน ในขั้นตอนต่อ ๆ ไป เช่น นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์จะได้รับเป็นสำคัญ คำนึงถึงการลดภาระงาน ซ้ำซ้อน พร้อมทั้งออกแบบให้มีการลงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติงานกับเด็กและ เยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ ที่ประชุมกำหนดให้ที่ปรึกษาโครงการดำเนินการปรับปรุงร่าง แบบประเมินฯ ตามมติที่ประชุมภายใน ๗ วัน และแจ้งเวียนให้กรรมการและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านทราบ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าทดลองใช้แบบฯ กับเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๓๐ น.

ชัยสิริ สุธาประดิษฐ์ ผู้จดรายงานการประชุม

(นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์)
พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ

โรจนา วิโรจน์กุล ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

รายงานการประชุม
การประชุมวิพากษ์ร่างเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น
ฉบับปรับปรุงใหม่

วันอังคารที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น. – ๑๖.๓๐ น.
ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) โดยระบบ Zoom

---

รายชื่อผู้มาประชุม

๑.	นางสาวดวงพร อุกฤษณ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๒.	นางสาววัชริน แม่นยำ	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสิรินธร
๓.	นางสาวกฤติมา บุญธนาวัฒน์	ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๔.	นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
๕.	นางสาวทัศน์วรรณ สุมาลัย	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานคดี
๖.	นางสาวฉัตณฑี ศิลากุล	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานสังคมสงเคราะห์
๗.	นางสาวชนิดา วิชัยคำ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ
๘.	นางสาวไตรพร ชีวโศภิษฐ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ
๙.	นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์	พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ
๑๐.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น	
๑๑.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงราย	
๑๒.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่	
๑๓.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตาก	
๑๔.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครพนม	
๑๕.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนราธิวาส	
๑๖.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์	
๑๗.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก	
๑๘.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน	
๑๙.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง	
๒๐.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดราชบุรี	
๒๑.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง	
๒๒.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสกลนคร	
๒๓.	ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา	

๒๔. ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ

๒๕. ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี

๒๖. ผู้แทนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นางสาวดวงพร อุกฤษณ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน ประธานในการประชุม กล่าวเปิดการประชุมวิพากษ์ร่างเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุงใหม่ พร้อมทั้งแจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงจุดประสงค์ของการประชุมในวันนี้ โดยสืบเนื่องจากการนำแบบฯ ฉบับปรับปรุงลงทดสอบเสร็จสิ้นไปเรียบร้อยแล้วในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๔ ทางที่ปรึกษาโครงการและกรมฯ อยากรับทราบถึงความเห็น ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของแบบฯ ฉบับปรับปรุง จึงเปิดพื้นที่ให้กลุ่มผู้ทดลองใช้แบบฯ ฉบับปรับปรุงใหม่เข้ามาแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และปัญหาอุปสรรคที่พบจากการทดลองใช้แบบ รวมถึงให้ที่ปรึกษาโครงการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของแบบฯ ฉบับปรับปรุงในเบื้องต้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งขอความเห็นจากที่ประชุมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแบบ เพื่อให้ที่ปรึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาแบบฯ ฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

รศ. ดร. วีนันท์กานต์ รุจิภักดิ์ ที่ปรึกษาโครงการ นำเสนอข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ผลการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือฯ เบื้องต้น ในประเด็นการปรับแยกปัจจัยบางประเด็นเพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงตรงมากขึ้น และข้อควรพิจารณาปรับในบางประเด็น ดังต่อไปนี้

๑) การกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน ซึ่งมีพฤติกรรมทั้งหมด ๑๐ ด้าน ในการจำแนกเด็กและเยาวชนควรมีการแยกเป็น ๓ ประเด็น ได้แก่ การกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน (ไม่ผิดกฎหมาย) การกระทำผิดกฎหมาย และ แยกประเด็นการกระทำผิดด้านยาเสพติดออกมาเป็นปัจจัยหลัก

๒) ความสัมพันธ์กับครูและเพื่อนที่โรงเรียนนั้น ข้อคำถามที่ ๖ และ ๗ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศนั้น ควรแยกประเด็นออกมาเป็นปัจจัยหลัก ไม่รวมกับปัญหาด้านอื่นๆ

๓) พฤติกรรมของเพื่อนที่คบค้าสมาคมด้วย ควรมีการแยกปัจจัยคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมอาชญากร และการคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการพนันและยาเสพติด

๔) การคิดค่าคะแนนด้านยาเสพติดนั้น เป็นการรวมคะแนนด้านกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด จากประเด็นการใช้สารเสพติดในรอบ ๓ เดือนที่ผ่านมา ทำให้การคิดคะแนนในส่วนของเด็กและเยาวชนที่มีการใช้สารเสพติด หรือ แอลกอฮอร์ก่อน ๓ เดือนนั้น อยู่ในกลุ่ม ๐ คะแนน ทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ไม่มีความเสี่ยงในการกระทำผิดนั้นเอง ดังนั้นควรมีการพิจารณาในประเด็นนี้ให้ชัดเจนมากขึ้น

๕) การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างของคำถามด้านพฤติกรรมเกเรนั้น ไม่สามารถทำการทดสอบในส่วนนี้ได้อาจเนื่องจาก เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๙๐ ไม่เคยมีพฤติกรรมดังกล่าวเลย ซึ่งในส่วนนี้ควรมีการพิจารณาปรับประเด็นคำถามต่อไป

๖) ปัญหาในประเด็นสัดส่วนของเด็กและเยาวชนกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำและกระทำผิดครั้งแรก มีสัดส่วนที่ค่อนข้างต่างกัน คือ ประมาณ ๗๐ : ๓๐ ในการวิเคราะห์การจำแนกอาจจะส่งผลต่อค่าอำนาจจำแนกและร้อยละในการทำนายได้

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

ที่ปรึกษาโครงการเสนอให้ผู้เข้าร่วมประชุม โดยเฉพาะผู้แทนจากสถานพินิจฯ ต่าง ๆ ที่ได้นำร่างแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงเข้าทดลองใช้ได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคที่ได้ประสบในขณะนำแบบฯ ลงทดลองใช้กับเด็กและเยาวชน รวมถึงการนำสถิติในรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการนำแบบประเมินไปทำการทดลองใช้โดยมีประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้:

ภาพรวมของแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมีความชัดเจนในข้อคำถาม แต่ในประเด็นคำตอบนั้น ในบางประเด็นต้องใช้ดุลพินิจในเรื่องความถี่ เช่น บ่อยครั้ง บางครั้ง หรือประจำนั้นรู้ได้อย่างไร ซึ่งสิ่งนี้ต้องใช้ดุลพินิจพอสมควร ดังนั้นควรมีการระบุในคู่มือฯ ให้ชัดเจน เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน หรือการปรับเปลี่ยนคำตอบ เป็น ๒ ระดับ เช่น มี/ไม่มี เคย/ไม่เคย เป็นต้น นอกจากนี้ในภาพรวมมีประเด็นเรื่องการสร้างความเข้าใจในประเด็นคำถาม คือจะทำอย่างไรให้พนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่อ่านข้อคำถามแล้วสื่อความหมายของข้อคำถามอย่างไรให้เด็กและเยาวชนมีความเข้าใจ บางคำถามมีความละเอียดมาก ซึ่งหากผู้ถามไม่มีความเข้าใจที่ตรงกันจะส่งผลต่อการประเมินได้ ดังนั้น คู่มือฯ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ควรมีการอธิบายความหมายของคำถามให้ชัดเจน รวมทั้งการสื่อสารของข้อคำถามว่าต้องการอะไร ถ้าในคู่มือมีการอธิบายรายละเอียดมากขึ้นก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีความเข้าใจเหมือนกันทุกท่านมากขึ้น เพราะถ้าเจ้าหน้าที่ประเมินคำถามและสื่อสารออกไปได้ดีคำตอบที่เด็กและเยาวชนตอบมาก็จะมีความแม่นยำมากขึ้น ผลที่ได้รับก็อาจจะตรงจุดที่คาดหวังมากขึ้น

สรุปผลการวิพากษ์ในรายด้าน มีดังต่อไปนี้

ด้านประวัติการกระทำผิด จากการประชุมวิพากษ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ในด้านประวัติการกระทำความผิดนั้น พบว่ามีข้อสังเกตและข้อแนะนำที่สำคัญจากที่ประชุมที่สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. ในการออกแบบข้อคำถามในส่วนนี้ถือว่ามีความสมบูรณ์และชัดเจนในระดับหนึ่ง แต่ยังมีข้อที่คณะผู้วิจัยควรพิจารณา คือ ในข้อคำถามบางประเด็นอาจจะยังมีความทับซ้อนกันซึ่งสามารถที่จะรวมเป็นข้อคำถามเดียวกันได้ เช่น ในคำถามส่วนที่ ๑ ประวัติการกระทำความผิดในข้อคำถามที่ ๑ และข้อคำถามที่ ๓ สามารถที่จะนำมารวมเป็นข้อคำถามเดียวกันได้เพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการทำแบบประเมิน อย่างไรก็ตามในข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการกระทำความผิดควรจะต้องมีการซักถามที่มากกว่าและละเอียดกว่าที่ปรากฏในแบบประเมิน เพื่อให้ทางเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้มาไปจัดทำเป็นรายงานเพื่อเสนอต่อศาล โดยควรออกแบบให้มีการเขียนอธิบายพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในรูปแบบของความเรียงเพื่อให้เกิดความละเอียดและนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่คาดไว้

๒. ในการออกแบบข้อคำถามในแบบประเมินในส่วนของประวัติการกระทำความผิดนั้นที่ประชุมมีความเห็นว่ายังขาดในส่วนของข้อคำถามที่เป็นการประเมินถึงมาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ นอกจากนี้ในส่วนของข้อคำถามที่ประเมินถึงการมีแบบอย่างที่ไม่ดีของสมาชิกในครอบครัว ควรมีการระบุข้อคำตอบให้มี

ความชัดเจนขึ้นและควรเพิ่มช่องที่ตอบว่าไม่มี รวมถึงควรในแบบประเมินควรมีช่องที่สามารถสอบถามถึงความถี่ เช่น พ่อแม่ดื่มสุราบ่อยแค่ไหน หรือ เคยถูกดำเนินคดีอาญาบ้างหรือไม่ รวมถึงพฤติกรรมทางเพศที่ควรเสริมไว้ในแบบประเมินเนื่องจากข้อมูลส่วนนี้มีความจำเป็นในการจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อศาล และยังควรเพิ่มข้อคำถามในกรณีที่เด็กและเยาวชนบางรายที่มีการกระทำผิดกฎของโรงเรียนแต่อาจจะไม่ถูกลงโทษซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างรอบด้านมากขึ้น

๓. ในเรื่องความชัดเจนของข้อคำถามนั้น ทางที่ประชุมได้ให้ข้อสังเกตว่าข้อคำถามตามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่ได้รับการพัฒนาขึ้นนี้ ควรคำนึงถึงเด็กและเยาวชนที่เป็นเด็กชนเผ่าหรือเป็นคนต่างด้าวประกอบด้วย เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะต้องพยายามแปลความข้อคำถามเพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความเข้าใจ หรือในบางกรณีต้องเป็นการสอบถามและแปลผลผ่านทางล่าม โดยในข้อคำถามบางข้อเด็กกลุ่มนี้ก็จะไม่สามารถให้คำตอบได้ เช่น ข้อคำถามเกี่ยวกับความผูกพันกับโรงเรียน ซึ่งเด็กชนเผ่าหลายรายที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษา ดังนั้นในการสอบถามถึงข้อคำถามในประเด็นนี้กับเด็กชนเผ่าจึงอาจไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควร นอกจากนี้ในส่วนของข้อคำถามด้านอายุที่ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นการสอบถามถึงอายุของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน หรือเป็นการสอบถามถึงช่วงอายุในการกระทำความผิด จึงควรปรับแก้ให้มีความชัดเจนเพิ่มขึ้น

ด้านครอบครัว ในประเด็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวนั้น พบว่ามีข้อสังเกตและข้อแนะนำที่สำคัญจากที่ประชุมสามารถสรุปได้ว่า เนื่องจากในการออกแบบข้อคำถามในการประเมินใช้การแบ่งระดับการวัดพฤติกรรมออกเป็น ๕ ระดับ (ระดับ ๑ ถึง ๕) ในลักษณะที่ใช้งานวิจัย แต่จากข้อเท็จจริงทางปฏิบัติในเวลาที่พนักงานคุมประพฤติสอบปากคำเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มักจะเป็นการถามเพื่อให้เด็กและเยาวชนตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ เคยหรือไม่เคย อันเป็นการแบ่งระดับการวัดพฤติกรรมเป็น ๒ ระดับ (ระดับ ๐ และ ๑) ซึ่งการแบ่งระดับการวัดพฤติกรรมออกเป็น ๕ ระดับจะส่งผลให้การกำหนดค่าคะแนนขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพนักงานคุมประพฤติมากเกินไป ซึ่งทัศนคติหรือมุมมองของพนักงานคุมประพฤติแต่ละรายที่มีต่อคำตอบของเด็กและเยาวชนก็อาจจะมีความแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดโอกาสในความคลาดเคลื่อนค่อนข้างมาก

นอกจากนี้ยังมีความยากต่อการนำผลการประเมินไปจัดทำเป็นรายงาน โดยเฉพาะในเรื่องข้อคำถามที่วัดความสัมพันธ์ในครอบครัว ที่สอบถามว่าเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวบ้างหรือไม่ ซึ่งหากเด็กและเยาวชนตอบว่ามี ทางพนักงานคุมประพฤติก็จะมีการสอบถามเพื่อขยายความต่อไปว่ามีอย่างไร แต่เนื่องจากข้อคำถามตามแบบประเมินกำหนดให้เด็กและเยาวชนตอบเพียง น้อย ปานกลาง หรือมาก ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่แน่ใจว่าควรที่จะกำหนดคะแนนจากการสอบถามเรื่องราวจากเด็กและเยาวชนโดยใช้ค่าคะแนนระดับใด หรือ ข้อคำถามในเรื่องการใช้คำหยาบคายในครอบครัว ซึ่งในแต่ละครอบครัวอาจจะมีทัศนคติต่อคำหยาบคายที่แตกต่างกัน เช่น บางครอบครัวกล่าวว่าการพูดคำว่า กู-มึง ไม่ใช่คำหยาบคาย คนในครอบใช้คำพูดเหล่านี้กันเป็นปกติโดยที่ไม่ได้มีอารมณ์โกรธเคืองหรือด่าทอกัน แต่เป็นเพียงการเรียกหากันของบุคคลในครอบครัว จึงทำให้เกิดความไม่เข้าใจความหมายในนิยามศัพท์เหล่านั้น ดังนั้น ค่าคะแนนที่ได้จากคำตอบของเด็กและเยาวชนจึงเกิดจากดุลพินิจของพนักงานคุมประพฤติแต่ละคนซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกัน และแม้ว่าในประเด็นดังกล่าวจะได้มีการอธิบายไว้ในคู่มือแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็ยังพบว่ามีการใช้ดุลพินิจอยู่นั่นเอง รวมถึงจากข้อเท็จจริงพบว่ามีเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่ครอบครัวอาจจะไม่ได้ดูแลควบคุมที่ใกล้ชิดมากนัก แต่เด็กและเยาวชนกลับเลือกที่จะไม่กระทำความผิดเพราะกลัวว่าจะทำให้พ่อแม่เสียใจ เนื่องจากเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะมีความคิดว่าสิ่งที่ได้มากับสิ่งที่เสียไปอาจจะไม่คุ้มเสียกันจึงเลือกที่จะไม่กระทำความผิดมากกว่า

ดังนั้น จึงมีข้อเสนอจากที่ประชุมเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ ในคู่มือการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นควรที่จะมีการอธิบายแนวทางในการให้ค่าคะแนนในส่วนนี้ให้มีความชัดเจนมากขึ้น หรืออาจจะเปลี่ยนวิธีในการกำหนดเกณฑ์ค่าคะแนนจาก ๕ ระดับมาเป็น ๒ ระดับ อันเป็นการสอบถามเพียงแค่ใช่หรือไม่ มีหรือไม่มี โดยค่าคะแนนที่ได้ก็จะมีการกำหนดไว้เพียง ๐ และ ๑ เท่านั้น ก็น่าจะเป็นการช่วยให้พนักงานคุมประพฤติง่ายต่อการตัดสินใจและเป็นการลดการใช้ดุลพินิจของพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการกรอกข้อมูลดังกล่าว ทำให้เหมาะสมกับการให้ค่าคะแนนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอจากที่ประชุมว่าในข้อคำถามที่เกี่ยวกับเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อน อาจจะแยกออกมาอีกหัวข้อหนึ่งได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อสังเกตว่าความรุนแรงมีส่วนหรือไม่ในการกระทำความผิด เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น

ด้านการศึกษา ในประเด็นข้อวิพากษ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ในด้านการศึกษานั้น ที่ประชุมมีข้อสังเกต และข้อเสนอแนะที่สำคัญ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. กรณีที่เด็กและเยาวชนเป็นเด็กด้อยโอกาส เช่น เป็นเด็กเร่ร่อน เด็กชนเผ่า หรือเด็กตามชายแดน ที่ไม่ได้มีโอกาสเข้าเรียนตามระบบ หรือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ก็จะไม่สามารถทำการประเมินในส่วนนี้ได้ นอกจากนี้เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสบางรายก็อาจจะไม่สามารถเข้าใจข้อคำถามบางข้อที่มีลักษณะของข้อคำถามที่เป็นการสอบถามเด็กในเมืองหรือเด็กที่มีการศึกษา ทำให้เวลาแปลผลการวิเคราะห์ออกมาก็อาจจะทำให้เด็กกลุ่มนี้ไม่ค่อยได้ประโยชน์จากหัวข้อด้านการศึกษาเท่าที่ควร

๒. กรณีเด็กและเยาวชนบางรายที่เมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้วแต่ไม่ได้ศึกษาต่อ แต่ในแบบประเมินไม่ได้มีช่องให้กรอกข้อมูลในส่วนนี้ ดังนั้นควรมีการเพิ่มเติมให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

๓. ในข้อคำถามบางข้อ มีการกำหนดระดับของคำตอบที่ค่อนข้างละเอียดมาก เช่น ในข้อคำถามเกี่ยวกับการทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนควรเปลี่ยนเป็น ๑-๒ ครั้ง ๓-๔ ครั้ง และ ๕ ครั้งขึ้นไป แทนการให้ตอบว่านานๆ ครั้ง หรือบ่อยครั้ง เนื่องจากการกำหนดให้เด็กและเยาวชนตอบเช่นนี้จะส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มีความไม่ชัดเจน นอกจากนี้ในการที่เด็กและเยาวชนละเมิดกฎของโรงเรียนในบางกรณีแต่กลับไม่มีการถูกลงโทษ จึงควรมีการสอบถามและมีช่องคำตอบในแบบประเมินอย่างชัดเจนถึงสาเหตุว่าเหตุใดเด็กและเยาวชนจึงไม่ถูกลงโทษด้วย

๔. ในข้อคำถามส่วนที่ว่าด้วยความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียนเป็นข้อคำถามที่อาจจะมีความยากสำหรับเด็กและเยาวชนในการตอบ เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางรายไม่เข้าใจว่าความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนเป็นอย่างไร เช่น เด็กบางรายมีพฤติกรรมหนีเรียนแต่กลับตอบคำถามในส่วนนี้ว่ามีความภาคภูมิใจในโรงเรียน ดังนั้นคำตอบที่ได้รับมาจึงย้อนแย้งกับความเป็นจริง

๕. ในคำถามด้านการศึกษาควรออกแบบให้เป็นการสอบถามในเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ โดยควรออกแบบให้เป็นการเขียนบรรยายมากกว่า

๖. ควรมีการเพิ่มข้อคำถามในส่วนของความถี่ในการแต่งรถซิ่ง และการเล่นโทรศัพท์มือถือ เนื่องจากในปัจจุบันพบว่ามีเว็บไซต์การพนันออนไลน์ เว็บไซต์ที่ผิดกฎหมายต่างๆ มากขึ้น และควรมีการวัดความถี่ในการใช้โทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสาร สื่อสังคมออนไลน์ หรือการเล่นเกมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนหลังเวลาเลิกเรียนหรือในช่วงที่มีเวลาว่างด้วย เนื่องจากข้อคำถามดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดในด้าน

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในอีกด้านหนึ่งได้เนื่องจากในปัจจุบันนี้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่กับอุปกรณ์สื่อสารเหล่านี้มากกว่าการอยู่กับเพื่อน

๗. ควรมีการแบ่งค่าคะแนนในการประเมินด้านการศึกษาโดยแบ่งลักษณะของการให้คะแนนในส่วนของการกระทำผิดกฎของโรงเรียนออกเป็น ๒ ประเด็น ได้แก่ ๑) การกระทำผิดกฎของโรงเรียนแต่ไม่เป็นการผิดกฎหมาย และ ๒) การกระทำผิดกฎของโรงเรียนที่เป็นการผิดกฎหมายด้วย เพื่อเป็นตัวชี้วัดการกระทำของเด็กและเยาวชนให้มีความละเอียดมากขึ้น นอกจากนี้ยังควรมีการกำหนดนิยามคำว่าการกระทำผิดกฎของโรงเรียนในหัวข้อต่างๆ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น เช่น คำว่าชู้สาวมีความหมายว่าอย่างไร ซึ่งอาจจะต้องตรวจสอบความหมายตามที่มีการกำหนดไว้ในกฎ หรือระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

๘. ควรมีการปรับข้อคำถามในส่วนนี้เพื่อให้สอดรับกับเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา หรือต้องออกจากการศึกษากลางคันอันเนื่องมาจากความจำเป็น เช่น ต้องออกมาช่วยงานที่บ้าน หรือ ต้องทำงานตั้งแต่เด็ก ดังนั้น จึงควรปรับข้อคำถามให้อยู่ในลักษณะของการถามย้อนไปถึงในช่วงที่เด็กและเยาวชนยังเคยศึกษาอยู่ หรือ อาจจะสอบถามถึงสถานที่ทำงานแทนในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่ไม่เคยได้รับการศึกษาเลย ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามในส่วนนี้เป็นการวัดถึงทัศนคติของเด็กและเยาวชนทีมีต่อสถานศึกษา หรือ ต่อสถานที่ทำงานเนื่องจากเป็นสถานที่ที่เด็กและเยาวชนต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในลักษณะใกล้เคียงกับสถานศึกษา รวมถึงอาจจะเพิ่มคำตอบปลายเปิดในลักษณะที่เป็นคำตอบอัตนัย รวมถึงอาจจะต้องเพิ่มในด้านของนายจ้าง สภาพแวดล้อมที่ทำงาน เพื่อนร่วมงานเข้า มีการทำผิดกฎระเบียบของหน่วยงานหรือสถานที่ทำงานหรือไม่เพื่อเป็นข้อสังเกตและสามารถพิจารณาได้ถึงมุมมองและทัศนคติต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนมีต่อโรงเรียน ได้อย่างเที่ยงตรงมากขึ้น

๙. ควรมีการเพิ่มข้อคำถามให้ครอบคลุมต่อเด็กและเยาวชนที่อยู่ห่างไกลเมือง เด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา และ เด็กที่ทำงานอย่างเดียวโดยที่ไม่เคยรับการศึกษาเลย เพื่อให้ข้อคำถามมีความหลากหลายและเพื่อลดความผิดพลาดของค่าคะแนน โดยอาจจะแยกเด็กและเยาวชนออกมาเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่เรียนหนังสือเพียงอย่างเดียว เด็กและเยาวชนที่ไม่เรียนหนังสือแต่ทำงาน และ เด็กและเยาวชนในกลุ่มที่ไม่ทำอะไรเลย เพื่อเป็นการคำนวนความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำให้มีความละเอียดมากขึ้น เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่ทั้งไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงาน ก็จะไม่มีความผูกพันใดๆ ในทางสังคม ก็จะมีโอกาสเสี่ยงสูงมากที่จะกระทำความผิด อย่างไรก็ตาม ในส่วนของเด็กและเยาวชนที่ทำงาน หรือทำงานเพียงอย่างเดียวจะต้องมีการสอบถามถึงลักษณะของงานที่ทำว่าเป็นงานที่สุจริตหรือไม่ด้วย

๑๐. ผลการเรียนเฉลี่ย (Grade Point Average: GPA) อาจไม่ได้มีผลต่อการกระทำความผิดมากนัก แต่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็กและเยาวชนกับครู อาจารย์ หรือ โรงเรียน

๑๑. การที่เด็กและเยาวชนบางรายถูกบังคับให้ไม่ได้เรียนหนังสือ ก็อาจจะเป็นส่วนหนึ่งในการเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการปรับตัวและจัดการของเด็กและเยาวชนนั้นๆ ด้วย

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ในประเด็นข้อวิพากษ์แบบประเมินในด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ที่ประชุมได้มีการให้ข้อสังเกตที่สำคัญ คือ ในข้อคำถามที่เป็นการสอบถามถึงพฤติกรรมของเพื่อน เช่น พฤติกรรมหนีเรียนหรือดื่มสุรานั้น เด็กและเยาวชนผู้ตอบอาจจะไม่ทราบถึงความถี่ในด้านพฤติกรรมของเพื่อนของตนว่าหนีเรียน หรือ ดื่มสุราบ่อยเพียงใด ทำให้เด็กและเยาวชนไม่สามารถตอบคำถามดังกล่าวได้ จึงมีข้อเสนอแนะจากที่ประชุมให้ควรเปลี่ยนเป็นให้เด็กและเยาวชนตอบเพียงว่าเพื่อนของตนมีพฤติกรรมหนีเรียนหรือดื่มสุราหรือไม่ น่าจะเป็นการเหมาะสมกว่า

ด้านชุมชนที่พักอาศัย ในประเด็นด้านชุมชนที่พักอาศัย ที่ประชุมมีข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่น่าสนใจสามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ได้ ดังนี้

๑. ในการสอบถามถึงลักษณะของที่อยู่อาศัยกับเด็กและเยาวชนที่เป็นชนเผ่า หรือ เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสโดยเฉพาะกลุ่มเด็กเร่ร่อนจะไม่สามารถตอบข้อคำถามในลักษณะนี้ได้ ลักษณะของปัญหาที่พบจากข้อคำถามนี้ เช่น ลักษณะของที่อยู่อาศัยของเด็กชนเผ่าจะไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างในลักษณะที่เป็นทาวน์เฮาส์ หมู่บ้านจัดสรร หรือบ้านเดี่ยวตามความเข้าใจของคนทั่วไป แต่อาจจะเป็นบ้านที่ตั้งอยู่โดดเดี่ยวหลังคามุงด้วยจากหรือสังกะสี ซึ่งเด็กและเยาวชนรวมถึงเจ้าหน้าที่เองก็ไม่สามารถที่จะตอบได้อย่างชัดเจนว่าควรจัดให้ที่พักอาศัยลักษณะดังกล่าวอยู่ในกลุ่มใด

๒. ในข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสมาชิกในชุมชนหรือสังคมที่เด็กและเยาวชนพักอาศัย เช่น สมาชิกในชุมชนมีการต่อต้านหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมที่เป็นการผิดกฎหมาย หรือมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังสอดส่องการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่ หรือ พบสมาชิกในชุมชนกระทำความผิดกฎหมายบ้างหรือไม่ เป็นคำถามที่ตอบได้ค่อนข้างยากและไม่ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากนัก เนื่องจากเด็กและเยาวชนรวมถึงผู้ปกครองเองก็ไม่ทราบว่าในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่นั้นมีการเฝ้าระวัง หรือมีปัญหาตามข้อคำถามในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นในชุมชนบ้างหรือไม่ จึงควรมีการปรับข้อคำถามในลักษณะเช่นนี้บ้างเล็กน้อยโดยไม่จำเป็นต้องสอบถามละเอียดจนเกินไป แต่อาจจะสอบถามเพียงแค่ว่ามีหรือไม่ก็น่าจะเพียงพอ

ด้านการใช้เวลาว่าง สำหรับข้อคำถามด้านการใช้เวลาว่าง ที่ประชุมมีข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่น่าสนใจสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. บางข้อคำถามมีลักษณะที่อาจจะซ้ำซ้อนกัน เช่น ในข้อคำถามด้านการใช้เวลาว่างและข้อคำถามทางด้านสภาวะทางกายและจิต มีการสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกเบื่อที่น่าจะมีความซ้ำซ้อนกัน นอกจากนี้ยังควรให้ความหมาย หรือให้คำนิยามของคำว่าเบื่อด้วยว่ามีความหมายแค่ไหน เพียงใด เพื่อมิให้เด็กและเยาวชนเกิดความสับสนในการตอบคำถาม อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมเห็นว่าความรู้สึกเบื่อเป็นความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กันกับการกระทำความผิดเนื่องจากมีตัวชี้วัดทางสถิติว่าความรู้สึกเบื่อสามารถส่งผลในการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งพบว่า ก่อนที่เด็กและเยาวชนจะกระทำความผิดซ้ำ รวมถึงเสพยาเสพติดซ้ำส่วนใหญ่แล้วร้อยละ ๘๐-๙๐ จะมีความรู้สึกเบื่อหน่าย ดังนั้น จึงยังควรสร้างความรู้เท่าทันความรู้สึกเบื่อหน่าย เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ

๒. ข้อคำถามบางข้อจะค่อนข้างยากสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นเด็กต่างจังหวัดหรือเป็นเด็กชนเผ่า เนื่องจากการใช้เวลาว่างของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะค่อนข้างมีความแตกต่างกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในชุมชนเมือง โดยเด็กและเยาวชนต่างจังหวัดหรือเด็กชนเผ่ามักจะใช้เวลาว่างไปกับการเข้าป่า ล่าสัตว์ตกปลา กรณีเช่นนี้ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความไม่แน่ใจว่าควรจะบันทึกข้อมูลในลักษณะดังกล่าวอย่างไร

๓. ในข้อคำถามด้านการใช้เวลาว่างโดยเฉพาะในข้อคำถามเกี่ยวกับการขับขี่รถซิ่ง ในทางปฏิบัติพบว่า เด็กและเยาวชนจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการแต่งรถซิ่งแต่สำหรับการขับขี่รถซิ่งหรือเพื่อแข่งขันกันจะใช้เวลาที่น้อยกว่า จึงมีข้อเสนอจากที่ประชุมให้ควรเพิ่มข้อคำถามในเรื่องของการใช้เวลาว่างไปกับการแต่งรถซิ่ง รวมถึงการใช้เวลาว่างไปกับการเล่นสื่อโซเชี่ยลหรือการพนันออนไลน์ เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน

๔. ควรมีการเพิ่มประเด็นการใช้เวลาว่างเรื่องของสื่อออนไลน์ เนื่องจากเด็กและเยาวชนในปัจจุบันใช้สื่อหรือใช้เวลากับสิ่งเหล่านี้บ่อยมากขึ้น

ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด ในข้อคำถามเพื่อประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนถึงประวัติเกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติด พบว่า ที่ประชุมได้มีข้อสังเกตรวมถึงข้อเสนอแนะที่น่าสนใจสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. ในแบบประเมินควรมีข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดเพิ่มเติมว่าเด็กและเยาวชนใช้สารเสพติดครั้งละกี่เม็ด หรือ สูบบุหรี่คราวละกี่มวน ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถประเมินได้ถึงความรุนแรงของพฤติกรรมการใช้ยาหรือสารเสพติดของเด็กและเยาวชนได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงมากขึ้น

๒. ควรมีการเพิ่มข้อคำถามที่สามารถประเมินความถี่ของเด็กและเยาวชนในกรณีที่ใช้หรือยุ่งเกี่ยวกับยาหรือสารเสพติดประเภทอื่นๆ ที่เกินกว่า ๒ ประเภทขึ้นไป ซึ่งหากเด็กและเยาวชนคนใดใช้หรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่าหนึ่งประเภท แต่เจ้าหน้าที่ก็จะสามารถทำการประเมินได้เพียงประเภทเดียว เนื่องจากตามแบบประเมินที่ได้รับการพัฒนามานี้ที่ประชุมเห็นว่ายังขาดในส่วนของการประเมินความถี่ในการใช้หรือเกี่ยวข้องกับการใช้ยาหรือสารเสพติดประเภทอื่นๆ

๓. ในแบบประเมินควรมีการเพิ่มข้อคำถามที่เกี่ยวกับการสูบบุหรี่เพื่อให้เกิดความครบถ้วนและตรงกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่มักจะนิยมสูบบุหรี่

๔. ในประเด็นเรื่องยาเสพติดเป็นประเด็นที่ควรจะต้องมีการคัดกรองที่มากขึ้น โดยควรใช้แบบในการคัดกรองไม่ใช่การใช้แบบในการวินิจฉัย เนื่องจากระยะเวลาในการเสพยาเสพติด รวมถึงสุรา และบุหรี่ สามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดความรุนแรงได้เช่นกัน และอาจมีความคลาดเคลื่อนจากการประเมินได้ เช่น หากเด็กและเยาวชนเลือกว่าไม่เคยเสพ หรือ ไม่ได้เสพในรอบ ๓ เดือนที่ผ่านมา ก็จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ไม่เสี่ยงในการกระทำความผิด

๕. ในส่วนของยาเสพติดที่มีสารเสพติดต่ำ โดยเด็กและเยาวชนเลือกเสพเพียงเพื่อให้สมองหลั่งสารความสุขขึ้นมา เช่น กระท่อม หรือ กัญชา ที่แม้ว่าจะเป็นยาเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่ก็สามารถเป็นจุดเริ่มต้นให้เริ่มเสพยาเสพติดชนิดอื่นได้เช่นกัน จึงควรมีการเปลี่ยนตัวแปรในการสอบถามเป็น “เคย” กับ “ไม่เคย”

๖. ในกลุ่มเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่แม้ว่าจะมีการเสพยาเสพติดแต่กลับมีการควบคุมตนเองในระดับที่สูง ก็จะส่งผลให้กระทำความผิดซ้ำน้อยลง เนื่องจากสามารถควบคุมตนเองในขณะที่เสพยาเสพติดได้ จึงส่งผลให้ชี้วัดได้ค่อนข้างยาก จึงอาจจะต้องหาตัวแปรภายในในการควบคุมตนเอง (Self-Control) รวมถึงการเข้าถึงแหล่งยาเสพติดในชุมชน เพื่อที่จะเอามาคำนวณค่าจำแนกและทำนาย อันเป็นการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวและกลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมก็อาจจะทำให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสที่จะกลับมาเสพยาเสพติดได้ง่าย โดยควรยกประเด็นเรื่องยาเสพติดขึ้นเป็นยุทธศาสตร์ รวมถึงจัดเก็บข้อมูลในเรื่องดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

ด้านสภาวะทางกายและจิต ในการวิพากษ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ ในด้านของสภาวะทางกายและจิตของเด็กและเยาวชนนั้น ที่ประชุมได้มีข้อสังเกตรวมถึงข้อเสนอแนะที่น่าสนใจสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ข้อคำถามของแบบประเมินในส่วนนี้ค่อนข้างที่จะมีความซับซ้อนและต้องใช้การตีความค่อนข้างมาก เช่น ข้อคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับการเบื่ออาหาร รวมถึงการทางอาหารที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เจ้าหน้าที่สามารถใช้ประเมินสภาวะทางจิตของเด็กได้ แต่เด็กและเยาวชนอาจจะไม่

เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของข้อคำถามดังกล่าวว่าเป็นการสอบถามเกี่ยวกับการวัดสภาพทางกายและทางจิต ดังนั้นจึงเป็นการตอบตามความเข้าใจของตัวเขา เช่น ถ้าอาหารอร่อยเขาก็จะทานได้เยอะ แต่ถ้าไม่อร่อยก็จะทานได้น้อย

๒. ข้อคำถามบางข้อเด็กและเยาวชนไม่เข้าใจว่าควรจะต้องตอบอย่างไร เช่น ข้อคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนอนหลับที่กำหนดลักษณะของคำตอบแบบวัดระดับ คือ แทบจะไม่มี บางครั้ง บ่อยครั้ง หรือ ประจำ ซึ่งเด็กและเยาวชนหลายรายจะไม่เข้าใจว่าบางครั้งหมายถึงกี่ครั้งในรอบกี่เดือน หรือ ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีสมาธิน้อยลงหรือไม่ ซึ่งเด็กและเยาวชนก็อาจจะตอบลำบากเช่นกัน ซึ่งหากเป็นข้อคำถามในลักษณะนี้มีข้อเสนอจากที่ประชุมว่าควรให้เป็นหน้าที่ของนักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ทำการสอบถามน่าจะตรงกับกรณีมากกว่า

๓. ข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับทางสภาวะจิตใจบางข้อในบางครั้งแม้แต่ตัวเจ้าหน้าที่เองก็ไม่สามารถที่จะอธิบายได้อย่างชัดเจนเช่นกัน โดยเฉพาะสภาวะการนอนไม่หลับ สภาวะเบื่อหรือเซ็ง และในบางข้อคำถามมีลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันอย่างมาก (เช่น ข้อคำถามข้อ ๑ ที่สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนอน กล่าวคือ นอนไม่หลับหรือนอนมาก กับข้อ ๘ ที่สอบถามเกี่ยวกับการหลับยาก หลับๆตื่นๆ หรือหลับมากไป) จึงทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความไม่แน่ใจในความหมายของข้อคำถามว่าเหมือนกันหรือไม่ทำให้การวัดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในประเด็นนี้อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้

๔. มีข้อสังเกตที่สำคัญจากที่ประชุมคือ ในการประเมินสภาวะซึมเศร้าที่นำแบบวัดพฤติกรรมของกรมสุขภาพจิตมาใช้ เนื่องจากเด็กและเยาวชนไม่ได้มีโอกาสในการพบกับนักจิตวิทยาทุกราย โดยต้องขึ้นอยู่กับพฤติการณ์แห่งกรณีว่ามีความรุนแรงหรือไม่ การประเมินภาวะซึมเศร้าจึงอยู่ในความดูแลของงานแรกรับ ซึ่งไม่ได้มีการนำค่าคะแนนมารวมคำนวณความเสี่ยงในการกระทำความผิด

๕. เด็กและเยาวชนที่มีอาการป่วยทางจิต จะไม่ได้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ นอกจากนี้หากเด็กและเยาวชนรายใดที่พบว่ามีปัญหาสภาวะทางจิตก็จะไม่สามารถเข้าไปในศูนย์ฝึกและอบรม แต่จะต้องถูกส่งตัวไปรับการบำบัดเสียก่อน

ด้านปัญหาพฤติกรรม สำหรับประเด็นด้านปัญหาพฤติกรรมนั้น ที่ประชุมวิพากษ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฯ เห็นว่า ข้อคำถามในส่วนนี้สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าพนักงานคุมประพฤติได้มากขึ้น เนื่องจากข้อคำถามมีความละเอียดและมีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้นจากแบบประเมินที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ช่วยให้การรายงานของพนักงานคุมประพฤติมีความละเอียดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถเจาะลึกลงไปในทัศนคติของเด็กและเยาวชนได้ง่ายขึ้นและมีความเป็นรูปแบบทางการมากกว่าแนวปฏิบัติในปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี มีข้อเสนอแนะจากที่ประชุมในประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติมว่า ในด้านของปัญหาพฤติกรรมด้านการยั่วยุ หรือ ความหุนหันพลันแล่น ที่หากไม่ได้มีการระบุคำอธิบาย หรือมีการยกตัวอย่างไว้อย่างละเอียดชัดเจนก็อาจจะส่งผลให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติไม่เข้าใจความหมายได้เนื่องจากโดยลักษณะของข้อคำถามบางข้อมีความใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ในส่วนของการสอบถามพฤติกรรมโดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมา อาจจะประเมินพฤติกรรมของเด็กได้อย่างไม่ครบถ้วนเท่าที่ควร เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางรายอาจจะมีพฤติกรรมทางเพศมานานกว่า ๑๒ เดือน ทำให้อาจไม่ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและส่งผลให้การประเมินมีความคลาดเคลื่อนได้ อีกทั้งข้อคำถามในเรื่องการทำร้ายหรือทารุณสัตว์อาจจะต้องระบุให้ชัดเจนถึงพฤติการณ์การทำร้ายหรือทารุณสัตว์ว่ามีความหมายว่าอย่างไร เพราะในหลาย

กรณีที่อาจจะมีการตีหรือลงโทษสัตว์เลี้ยงในกรณีที่สัตว์เลี้ยงไม่เชื่อฟัง ซึ่งถือว่าเป็นปกติของคนที่เลี้ยงสัตว์ ซึ่งจากข้อเท็จจริงจะพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมในการทำร้ายหรือทารุณสัตว์จะมีประมาณเพียงร้อยละ ๓ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม การรังแกหรือทารุณสัตว์ สามารถนำไปใช้ในการทำนายการมีพฤติกรรมก้าวร้าวได้

นอกจากนี้ ควรมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามทางด้านพฤติกรรม ซึ่งในบางข้อคำถามอาจจะยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ โดยอาจขอให้นักจิตวิทยาช่วยตรวจสอบเครื่องมือในส่วนนี้ เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติที่สำคัญคือเด็กและเยาวชนอาจจะไม่ได้มีโอกาสพบนักจิตวิทยาทุกคน จึงอาจทำให้ตอบแบบประเมินไม่ครบทุกด้าน หรือ อาจจะใช้วิธีเปลี่ยนข้อคำถามให้อยู่ในลักษณะที่เป็นคำถามนำเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นฐานวินิจฉัยให้กับนักจิตวิทยาเพื่อประเมินและส่งต่อ และเพื่อให้แบบประเมินมีความชัดเจนมากกว่าเดิม

สำหรับการประเมินพฤติกรรมนั้น อาจออกแบบให้ข้อคำถามมีความละเอียดมากขึ้น เช่น ออกจากโรงเรียนมาแล้วกี่ปี รวมถึงอาจจะต้องมีการจัดระเบียบข้อคำถามเสียใหม่ อีกทั้งเด็กและเยาวชนบางรายอาจจะมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์แต่ยังไม่ถึงขึ้นที่เป็นการผิดกฎหมาย เช่น การโดดเรียน หรือ แกล้งเพื่อน ซึ่งควรมีการระบุข้อคำถามดังกล่าวไว้แต่ไม่ต้องนำมาคำนวณเป็นค่าคะแนน นอกจากนี้ยังควรเพิ่มในส่วนของการประเมินพฤติกรรมภายหลังจากที่เด็กและเยาวชนออกจากโรงเรียนหรือระบบการศึกษาแล้ว และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เคยทำก่อนอายุครบ ๑๒ ปี เพื่อให้เกิดความครบถ้วนรอบด้านมากขึ้น

ด้านทัศนคติเรื่องการกระทำผิด ในประเด็นด้านทัศนคติเรื่องการกระทำความผิดเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ที่ประชุมวิพากษ์แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเห็นด้วย โดยถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของแบบประเมินเพราะสามารถนำไปใช้ประเมินความเสี่ยงและแนวโน้มของเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดซ้ำได้ โดยเฉพาะการออกแบบข้อคำถามให้มีลักษณะเป็นการเปิดช่องให้เด็กตอบซึ่งสามารถนำไปใช้ช่วยในการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพระดับหนึ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางพิจารณาด้านพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเมื่อโดนกระตุ้นได้ เนื่องจากเป็นข้อคำถามที่เป็นเชิงเข้าข้างเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆทั้งการควบคุมอารมณ์ พฤติกรรม และด้านยาเสพติด เพราะฉะนั้นผลที่ได้ออกก็จะเป็นมุมมองทัศนคติของเด็กและเยาวชนคนนั้นว่ามีความคิดเห็นที่แท้จริงภายในจิตใจอย่างไร และมีความเสี่ยงที่จะกระทำผิดซ้ำมากน้อยเพียงใด ซึ่งลักษณะของการวัดทัศนคติเช่นนี้ยังไม่เคยมีการนำมาใช้ในการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนมาก่อน และสามารถวัดทัศนคติได้จริง

อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะจากที่ประชุมว่าในข้อคำถามที่สอบถามเจตคติที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดควรจะออกแบบการตอบให้เหลือเพียงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเท่านั้น และควรเพิ่มคำตอบในลักษณะ “ปานกลาง” เข้าไปในแบบประเมินด้วยเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในแบบประเมิน เนื่องจากข้อคำถามในการวัดทัศนคติเช่นนี้ไม่ได้มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ซึ่งเด็กและเยาวชนบางรายก็อาจจะไม่สามารถตอบคำถามในบางคำถามได้อย่างชัดเจน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

- ไม่มี

<u>มติที่ประชุม</u>

ที่ประชุมมีมติดังต่อไปนี้

๑. ให้ที่ปรึกษาไปประมวลความเห็น ปัญหาและอุปสรรคจากการประชุมวิพากษ์

๒. ให้ที่ปรึกษาปรับแก้แบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงตามผลการวิพากษ์

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๓๐ น.

ผู้จดรายงานการประชุม

(นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์)

พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ

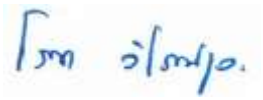

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ

รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

Certificate of MUSSIRB Approval

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Certificate of Approval No.:	2021/046.0305
MUSSIRB No.:	2021/043 (B2)
Title of Project:	THE DEVELOPMENT OF RISK AND NEED ASSESSMENT FOR JUVENILE REHABITATION IN JUVENILE DETENSION CENTER
Principal Investigator:	ASSOC. PROF. DR. VEENUNKARN RUJIPRAK
Co-Investigator:	LECT. DR. NUNRAPAT CHAIAKKAPONG LECT. KRISDA SAENGCHAROENSAP
Name of Institution:	FACULTY OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES
Approval includes:	1) MUSSIRB Submission Form version received date 3 May 2021 2) Participant Information Sheet version date 30 March 2021 3) Informed Consent Form version date 30 March 2021

The Committee for Research Ethics (Social Sciences) is in full compliance with International Guidelines of Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, and CIOMS Guidelines.

Date of Approval: 3 May 2021

Date of Expiration: 2 May 2022

(Assoc. Prof. Pichet Kalamkasait)
Vice Chairman

(Asst. Prof. Dr. Porntida Visaetsilapanonta)
Deputy Dean for Research and Academic Services,
Faculty of Social Sciences and Humanities

Office of The Committee for Research Ethics (Social Sciences), Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University
Phuttamonthon 4 Rd., Salaya, Phuttamonthon District, Nakhon Pathom 73170. Tel. 0 2441 9180
Website: www.mussirb.com ; Email: mussirb310@gmail.com

โครงการวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคนจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล แล้ว

ระเบียบในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ขอให้ผู้วิจัยนำเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจที่มีตราประทับรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ ไปสำเนาใช้กับผู้เข้าร่วมการวิจัยของโครงการวิจัยนี้เท่านั้น

2) หากผู้วิจัยต้องการปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางส่วนของโครงการวิจัย ขอให้ผู้วิจัยแจ้งมายังสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ โดยกรอกแบบฟอร์ม "แบบขอปรับเปลี่ยนโครงร่างวิจัย (Protocol Amendment)" เพื่อขอรับการพิจารณารับรองก่อนเริ่มดำเนินการวิจัย เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมฯ พิจารณารับรองแล้ว จะมีหนังสือตอบรับ (Acceptance Letter) แจ้งไปยังผู้วิจัย โดยระบุวันที่พิจารณารับรอง ผู้วิจัยจึงสามารถเริ่มดำเนินการวิจัยต่อไปได้

3) หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์อย่างร้ายแรง รวมทั้งเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดเดาได้ล่วงหน้ามาก่อนเกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมการวิจัย ขอให้ผู้วิจัยรายงานมายังสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ โดยกรอกแบบฟอร์ม "รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์" หรือส่งสำเนาการรายงานที่ส่งไปยังผู้ให้ทุนวิจัยมาให้สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ ด้วย เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมฯ พิจารณารายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์แล้ว จะมีหนังสือแจ้งไปยังผู้วิจัย โดยระบุวันที่พิจารณา

4) หากผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นภายใน 1 ปี ขอให้ผู้วิจัยดำเนินการส่งรายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยตามแบบฟอร์ม "แบบติดตามผลการดำเนินการวิจัยประจำปี" มายังสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ หลังจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ ได้รับรายงานแล้ว จะมีหนังสือตอบรับการรายงานโครงการวิจัยและแจ้งปิดโครงการมายังผู้วิจัย

5) ในกรณีที่โครงการวิจัยของผู้วิจัย มีระยะเวลานานกว่า 1 ปี ผู้วิจัยจะต้องส่งรายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยตามแบบฟอร์ม "แบบฟอร์มการต่ออายุโครงการวิจัย" เพื่อขอต่ออายุโครงการวิจัย มายังสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ หลังจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ ได้รับรายงานแล้ว จะมีหนังสือตอบรับการรายงานโครงการวิจัยและต่ออายุโครงการมายังผู้วิจัย (**ทั้งนี้ตามประกาศคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมการพิจารณาโครงการวิจัยเสนอขอรับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน ของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (MUSSIRB) พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2557 ข้อ 1.2 (1) การต่ออายุการรับรองโครงการวิจัย เก็บค่าธรรมเนียมการพิจารณาฯ จำนวน 1,000 บาท**)

This research project had been certified by MUSSIRB.

Research methodology was as follows:

1) The researcher had to use the copies of Participant Information Sheet and Informed Consent Form with the seal of MUSSIRB for research project participants only.

2) If the researcher wanted to amend some details of the research project, the researcher had to inform MUSSIRB by completing the Protocol Amendment Form for consideration and certification before beginning doing the research. After considering and certifying, MUSSIRB would send the researcher an acceptance letter with date of consideration and certification. After that, the researcher was able to begin doing the research.

3) If research participants severely faced an adverse event and an unexpected event, the researcher had to report this issue to MUSSIRB by completing the Adverse Event Report Form or send MUSSIRB the report copy sent to scholarship givers. After considering the adverse event report, MUSSIRB would send the researcher a letter with consideration date.

4) If the researcher completely did the research within a year, the researcher has to send MUSSIRB the research project progress report called "Annual Research Report Form". After receiving the report, MUSSIRB would send the researcher an acceptance letter with closure of the project.

5) If the research project was done for more than a year, the researcher had to send MUSSIRB the research project progress report called "Approval Extension Request Form". After receiving the report, MUSSIRB would send the researcher the acceptance letter with renewal of the research project (**according to The Announcement of The Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University on Fee Collection Criteria and Rate for Consideration of the Research Project Requesting Research Ethics Certification of MUSSIRB, 2014 dated 17th November 2014, Article 1.2 (1) renewal of certification of research project having to pay fees at the amount of 1,000 baht **).

คณะที่ปรึกษา

โครงการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู
เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รศ.ดร.วีนันท์กานต์ รุจิภักดิ์	หัวหน้าโครงการฯ
นางสาวมนต์ภัค พฤฒิถาวร	ผู้ช่วยนักวิจัย

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร.นันท์รพัช ไชยอัครพงศ์	นักวิจัย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ดร. กฤษฎา แสงเจริญทรัพย์	นักวิจัย